

Szarvasi

KRÓNKA

34. szám * 2020

Fotó: Valló Zoltán

Szarvas Város és a Baráti Kör vezetősége, valamint a kitüntetettek

**Babák Mihály polgármester, Fodor Mariann és Uhljár Zita, az est háziasszonyai,
Zsapkáné Csasztyvan Zsuzsanna, Szarvas Város Baráti Körének elnöke, Tusják Lászlóné, Szarvas Város
Baráti Körének ügyvezető elnöke, Szirony Pál, Baginé Tóth Erika, Gyurecsik Pálné, Mojsza Mihályné,
Seregélyes Viktória, Dr. Hanycz Kataлин, Dr. Dósa Zsuzsa, Dr. Meis János, Erdélyi István, Nyerges Áron.**

Szarvasi Krónika

Közművelődési és helytörténeti folyóirat

34. szám * 2020

Szerkesztőbizottság

Brlás Attila
†Dr. Búzás László
Dr. Kutas Ferenc
Dr. Lipcsei Imre
Dr. Molitorisz Pál
Paraszt Attiláné
Dr. Reszkető Péter
Tatai László

Szerkesztőségi munkatárs

Dr. Kutasné Szarka Judit

Olvasószerkesztő

Paraszt Attiláné
Sztrehovszki Zsuzsa

Felelős szerkesztő

Dr. Kutas Ferenc

Kiadja a Szarvasi Krónika Alapítvány Kuratóriuma
Szarvas Város Képviselő-testületének támogatásával.
Levélcím: 5540 Szarvas, Hársfa u. 2-4. Telefon 06 66/214 149

Email: kutasferenc@kutasferenc.hu

Honlap: <http://www.szarvasikronika.fw.hu>

Adószám 18370834-1-04

Számlaszám: 53900014-13000622

Felelős kiadó: Dr. Demeter László.

Készült Szarvason a Digitális Kalamáris Gyorsnyomdában 250 példányban.

Engedélyszám: III/KUL/154/BÉ/19889, HU ISSN 0239-023X.

Megjelenik minden évben egy alkalommal, május hónapban.

Jelenidőben

A választások éve

2019

2019 a választási kampányok és a választások éve volt. Már januárban megkezdődött a felkészülés a kampányokra, majd az ezt követő választásokra. Májusban indult a választási dömping az Európai Parlament képviselőinek megválasztásával.

Egy-két hónap „önkéntes” csend után szeptemberben Szarvason és a Szarvasi járás településein is megkezdődtek az előkészületek az önkormányzati választásokra. Plakátok, kampánygyűlések sora és viszonylagos nyugalom jellemezte az utolsó két hónapot.

A választások lezajlottak, az év végi ünnepekre minden elcsendesült, az újabb öt év még távolinak tűnik.

Európai parlamenti képviselő-választás

Május 23-án kezdődött, 26-án fejeződött be az európai parlamenti képviselő-választás. Az országos eredmények nyilvánosságra hozatala 26-án 23 órakor történt, mivel a szabályok szerint meg kellett várni, hogy az EU valamennyi szavazóköre bezárjon. Ez legkésőbb Olaszországban történt meg.

Országos eredmények

A leadott voksok (3 millió 430 ezer 163) 52,33%-át a Fidesz-KDNP szerezte meg. Utánuk a Demokratikus Koalíció végzett 16,19% arányban. Harmadik helyen a Momentum zárt (9,89%). A további sorrend: MSZP-Párbeszéd (6,66%), Jobbik (6,41%). A kormánypártnak 13, a DK-nak 4, a Momentumnak 2, az MSZP-nek és a Jobbiknak 1-1 képviselője lesz az Európai Parlamentben.

Szarvasi eredmények

Szarvason a választásra jogosultak 42,1%-a járult az urnákhoz, amit 5495 választópolgárt jelent. A szavazást 6 és 19 óra között 18 szavazóköriben zajlott.

A Fidesz-KDNP a szavazatok 50,82%-át (2779 szavazat) szerezte meg. A további sorrend: DK 13,15% (719 szavazat) Jobbik 10,59%-a (579 szavazat), Momentum 7,68% (420 szavazat), MSZP-Párbeszéd 6,71% (367 szavazat), Mi Hazánk Mozgalom 5,76% (315 szavazat), MKKP 2,51% (137 szavazat), LPM 1,8% (119 szavazat), Munkáspárt 0,6% (33 szavazat). Érvénytelen szavazatot 27 fő adott le. Az európai parlamenti választás zökkenőmentesen zajlott, rendkívüli esemény nem történt.

Önkormányzati választások

2019. október 13.

Szarvas

A polgármester-választás eredménye

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 13.097
Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 6.291 (48,03%)
Érvényes szavazatok száma: 6.181

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Csanádi László Attila	NACSE	1 047	16,94%
Babák Zoltán Antal	Független jelölt	2 068	33,46%
Pártai Lucia	Független jelölt	476	7,70%
Gajdos Attila	JOBBIK	—	Visszalépett
Babák Mihály	FIDESZ-KDNP	2 590	41,90%

Választókerületi önkormányzati képviselő-választás

Az 1. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.787
Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 824 (46,11%)
Érvényes szavazatok száma: 792

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Roszik Roland	NACSE	122	15,40%
Farkas Tamás	FIDESZ-KDNP	382	48,23%
Arnóczy Csaba György	JOBBIK	146	18,43%
Sonkolyné Szekercés Margit	DK-MMM	142	17,93%

A 2. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.450

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 766 (52,83%)

Érvényes szavazólapok száma: 734

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Józsa Vilmos	NACSE	105	14,31%
Litauszki Zoltán	DK-MMM	108	14,71%
Csernus Zsolt	FIDESZ-KDNP	399	54,36%
Pálinkás Tamás	JOBBIK	122	16,62%

A 3. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.519

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 832 (54,77%)

Érvényes szavazólapok száma: 800

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Csányi Zoltán	JOBBIK	70	8,75%
Lázár Zsolt	FIDESZ-KDNP	285	35,63%
Dr. Pecsénye Erzsébet	Független jelölt	359	44,88%
Kovács Máttyás	NACSE	86	10,75%

A 4. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.588

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 719 (45,28%)

Érvényes szavazólapok száma: 703

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Kiss Attila	FIDESZ-KDNP	247	35,14%
Schubert Henriett	Független jelölt	156	22,19%
Urbancsok Zoltán	DK-MMM	26	3,70%
Poljóra Judit	NACSE	57	8,11%
Gajdos Attila	JOBBIK	185	26,32%
Németh Géza	Független jelölt	32	4,55%

Az 5. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.663

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 940 (56,52%)

Érvényes szavazólapok száma: 927

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Molnár Etele	FIDESZ-KDNP	353	38,08%
Fabó Pál	JOBBIK	96	10,36%
Csanádi László	NACSE	398	42,93%
Pártai Lucia	DK-MMM	80	8,63%

A 6. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.871

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 917 (49,01%)

Érvényes szavazólapok száma: 885

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Samu Tamás Gergő	JOBBIK	203	22,94%
Tusjak Tamás	Független jelölt	216	24,41%
Molnár Istvánné	FIDESZ-KDNP	351	39,66%
Olasz Margit	NACSE	115	12,99%

A 7. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.736

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 732 (42,17%)

Érvényes szavazólapok száma: 707

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Bencsik Mihály	DK-MMM	92	13,01%
Gombár Györgyné	NACSE	130	18,39%
Sinkovits Krisztián	FIDESZ-KDNP	327	46,25%
Pósa Zsolt	JOBBIK	158	22,35%

A 8. sz. egyéni választókerület eredménye

Névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.483

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 561 (37,83%)

Érvényes szavazólapok száma: 545

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Érvényes sz.	%
Deák Márta	DK-MMM	83	15,23%
Szűcs Attila	JOBBIK	54	9,91%
Závoda Ferenc	FIDESZ-KDNP	200	36,70%
Dernovics László	Független jelölt	125	22,94%
Králikné Molnár Anna	NACSE	83	15,23%

Kompenzációs listás választási eredmények

Kompenzációs lista neve	Töredékszavazatok száma	Megszerzett mandátumok száma	Be nem töltött mandátumok száma
JOBBIK	1 034	1	0
NACSE	698	1	0
FIDESZ-KDNP	638	1	0
DK-MMM	531	0	0

A kompenzációs listán megválasztott képviselők száma: 3

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	A jelölt sorszáma a listán
Molnár Etele	FIDESZ-KDNP	6
Kovács Mátyás	NACSE	2
Samu Tamás Gergő	JOBBIK	3

Megalakult Szarvas város képviselő-testülete

Egy, a választást követően benyújtott jogorvoslati kérelem miatt az eredetileg tervezett október 25-eki időpont után közel három héttel, 2019. november 12-én tartotta meg alakuló ülését az Árpád Szálló dísztermében Szarvas Város Képviselő-testülete.

A helyi Választási Bizottság elnöke, *dr. Izsáki Zoltán* ismertette az október 13-án lezajlott önkormányzati választás eredményeit. A polgármesteri címet a választók akaratából ismét Babák Mihály, a Fidesz-KDNP jelöltje nyerte el. A nyolc választókerületből hatban a Fidesz-KDNP jelöltjei nyertek: *Csernus Zolt, Farkas Tamás, Kiss Attila, Molnár Istvánné, Sinkovics Krisztián* és *Závoda Ferenc*. Mellettük bizalmat kapott a választóktól *Csanádi László*, a NACSE jelöltje és *dr. Pecsenye Erzsébet* független jelölt. A kompenzációs listákról bejutott három jelölt: *Kovács Máttyás* (NACSE), *Molnár Etele* (Fidesz-KDNP) és *Pálinkás Tamás* (Jobbik). Pálinkás Tamás november 4-én lemondott mandátumáról, pártja *Samu Tamás Gergő*t delegálta a Képviselő-testületbe.

Az ünnepélyes alakulóülés folytatásaként a Képviselő-testület tagjai és a Polgármester letették esküjüket. Elismerésben részesültek az előző ciklus polgármestere és a képviselői bizottságok tagjai, külső tagjai. Majd a Polgármester illetményének megállapítása következett. *Dr. Melis János* címzetes főjegyző előterjesztését elfogadva az illetményt 698 ezer 19 forint/hó, a költségterítést a tiszteletdíj 15%-ában, 104 ezer 703 forintban állapították meg.

A Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 3/2013 (II. 22.) önkormányzati rendelet módosítását követve az alpolgármester és a bizottságok tagjainak megválasztása történt. A Polgármester a társadalmi megbízatású alpolgármester tisztségre *Molnár Etelét* jelölte. A titkos szavazás után a háromfős szavazóbizottság elnöke, *Csanádi László* bejelentette: *Molnár Etelét* 8 érvényes igen, 2 érvénytelen szavazattal Szarvas város társadalmi megbízatású alpolgármesterének választották. Tiszteletdíját a címzetes főjegyző előterjesztését elfogadva 314 ezer 500 forintban, 47 ezer 115 forint költségterítés mellett határozták meg. Majd a bizottságok elnökeinek, tagjainak nyílt szavazásos megválasztása következett.

Eskütételüket követően Babák Mihály polgármester egy-egy csengőszót hallatott a rendszerváltást után a közéletben tevékenykedett, azóta elhunyt személyekért. Zárszóként, útravalóul a Képviselő-testületnek az új ciklusra, Kölcseyt idézte: „*Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!*”

Források

Hegedűs Éva: Hass, alkoss, gyarapíts (www.newjsag.hu/2019/11/13)

A rendszerváltás óta a nyolcadik testület alakult meg. (Szarvas és Vidéke, 2019. nov. 14.)

Szarvas város képviselő-testülete

Bizottságok

2019

Babák Mihály polgármester

Molnár Etele társadalmi megbízatású alpolgármester

Bizottságok

Gazdasági és Pénzügyi Bizottság

Elnöke: **Csanádi László**

Tagjai: Farkas Tamás, Kiss Attila, Kovács Mátyás, Sinkovicz Krisztián; külső tag: Boross Árpád Levente

Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottság

Elnöke: **Molnár Istvánné**

Tagjai: Farkas Tamás, Sinkovicz Krisztián, Závoda Ferenc; külső tagok: Csernus Gyöngyi, Klárikné Molnár Anna, Lázár Zsolt

Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság

Elnöke: **dr. Pecsénye Erzsébet**

Tagjai: Csanádi László, Csernus Zsolt, Molnár Istvánné, Závoda Ferenc; külső tagok: Gajdos Attila, Romhányi Tiborné

Ifjúsági és Sportbizottság

Elnöke: **Kiss Attila**

Tagjai: Farkas Tamás, Kovács Mátyás, dr. Pecsénye Erzsébet; külső tagok: Béni Éva, Csizmarik-Boros Erika, Giricz Katalin

Szociális, Családügyi, Egészségügyi és Nemzetiségi Bizottság

Elnöke: **Csernus Zsolt**

Tagjai: Kiss Attila, dr. Pecsénye Erzsébet, Závoda Ferenc; külső tagok: Gombár Györgyné, Szigeti Erika, Nagy Nikolett

Kislexikon

Szarvas Város Önkormányzatának tagjai

Babák Mihály polgármester

1947-ben született Szarvason. Szülei: Babák Mihály és Kiszely Anna. Felesége Maróthi Mária ügyvezető igazgató. Gyermek: Petra. Iskolái: 3. Sz. Általános Iskola, Szarvas, 1962; Vedres István Építőipari Technikum, Szeged, 1966, építőipari technikus; Államigazgatási Főiskola, Budapest, 1983, igazgatásszervező; 1989, gazdálkodási szakigazgatás-szervező; Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola, Bp. 1994; DATE Főiskolai Kara, Szarvas, 1996, településüzemeltető szakmérnök. Munkahelyein építésvezetői, műszaki vezetői, ágazatvezetői majd igazgatóhelyettesi beosztásokban dolgozott. 1976–90-ig több cikluson át tanácsstag, 1990-től 2010-ig önkormányzati képviselő: 1998-tól Szarvas polgármestere. 1993-tól a FIDESZ szarvasi városi csoportjának tagja, 1996-tól a FIDESZ Békés megyei alelnöke, 1999-től városi alelnöke. 1998-tól a FIDESZ, 2010-től 2014-ig a FIDESZ-KDNP Békés megyei listás parlamenti képviselője. 2019-ben ismét, immár hatodik alkalommal polgármesterré választották.

Molnár Etele György mezőgazdasági vállalkozó, alpolgármester

1968-ban született Szentesen. Az általános iskolát a szentesi Köztársaság Téri Általános Iskolában (ma: Szent Erzsébet Katolikus Ált. Isk. és Óvoda) végezte. A Horváth Mihály Gimnáziumban folytatta a középiskolai tanulmányait, ahol 1987-ben érettségizett. A TSF-MVK-n 2001-ben szerezte meg a növénytermesztő mérnöki, majd 2003-ban a vetőmag szakmérnöki, 2004-ben pedig a növényvédő szakmérnöki diplomáját. 1991-ben költözött Szarvasra. 1994 óta családtagjaival vezeti mezőgazdasági vállalkozásait. 2001-2004 közötti időszakban falugazdászként tevékenykedett Szarvas, Csabacsúd, Kardos és Örménykút településeken. Feleségével, aki pedagógus, két gyermeket nevel. Az önkormányzati választáson a FIDESZ-KDNP támogatásával az 5. sz. választókerület képviselőjelöltjeként indult. Listán jutott be a testületbe, ahol megválasztották a város alpolgármesteri posztjára.

Farkas Tamás műszaki vezető

Szarvason született 1976-ban. A szarvasi 2. Sz. Általános Iskolában végzett. A 615. Sz. Szakmunkásképzőben, a Székely Mihály Szakmunkásképző és Szakközépiskolában és a Harruckern János Szakképző Intézmény orosházi tagiskolájában tanult szakmát. Felsőfokú tanulmányait a Szarvasi Tessedik Sámuel Főiskolán, a Szegedi Tudományegyetemen és a Gál Ferenc Főiskola Szarvasi Pedagógiai Karán folytatta. Tanulmányai során bútorasztalos, mezőgazdasági technikus, tanító és andragógus szakmát, ill. képesítést szerzett, közoktatás-vezető, pedagógus szakvizsgát tett. Felesége Csík Tímea Edit kormánytisztviselő, gyermekük Bendegúz Tamás. Korábban a Szarvasi Kajak-kenu Club sportolója volt, 17 éve vezetőségi tag. 2019-ben Szarvas Város Sportjáért kitüntetést kapott. A Gyulai SZC Székely Mihály Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumában műszaki vezető. 2019-ben az 1. sz. körzetben a FIDESZ-KDNP jelöltjeként önkormányzati képviselőnek választották. E tisztségében a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság, a Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottság, valamint az Ifjúsági és Sport Bizottság tagja.

Csernus Zsolt fogtechnikus

1965-ben született Szarvason, azóta is szülővárosában él. Az általános iskolát az 1. Számú Általános Iskolában (ma Benka Gyula Ev.) végezte, a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett. A fogászat, a fogtechnika érdekelte, ezért ezt a szakmát választotta. Az elméleti képzést Budapesten, a gyakorlatot Szarvason szerezte meg. 1985-től dolgozik ugyanazon a munkahelyen, először vállalati, később betéti társasági, majd több mint húsz éve kft. vállalkozási formában. Ezt a vállalkozást másodmagával vezeti. Felesége intézményvezető-helyettesként dolgozik a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában. Egy lányuk és két leányunokájuk van. Otthon konzervatív nevelést kapott, így ez az értékrend áll közel hozzá, ezért vállalta el a FIDESZ-KDNP színeiben az önkormányzati képviselő-jelöltséget. A 2. sz. körzet választópolgárai révén lett életében először önkormányzati képviselő. A Szociális, Családügyi, Egészségügyi és Nemzetiségi Bizottság elnöke, az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság tagja.

Dr. Pecsénye Erzsébet Gyöngyi ügyvéd

Szarvason született 1956-ban. Szülei Pecsénye János és Vida Erzsébet. Általános iskolai tanulmányait a szarvasi 1. Sz. Általános Iskolában végezte, a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett 1974-ben. Felsőfokú tanulmányait a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karán végezte, 1979 januárjában kapott jogi diplomát. 1979-ben a Szarvasi Ügyvédi Munkaközösségben kezdte meg munkáját mint ügyvédjelölt.

1983. február hó 17. napjától ügyvéd, 1991 novemberétől egyéni ügyvéd lett. Házasságából két fiúgyermek született, az idősebb érte meg a felnőtt kort. Politikai tevékenységet soha nem folytatott. Számára a kikapcsolódást a szabadidős tevékenység, a környezet ápolása és a kert gondozása jelenti. 2002-ben független jelöltként elindult az önkormányzati választásokon, de nem jutott be a képviselő-testületbe. 2019-ben a 3. sz. választókerület független képviselője lett. Az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság elnöke, az Ifjúsági és Sport Bizottság, valamint a Szociális, Családügyi, Egészségügyi és Nemzetiségi Bizottság tagja.

Kiss Attila operátor és ellenőr

1985-ben született Szarvason. 2005-ben a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett. A gimnáziumi évei alatt bekapcsolódott a helyi Fidesz munkájába. A Tessedik Sámuel Főiskolán egy évet, majd a Szegedi Tudományegyetem szociológia szakán két évet hallgatott, 2017-től a Debreceni Egyetemen tanul Pénzügy és Számvitel szakon. 2008-tól 2010-ig kiskereskedelemmel foglalkozott, majd a VPG Alkotmány úti sportcsarnokában volt gondnok. 2017-től a Corteva Agriscience-nél

dolgozik mint operátor és ellenőr. 2006–2010-ig Szarvas Város Képviselő-testülete Ifjúsági és Sport Bizottságának, 2010–2014-ig Oktatási és Közművelődési Bizottságának külső tagja volt, 2014-ben lett a Képviselő-testület tagja, 2019-ben a 4. sz választókerületben ismét megválasztották. Az Ifjúsági és Sport Bizottság elnöke, valamint a Gazdasági és Pénzügyi; a Szociális, Eü. és Nemzetiségi Bizottságban dolgozik. 2007-2008 között a Diákönkormányzatok O. K. Egyesület dél-magyarországi koordinátora, 2008-tól a Fidelitas szarvasi elnöke, 2009–2012-ig a megyei alelnöke. 2017-2019 között a Fidesz szarvasi elnöke, 2007-2011 között a SZIA egyesület drogreprevenációs programjának vezetője. 2006-ban a Vizek kártételei elleni védekezésért a környezetvédelmi és vízügyi miniszter Bronz Érdeméremmel tüntette ki.

Csanádi László területi szaktanácsadó

1960 májusában született Szarvason. A középiskola elvégzése után az állattenyésztésben helyezkedett el. Több mint 20 évig dolgozott a Szarvasi Állami Tangazdaságnál és későbbi jogutódjánál. Ezalatt a DATE Szarvasi Főiskolai Karára jelentkezett, melyen 1985-ben végzett. Az iskola és a munkahely szoros kapcsolata révén néhány évig a főiskolán maradt mint oktató. Eközben a Mosonmagyaróvári Agráregyetem Általános Agrármérnöki Karán folytatta tanulmányait. Az állattenyésztésben végigjárta a szakma főbb állomásait: állategészségőrként kezdte, a 2001. év végétől pedig cégvezető lett. 2005-től változás történt életében: a kereskedelemben próbálta ki magát, a Vitafort Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. területi szaktanácsadója lett. A 2014-es önkormányzati választás után a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság külső tagjaként dolgozott. 2019-ben az 5. sz. választókerületben a Nagycsaládosok Egyesülete jelöltjeként választották képviselővé; a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság elnöke, az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság tagja.

Molnár Istvánné tanár, általános iskolai igazgató

1955-ben született Szarvason. A Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, óvónői diplomáját is Szarvason vette át. A Jászberényi Tanítóképző Főiskolán tanítói végzettséget, majd a Debreceni KLT Bölcsész Karán tanári diplomát, a Szegedi JGYT Főiskolai Karán közoktatás-vezetői oklevelet szerzett. A Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola igazgatójaként több évtizedes szolgálat áll mögötte. Tagja a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének, támogatja a fiatalok tehetséggondozását. 2014-től a 6. számú választókerület önkormányzati képviselője, a Képviselő-testület Oktatási Bizottságának tagja volt. 2019-ben ismét bizalmat kapott választóitól. A Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottság elnökeként tudásával, tapasztalatával segíti városunkban az oktatási feladatok koordinálását. Figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket, részt vesz pályázatok írásában. Tagja az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottságnak is. Állami, egyházi és önkormányzati kitüntetései: Tessedik-díj 2011, Magyar Arany Érdemkereszt 2012, Pedagógiai Díj 2013, Bonis Bona - Nemzet Tehetségeiért díj 2014.

Sinkovicz Krisztián műszakvezető

1987-ben született Orosházán. Az általános iskolát a szarvasi Benka Gyula Általános Iskolában végezte el, majd 2006-ban a Vajda Péter Gimnázium és Szakközépiskolában érettségizett. Iskolásként versenyszerűen asztaliteniszezett, városi, megyei és országos bajnokságokon vett részt. Felnőttként OKJ-s képzésben szoftverüzemeltetői és irodavezetői képesítést szerzett. Középfokú angol nyelvvizsgával rendelkezik. 2011-12-ben az ENS Zrt. irodavezetőjeként dolgozott, majd 2012-ben külföldi munkavállalóként az angliai OmniSoftware London cégnél programozó volt. 2016-17-ben a szarvasi Gallicoop Zrt. üzemi informatikusa lett, 2017-18-ban a Pioneer Hybridben gépkezelő, 2018-ban a HSA Kft. alkalmazottjaként műszakvezető, gépkezelő, projektvezető. 2018-tól az Oryza-Karex Kft. műszakvezetője. Munkahelyei mellett 2014-től egyéni vállalkozást működtet. 2019-ben a FIDESZ-KDNP jelöltjeként önkormányzati képviselővé választották. Képviselői megbízatásai: a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság, valamint a Gyermekekjóléti és Közművelődési Bizottság tagja.

Závoda Ferenc vállalkozó

1950-ben Szarvason született, Ezüstszőlőben nőtt fel, és azóta is ott él. Az általános iskolát Szarvason, a Középhalom-Ezüstszőlői Általános Iskolában végezte el; Békéscsabán szobafestő mázoló szakmát szerzett. Katonasága után vállalkozásba kezdett, amit azóta is folytat. Három gyermeke és hét unokája van. Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testületének volt tagja 1998–2006-ig. 2006-tól a FIDESZ-KDNP képviselője a Békés Megyei Önkormányzatban. 2017 óta a Békés Megyei Agrárkamara alelnöke. 2012-től a Békés Megyei Értéktárbizottság tagja. A Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományörző Egyesületének elnöke. Az egyesület célja a hagyományok ápolása; szoros kapcsolatot tartanak a határon túli magyarsággal. 2019-től a FIDESZ-KDNP jelöltjeként Szarvas Város Önkormányzata 8. számú választókerületének megválasztott képviselője. A Gyermekekjóléti és Közművelődési Bizottság; az Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai és Környezetvédelmi Bizottság valamint a Szociális, Családügyi, Egészségügyi és Nemzetiségi Bizottság tagja.

Kovács Máttyás ügyvivő

1964-ben Szarvason született. Két gyermeke van. Születésétől kezdve Szarvason él. Az általános-, közép- és főiskolát is Szarvason végezte. Egy agrár és egy élelmiszeripari diplomával rendelkezik. Pályáját a SZÁT Meliorációs Főmérnökségén kezdte, az Inter Puppe Kft.-ben folytatta, tizenöt éve pedig vállalkozásfejlesztéssel és projektek lebonyolításával foglalkozik. Több gazdasági társaság ügyvezetője. Aktív civil tevékenységet folytat, többek között a You-Klub Egyesület vezetője. 2002 és 2006 között volt már önkormányzati képviselő. 2019-től újból képviselő-testületi tag, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság tagja.

Samu Tamás Gergő politikus, frakcióvezető

1986-ban született Békésen. A szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett 2004-ben, majd a Pécsi Tudományegyetemen politológia szakon szerzett diplomát. Nős, két gyermeke van. Angolul tárgyalási szinten beszél. 2003-ban csatlakozott a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalomhoz, részt vett a Jobbik Magyarországért Mozgalom zászlóbontó nagygyűlésén. A Magyarok Világszövetségében kampánykoordinátor volt. 2005-től a Jobbik Békés megyei szervezője, 2006-tól 2018-ig a Jobbik szarvasi szervezetének, 2008-tól Békés megyei szervezetének elnöke. 2006-ban országgyűlési képviselőjelölt. 2006-tól tagja volt a Szarvas Város Képviselő-testülete Ügyrendi Bizottságának. 2008-tól a Jobbik kommunikációs titkára. 2009-től tagja a Békés Megyei Szebb Jövőért Alapítvány kuratóriumának, alelnöke a Jobbik Külügyi Bizottságának. A 2010-2011-ig listás országgyűlési képviselő, az Európai ügyek bizottsági tagja, 2011-től a Külügyi Bizottság tagja, az Országgyűlés egyik korjegyzője volt. 2011 májusában bírósági ítélet következtében lemondott országgyűlési mandátumáról. A Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom Nemzeti Ellenállás díjban részesítette. 2014-től a Jobbik Békés megyei elnökeként mint a megyei közgyűlés tagja dolgozik, a Jobbik regionális igazgatója is volt. Magyarország delegáltja a Régiók Európai Bizottságában, valamint az Európa Tanács Hely- és Regionális Önkormányzatok Kongresszusában. Utóbbi testületben a Kormányzati Bizottság alelnöke. 2019-ben az önkormányzati választásokon a Jobbik listáján bejutott Szarvas Város Képviselő-testületébe. A Szociális, Családügyi, Egészségügyi- és Nemzetiségi Bizottság tagja.

A Szarvasi járás választási eredményei
2019
Kondoros

Polgármester-választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 4.161
Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 1.305 (31,36%)
Érvényes szavazatok száma: 1.111

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Ribárszki Péter	FIDESZ-KDNP	1 111	100%

Egyéni listás választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 4.161
Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 1.305 (31,36%)
Érvényes szavazatok száma: 1.251

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Hovanez András	Független jelölt	441
Horcsák István	FIDESZ-KDNP	867
Boldis Zsolt	FIDESZ-KDNP	609
Kozsuch Kornél	FIDESZ-KDNP	874
Vári Ferenc	Független jelölt	581
Bandzsai Péter	Független jelölt	300
Sonkoly Mihály	Független jelölt	629
Tuska Tibor	FIDESZ-KDNP	747
Tinka Edit	FIDESZ-KDNP	633
Bagi Roland	FIDESZ-KDNP	481

A kondorosi képviselő-testület

Balról-jobbra: Bagi Roland (bizottsági tag), hátsó: Kozsuch Kornél (alpolgármester), előtte: Litauszki László (bizottsági tag), Boldis Zsolt (képviselő), Kalmár-Opauszki Anita (bizottsági tag), Ribárszki Péter (polgármester), Tinka Edit (képviselő), Harsányi Dezsőné (bizottsági ülés), Pádár Erika (bizottsági ülés), mögötte: Sonkoly Mihály (képviselő), mellette szemüvegben Horcsák István (képviselő), mögötte Tuska Tibor (képviselő).

Békésszentandrás

Polgármester-választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 3.095

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 1.863 (60,19%)

Érvényes szavazatok száma: 1.846

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Sinka Imre	Független jelölt	1 325	71,78%
Nemcsényi Zsolt	FIDESZ-KDNP	456	24,7%

Dr. Olasz Imréné dr.	Független jelölt	43	2,33%
Kóris György	Független jelölt	22	1,19%

Egyéni listás választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 3.095

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 1.863 (60,19%)

Érvényes szavazatok száma: 1.824

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Dr. Lesfalvi Balázs	Független jelölt	854
Brachna Pál István	Független jelölt	353
Sinka Péter	Független jelölt	525
Banász Gábor	Független jelölt	451
Rusz Mihály	FIDESZ-KDNP	547
Farkas Péter	Független jelölt	280
Barna Antal	FIDESZ-KDNP	409
Hévizi Róbert	FIDESZ-KDNP	709
Balláné Tóth Krisztina	Független jelölt	458
Bontovics Ignác	Független jelölt	393
Farkasné Sinka Dóra	Független jelölt	819
Major Attila	Független jelölt	731
Hamza Zoltán	Független jelölt	354
Virág Sándor	Független jelölt	751
Aszódi János	Mi Hazánk	108
Nemcsényi Zsolt	FIDESZ-KDNP	495
Dr. Babák Zoltán	Független jelölt	753

A békésszentandrási képviselő-testület

*Farkasné Sinka Dóra, Virág Sándor, Dr. Lesfalvi Balázs alpolgármester,
Csépainé Tóth Gabriella jegyzőhelyettes, Sinka Imre polgármester,
Dr. Babák Zoltán¹, Hévízi Róbert, Major Attila.*

1 Dr. Babák Zoltán időközben lemondott, helyette Rusz Mihály került a képviselő-testületbe.

Csabacsúd

Polgármester-választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.471
Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 541 (36,78%)
Érvényes szavazatok száma: 465

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Molnár József	FIDESZ-KDNP	465	100%

Egyéni listás választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 1.471

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 541 (36,78%)

Érvényes szavazatok száma: 532

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Surina Györgyné	Független jelölt	241
Bracsok Szabolcs	Független jelölt	248
Gilanné Radványi Rózsa	FIDESZ-KDNP	313
Liszkai Ágnes	FIDESZ-KDNP	202
Bobvos Péter	FIDESZ-KDNP	267
Kerek Mihály	FIDESZ-KDNP	265
Szloszjár János	Független jelölt	257
Czesznak János	MSZP	256

A csabacsúdi képviselő-testület

Kerek Mihály, Bobvos Péter, Gilanné Radványi Rózsa alpolgármester, Molnár József polgármester, Kasikné Csík Zsuzsanna jegyző, Czesznak János, Szloszjár János, Bracsok Szabolcs, Miskó Bence aljegyző

Kardos

Polgármester-választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 491

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 247 (50,31%)

Érvényes szavazatok száma: 245

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Brlás János	FIDESZ-KDNP	198	80,82%
Berta Róbert	JOBBIK	47	19,18%

Egyéni listás választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 491

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 247 (50,31%)

Érvényes szavazatok száma: 243

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Vaskor Zoltán	FIDESZ-KDNP	167
Törteli Ágnes	Független jelölt	68
Berta Róbert	JOBBIK	55
Maginyecz András	Független jelölt	174
Juhász Zoltán Zsolt	FIDESZ-KDNP	142
Dr. Molnár Erika	Független jelölt	204

A kardosi képviselő-testület

Maginyecz András alpolgármester, Juhász Zoltán Zsolt képviselő, Brlás János polgármester, Vaskor Zoltán képviselő, Dr. Molnár Erika képviselő

Örménykút

Polgármester-választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 301

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 173 (57,48%)

Érvényes szavazatok száma: 173

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat	%
Bohrát Mária	Független jelölt	57	32,95%
Szakács Jánosné	Független jelölt	106	61,27%
Csicsely György	Független jelölt	10	5,78%

Egyéni listás választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 301

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 173 (57,48%)

Érvényes szavazatok száma: 167

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Molnár János	Független jelölt	78
Csicsely György	Független jelölt	48
Salamon István Jánosné	Független jelölt	49
Adamikné Zuberecz Etelka	Független jelölt	121
Demcsák Pál	Független jelölt	70
Urbán Mihályné	Független jelölt	92
Bohrát Mária	Független jelölt	90

Az örménykúti képviselő-testület

*Molnár János alpolgármester, Adamikné Zuberecz Etelka képviselő,
Urbán Mihályné képviselő, Szakács Jánosné polgármester,
Bohrát Mária képviselő*

Polgármesteri Kislexikon

A Szarvasi járás településeinek polgármesterei

Babák Mihály, Szarvas

1947-ben született Szarvason. Szülei: Babák Mihály és Kiszely Anna. Felesége Maróthi Mária ügyvezető igazgató. Gyermek: Petra. Iskolái: 3. Sz. Általános Iskola, Szarvas, 1962; Vedres István Építőipari Technikum, Szeged, 1966, építőipari technikus; Államigazgatási Főiskola, Budapest, 1983, igazgatósszervező; 1989, gazdálkodási szakigazgatás-szervező; Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola, Bp. 1994; DATE Főiskolai Kara, Szarvas, 1996, településüzemeltető szakmérnök. Munkahelyein építésvezetői, műszaki vezetői, ágazatvezetői majd igazgatóhelyettesi beosztásokban dolgozott. 1976–90-ig több cikluson át tanácsstag, 1990-től 2010-ig önkormányzati képviselő: 1998-tól Szarvas polgármestere. 1993-tól a FIDESZ szarvasi városi csoportjának tagja, 1996-tól a FIDESZ Békés megyei alelnöke, 1999-től városi alelnöke. 1998-tól a FIDESZ, 2010-től 2014-ig a FIDESZ-KDNP Békés megyei listás parlamenti képviselője. 2019-ben ismét, immár hatodik alkalommal polgármesterré választották.

Sinka Imre, Békésszentandrás

1970-ben született Szarvason, szülei Sinka Imre és Tomonyiczka Katalin. Gyermekkorától Békésszentandrásra költözött Szarvasra. Iskoláit Békésszentandrásra, Szarvasra, Békéscsabán és Szegeden végezte: tanítói, történelem majd etika szakos tanári képesítést szerzett. Felesége Nyemcsok Erika tanító, etika szakos tanár. Gyermekei: Sinka Leila Réka és Sinka Imre Dominik. 1989-től tanított a békésszentandrásai Hunyadi János Általános Iskolában. 1998–2010-ig a humán munkaközösség vezetője volt. Független jelöltként, több politikai és társadalmi szervezet támogatásával 2010-ben választották Békésszentandrás polgármesterévé. Időközben közigazgatási alap- majd szakvizsgát tett. 2014-ben függetlenként, a Jobbik támogatásával újból elnyerte a polgármesteri széket, és a Jobbik frakciójában tagja lett a Békés Megyei Önkormányzatnak. 2019-ben független jelöltként választották ismét polgármesterré.

Molnár József, Csabacsúd

1962-ben született Békéscsabán, gyermekkorától Csabacsúdon él. Szülei: Molnár József és Szenczi Erzsébet. Felesége Viszkok Zsuzsanna, alkalmazott. Két nevelt lánya és egy fiúgyermek van. Iskoláit Csabacsúdon, Békéscsabán és Szegeden végezte. Képesítései: magasépítési technikus, műszaki ellenőr. 2017-ben a Debreceni Egyetemen közigazgatás-vezetői diplomát szerzett. 1982–2010-ig tanácsi majd polgármesteri hivatali alkalmazott. 1990 óta önkormányzati képviselőként tevékenykedik a közéletben. 2010-ben időközi választáson, majd az önkormányzati választásokon a FIDESZ-KDNP támogatásával polgármesterré választották, 2014-ben választói megerősítették tisztségében. 2019-ben mint polgármester ismét bizalmat kapott a csabacsúdi választóktól.

Brlás János, Kardos

1960-ban született Békéscsabán, szülei Brlás György és Valkovszki Erzsébet. Gyermekétől Fanni. Születésétől Kardoson él. Iskoláit Kardoson, Békéscsabán, Budapesten és Gyöngyösön végezte. Érettségi előtt esztergályos szakmát szerzett. Felsőfokú szakképesítései: számítógép programozó; banki tanácsadó; mérlegképes könyvelő pénzügyi, mérlegképes könyvelő vállalkozói szakon. Az évek során több EU-s képzésre is szert tett. 2016-ban közgazdász diplomát szerzett pénzügy és számvitel szakon a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolán. 2002–2006-ig a Békés Megyei Közgyűlés tagja, a Gazdasági Bizottság alelnöke volt. 1998-tól a helyi sportkör, 2001-től a helyi polgárörtség elnöke. 2009-től a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás elnöke, 1997-től a település polgármestere. 2019-ben a FIDESZ-KDNP jelöltjeként újraválasztották.

Ribárszki Péter, Kondoros

1979-ben született Békéscsabán. Szülei: Ribárszki György és Arnóczky Ilona. Feleségével, Ribárszki Annával három gyermeket nevelnek: Martint, Csengét, Larát. Tanulmányait Kondoroson, Békéscsabán, Mezőtúron végezte. Képesítése: mezőgazdasági mérnök. 1997 és 2002 között östermelőként kereskedelmi tevékenységet folytatott. 2002-től 2008-ig Kondoros Polgármesteri Hivatalban mezőgazdasági előadó, 2008-tól 2014-ig Kondoros Polgármesteri Hivatala Beruházási és Fejlesztési Csoport vezetője. A Kondorosi Gazdakör Ifjú Gazda tagozatának elnöke. 2014 októberében a FIDESZ-KDNP jelöltjeként Kondoros polgármesterének választották. 2019-ben is elnyerte a kondorosi polgárok bizalmát: ismét polgármester lett.

Szakács Jánosné Németh Katalin, Örménykút

1950-ben született Szarvason. Szülei: Német János és Cesznek Katalin. Születése óta Örménykúton él és dolgozik. Gyermekai: János, Csaba, Katalin. János fia 2015 szeptemberében hunyt el. Iskoláit Szarvason és Örménykúton végezte. Képesítései: mérlegképes könyvelő, középfokú társadalombiztosítási ügyintéző, középfokú adóügyi ügyintéző. 1969–1981-ig az Örménykút Községi Tanács gazdálkodási előadója, 1981–2002-ig a társadalombiztosítási kifizetőhely vezetője. 2002-től Örménykút független jelöltként megválasztott polgármestere. 2019-ben ismét bizalmat kapott.

Békés Megyei Közgyűlés

Választási eredmények

A listákra leadott érvényes szavazatok száma összesen: 107 213

Megyei lista neve	Megszerzett mandátumok
FIDESZ-KDNP	10
JOBBIK	2
DK	2
MOMENTUM	1
MSZP	1
Mi Hazánk	1

A megyei képviselő-testület tagjai

Földesi Mihály	Mi Hazánk
Hodálík Pál	FIDESZ-KDNP
Kónya István	FIDESZ-KDNP
Mucsi András	FIDESZ-KDNP
Dr. Pappné Darida Andrea	FIDESZ-KDNP
Pluhár László	MSZP
Puju János Zoltán	FIDESZ-KDNP
Samu Tamás Gergő	JOBBIK
Sebők Éva	MOMENTUM
Sonkolyné Szekerczés Margit	DK
Dr. Szabó Ervin	JOBBIK
Szabó János Zoltán	DK
Szegedi Balázs	FIDESZ-KDNP
Tolnai Péter	FIDESZ-KDNP
Varga Gusztáv	FIDESZ-KDNP
Zalai Mihály	FIDESZ-KDNP
Závoda Ferenc	FIDESZ-KDNP

A nemzetiségi választások eredményei

Szarvas

A szlovák nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 516

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 328 (63,57%)

Érvényes szavazatok száma: 321

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Frankó Anna	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	269
Kita Anikó Irén	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	197
Kmotricza Margit	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	188
Wéberné Hanzó Teréz	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	136
Szemenyei Márta	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	119
Szeljak Bence	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	109

Eredmények, célok és feladatok a Szlovák Önkormányzat alakuló ülésén

Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata 2019. október 28-án tartotta meg alakulóülését.

Néhány mondat a választásról. Az 516 névjegyzékben szereplő választópolgár 63%-ka, 328 fő adta le voksát (7 érvénytelen szavazat került az urnákba). Öt évvel ezelőtt a tizenhárom induló három jelölő szervezetet képviselt, 2019-ben mind a hatan – melyből öten szerezhettek mandátumot – a Magyarországi Szlovákok Szövetsége, a COS, az Identita és Dolina

Egyesület közös jelöltjei voltak. Az előző ciklus képviselői is közülük: Frankó Anna és Kita Anikó Irén. Új tagként Kmotricza Margit, Szemenyei Márta és Wéberné Hanzó Teréz kezdhették meg a munkát.

Az alakulólülésen Frankó Anna, az újonnan megválasztott elnök ismertette az elért eredményeiket, közülük a Szlovák Tájház felújítását tartotta a legjelentősebbnek. Másik nagy sikerüknek a Szlovák Általános Iskola gyakorlókertjének elindítását tekintették, melyet tavaly nyáron a tanulók és pedagógusok örömmel vettek birtokukba.

Az elkövetkező ciklus feladatai között a legfontosabb az Eötvös utcai Közösségi Ház felújítása lesz. Pályázati forrásból lehetővé vált az épület aláfalazása, szigetelése, a fűtés korszerűsítése, a padozat cseréje, a szociális helyiségek és a nyílászárók felújítása. Céljaik között szerepelt a gyakorlókert további gondozása, továbbá a Tájház üzemeltetése, a működési engedély mielőbbi megújítása. Ezenfelül – szintén elnyert pályázati pénzből – a szarvasi szlovák kultúrértékek bemutatását is tervezték hagyományörző programok formájában, és szintén a tervek között szerepelt három kiadvány megjelentetése is.

Forrás

*Hegedűs Éva: Megalakultak a szarvasi nemzetiségi önkormányzatok
(www.newjsag.hu/2019/11/06)*

Képviselői kislexikon

Szarvasi Szlovák Önkormányzat

Frankó Anna általános iskolai tanár

1960-ban születtem Szarvason, szlovák családból származom, 1979 óta a szarvasi Szlovák Általános Iskolában dolgozom. Munka mellett szlovák nyelv és irodalom általános iskolai és középiskolai tanári diplomát szereztem. 1994 óta tagja, 2001-től az elnöke vagyok a Szarvasi Szlovákok Kulturális Körének. 2002-től a Szlovák Önkormányzat alelnökeként dolgoztam, 2014-től az elnöki teendőket látom el. A kezdetektől lektorálom a Szarvas és Vidéke „Novinkár nad Keresom” című mellékletét. Gyakran fordítok a város turisztikai kiadványaiba, tolmácsolok városi rendezvényeken. 2009 óta az Oktatási Hivatal és az Országos Szlovák Önkormányzat Oktatási Bizottságának nemzetiségi munkáját tankönyvbírálattal és kerettanterv kidolgozásával segítem.

Kita Anikó Irén tanítónő

1964-ben születtem Szarvason. Gyermekkoromat Csabacsúdon töltöttem szlovák gyökerekkel rendelkező családban. A Debreceni Tanítóképző Főiskolán szerzett diplomámmal 1985-ben helyezkedtem el jelenlegi munkahelyemen, a szarvasi szlovák iskolában. A munka mellett több diplomát szereztem, többek között: tanügy-igazgatási szakértő, pedagógia szakos bölcsész, szlovák nemzetiségi tanító. Tudásom és sok éves tapasztalataim alapján felvételt nyertem az országos szaktanácsadói névjegyzékbe. 2014-től a Szlovák Önkormányzat tagja lettem, alelnökként tevékenykedem. Párom szlovák állampolgár, a nemzetiségekkel kapcsolatos munkában bármikor számíthatok a segítségére. Két fiam János Máté és Marcell Endre, mindketten a szlovák általános iskola tanulói voltak egykor, és nemzetiségi hovatartozásukat ma is büszkén vállalják.

Kmotricza Margit szlovák nemzetiségi tanítónő

Törökszentmiklóson születtem 1972-ben, Csabacsúdon neveltek a kereszt-szüleim. 1987-ben Szarvason végeztem el a szlovák általános iskolát. 1990-ben Szentesen zöldségtermesztő szakmunkás képesítést szereztem. Felnőttként érettségiztem a Vajda Péter Gimnáziumban. 1997-ben született Péter Pál nevű gyermekem. 2002-ben szlovák nemzetiségi óvodapedagógus képesítést szereztem a Brunszvik Teréz Óvóképző Főiskolán. 2008-tól lettem a

Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium pedagógusa, előbb mint óvónő, majd 2012-ben a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Karán a szlovák nemzetiségi tanító képzést elvégezve egykori iskolám tanítónőjévé váltam. 2000-től 2008-ig Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatának alkalmazottja voltam. 2002-től vagyok tagja a Szarvasi Szlovákok Kulturális Körének, ahol 2015-től 2018-ig alelnöki tisztséget is betöltöttem. Írásaimon keresztül tájékoztatom Szarvas népét a szlovákságot érintő rendezvényekről. 2006-tól 2014-ig Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatának képviselője voltam, 2019-ben újra nemzetiségi képviselővé választottak.

Szemenyei Márta Zsuzsanna alkalmazott

1983. augusztus 30-án, Orosházán születtem. 1990–1998-ig a szarvasi Szlovák Általános Iskola tanulója voltam. 2002-ben Székely Mihály Szakmunkásképzőben végeztem kereskedőként. Jelenleg a Polgármesteri Hivatalban alkalmazottként dolgozom. Egy gyermek anyukája vagyok. 2012-től visszakerültem a Szlovák Általános Iskola hétköznapjaiba – szülőként, egyben a Szülői Munkaközösség tagja, elnökhelyettese lettem. Több éve vagyok tagja a Szarvasi Szlovákok Kulturális Körének.

Wéberné Hanzó Teréz szlovák nemzetiségi tanító

1979-ben születtem Szarvason. Az általános iskolát a Szarvasi Szlovák Általános iskolában végeztem, itt szereztem középfokú szlovák nyelvvizsgát. Gimnáziumba Békéscsabára jártam, 1998-ban érettségiztem. Egyetemi diplomát a Szegedi Tudományegyetemen szereztem néprajz szakon. Nyolc évig dolgoztam a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum néprajzosaként, ahol újragondoltam Domán Imre állandó néprajzi kiállítását, ill. létrehoztam Matók Sándor fényképész 20.000-es üvegnegatív hagyatékából válogatva egy digitális fotóarchívumot, amely a fennmaradt tárgyi műtárgygyűjteményen segít megismerni a szarvasi szlovákok hajdani életét, mindennapjait. Ez idő alatt a Gál Ferenc Főiskolán szlovák nemzetiségi tanító diplomát és felsőfokú szlovák nyelvvizsgát szereztem. A 2014-2015-ös tanévtől szlovák nyelvet és népismeretet tanítok a Szlovák Általános Iskolában. Tagja vagyok a Szarvasi Szlovákok Baráti Körének (Vernost'), a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézetének (Ústav kultúry Slovákov v Maďarsku) és a Helyi Értéktár Bizottságnak.

A roma nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 438

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 281 (64,16%)

Érvényes szavazatok száma: 279

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Nagy Nikolett	CÖCE	183
Rostás Zsolt	CÖCE	140
Romhány Tiborné	CÖCE	136
Romhányi Tibor	CÖCE	128
Jónás Jánosné	CÖCE	123
Pisont András	LUNGO DROM	102
Nagy Csaba	LUNGO DROM	92
Ráczi János	LUNGO DROM	92
Farkas Kinga	LUNGO DROM	90

Megalakult az öt fősre bővült Roma Önkormányzat Szarvason

A roma nemzetiségű önkormányzati választáson a névjegyzékben szereplő 438 választópolgár közül 281-en (64,16%) járultak az urnák elé, az érvényes szavazatok száma 279 volt. A kilenc jelöltet két jelölőszervezet támogatta: a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete (CÖCE) és a Lungo Drom Országos Cigány Érdekvédelmi Polgári Szövetség (LUNGO DROM). A választók döntése alapján az öt fős testület tagjai kizárólag a CÖCE jelöltjei lettek. A korábban is tag Nagy Nikolett, Rostás Zsolt és Romhányi Tiborné mellett újként Romhányi Tibor és Jónás Jánosné kezdhette meg önkormányzati munkáját.

A 2019. október 28-án megtartott alakulóülésen Rostás Zsolt újraválasztott elnök a választási eredményeket annak tulajdonította, a választópolgárok szavazataikkal az elmúlt öt esztendőért értékelték: látták, hogy az önkormányzat minden tagja kivette részét a munkából, hogy sok mindent megvalósítottak és ezáltal az emberek megélhetése is stabilabb alapokra került.

Az elnökhelyettesnek választott Romhányi Tiborné az elmúlt ciklus eredményei közül kiemelte a közmunkaprogram kiterjesztését, illetve a

roma lányok lemorzsolódását csökkentő, önfelkészítésüket segítő *Bari shej* programot, amire megközelítőleg 30 millió forintot nyertek. Az elkövetkező ciklusra vonatkozólag reményüket fejezték ki, hogy az új közösségi ház felépítése bőséges feladatokkal látja el őket, bíznak a már említett, roma lányokat felzárkóztató pályázat folytatásában, hogy képzésekre nyílik lehetőség, továbbá egyszerűsített feltételekkel az ösztöndíjprogramot is szeretnék visszaállítani.

Forrás

*Hegedűs Éva: Megalakultak a szarvasi nemzetiségi önkormányzatok
(www.newjsag.hu/2019/11/06)*

Képviselői kislexikon

Szarvasi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Rostás Zsolt (Szenátor) rehabilitációs ellátott

1970-ben született Szarvason. Szülei Rostás István (Dregus) és Bankó Erzsébet (Bözsi). Felesége Báder Gizella. Három gyermekük van: Zsolt (Patyi), Gizella, Ödön. Általános iskolai tanulmányait a szarvasi 1. Sz. Általános Iskolában fejezte be 1985-ben. 1989-94-ig a Szarvasi Vas-Fémipari Szövetkezetben dolgozott, 1994-től munkanélküli majd rokkantnyugdíjas. A Szarvasi Roma Összefogás Egyesület elnökhelyettese. 2006-tól a Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagja és elnökhelyettese, 2014-től soros elnöke/elnökhelyettese. 2019-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete (CÖCE) jelöltjeként a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagja és soros elnöke/elnökhelyettese lett.

Romhányi Tiborné gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő

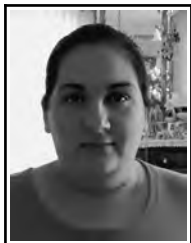
1974-ben született Gyulán. Szülei Mohácsi Kálmán és Demeter Ilona. Gyomaendrődön járt általános iskolába, majd ugyanott elvégezte a Cipőipari Szakmunkásképző két évfolyamát, és alapfokú számítógépezési képesítést is nyert. 2014-ben elvégezte a „Nő az esély” projektet. 2019-ben érettségi vizsgát tett a Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium gyomaendrödi tagiskolájában, majd részt vett a Best Work Kft. békéscsabai tanfolyamán, és gyógypedagógiai asszisztensi képesítést szerzett. 1991-től a gyomai Kner Nyomdában, majd a szarvasi Vas-Fémipari Ktsz-ben segédmunkás. 2006-tól a Cigány Kisebbségi Önkormányzat ügyintézője. 2010-től a TESCO szarvasi áruházában dolgozott, majd három éven át közfoglalkozottként családsegítő. 2016-17-ben a szarvasi Dózsa György utcai óvodában óvodai dajkaként foglalkoztatták. 2018-tól gyógypedagógiai asszisztens. Férje Romhányi Tibor közfoglalkozottként karbantartó. Három gyermekük van: Tibor, Henrietta, Mercédesz. 2006-tól a CKÓ tagja, 2010-től a Szarvasi Roma Összefogás Egyesület elnöke. 2016-tól 2019-ig a CKÖ soros elnöke. 2019-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete (CÖCE) jelöltjeként a Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselőjévé választották, és annak soros elnökhelyettese/elnöke lett.

Jónás Jánosné pedagógus

Jónás Jánosné 1969-ben romungro cigány családban született Szarvason. Édesapja nehézgépezelő, édesanyja háztartásbeli volt. Általános és középiskolai tanulmányai után a szarvasi Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Karán tanító szakon végzett, ezt követően Budapesten, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem esélyegyenlőségi és kisebbségvédelmi igazgatási menedzseri felsőfokú képesítést, majd a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán kisebbségpolitikus diplomát szerzett. Több éve foglalkozik a Békés megyei roma lakossággal. Segíti a nemzetiségi önkormányzatok munkáját, pályázati lehetőségeket derít fel számukra, segítséget nyújt azok beadásában. 2006-ban Szarvas Város Cigány Kisebbségi Önkormányzatának alelnöke, 2008-ban a Békés Megyei Cigány Önkormányzat képviselője, 2009-ben a Foglalkoztatási Hivatal Roma Foglalkoztatás szervezője Csongrád és Békés megyében. 2011-től napjainkig a Roma Koordinációs Tanács tagja, 2017-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete alapító tagja, a Roma Női Tagozat elnöke. 2014-től a Békés Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. Általános iskolai tanítóként a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában tanított, ezt követően a Foglalkoztatási Hivatalnál foglalkoztatás-szervező volt, majd alapképzettség képzést oktatott hátrányos helyzetű ügyfeleknek. 2016-tól esetfelelős a szarvasi Ótemplomi Szeretetszolgálat Szenvedélybetegek Támogatott Lakhatásában, valamint óraadó a szarvasi Fő Téri Általános Iskolában, ahol roma népismeretet oktat magyar nyelven. Szakmai vezetője Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata „Bari Shej – Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése Szarvason” című projektjének. Részt vett Békés, Csongrád és Hajdú-Bihar megyében a „Nő az esély” programba bevonandó 1000 roma nő toborzásában és a program koordinálásában, ezen munkájáért 2013-ban „Vásárhelyi Cigányságért Díj”-jal jutalmazták. 2017-ben közreműködött a „Roma Információs Füzet” szakmai anyagának kiadásában. 2019-ben a Szarvasi Roma Önkormányzat tagjává választották. 2019-ben a Békés Megyei Önkormányzat közgyűlése 11/2015. (IX.10.) önkormányzati rendelete alapján a roma nemzetiség érdekében végzett munkájáért Nemzetiségi Díjban részesült.

Nagy Nikolett pedagógus

1989-ben született Gyulán. Szülei Nagy János és Farkas Éva. Általános iskolai tanulmányait a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában végezte, 2008-ban a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett. 2010-ben született kislánya, János Roland. 2015-ben pénzügyi-számviteli ügyintéző OKJ-s végzettséget szerzett. 2018-ban diplomázott roma nemzetiségi tanítóként a szarvasi Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Karán; ugyanott fejlesztő pedagógiát tanul. 2015/2016-os tanévtől a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Művészeti Alapiskolában végez pedagógiai munkát. 2018-tól a szarvasi Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Karának óraadó tanára. 2014-től Szarvas Város Cigány Önkormányzatának képviselője volt. 2019-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete (CÖCE) jelöltjeként a szarvasi Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselője lett. 2019 októberétől Szarvas Város Önkormányzatnak külsős bizottsági tagja.

Romhányi Tibor karbantartó

1972-ben született Szarvason. A szarvasi 2. Sz. Általános Iskolába járt, majd 1989-ben a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképzőben szakács képesítést szerzett. 2019-ben érettségi vizsgát tett a Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium gyomaendrődi tagiskolájában. A Turul Vendéglőben kezdte, az Amáskertben folytatta a szakács mesterséget. Ez utóbbi megszűnése után szülei vendéglőiben dolgozott, majd 2019-től a Roma Önkormányzat alkalmazásában közfoglalkozott karbantartó. Felesége, Mohácsi Erika gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő. Három gyermekük van: Tibor, Henrietta, Mercédesz. 2019-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete (CÖCE) jelöltjeként a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagja lett.

Kondoros

A szlovák nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 110

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 79 (71,82%)

Érvényes szavazatok száma: 78

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Szavazat
Szebegyinszky Mihály	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	72
Jankovics Mihályné	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	70
Krajcovicz Andrásné	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	69
Bertókné Kohut Emília Erzsébet	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	67
Kondacs Pálné	MSZSZ-COS-IDENTITA-DOLINA EGYESÜLET	62

A Kondorosi Szlovák Önkormányzat

Szebegyinszky Mihály, Kondacs Pálné, Bertókné Kohut Emília Erzsébet.

Az első sorban: Krajcovicz Andrásné (elnök), Jankovics Mihályné.

Csabacsúd

A szlovák nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 128

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 91 (71,09%)

Érvényes szavazatok száma: 90

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Válkovszki Mihály	MSZSZ	66
Szebegyinszki Erzsébet	MSZSZ	66
Simon István Jánosné	MSZSZ	61
Hódi Sándorné	MSZSZ	58
Szloszjar Jánosné	MSZSZ	52
Kozsuch Jánosné	MSZSZ	37
Somogyi Petra	MSZSZ	23

A Csabacsúdi Szlovák Önkormányzat

*Balról: Hódi Sándorné, Simon Istvánné, Válkovszki Mihály elnök,
Szloszjár Jánosné, Szebegyinszki Erzsébet.*

Örménykút

A szlovák nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 72

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 62 (86,11%)

Érvényes szavazatok száma: 62

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Adamikné Zuberecz Etelka	MSZSZ	58
Salamon István Jánosné	MSZSZ	47
Molnár Györgyné	MSZSZ	45

Az Örménykúti Szlovák Önkormányzat

Balról: Salamon István Jánosné képviselő, Molnár Györgyné elnökhelyettes, Adamikné Zuberecz Etelka elnök.

Kardos

A szlovák nemzetiségi választás

A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma: 67

Szavazóként megjelent választópolgárok száma: 48 (71,64%)

Érvényes szavazatok száma: 48

A jelölt neve	Jelölő szervezet(ek)	Kapott érvényes szavazat
Melis Pálné	MSZSZ	41
Fábrí Judit	MSZSZ	33
Törteli Mihály Pálné	MSZSZ	32

A Kardosi Szlovák Önkormányzat

*Balról: Törteli Mihály Pálné elnökhelyettes, Fábrí Judit elnök,
Melis Pálné képviselő.*

Kitüntetettjeink

2019. április 1. – 2020. március 31.

Nemzetközi és országos kitüntetések

A Cirkuszművészet Nagykövete

Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár

Fekete Péter, kultúráért felelős államtitkár, a cirkuszművészet megújításáért felelős miniszteri biztos 2020. január 19-én Monte Carlóban a nemzetközi cirkuszfesztivál keretében megrendezett díszebéden Őfelsége Stephanie monacói hercegnőtől vette át a cirkuszművészet legnagyobb kitüntetését, a Cirkuszművészet Nagykövete díjat.

Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár a díjátadón

Fotó MTI/Illyés Tibor

A Fédération Mondiale du Cirque (Világ Cirkuszművészeti Szövetsége) által adományozott díjat az európai cirkuszművészet megújításáért, a művészeti ág társadalmi üzeneteinek kidolgozásáért, a cirkuszpedagógiai programok megalkotásáért adományozták a magyar szakembernek.

Tizennégy éves korában bűvészkedéssel kezdte pályáját. *„Első diplomám cirkuszi diploma volt, és egészen 30 éves koromig a bűvészkedéssel, a cirkuszművészettel foglalkoztam, akkor végeztem el a színházi rendezői szakot.*

Színházi éveim alatt is csupa olyan darabot rendeztem, amelyben a cirkuszművészet is jelen volt” – mondta Fekete Péter, aki 2007–2015 ig a Békéscsabai Jókai Színház igazgatójaként dolgozott. 2015-ben lett a cirkuszművészet megújításáért felelős miniszter biztos, valamint a Fővárosi Nagycirkusz vezetője. 2018-tól az EMMI kultúráért felelős államtitkára.

Forrás: Wikipédia

Fekete Péternek köszönheti Szarvas városa, hogy a megépült Vízi Színház étellel telt meg, és egy évtizede sikerrel működik. Alighanem páratlan a világon, hogy minden évben június 14-től augusztus 20-ig mindennap van előadás, és ennek közel felét ingyen tekintheti meg a közönség. Felelős beosztása mellett ma is a színház művészeti vezetője. A színház programjában – rendezésében – mindig található magas színvonalú cirkuszi előadások is.

Magyar Arany Érdemkereszt

Dr. Tirják László erdőmérnök, a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatója

Békéscsabán született, 1962-ben. Előbb Sopronban, az Erdészeti és Faipari Egyetemen erdőmérnöki, majd Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen agro-ökológusi diplomát szerzett. A doktori fokozatot 2016-ban a Nyugat-Magyarországi Egyetemen szerezte meg. 1994. június 1-jén neveztek ki a Körös-Maros Vidéki Természetvédelmi Igazgatóság (1997-től Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság) vezetőjévé. Irányításával – többek között – rendbe tették az élőhelyeket, megteremtették a régi magyar háziállat-fajták génmegőrzésének feltételeit. Létrehozták azokat a gazdasági alapokat, amelyekre egy önfenntartó agrárstruktúrát fel tudtak építeni. A természeti értékek megismertetése céljából látogatóközpontokat létesítettek Szarvason, Dévaványán és Biharugrán, ez a célja a természetvédelmi nyílt napoknak és más rendezvényeiknek is. Az Arany Érdemkereszt kitüntetésben a Körös-Maros vidék természeti kincseinek védelme érdekében végzett eredményes intézményvezetői munkája elismeréseként részesült.

Magyar Érdemrend Lovagkereszt

Závogyán Magdolna a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője

Szakmai pályáját a Békés Megyei Önkormányzatnál kezdte: hat évig a megyei fenntartású – kulturális köz-művelődési, közgyűjteményi, művészeti – intézmények szakmai felügyeletét, koordinációját és megyei ágazati stratégiák kidolgozását végezte. 2012–2015 között

a Nemzeti Művelődési Intézet főigazgatója, majd 2015–2018 között az Emberi Erőforrások Minisztériuma kultúráért felelős helyettes államtitkára. Pályafutása során tevékenységével kiemelkedően segítette az alulról szerveződő, civil kezdeményezéseket, valamint a cselekvő, aktív közösségek szakmai megerősítését. Főigazgatóként, helyettes államtitkárként és ügyvezetőként is meghatározó szerepe volt a Kulturális Közfoglalkoztatási Program országos sikerében, valamint a kulturális alapellátás rendszerének kialakításában, kiterjesztésében.

A Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője a kultúra és a közművelődés területén elért kiemelkedő közösségépítő és közösségszervező tevékenysége, valamint a Kulturális Közfoglalkoztatási Program és a kulturális alapellátás rendszerének kialakításában való odaadó és példaértékű munkája elismeréseként Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült.

Kossuth-díj

Magyarország köztársasági elnöke nemzeti ünnepünk, március 15. alkalmából Kossuth-díjakat adományozott:

Kisléghi Nagy Ádám „Érdemes festőművész”-nek nemzetközileg is elismert kiemelkedő művészi pályája, a bibliai történeteket figuratív ábrázolásmóddal megjelenítő, vallásos témájú alkotásai, valamint a világ számos templomát díszítő, nagyméretű, szuggesztív falfestményei elismeréseként.

A Művész Bolza leszármazottként kapcsolódik Szarvashoz: édesapja Kisléghi Nagy Egon, akinek szülei, kisléghi Nagy Lehel és Bolza Alice. Bolza Alice az egykor Szarvason élő, a községért sokat áldozó és tevékenykedő gr. Bolza József leánya volt.

Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművésznek a sport témájú és a magyarság sorskérdéseit mesteri formateremtő képességgel, egyedi módon megjelenítő kislasztikákat és monumentális köztéri szobrokat is magába foglaló alkotóművészete elismeréseként.

Az ő alkotása, a Holt-Körös medréből kiemelkedő Ezredéves Emlék fogadja a Szavasra nyugatról érkezőket. A Művész a szarvasi Mihály család révén családi szálakon is kapcsolódik a városhoz.

Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata

Csaszvan András ügyvezető igazgató

1959-ben született Szarvason, élete és pályája is e városhoz kötődik. 1983-tól a Vajda Péter Művelődési Központ művelődési szakreferense, 2000-től igazgatója. 1992-ben elindítja a művészeti alapiskola néptáncotagozatát. Kezdeményezte az idővel országossá vált gyermek-szólótáncfesztivált. 1986-tól művészeti vezetője, majd vezetője a szarvasi Tessedik Táncegyüttesnek. Megszervezte az együttes Sköcök néven országosan ismertté vált gyermekcsoportját. A Békés Megyei Néptánc Szövetség egyik alapító tagja, 2000-től 2016-ig az Örökség Országos Népművészeti Egyesület elnöke. 2001-től a Regionális Színház Kht. ügyvezető igazgatója, 2003-ban kezdeményezte a Szlovák Színház létrehozását. 2012-től a Cervinus Teátrum Művészeti Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója. A város színháza Cervinus Teátrum néven a színházi műfajok széles skáláját játssza; sikerrel szerepelt többek közt a Nemzeti Színházban és külföldön is.

2020. március 15-én Áder János köztársasági elnök – a miniszterelnök előterjesztésére – a Kárpát-medencei magyar és szlovák népművészeti hagyományok ápolása terén elért eredményei, valamint magas színvonalú intézményvezetői munkája elismeréseként Csaszvan András Mihály, a szarvasi Cervinus Teátrum Művészeti Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója részére a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetését adományozta. *(A Magyar Közlöny 2020/ 44. sz. nyomán)*

Dr. Czinkoczký Mihály ny. főiskolai docens

Áder János, Magyarország köztársasági elnöke a nemzeti ünnep, március 15. alkalmából magas állami kitüntetéseket adományozott. A köztársasági elnök 130/2020. (III. 15.) KE határozata kitüntetés adományozásáról: „Áder János s. k., köztársasági elnök az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés f) pontja, illetve a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény 18. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére dr. Czinkoczký Mihály agrármérnök, a Szent István Egyetem Agrár- és Gazdaságtudományi Karának nyugalmazott főiskolai docense részére a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetését adományozom.” *(Magyar Közlöny 2020/ 44. sz.)*

Népművészet Ifjú Mestere

Csasztván Zsuzsanna népdalénekes

Szarvason született 1992-ben, itt végezte el az általános iskolát. A szarvasi Vajda Péter gimnáziumban tett érettségi vizsgát 2011-ben. Zenei ismeretait a Chován Kálmán Művészeti Alapiskolában szerezte, 2011-ben a fuvola tanszakon végzett. 2015-ben Budapesten szerzett tanítói oklevelet, egy éven át tanítónőként dolgozott GFF Gyakorló iskolájában Szarvason. 2016-tól a Duna Művészegyüttes adminisztrátora majd művészeti titkára. Szülei révén gyermekkorában került kapcsolatba a népművészettel: a szarvasi Tessedik Táncegyüttesben táncolt és énekelt. Együttesével számos elismerést szerzett. Kiemelkedő népművészeti, előadóművészi teljesítménye elismeréseként a Népművészet Ifjú Mestere címben részesült.

Az Év Vállalkozója

Bukovinszky Béla ügyvezető tulajdonos

A Vállalkozók Napján, 2019. december 7-én kitüntetésre került sor a kiemelkedő vállalkozói teljesítmények elismerésére. Bukovinszky Béla, az Agro Flott Kft. ügyvezető tulajdonosa az Év Vállalkozója díjban részesült. 1968-ban született Berettyóújfalun. Szüleiivel 1975-ben költözött Szarvasra, itt végezte el az általános iskolát. 1987-ben a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, 1993-ban a Külkereskedelmi Főiskolán diplomázott, ezután vállalkozói pályára lépett. 2017-ben a SZIE Élelmiszeripari Karán külkereskedő, valamint söripari szaktanácsadói képesítést szerzett.

Sikeres vállalkozásainak egyike a Mini Magyarország Makettpark, amely 2013-ban nyílt meg a Szarvasi Arborétumban. Benne Magyarország épített öröksége, nevezetes épületeinek, vasútjainak, hajóinak minden apró részletében kidolgozott kicsinyített mása látható. A makettpark megnyitása óta folyamatosan bővül, látogatottsága egyre nő.

Másik jelentős vállalkozása a 2018-ban negyedszázados jubileumát ünneplő Szent András Sörfőzde, amelynek 2014-től a tulajdonosa. Itt álmodták meg az ország első valódi gyümölcsből készült meggyes sörét. 2019 elejére a Szent András Sörfőzde sörrei már közel 30 díjnál tartanak. Mára a főzde portfóliójában mintegy 16-féle sörtípus található. Bukovinszky Béla teljesítményét az Év Vállalkozója címmel díjazták.

Edzői Életmű Díj

Bátor György testnevelő tanár, szakedző

A Magyar Edzők Társasága Mesteredzői Kollégiumának Döntése alapján a Szarvasi Kajak-kenu Klub edzője életmű díjban részesült. Bátor György 1957-ben született Szarvason, a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, és itt lett kajak sportágban versenyző. Szegeden szerzett testnevelő tanári diplomát. 1980-tól edző Szarvason, 1984-ben a Testnevelési Főiskolán szerzett szakedzői diplomát. Keze alatt számos szarvasi fiatal ért el kiváló eredményt sportágában. Volt köztük serdülő világcupa győztes, háromszoros ifjúsági világcupa győztes és helyezett, több ifjúsági világbajnok és helyezett, ifjúsági olimpiai győztes és helyezett. Neveltjei közül később többen szerepeltek a magyar válogatottban, és értek el kiváló eredményeket. A díjat a Testnevelési Egyetem 2019. júliusi diplomaosztó ünnepségén vette át.

Tessedik Sámuel Emléklap

Csicselyné Korbely Zsuzsanna általános iskolai tanár

Békéscsabán 2019. október 11-én vehette át a szarvasi Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium szlovák-történelem, népművelés szakos tanára munkája elismeréséül a Határon Túli Szlovákok Világ-szervezetének Tessedik Sámuel Emléklapját. A Petőfi Sándor Általános Iskola tanáraként a helytörténet szeretetére nevelte tanítványait. A Szlovák Általános Iskola pedagógusaként a szlovák nyelv ösztönös használatára és az őseink által ránk hagyományozott kulturális és tárgyi örökség átörökítésére nevelte a felnövekvő generációt. Rendszeresen segítette tanítványait a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete által kiírt pályázatokon. Tanulóival többször vett részt Tessedik Sámuel életéhez, munkásságához kapcsolódó pályázatokon, ahol eredményesen szerepeltek. A szlovák kulturális és tárgyi örökség kutatása során 2017-ben az Ótemplomi Levéltárban megtalálta Szarvas legrégebbi, 1734-ben kézzel írt Tranosciusát.

Innovációs és Technológiai Minisztérium

OKLEVÉL

LEGJOBB SZERVEZŐ DÍJ

**Szarvas Város Önkormányzata
részére**

az 2019. évi Európai Mobilitási Hét és Autómentes
Nap szarvasi rendezvényhétén végzett munkájáért.

OKLEVÉL

LEGJOBB SZERVEZŐ DÍJ

**Krivik Viktor
részére**

az 2019. évi az I. Körös-körül a Körös Körül Futó-
fesztivál szarvasi rendezvényén végzett munkájáért.

Budapest, 2019. október 15.

Dr. Mosóczi László
közlekedéspolitikáért felelős államtitkár

Békés megyei kitüntetések

Szakmai elismerések

Lovász György karate edző

A Szarvason rendezett Karate Vidékbajnokság megnyitóján Shihan Gregor László, 8. danos karate mester, a **Békés Megyei Harcművész Szövetség elnöke** díszes serleggel köszöntötte Lovász Györgyöt, a szarvasi karatezők edzőjét. A 6. danos mester egyike volt azoknak a karatezőknek, akik másfél évtizeddel ezelőtt megalapították az első karaté szervezettel, a mai Békés Megyei Karate Szövetség jogelődjét.

Truczka Tamás labdarúgó edző

A **Békéscsabai Labdarúgó Akadémia** 2019 decemberében elismeréseket adott át azoknak a sportembereknek, akik településükön sokat tesznek a Bozsik Program megvalósulásáért, a gyermek-labdarúgás fejlesztéséért. Köztük volt a szarvasi Truczka Tamás, a Szarvasi FC U11-es labdarúgócsapatának trénera is, aki évek óta dolgozik ezen a területen, s az évek során segítette a labdarúgó utánpótlás nevelését.

Békés Megye Amatőr Labdarúgásáért

Szarvasi Futball Club 1905

A Bencze Sándor elnök és Bukovinszky Béla alelnök által vezetett Szarvasi Futball Club 1905 első sorban azzal érdemelte ki a díjat, hogy a felnőtt együttese két egymást követő évben kétszer verekedte be magát az Amatőr Kupa döntőjébe. Igazi kupacsapatként, az egyetlen megye I. osztályú gárda volt a labdarúgó Magyar Kupa legjobb 32 együttese között, és csak az élvonalbeli Zalaegerszeg tudta útját állni. Ezért elismerés illeti ifj. Somogyi János edzőt, akit a Békés megye I. osztály második legjobb edzőjének minősítettek.

Grassroots-díj

Bakulya Mihály főszerkesztő

A Grassroots az amatőr, vagy más néven szabadidős labdarúgás különféle válfajainak a gyűjtőfogalma, amelybe belefér a gyerekek, a felnőttek, a veteránok, a futsal, a fogyatékkal élők és a nők játéka is. A Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) Területi Igazgatósága Bakulya Mihályt, a Békés Megyei Sport Extra (bmsextra.hu) főszerkesztőjét a Grassroots-program népszerűsítéséért végzett kiemelkedő közösségi munkájáért illetve „Grassroots-díjjal”.

Nemzetiségi Díj

Jónás Jánosné pedagógus

Jónás Jánosné 1969-ben romungro cigány családban született Szarvason. Budapesten a Nemzeti Közszerzői és Kisebbségvédelmi Igazgatási Egyetem esélyegyenlőségi és kisebbségvédelmi igazgatási menedzseri felsőfokú képzését, majd a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán kisebbségpolitikus diplomát szerzett. Több éve foglalkozik a Békés megyei roma lakossággal. 2011-től napjainkig a Roma Koordinációs Tanács tagja, 2017-ben a Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete alapító tagja, a Roma Női Tagozat elnöke. 2014-től a Békés Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. 2019-ben a Szarvasi Roma Önkormányzat tagjává választották. 2019-ben a Békés Megyei Önkormányzat közgyűlése 11/2015. (IX.10.) önkormányzati rendelete alapján a roma nemzetiség érdekében végzett munkájáért Nemzetiségi Díjban részesült.

Polgárőrök kitüntetése

2019. július 20-án, a XIX. Békés Megyei Polgárőr Napon. Kovács György (bal oldalon) emléklapokot kapott, Zvara Pál és Novodomszky Pál pedig a szarvasi képviselő-testület díszoklevelét, illetve pénzjutalmát vehették át.

A kép jobboldalán Tusjak Tamás, a Polgárőrség helyi vezetője.

Az Év Békés Megyei Kamarai Vállalkozója 2018

Életműdíj

Bódi János ny. elnök-vezérigazgató

Békés megye életében nyújtott építőipari tervezői és kivitelezői vállalkozói; közéleti, érdek-képviselési és kamarai tevékenységének elismerésül, 70. születésnapja alkalmából, életműdíjként a Kamara „Az Év Békés Megyei Kamarai Vállalkozója 2018” kitüntetésben részesíti Bódi János ny. elnök-vezérigazgatót. 2010-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével kitüntetett, 2016-ban Szarvas Város Önkormányzatának Gazdaságfejlesztéséért Díjban részesült Bódi János az 1982-ben alapított, ma már a legrégebbi magyar családi tulajdonú társas építőipari magánvállalkozás, a szarvasi Integrál Építőipari Zrt. alapító tulajdonosa, nyugdíjas elnök-vezérigazgatója. Az irányítása alatt működő, rendezett tagságú kamarai tag alapítása óta piacképesen, eredményesen gazdálkodik, egyenletes, jó teljesítményt biztosítva jelentősen hozzájárult a megye gazdaságának, építőiparának elmúlt 3 évi fejlődéséhez. A Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara alapításától annak vezető tisztségviselője, 22 évig az országos etikai bizottság elnöke, a megyei elnökség tagja, jelenleg általános alelnök. Tagja a VOSZ megyei elnökségének, a megyei mérnök- és építész kamarának, valamint az ÉVOSZ-nak.

Az Év Megyei Mentora

Szloszjár Edit könyvtáros

A digitális átalakulás egy átfogó, esélyteremtő társadalmi változás, amelynek középpontjában az emberek állnak. A DJP Pontok modern felszereltsége és mentori támogatása azok számára is lehetővé teszi az internet elérését, akik saját háztartásukban nem rendelkeznek okos eszközökkel és internet eléréssel. Az emberek leggyakrabban az okos eszközök használatának elsajátításában, az ügyfélkapu kezelésében (adóbevallás, igazolvány igénylés stb.), az e-önéletrajz elkészítésében kérnek mentori segítséget. A DJP Pontokon tevékenykedő kollégák küldetése, hogy a digitális világból eddig kimaradtak nyitottabbá váljanak a digitális eszközökkel és

szolgáltatásokkal való megismerkedésre. Békés megyében a 2019-es esztendőben Szloszjár Edit nyerte el az „Év Megyei Mentora” címet. Munkáját Szarvason végzi. A városban összesen öt Digitális Jólét Program Pont működik, ezek közül az elismerést megszerző intézményt a Szarvasi Városi Könyvtár üzemelteti. A „Digitális Jólét Program Pontok fejlesztése” pályázaton a könyvtár, közel kétfélmillió forint értékben nyert eszközöket a Közöségi internet hozzáférési pontok fejlesztésére, szolgáltatási portfóliójuk bővítésére. Mint minden DJP Pont, így a Szarvasi Városi Könyvtárban működő célja is az, hogy a település polgárai és vállalkozásai a digitalizáció nyertesévé váljanak. Ehhez adott segítséget hozzáértéssel és türelemmel Szloszjár Edit, és nyerte el Békés megyében a kitüntetést címet.

Szarvas város kitüntetettjei 2019. május 1. – 2020. április 30.

Szarvas Város Díszpolgára

Kondor Péter evangélikus püspök

1968-ban született Szegeden, Orosházán, majd Szarvason nevelkedett. A szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, az Evangélikus Teológiai Akadémián végzett 1992-ben. Lelkészi szolgálatát 1992-től 1996-ig a nagyszénási-gádorosi társgyülekezetben, 1996-1998 között Szarvason, az Ótemplomi egyházközségben, 1998-tól 2001-ig a Kondorosi egyházközségben végezte, 2001-től a Békéscsabai egyházközségben szolgált. 2000-tól a Kelet-békési Evangélikus Egyházmege esperese.

2008-tól a Lelkészi Munkaközösségek Országos Szövetségének elnöke. Négy evangélikus intézmény igazgatótanácsának elnökeként, számos igazgatótanács és munkacsoport tagjaként, valamint a Békéscsabai Evangélikus Szeretetszolgálat vezetőjeként is dolgozott. 2018. június 30-án a Szarvasi Evangélikus Ótemplomban iktatták be hivatalába mint a Déli Evangélikus Egyházkerület megválasztott új püspökét, abban a templomban, amelybe kisdíakként is járt, és ahol fiatal lelkészként szolgált.

Elismerések

A 2019. május 16-i soros testületi ülésen elismeréseket nyújtottak át három nyugalomba vonuló szarvasi polgárnak.

Fazekas László negyed százados, a Vasipari

Étkeзде magas színvonalú működtetéséért végzett munkáját **Díszoklevéllel** ismerték el. **Valló Zoltánné Jakab Etelka** és **Gelencsér Istvánné Tóth Ibolya** több évtizedes kimagasló munkájukért **Pedagógus szolgálati emlékéremben** részesültek.

**Szarvas Város városnapi kitüntetettjei
2019. június 23.**

Szarvas Városért

Brachna Irén
a Művészeti Alapiskola
ny. igazgatója

Kitajkáné Szántai Mária
a Vajda Péter Ev. Gimn.
igazgatója

Dr. Boros István
állatorvos

Pedagógiai Díj

Búzás Tünde
a Benka Gyula
Ev. Ált. Iskola
pedagógusa

Jani Erzsébet
a Fő Téri
Általános Iskola
pedagógusa

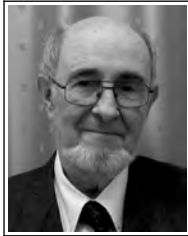
Frankó Anna
a Szlovák Iskola
nyugalmazott
pedagógusa

Bíró Gyula
mestertanár, a
GFF Gyakorló
Ált. Iskola
igazgatója

Szarvas Város Kulturális Életéért

Pechan Zoltán
karnagy,
kórusvezető

Bakró Erzsébet
néptánc-oktató

Csasztvanné Vass
Edit pedagógus,
népdalénekes

Csasztvan Béla
színpadmester

Köszölgélati Díj

Szrnka Gábor
szociális ügyintéző

Fabó Lászlóné ny.
könyvtáros

Szarvas Város Turizmusáért Díj

Mihály Mariann
a Körös-menti
Turisztikai
Egyesület titkára

Darida István
a Vadászkürt
Étterem
vezetője

Povázsai
Mihály Tibor
a Turul Vendéglő
vezetője

Szarvasi Város-
és
Környezetvédő
Egyesület

Szarvas Város Szent István napi kitüntetettjei, 2019. augusztus 20.

Közművelődési Díj

Hanigovsky Michal költő,
szobrász

Hegedüs Éva
riporter, újságíró

Szigeti Györgyné ny.
tanítónő

Urbancsokné Pljesovszky Ildikó
a Kézműves Tanya vezetője

Luther Színházszó
Tehetség Műhely

Közszolgálati Díj

Filyóné Varga
Ildikó ny.
iskolaittkár

Hanzó Györgyné
ny. óvodai dajka

Skorka András
ny. gondnok

Tóth Tímea Szarvas
Óvodáinak
intézményvezetője

Közegészségügyi Díj

Dr. Kelement Éva
fogorvos

Dr. Majzik Katalin
fogorvos

Gázsó Józsefné
közzeti nővér

Janis Katalin Gabriella
a Gallicoop üzemi nővére

Pljesovszkiné Petrás
Anna szakasszisztens

Szociális Tevékenységért Díj

Csík Attila
gazdasági igazgató

Miloszdni István
szociális gondozó

Védelmünkért Díj

Bencsik Tamás
c. tűzoltó
főtörzsőrmester

Filip András
polgárőr

Hipszki Mihály
c. tűzoltó
főtörzsőrmester

Kohut Pál
tűzoltó százados

Szarvas Város Ifjú tehetsége

Gyekiczki Fanni
Vajda Péter Ev.
Gimnázium

Oláh Márkó
népi táncos,
táncpedagógus

Sechna Dorina GFF
Gyakorló Általános
Iskola

Szabó József
GySzC Székely Mihály
Szakgimnázium és
Szakközépiskola

Szpisjak Bence Tibor
Benka Gyula Evang.
Két Tanítási Nyelvű
Általános Iskola

Szarvasért Díj

Dr. Hanyecz Katalin, a Szarvasi Arborétum igazgatója

Itt született, itt járt általános és középiskolába, itt szerette meg a természetet és a sportot is, olyannyira, hogy egész felnőtt életét a természet védelmével töltötte. A középiskolai évek alatt fordult érdeklődése a szakterület felé, amikor felborult a Körös-holtágban a biológiai egyensúly. Az erről írt dolgozatával országos döntőbe jutott, s ez meghatározta a későbbi pályaválasztást is. Előbb növénytermesztő üzemmérnöki diplomát szerez Szarvason, aztán a Kertészeti Egyetemen dísznövénykertészetből diplomázik, ezt követi a természetvédelmi ökológus majd a környezetgazdálkodási szakmérnöki diploma. 1994-ben kezd dolgozni az akkor induló Körös-Maros Vidéki Természetvédelmi Igazgatóságon. A több mint egy évtized alatt, amit ott tölt az élővilág osztály vezetőjévé lesz, és doktorál. Ezek alatt az évek alatt családot alapít, jelen van a civil életben is. Segít a tanösvények kialakításában a ligetben, tudományos cikkei, könyvei jelennek meg, neve jól cseng a szakmában. 2008 januárja óta igazgatja Magyarország legnagyobb Arborétumát, a Pepi-kertet. Nevéhez fűződik a számos élőhelyfejlesztési program, turisztikai attrakció, többek közt kapcsolat a Mini Magyarország makettparkkal. Évente több mint 120 ezer látogatójuk van. Szarvasért, annak jó híréért és városunk közössége érdekében végzett munkája elismeréseként a Szarvasért Alapítvány legmagasabb kitüntetését, a Szarvasért Díjat ajándékozza neki.

Az év legjobb sportolói

2020. február

Bencze Zorka

A Szarvas és Vidéke hetilap olvasói szerint 2019-ben két ifjúsági korú sportoló lett „Az év legjobb sportolója”. Bencze Zorka sporttáncos (1168 pont), edzője Kovács Krisztina; Opavszky Márk kajakos (1236 pont), edzője Nyerges Attila.

Opavszky Márk

Az év legjobb sportolói (balról): Bozán Hanna (úszó, harmadik), Fabó Csenge (aerobik, második), Bencze Zorka (sporttáncos, első), Opavszky Márk (kajak, első), Podani Milán (motoros akrobata, második) Kós Benedek (kajak, harmadik) külföldi felkészülés miatt hiányzik a képről)

Egykori sportolók, sportvezetők jutalmazása

2020. január

Balról: Szűcs Mihály kajakozó, versenybíró, szakosztályvezető, Bajomi Éva röplabdázó, sportvezető, dr. Fest Sarolta atléta, testnevelőtanár, gyógytestnevelő tanár, Hódsági Ferenc úszó, ifjúsági sportvezető, sportszergyártó, Száva Flórián kézilabdázó, kézilabda-edző. A képről hiányzik Almási László kézilabdázó, kézilabdaedző, játékvezető.

Elismerő oklevelek

Szarvas Város Képviselő-testülete 2020. február 20-i testületi ülésén oklevelekkel ismerte el a városban működő egyesületek, egyesületi vezetők, intézmények munkáját; az írott és elektronikus sajtó alapító vezetőinek tevékenységét. (A fenti kép az oklevelek hátere.)

DICSÉRŐ OKLEVÉL

a Szarvasi Harcművész és Küzdősport Egyesület
(Szarvasi Karate Klub) részére fennállásának 40. évfordulója alkalmából.

Szarvas, 2020. február 20.

Babák Mihály polgármester

ELISMERŐ OKLEVÉL

Lovász György Érdemes mester részére a karate sport területén kimagasló eredményeiért, valamint edzői munkásságának elismeréseként.

Szarvas, 2020. február 20.

Babák Mihály polgármester

ELISMERŐ OKLEVÉL

Ruzsinszki György Érdemes mester részére a karate sport területén kimagasló eredményeiért, valamint edzői munkásságának elismeréseként.

Szarvas, 2020. február 20.

Babák Mihály polgármester

KÖSZÖNŐ, ELISMERŐ OKLEVÉL

ifj. Dankó Ervin részére a Cervinus Rádió és a Körös Televízió megalapításáért, a Rádió Szarvas műsoraiért, valamint Szarvas város szolgálatában hosszú éveken át (1994 – 2019) eltöltött szolgálatáért.

Szarvas, 2020. február 20.

Babák Mihály polgármester

DISZOKLEVÉL

dr. Bagi László részére 30 éves önkormányzati és városi televíziós tudósító munkájának elismeréseként.

Szarvas, 2019. december 19.

Babák Mihály polgármester

DICSÉRŐ OKLEVÉL

a Szarvasi Szuperinfó ingyenes hetilap részére fennállásának 30. évfordulója alkalmából.

Szarvas, 2020. február 20.

Babák Mihály polgármester

DÍSZOKLEVÉL

Brachna Irén ny. igazgató részére a zeneoktatás és a zenei kultúra megismertetése érdekében 23 éven át végzett áldozatos igazgatói munkája elismeréseként.

Szarvas, 2019. november 21.

Babák Mihály polgármester

DÍSZOKLEVÉL

Bulláné Bagi Ágnes ny. fiókigazgató részére Szarvas Város meghatározó bankjának vezetőjeként, a céges és magánügyfelek érdekében hosszú éveken át végzett lelkiismeretes munkájának elismeréseként.

Szarvas, 2019. november 21.

Babák Mihály polgármester

* * *

Szarvas Város Baráti Körének díjai

Szarvasért Emlékplakett arany fokozata

Erdélyi István elnök-vezérigazgató

Sátoraljaújhelyen született, itt végezte az általános- és középiskolai tanulmányait. Debrecenben és Keszthelyen szerzett agrármérnöki, illetve állattenyésztési agrármérnöki diplomát. 1992-től a szarvasi Gallicoop Zrt. vezérigazgatója, 2000-től elnök-vezérigazgatója. Közel 30 éves szakmai múltjával a hazai pulykafeldolgozó ipar egyik meghatározó alakja. Az általa irányított Gallicoop az ország legnagyobb pulykahús-termelő integrációjával rendelkezik. Az integráció közel 2000 embernek ad munkát Szarvason és a környékbeli településeken. Irányítása alatt számos díjat nyertek termékeik. A sikeres cégvezetés mellett, számos köztestületi és szakmai szervezet tagja. A Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökségi tagja, a megyei Agrárkamara élelmiszeriparért felelős elnökhelyettese, 2006-ig a Baromfi Termék Tanács elnöke, jelenleg pedig a Pulykaszövetség elnöke. Békés Megye Képviselő-testülete a megye gazdaságáért, a munkahelyek megőrzéséért és a minőségi magyar termékek előállításáért érdekében végzett munkájáért 2009-ben „Békés Megyéért” kitüntetést adományozott Erdélyi Istvánnak, 2012-ben Újkígyós, 2016-ban Szarvas város díszpolgára lett. 2019-ben Életműdíj bronz fokozat elismerésben részesült. Személyes barátja és állandó támogatója Haáz Sándornak és Fili Gyermekkorúsának. Közreműködésével többször hallhattuk őket Szarvason, de távoli útjaikat, fellépéseiket is folyamatosan támogatja. A Baráti Kör a város életében nyújtott kiemelkedő vállalkozói teljesítményét, közéleti tevékenységét 70. életévének betöltése alkalmából, életműdíjként, Arany Emlékplakettel ismeri el.

Dr. Melis János címzetes főjegyző

A Szarvashoz városalapító családja révén elszakíthatatlanul kötődő dr. Melis János, Kondoroson született, és ott él a mai napig. A Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, majd államigazgatási főiskolát végzett, okleveles igazgatósszervező, később pedig jogász lett, és letette a jogi szakvizsgát is. Rövid ideig a későbbi munkájában jól hasznosítható ügyvédi gyakorlatot szerzett Békéscsabán, ezt követően a közigazgatásban dolgozott. A szarvasi önkormányzat

szolgálatába 1999. április elsején lépett jogtanácsosként, majd hamarosan a szervezési és jogi osztály vezetője lett. Az általa példaképként tisztelt elődjének nyugállományba vonulása után, 2005. szeptember elsején kapta meg kinevezését a város jegyzői tisztségére. 2008-ban országos elismerésként ő lett „Az Év Jegyzője”, 2016 szeptembere óta pedig Szarvas Város címzetes főjegyzőjeként folytatja munkáját. Az osztályvezetői feladatot is figyelembe véve két évtizede az önkormányzat hivatalának vezetője, az önkormányzat intézményei és társaságai jogszerű, törvényes működésének őre. Szolgálja azt a várost, amelynek háromszáz éves történetében már ősei is szerepet játszottak. A város és annak polgárai iránti elkötelezettségét valamint munkáját Szarvas Város Barátainak Köre Arany Emlékplakettal ismeri el.

Szarvasért Emlékplakett ezüst fokozata

Szirony Pál ny. testnevelő tanár, szakedző

Szarvason született 1942-ben, az általános és középiskolába is itt járt. Budapesten a Testnevelési Főiskolán majd Egyetemen szerezte meg a testnevelői tanári, 10 év múlva a szakedzői diplomáit. Edzői végzettségeinek (atlétika, birkózás, cselgáncs, kosárlabda, röplabda, sí és torna) megfelelően edzősködött, kosárlabdában női-férfi NB II-ben. A város női csapata 13 évig az NB I-ben szerepelt, amit nyugdíjasként is edzett. Kiváló sportszervező. 1976-tól elsőként szervezi a csoportos síoktatást, 1986-tól, másodikként az országban, a szakosított testnevelést. Megalakította a Szarvasi Universitas Diáksport Egyesületet, melynek 10 évig elnöke is volt. A Polgármesteri Hivatal sportügyi referense és sportlétesítmény-vezető. A szarvasi tömegsport-rendezvények egyik fő szervezője; egyike a Szarvas – Nyíregyháza emlékfutás megszervezőinek. Nyugdíjasként is aktív maradt, közéleti szereplései mindennaposak. A nordic-walking szarvasi szorgalmazója, 2008-tól bevezetője. Szerteágazó ismeretsége révén helyi sporttörténészként a Szarvasról elszármazott sportolókkal tart kapcsolatot. Országosan is elismert sportszakember. 1974-től 1986-ig a DATE Egyetemi Tanácsának, 1976-tól a Magyar Kosárlabdázók Szövetsége Ifjúsági Bizottságának tagja; 10 évig az Egyetemi Sportszövetség területi elnökhelyettese, 2003-tól a Sportlétesítmények Országos Szövetségének elnökségi tagja. Aktív tevékenységét a kitüntetései is jelzik: a Testnevelés és Sport Kiváló Dolgozója (1982), Szarvas Város Sportjáért (1992), Magyar Egyetemi és

Főiskolai Sportszövetség Aranyplakett, Takács Tamás Emlékdíj, 2011. Elismerve szerteágazó, a város érdekében végzett sporttevékenységét Szarvas Város Barátainak Köre Ezüst Emlékplakettel jutalmazza.

Dr. Dósa Zsuzsa színművész, művészeti igazgató

Gyermekkorára a felvidéki Várgedéhez köti, iskolába is itt, valamint Rimaszombaton járt. 1987-től a Magyar Területi Színház Kassai Thália Színpadának tagja. 1993-ban Pozsonyban színművészként diplomázott, ahová 2009-ben visszatért, hogy megírja és megvédje doktori értekezését. Pályáját színművészként a Komáromi Jókai Színházban kezdte, 1994-től a Győri Nemzeti Színház tagjaként, 2010-től a budapesti Játékszín művészeként játszott. 2004-ben megalapította a Proscenium Színtanodát. 2004-től játszik a Szarvasi Színház szlovák és magyar nyelvű előadásiban. Kétnyelvűséget a szlovák filmvilágában is kamatoztatja. 2012 szeptemberétől a Cervinus Teátrum művészeti igazgatója. Több szakmai elismeréssel és díjjal is jutalmazták színészi munkáját: Nemzetiségi Fesztivál, A legjobb női alakítás díja, Sepsiszentgyörgy, 1991; Határon Túli Magyar Színházak IV. Fesztiválja, Különdíj, Kisvárdá, 1992; Kisfaludy-díj (2002); Domján Edit-díj (2005) A színjátszáson kívül tanít, rendez és műfordítással is foglalkozik. Beszélt nyelvei: magyar, szlovák, cseh, játszó nyelvei: magyar, szlovák. Színházteremtő tevékenységét, a város közművelődéséért végzett munkáját Szarvas Város Barátainak Köre Ezüst Plakettel ismeri el.

Szarvasért Emlékplakett bronz fokozata

Baginé Tóth Erika könyvtárvezető

1974-ben Öcsödön született. Középiskolába Szarvason járt. Elsőként magyar szakos tanári és művelődésszervezői, majd könyvtárosi, ezt követően pedig magyar szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. Férjével és két gyermekükkel Szarvason élnek. Pályáját pedagógusként kezdte, majd a Vajda Péter Gimnázium könyvtárosa lett. 2008 óta vezeti a Városi Könyvtárat. Vezetése alatt a Városi Könyvtárban több technikai és eszközfelújítást végeztek. Jelentősen gazdagodott a könyvvállomány és igyekeznek megfelelni a XXI. század változó igényeinek. Sokat tesz a Könyvtár ismertségének növeléséért, hogy minél több barátja legyen az írott szónak. A Könyvtár számtalan önálló rendezvénnyel, író-olvasó találkozóval,

ismeretterjesztő előadással kapcsolódik be a város kulturális életébe. Megfelel annak a kihívásnak, hogy a könyvtár interaktív legyen, s minél több értő, érdeklődő olvasót neveljen, hogy segítse az eligazodást világunkban. A közművelődés területén végzett munkáját Szarvas Város Barátainak Köre Bronz Plakettel jutalmazza.

Mojsza Mihályné Dudás Anna ny. óvodai dajka

Szarvason született, iskolai tanulmányait Szarvason végezte az Ezüstszőlői Iskolában. A Szarvasi Állami Gazdaságban kezdett dolgozni. 30 éve tagja Szarvas Város Baráti Körének. A család Orosházára kerülése után is rendszeresen jár Szarvasra a Baráti Körbe. A Kör rendezvényeinek férjével együtt meghatározó résztvevői, szervezői. Közvetlen modorával, önzetlen segítőkészségével járul hozzá a sikeres működéséhez. Ápolja és őrzi a helyi hagyományokat. Kiemelkedő szerepvállalása és három évtizedes közösségépítő tevékenysége révén elválaszthatatlanul kötődik a Baráti Körhöz.

Gyurcsik Pálné Lezinyi Éva ny. gyógyszerügyi asszisztens

Gyógyszerkiadó szakasszisztensként dolgozott, 25 éve titkára a Magyar Vöröskereszt Szarvasi Alapszervezetének, területi elnökként tevékenykedett egy cikluson át. 1996 februárja óta aktív tagja Szarvas Város Barátainak Köre Egyesületének. Munkájára mindig számítani lehet. Társaival együtt aktívan vett részt Szent István parki Víziszínpad működtetésében jegyárusítással, közönségszervező munkával, a nézők segítségével a helyfoglalásban. Nyugdíjba vonulása után nagy aktivitással vesz részt a jótékonyági vásárokon. Nélkülözhetetlen munkájával elősegíti a program sikeres megvalósítását. Készíti az eladásra szánt tárgyakat, segít a vásárokon, beszerzi a rászorultak csomagjaihoz szükséges tárgyakat, anyagokat. Közreműködik a csomagok elkészítésében, kijuttatásában. Részt vesz minden programunkon, a május elsejei dekoráció készítésében, a zsákmacska elkészítésében. Aktív tagja a Szilvanapi programoknak, részt vesz a dekorálásban és a szilvásgombóc készítésében. Segítőkész, tanácsaival segíti a vezetőség munkáját. Jó kapcsolatot tart fenn más civil szervezetekkel is.

Szarvasért Emléklap

Seregélyes Viktória

A szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium 12. C osztályos tanulója, kivételes képességű és szorgalmú diák. A Diákönkormányzat munkájában négy éve vesz részt, ettől az évtől kezdve a Diákönkormányzat vezetője. Három alkalommal képviselte az iskolát az Evangélikus Diák-konferencián. A helyi református gyülekezetben minden vasárnap csellójátékával segíti az istentiszteletet. Számos országos matematika és informatika tanulmányi versenyen vett részt, ahol kimagasló eredményeket ért el. A 2018/2019-es tanévben a „Sziporka” Országos Egyenletmegoldó verseny első helyezettje. A Neumann János Informatikai Kupa országos versenyén a 2. helyezést elért csapat tagja. Kitűnő tanulmányi munkája mellett kisgyermekkor óta csellózik. Két éve titkára a Rákóczi Szövetség helyi ifjúsági szervezetének. Tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem mérnök-informatikus szakán szeretné folytatni.

Nyerges Áron gimnáziumi tanuló

A szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium angol tagozatának végzős tanulója. A családi hagyományokat folytatva kisgyermek korától sportol. Az úszást, a kajakozást édesapja, egyben edzője szárnyai alatt kezdte meg, és a mai napig együtt készülnek a versenyekre. Az eredmények eléréséhez kitartó, napi két edzés szükséges, emellett iskolai feladatait is igyekezettel látja el. Az egyesületben több tehetséges társával együtt készülnek a versenyekre, korosztályukban már jelentős nemzetközi eredményeket is elértek. 2017-től az Olimpiai Reménységek Versenyén K-2 párosban 4. majd 2. helyezett, a magyar bajnokságokon K-2 -ben mindig az első három hely egyikén végzett. Az elmúlt évben az Európa Bajnokságon társával másodikként értek célba. Áron határozott, céltudatos diák, aki a jövőre nézve is a sportban képzeli el élethivatását. A középiskola elvégzése után Magyar Testnevelési Egyetem sportszervezői vagy sportmenedzser szakán szeretne tovább tanulni.

Szarvas városának legnagyobb adófizetői

Január 23-án a város 65 legnagyobb adófizető cégének vezetőit, képviselőit fogadták a város vezetői. Elismerő oklevéllel, az első háromnak egy-egy festménnyel köszönték meg, hogy adóforintjaikkal hozzájárultak a város fejlődéséhez. A név- és rangsor a következő:

Gallicoop Zrt., Pioneer Hi-Bred Zrt., Cool4u Kft., Master Sped Kft., Fugro Consult Kft., Pannon Ásvány Kft., Nagyrét Farm Kft., Alföldi-Hús Zrt., E.On Tiszántúli Áramhálózati Zrt., Oryza Kft., Swietelsky Magyarország Kft., E.On Energiakereskedelmi Kft., Profuma Hungary Kft., Tesco-Global Áruházak Zrt., Euroaszfalt Kft., Aufwind Schmack Első Biogáz Szolgáltató Kft., Katech Zrt., Liget Hotel Kft., Szerencsejáték Zrt., Telenor Magyarország Zrt., Lidl Magyarország Bt., Cool4u Systems Kft., Szarvasi Medicago Kft., Goldfood Kft., Kereskedelmi és Hitelbank Zrt., Alföldvíz Zrt., Geomark Kft., Magyar Telekom Nyrt., Szarvasi Szakorvosi Kft., Spar Magyarország Kereskedelmi Kft., Szirén Ruházati Kft., Biohungaricum Kft., Mol Nyrt., NKM Földgázszolgáltató Zrt., Integrál Építő Zrt., Cool-Airconditional Kft., Kardosi Agrár Kft., OTP Bank Nyrt., Szarvasi Unitrans Kft., Hibridium Szolgáltató Kft., Deerplast Ipari Termelő Kft., Szarvasi Agrota-Alcsired Kft., Haltáp Kft., Penny Market Kft., Laktárus Kft., Takarékbank Zrt., Szarvas Lux Kft., Szarvasi Agrár Zrt., Szarvasi Informatikai Kft., Magyar Posta Zrt., Vesper Kft., Shell Hungary Zrt., Work-Metall Kft., Erste Bank Hungary Nyrt., DAKK Dél-Alföldi Közlekedési Zrt., Worktrans Kft., HBM Kft., Vodafone Magyarország Zrt., Habar Baromfínevelő Kft., Riceland-Magyarország Kft., NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt., Pulyka Profit Kft., Feril-Trade Kft., Rózsási Kft., Szarvasi Komép Nonprofit Kft.

(Fotó: Babák Zoltán)

Szín Bence tulajdonos ügyvezető, Szín Csaba alapító tulajdonos (Cool4You Kft.), Erdélyi István (a Gallicoop Zrt. elnök-vezérigazgatója), Szvorenny Tamás termelési főmérnök (Pioneer Hi-Bred Zrt.) és Babák Mihály polgármester

Évfordulók, életutak, interjúk

Születésnapot ünnepeltünk

70 éves a Szlovák Iskola

„Nem elég elődeinket tisztelni, rájuk emlékezni, de tovább kell folytatnunk azt a munkát is, melyet a szarvasi szlovák kisebbség megmentéséért, a szlovák nyelv és kultúra fennmaradásáért, erősítéséért tettek.” Ezeket a gondolatokat *Medvegy Pálné*, a szarvasi Szlovák Általános Iskola egykori igazgatója fogalmazta meg az intézmény fennállásának 50. évfordulója alkalmából. 20 év telt el azóta, de az itt folyó oktató-nevelő munka célja, és az itt dolgozó közösség szellemisége, elszántsága semmit sem változott.

Viszont ahhoz, hogy megfelelő környezetben, korszerű eszközökkel, modern oktatási módszerekkel valósuljon meg a gyermekek tanítása, nevelése, állandó megújulásra, fejlődésre volt szükség. Az eltelt 70 év alatt hosszú utat tett meg az intézmény ahhoz, hogy a 21. század elvárásainak minden vonatkozásban megfeleljen. Nézzük, hogyan alakult a szlovák iskola sorsa létrehozásától napjainkig!

A kezdetek

Szarvason az önálló szlovák nemzetiségi oktatás az 1949–1950-es tanévben a Szlovák Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Diákotthon megalakulásával indult. Fontos, sorsfordító esemény volt ez a város és vonzáskörzetében élő szlovák lakosság anyanyelvi kultúrájának megőrzése, ápolása, az asszimilációs folyamat lelassítása szempontjából. A tanítás igen hiányos tárgyi és személyi feltételek, mostoha körülmények között folyt.

Szükség volt oktatási és diákotthoni épületre, a szlovák irodalmi nyelvet ismerő, azon tanítani is képes pedagógusokra, tankönyvekre, tantervre. Kezdetben Felvidékről kitelepített magyar tanítók segítették a minőségi oktatás megvalósulását, akik jól beszélték és is-

merték a szlovák irodalmi nyelvet, illetve saját sorsukon keresztül érezhették a nemzetiségi kisebbség helyzetét. Ők vállalták az új iskolában a

tanítást, ami 1949 és 1960 között szlovák nyelven folyt. A kezdeti nehézségeket tükrözi, hogy az első évtizedben gyakran váltották egymást az igazgatók: új iskola – új feladatok.

A szlovák iskola igazgatói: *Bátori Emil (1949–1950)*, *Dr. Drahos Ágoston (1950–1951)*, *Sznyida György (1951–1954)*, *Kiss Á. Béla (1954–1956)*, *Laczy József (1956–1957)*, *Litauszi János (1957–1960)*. 1960-ban foglalta el az igazgatói széket *Folytán János*, aki nyugdíjba vonulásáig vezette az intézményt.

Minőségi változás

Az iskola 1960-tól működik jelenlegi helyén, ahol akkor még mindössze 4 tanteremben tanították a felső tagozatos gyerekeket. A '70-es évek végére az alsó tagozatos tanulók is ebbe az épületbe kerültek.

Nagy előrelépést jelentett az egész éves óvodai ellátás bevezetése, amit az óvodai csoportok és a gyer-

Folytán János
(igazgató 1960–1993)

meklétszám növekedése követett. Ez mindig is lényeges kérdés volt az intézmény megfelelő működése szempontjából, hiszen a legfontosabb beiskolázási háttér az óvoda biztosította. A tanulói létszám évről évre emelkedni kezdett, így az iskola épülete, ami omladozó, rossz állaga miatt állandó helyreállításra, bővítésre szorult, hamarosan kicsinek bizonyult. *Folytán János*, az intézmény egykori igazgatója mindent elkövetett, hogy helyi és központi forrásokból megvalósuljon az épület bővítése, valamint külső és belső állagának helyreállítása. Vezetésének ideje alatt három jelentősebb átalakításra került sor: 1960-ban, 1970-ben és 1990-ben. Elengedhetlenné vált a diákotthon

felújítása is. Az ott elhelyezett gyermekek létszáma biztosította a megfelelő alapot az iskola és az óvoda zökkenőmentes működéséhez. *Folytán János* kitarító munkájának köszönhetően hamarosan egy megújult, korszerű és minden igényt kielégítő kollégium fogadhatta kis lakóit.

Fontos lépés volt a szaktantermek kialakítása, majd 1991-től a Szlovákiából érkező, első vendégtanár alkalmazása. Mindkét lépés hozzájárult az iskola falai között folyó oktató-nevelő munka minőségi változásához.

Fenntartóváltás

Folytán Jánost nyugdíjba vonulása után (1993) helyettese, *Medvegy Pálné* követte, aki folytatta elődje iskolaszervező munkáját. Az intézmény negyedik, teljes részét érintő átépítésére már az ő igazgatása alatt, 2002 decembere és 2003 szeptembere között került sor. Ennek a felújításnak köszönhetően az intézmény a szlovák nemzetiségi oktatás és kultúra olyan központjává válhatott Szarvason, ami a 21. század elvárásainak is megfelelt.

2004 újabb fordulópontra jelentett az intézmény életében, új fenntartója az Országos Szlovák Önkormányzat lett. Ezzel a váltással nagyobb anyagi támogatáshoz jutott a szarvasi Szlovák Iskola, így mód nyílt tárgyi feltételeinek javítására, új eszközök beszerzésére.

Mindezek az oktatást és a gyerekek szabadidős tevékenységének hasznos elöltését segítették. Hamarosan megvalósulhatott a szlovák nyelven oktatott tantárgyak magasabb óraszámú és csoportbontásban történő tanítása. Eredményesnek bizonyult a Szlovákiából érkező vendégtanárok alkalmazása, akik a tanítási órákon, a szakköri foglalkozásokon, illetve a mindennapi kapcsolatokban is csak szlovákkul beszélgettek a gyerekekkel. Alkalmazásuk azóta is folyamatos, nagyon sokat segítenek a nyolcadik évfolyamos diákok szlovák nyelvvizsgára való felkészítésében.

Az iskola számtalan egyéb lehetőséget nyújt a gyerekeknek a szlovák nyelv tanulására, csak néhányat említek meg ezek közül: Szlovákiába szervezett nyári táborok, az „Iskola a természetben” intenzív nyelvi kurzusok, a határon túli tanulmányi és kulturális versenyek, a szarvasi Szlovák Tájháza szervezett programok, a Cervinus Teátrum előadásai és filmvetítései, a határon túli partneriskolákba történő látogatások. Ugyanezt a célt szolgálják az iskola hagyományörző, szlovák nyelvű szakköri foglalkozásai is: a kerámia, citera és szövő szakkör, valamint a szlovák dráma és újságíró szakkör. Az iskola szlovák szakos pedagógusai az oktató-nevelő munkán túl, a nemzetiségi létből adódó sokrétű feladatokat is elvállalják, segítők, erjesztők Szarvas város nemzetiségi életének.

Medvegy Pálné
(igazgató 1993–2014)

A Szlovák Iskola mint nemzetiségi kulturális központ

A szarvasi szlovák iskola fennállása óta nemcsak a szlovák nyelvet kiválóan és sokrétűen oktató intézménnyé nőtte ki magát, hanem olyan kulturális központtá is, amely fontos szerepet tölt be Szarvas város nemzetiségi életében. Ahhoz viszont, hogy ez működjön, a pedagógusoknak még motiváltabbakká kell tenniük a gyerekeket. A 21. század kihívásainak megfelelően, modern technikai eszközök használatára, új oktatási módszerek alkalmazására, illetve változatos közösségi programok bevezetésére volt szükség. Napjainkban elengedhetetlen a digitális kompetenciák fejlesztése, ezért első lépésként a tantermekbe digitális táblák, projektorok, laptopok kerültek. A hagyományos naplót az elektronikus napló váltotta fel, ami a szülők és diákok számára is könnyen kezelhető.

*Nyemcsok Mátýásné
(igazgató 2015–)*

A megfelelő, innovatív működéshez a tantestület módszertani megújulására is szükség volt. Ennek a nyugalóba vonult Medvegy Pálnét követő új igazgatóra, *Nyemcsok Mátýásnéra* várt. A megújulást sokféle továbbképzés, tanfolyam is segítette. Ilyenek voltak a hatékonyabb kommunikációról, a kooperatív oktatási módszerekről, a projektoktatásról, a szabadulósobák oktatásban történő használatáról szóló továbbképzések. A szabadulósobák kiépítése, illetve a tanítási órákon, a fejlesztő és szabadidős foglalkozásokon való használata valóban nagyfokú módszertani megújulást kívánt a teljes tantestülettől. A szabadulósobákba szervezett foglalkozások alapja a krea-

tív játék, ami maximális interaktivitást és igazi élményt nyújt a résztvevők számára. A tanulói kompetenciák fejlesztése és fejlődése mellett, segíti a beilleszkedést, az egymást támogató, elfogadó közösségek létrejöttét.

Az új módszerek bevezetését a szülők és a gyerekek megfelelő felkészítése előzte meg. A cél az volt, hogy a diákok ne csak megfigyelőként, hallgatóként vegyenek részt a tanulási folyamatokban, hanem tevékeny résztvevői is legyenek azoknak. A projektoktatás bevezetése, a szabadulósobákra épülő tanítási órák, valamint az iskolán kívüli helyszíneken (a Szlovák Tájházban, az iskola gyakorlókertjében, a partnerintézményekben) tartott órák, előadások, magát a tanulást teszik érthetőbbé, érdekesebbé és élményszerűbbé. Mindemellett maradandóbb tudást is biztosítanak.

Ezeokról az órákról nem maradnak le a mozgásukban akadályozott vagy érzékszervi fogyatékkal élő és a tanulási nehézségekkel küzdő diákok sem.

Intézményünkben velük napi szinten, megfelelően képzett szakemberek foglalkoznak. A hátrányos helyzetű gyermekek tanulási lemaradását segíti az úgynevezett „Macika-ösztöndíj program”, ami lehetővé teszi, hogy mentor tanárok segítségével sikeresen fejezzék be általános iskolai tanulmányaikat. A gyerekek szellemi fejlődése mellett ugyanolyan fontos a testi fejlődésük, fizikai teherbírást is. Épp ezért, a mindennapos testnevelés bevezetésével párhuzamosan, az egész intézményben olyan eszközök beszerzésére és kiépítésére került sor, amelyek játék közben szolgálják a megfelelő mennyiségű mozgást. Ilyen az óvodai benti és kinti játszótér, az iskola udvarán felállított játszótér, csúszdák, mászóparkok, az iskola aulájában felállított pingpongasztalok, egyéb sporteszközök és játékok.

A tanulók szabadidős tevékenységét teszik színesebbé a már meglévő és az újonnan bevezetett szakköri foglalkozások: szivacskezilabda, foci, elsősegély, sakk, harmonika, gépiró szakkör. A szakköri foglalkozások egy részét a szlovák vendégtanárok tartják, akikkel a gyerekek ilyenkor sokkal kötetlenebb formában beszélgethetnek és gyakorolhatják a nyelvet.

A szlovák nyelv oktatásával párhuzamosan angol nyelv oktatása is folyik az iskolában, amit külön erre a célra kialakított nyelvi laborban tanulhatnak a diákok. A Szlovákiába szervezett tanulmányi utak mellett már négy alkalommal került sor Angliába szervezett kirándulásokra is, ahonnan élményekkel gazdagodva, biztosabb nyelvi tudással érkeztek haza a gyerekek. Az iskola tanulói minden tanévben különböző reál-, humán- és készségtárgyakból szervezett versenyeken mérhetik össze tudásukat, felkészültségüket.

Ezeken a versenyeken a szlovákos diákok igazán szép eredményeket érnek el, felkészítő tanáraik méltán lehetnek rájuk büszkéek. A szarvasi Szlovák Iskolában dolgozó tanárok és gyerekek munkáját városi, megyei, országos szinten és határon túl is többször elismerték már.

„Iskolai családja” készült a 70 éves jubileum alkalmából.

Egy intézmény működésének eredményességét bizonyítja, hogy teljes nemzedékek képesek a falai között felnőni. A Szlovák Iskolában összesen 41 olyan gyermeknek van jelenleg óvodai vagy tanulói jogviszonya, akiknek nagyszülei vagy szülei most is az intézmény falai között dolgoznak. Úgy gondolom, a közösen és jól végzett munkának ez az igazi elismerése. A Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium bizonyítja, hogy van létjogosultsága, és van kire hagyynia szlovák ősei örökségét.

*Tomasovszkiné Dányi Csilla
a Szlovák Iskola pedagógusa*

A Kertbarát Kör hatvan éve

A Kör rövid története

A Szarvasi Kertbarát Kör az egyetlen az országban, amelyik hat évtizeddel ezelőtti megalakulása óta töretlenül működik. 1959-ben alakult a Mótyó-zugi iskolaépületben, alapítója és első vezetője *Szalai Mihály*, Halászati Kutató Intézet igazgatója lett. Akkor 25 kertészkedő, kertjét szerető szarvasi állt össze. Találkozóikon az abban az időben még nehezen elérhető kertészeti ismereteiket kívánták bővíteni. Megalakulásukat követően egyre nagyobb érdeklődés övezte a foglalkozásaikat, folyamatosan bővült a taglétszám. A város más részeiről is egyre többen kapcsolódtak be a kertbaráti munkába, ezért a foglalkozásaik helyszínét behozták a városba az akkori Mezőgazdasági Technikumba.

1962-ben *Keresztúrszky János*, az egykori ÖRKI (Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézet) fiatal kutatója vette át a kör vezetését, akit 1967-ben *Szirony Mária* kertészmérnök követett. Ekkor már az új Vajda Péter Művelődési Központ volt a Kör fenntartója, és így a további foglalkozásait a Művelődési Ház épületében tartották. Szirony Máriát *Denk Antal* kertész, majd *Grecsnyik Endre* növényvédő szakember váltotta az egyre növekvő érdeklődőt vonzó Kertbarát Kör vezetésében.

1978-ban új vezetőséget választottak a kertbarátok: szakmai vezetője *Kiszely Tamás* gazdasz lett, és az új felállásnak megfelelően *Kugyela Pál* elnök, valamint *Bohnyát Zsuzsanna* tanárnő titkári funkcióban szervezte a folyamatosan bővülő kör tagságát. 1981-ben *Ruzs Molnár Ferenc*, a főiskola oktatója vette át a kör szakmai vezetését, aki ezt a szervező munkát 1990-ig végezte. Ebben az időben volt olyan év, amikor a 150 főt is elérte a tagság létszáma. A Kertbarát Kör 1984-ben vette fel a szarvasi tudós pap, *Tessedik*

A Kör vezetősége (2019). Álló sor balról: *Medvegy Mihály*, *Krizsánszki Györgyné*, *Raj Pálné*, *Kupecz Sándorné*, *Klimaj Pálné*, *Hajdú Pál* titkár. Elöl *Mótyán Tibor* elnök.

Sámuel nevét (Tessedik Sámuel Kertbarát Kör), ekkor kezdett ismertebbé válni az országos szövetségnél is.

1989-ben, a kör megalakulásának harmincadik évfordulóján lemondott a korábbi elnök, és a tagság a kertbarátok között egyre aktívabb tevékenységet folytató *Mótyán Tibor*t bízta meg az elnöki teendőkkel. 1990-tól a szakmai vezető *Demeter Péter* lett, aki 2019-ig, haláláig végezte ezt a munkát. A titkári teendőket 2001-től *Hajdú Pál* látja el a tagság legnagyobb meglepedésére.

A kertbarátok programjai

„Ami a tevékenységi körét és céljait illeti, az a magyarországi kertbarát körök céljaival, törekvéseivel közel azonosak, legfeljebb egy-két specialitás különbözteti meg azoktól, bár a kezdetekben megfogalmazott feladatkör évről évre bővült, gazdagodott a gyarapodó tagság igénye szerint. Ezek az évenkénti programunkban, melyet mindig januárban állítunk össze, rendszeresen szerepelnek” – mondta Mótyán Tibor 2019. június 27.-én a Kör működésének 60. évfordulójára rendezett ünnepségen. Az utóbbi évtizedekben minden évben 25–30 rendezvényt szerveznek. Gyakran vannak kertlátogatások, ahol a tagok mutathatják be fogásaikat, eredményeiket. Minden évben sor kerül *Medveggy Mihály* kertbarát biokertjének meglátogatására, ahol persze sor kerül az arany okleveles Néró biobor megköstölésére is. A Város- és Környezetvédő Egyesülettel összefogva évek óta megrendezik a kert-szépségszerepléseket. Utóbbi időben a tagok beneveznek az országos kert-szépségszereplés mozgalomba is, ahol különdíjas lett *Klimaj Pál és felesége* mintakertje, valamint *Jánosik Gézané* kertje.

Baráti est – egy a sok közül

si és a temerini kertbarátokkal. Munkakapcsolatuk van a szarvasi méhészekkel, a szarvasi Város- és Környezetvédőkkel.

1996-ban – Szarvas város hírnevét és hagyományait öregbítendő – a Szarvasi Kertbarát Kör indította el a helyi Szilvanapot, mely mára hatalmas fesztivállá nőtte ki magát, már a város rendezésében. A Szilvanapon a kertbarátok is bemutatkoznak termékinálatukkal.

1995-től szorosan együttműködnek a békésszentandrási, a gyomai és a kondorosi kertbarátokkal. Látogatják egymás rendezvényeit, és rendszeresen, évente, közösen és nagyon sikeresen rendezik meg a termékbemutatóikat. Tartják a kapcsolatot a várapalota-pétfürdői, az orosházi, a békéscsabai, a makói, a szentes-

Megalakulásuk óta fontosak az ismeretterjesztő előadások. Az alapítás-kor megfogalmazott témákon túl a legújabb kertészeti irányzatok, a bio-, vagy környezetkímélő ismeretek, és az ismét középpontba kerülő gyógynövény természetési-felhasználási ismeretek, a borhibák okai szerepelnek programjaikban. Az ismeretbővítő témákon túl vannak szórakoztató jellegű foglalkozások is. Minden évben sor kerül az adott félév névnaposainak és a nőknek a felköszöntésére és a receptesérére. Rendezvényeik mindig kötetlen baráti beszélgetésekkel, és persze a fehér asztal melletti koccintással zárulnak.

A Kertbarát Kör tagsága (2019)

Gyakoriatok a kirándulások, a vigalmi rendezvények, kerti-parti, de szívesen neveznek be mások által rendezett főzőversenyekre is. Újabban minden nyári évadban egy alkalommal vállalják a házigazda szerepét a Szarvasi Vízi Színházban. Minden évben, tavasszal, elvégzik a szükséges takarítást névadójuk, Tessedik Sámuel sírkertjében. A közösség tagja a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetségének, rendszeresen részt vesz annak rendezvényein. Erről elismeréssel szólt *dr. Szent-Miklós* *Ferenc* országos elnök az ünnepi közgyűlésen.

Mótyán Tibor elnök számítása alapján az elmúlt hat évtized alatt több, mint 1500 összejövetelre, rendezvényre került sor, és a természetes lemorzsolódást is figyelembe véve, a tagság létszáma ezen idő alatt megközelítette az ezret.

Az évek során több elismerésben is volt részük, a legutóbbi a „Szarvasért Emlékplakett” ezüst fokozata, amit 2019-ben kaptak meg a Szarvas Város Baráti Körétől. Minden jeles évfordulón, legutóbb az alapítás 50. évfordulójára, külön kiadványban adtak számot a tevékenységükről.

2019. június 27.-én ünnepi közgyűlésen emlékeztek meg az elmúlt hatvan év tevékenységeiről, mely alkalomra „60 éves a szarvasi Tessedik Sámuel Kertbarát Kör” című kiadványban összegezték a kertbarátok a baráti köri munkájukat. Az ünnepi közgyűlésen a kertbarát mozgalom országos vezetése, valamint a társkörök is tiszteletüket tették, és elismeréssel szóltak az igen gazdag hat évtizedes munkáról, a további sikeres folytatás reményével.

Írta és szerkesztette: dr. Reszkető Péter

Az ünnepi közgyűlés elnöksége

Balról: Dr. Libor Bednár ev. lelkész, Poprád, Medveggy Mihály TSKK elnökhelyettes, Várfoki Tibor KKOSZ főtitkár, Dr. Szent-Miklóssy Ferenc KKOSZ elnök, Mótyán Tibor TSKK elnök, Hajdú Pál TSKK titkár, Babák Mihály polgármester, Dr. Melis János címzetes főjegyző.

Felhasznált források:

Mótyán Tibor (szerk.): 60 éves a szarvasi Tessedik Sámuel Kertbarát Kör. Szarvas, 2019. 66. o.

Rövidítések:

KKOSZ: Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége

TSKK: Tessedik Sámuel Kertbarát Kör

Két évtized a városért

Húszéves a Város- és Környezetvédő Egyesület

Az Egyesület létrejötte

Az Egyesület 1998 decemberében a Városszépítő Egyesület jogutódjaként vette fel a Város- és Környezetvédő Egyesület elnevezést, egy év múlva jegyezték be. Korábbi elnöke *dr. Sipos András*, az Arborétum igazgatója volt, tőle vette át az Egyesület vezetését *dr. Váradi Lászlóné*, aki napjainkig tölti be ezt a posztot.

Tevékenysége

Az Egyesület számos tevékenysége mellett fontos szerepet tölt be a város turizmusának fejlesztésében. Alapvető célkitűzése, hogy Szarvas vonzó legyen a városba érkező látogatók és vendégek számára.

Az 2018-as „törzsgárda” Szarvas egyik legszebb kertjében

Egyik első tevékenysége volt az Erzsébet-ligeti tanösvény megtervezése és a kivitelezés megszervezése. A tanösvény kijelölt nyomvonalán tájékoztató táblákat helyeztek el, amelyek ismertetik a liget növény- és állatvilágát. Látogatják a város legszebb kertjeit, hogy például állítsák a szarvasiak elé. Az Egyesület tagjai szakemberek közreműködésével számba vették a város helyileg védett épületeit, ezeken ízléses tájékoztató cseréptáblákat helyeztek el.

A városba kegyeleti okokból látogatók érdekében hozzájárult a temetők szebbé tételéhez. Az Egyesület költségén hulladéktároló ketreceket helyeztek el, ezzel sikerült megszüntetni az esztétikailag zavaró, kegyeletsérő hulladékhalmozásokat. Az Ótemető főútja mentén gömbkőrös facsometékből fasorokat létesítettek. Hozzájárultak a városban meghonosítandó és működő szelektív hulladékgyűjtés bevezetéséhez.

Sikerült gyümölcsöző kapcsolatot és együttműködést kialakítani a Vasútállomás új vezetésével. Az együttműködés eredményeként az elhanyagolt, taszító külsejű Vasútállomásból virágos, tiszta, esztétikus környezet fogadja a városba érkezőket.

Jön az utánpótlás: fűnyírás a Martinovics utcán

Az Egyesület tagjai fizikai munkájukkal – a KOMÉP közreműködésével – részt vettek a város parkjainak kialakításában és szebbé tételében. Kialakították a Millenniumi Emlékparkot, a Martinovics utcai parkot, a dr. Melich János utcai hársfaligetet, részt vettek a Vízi Színház előtti park, a Deák Ferenc utcai választósáv, a Eötvös

utcai „rózsakert” virágosításában.

Tapasztalatcsere céljából felvették a kapcsolatot több település – Újpest, Nyíregyháza, Békés, Vácraót, Nagykörű, Makó, Tiszaföldvár – hasonló egyesületeivel. Ez a kapcsolat kölcsönös látogatásokkal vált eredményessé.

Dekoratív tájékoztató táblákat helyeztek – ugyancsak a KOMÉP közreműködésével – a város piacán, amelykről – az országos program keretében – a piacot látogató helyiek és turisták ötleteket kaphatnak a helyes és egészséges táplálkozás módjáról.

Szoros és tartós kapcsolatot építettek ki a Szarvasi Arborétummal. A Zöld Forrás közös pályázat segítségével programokat szerveztek a tanítás, a környezettudatosság elmélyítése érdekében.

Rendszeresen részt vesznek a városrehabilitációból adódó tevékenységekben: a faültetésekben, a játszóterek, a zöldterületek karbantartásában és fejlesztésében.

Aktívan jelennek meg minden olyan fórumon, ahol a környezet- és értékvédelem a téma. Munkájukról rendszeresen tájékoztatták és tájékoztatják ma is a város lakóit. Az aktivisták vendégei a Rádió Szarvasnak (korábban Cervinus Rádió). A Szarvas és Vidékében általában havi rendszerességgel jelennek meg az egyesület tevékenységéről szóló beszámolók *Szivárvány* címmel.

Közösségi élet

Az eltelt húsz év viszonylag hosszú idő. Az alapító tagok közül már csak néhányan maradtak az egyesületben, de a kiváltak helyett új tagok jöttek. A mindenkori tevékeny „törzsgárda” létszáma általában 10-15.

A közösségi életet nemcsak a közös munka jelenti, hanem az ún. csapat-

építő találkozások: a testvérszervezetekkel való kapcsolatokon túl a kéthetente történő megbeszélések utáni „pletykapartik”, névnapozások, a közgyűlések utáni vacsorák és boroztatások, hajókirándulások, autóbuszos országjárások jelentették és jelentik.

*Látogatás Makón: Hagymatikum, városi fürdő,
Makovecz Imre alkotása*

Zárszó

Az eredményes városszépítő tevékenység egyik alapvető feltétele – a tagok szorgalma és munkája mellett – a támogatók anyagi segítségével. Köszönet illeti őket.

Szarvas Város Képviselő-testülete az Egyesület tevékenységét 2019. június 23-án, Szarvas Város Napján, **Szarvas Város Turizmusáért Díjjal** ismerte el.

Dr. Kutas Ferenc

A Város- és Környezetvédő Egyesület tagjai

Alapítva: 1998. Alapító tagok:

Bakos Jánosné Dr., † Duda Benedek, † Duda Benedekné, † Kiszely András, Kutas Ferenc Dr., † Lestyan Goda Anita, Mészárosné Verők Mária Dr., Mihály István, Répásiné Zvara Enikő, † Sipos András Dr., Szuhaj György, Váradi László Dr., Váradi Lászlóné Dr.

Az első évtized	Mai tagok
Az alapító tagok (ld, a fenti névsort.)	Bakos Jánosné Dr.
Babák Mihály	Csasztvan Jánosné Kati
Bakos Béla †	Csasztvanné Kővári Eta
Bankó János Dr.	Demeter Edit
Bődi János	Demeter Péterné
Bukovinszky Béla	Galambos Edit
Dankó István	Gémes Lászlóné
Fekete Noémi	Hartay Jánosné
Garai Pál	Hovorka András
Halász Rudolf †	Kepenyes Györgyné
Huszárik Mihály †	Kóczy Kálmánné
Kalmár Mihályné	Kutas Éva
Kis Ágnes Dr.	Kutas Ferenc Dr.
Kiszely András †	Kutasné (Dr.) Szarka Judit
Kovács Gyula †	Mihály István
Kunosné Papp Emma	Montvajszkiné Bátor Anna
Misúrné P. Dorottya	Nagy Sándor
Podani Mihályné †	Prjevara Péter
Posgay Elemér Dr.	Répásiné Zvara Enikő
Prjevaráné Mikus Márta †	Sovány Mihály és családja
Reszkető Péter Dr.	Szrnkáné Solymosi Rózsa
Sipos András Dr. †	Tóth Tamás
Sonkolyné Szekerczés Margit	Váradi László Dr.
Szécsi Tibor	Váradi Lászlóné Dr.
Szító Andrásné Dr.	

Dr. Búzás László

Az én történelmem

Életrajzi epizódok 6., befejező rész

A szerző az 5. részben a sarvasi iskolaigazgatói, ill. főiskolai tanári tevékenységét és családját mutatta be.

A főiskola vezetésében

Tesszedik évforduló. A képen balról jobbra: Dr. Tóth Lajos igazgató; a minisztérium képviselője; Dr. Búzás László; Vaskor Pál HNF-titkár.

1985-ben megválasztottak az iskola főigazgató helyettesévé. Ez sokrétű feladatot jelentett. Nem kellett az adminisztráció nagy részét elvégezni, a tantárgyak félévenkénti bontását és a vizsgarendet elkészíteni. Mindent a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban rögzítettem. A minisztérium felügyeleti rendszerével szoros lett a kapcsolatom. Félévenként készítettem el a tanárok vizsgarendjét, javaslatomra álltak össze a vizsgabizottságok. Ki kellett jelölnöm az államvizsga-bizottságok elnökeit. A külsős elnököket meghívásom alapján osztottuk be. Az államvizsga tételeket a tanszékvezetők segítségével állítottam össze.

Sokat foglalkoztam felvételi rendszerünkkel. A Felvételi Előkészítő Bizottság elnökeként szerveztem és segítettem a felvételire jelentkező középiskolásokat. Év közben levelezés útján küldtünk a hozzánk jelentkezni akaróknak felvételi kérdéseket sejtető csomagokat. Ezeket havonta kitöltve küldték vissza nekünk. Ezeket úgynevezett „diáktanárok” segítségével javítottuk és értékeltük. Egyhetes nyári táborunk is volt ilyen céllal. Mindez a diákok számára ingyenes volt, mert a minisztérium állta a költségeket. Legjobb tanulóink közül néhányan állami ösztöndíjasok lettek. Őket a tantestület bevonásával választottuk ki.

Ballagás; középen dr. Búzás László

gyakran szerepel a televízióban.

Kapcsolatok társintézményekkel

A magyarországi négy óvónő-képző – Kecskemét, Sopron, Hajdúböszörmény és Szarvas – szoros szakmai kapcsolatban dolgozott. Évente szakmai tanácskozásokat tartottunk egymásnál. Ilyenkor előadások hangzottak el, melyek anyagát publikáltuk; énekkari bemutatókat tartottunk, tanulmányi és sportversenyeket rendeztünk.

Fontos volt a kapcsolat-teremtés külső országok pedagógusképzőivel. Szlovákiában a lévai főiskolával alakult ki szoros kapcsolata-

Szakmai értekezlet egy testvériskola tanáraival; jobb oldalon dr. Búzás László

Afrikai kapcsolat: középen dr. Bencsik Endre igazgató, jobbra dr. Búzás László

Voltak tanulóink, akik a képző elvégzése után még egyetemi tanulmányokat is végeztek. Ezek közül néhányan állást kaptak nálunk. Az egyik hallgatónk, aki miután nálunk végzett, továbbtanult, és országos hírű pszichológus lett; dr. Rusz Edit napjainkban is

tunk. Jugoszláviában Novi Sadon, Bulgáriában pedig Burgasban, a Fekete-tenger partján találtunk pedagógusképző intézményt. Munkáinkról kölcsönösen tájékoztattuk egymást, amiből okulni lehetett, de nyaranként kölcsönös üdülte-
tetést is vállaltunk. Iskolánknak saját autóbusza volt. Ezzel hallgatóink számára kulturális

és sporteseményeken való részvételt biztosítottunk. Közkedvelt lett a budapesti színházlátogatás. Ilyen kirándulásokra a tanárok és óvónők, esetenként a hallgatók is elmehettek.

Dolgozóink számára nyaranta külföldi nyaralást is szerveztünk. Így juttunk el Olaszországba, ahol az Adria partján fürödhettünk. Kedvelt helyünk volt Velence is. Görögországi utunk Paráliába vezetett. Itt viszonylag olcsó szállást kaptunk, és megmártózhattunk a görög tenger vizében. Többször utaztunk autóbusszunkkal Bécsbe. A császári kastély mindannyiunk számára emlékezetes maradt; sítábort szerveztünk Szlovákiába.

Tantestületi kirándulás; középen guggol dr. Bencsik Endre igazgató, az álló sorban jobbról hatodik dr. Búzás László

Edit lányom Szarvason érettségizett, a Közgazdaságtudományi Egyetem külkereskedelmi szakán szerzett diplomát, majd ugyanitt számítástechnikai szakközgazda másoddiplomát. Később, már munka mellett, mérlegképes könyvelő lett. Férje Beke István műszerész, akivel Budapesten kezdték közös életüket. Hamarosan megszülettek gyermekeik, Csilla, majd Dániel.

Családommal is szerettünk utazni. Szakszervezeti beutalóval bejártuk az országot, de külföldre is eljutottunk. Bulgáriában a tengerparton nyaraltunk, többször üdültünk Jugoszláviában, és egy erdélyi körutazást is tettünk. A rendszerváltás közelségében, a „vásárlási turizmusban” is részt vettünk. Az 1992-es nyaralásunkkal ez az életutam is véget ért.

Feleségem 1986-ban, 56 évesen vonult nyugállományba. A búcsúztató ünnepségen a Művelődésügyi Minisztériumtól megkapta a Pedagógus Szolgálatért kitüntetését. Nyugdíjas pihenőévei nem tartottak sokáig. Súlyos betegségbe esett, Szegeden a kórházban kétszer is műtötték. A sugárterápiát szervezete nem bírta. A Celladam, a Béres-cseppek és más immunerősítők nem használtak. Helyi fájdalom csillapításra Budapestre, a Kék golyó utcai kórházba jártunk. A betegség áttétes lett, szervezete felmondta a szolgálatot, 1990-ben elhalálozott. Otthon a városi Újtemetőben szüleim és nagyszüleim sírja mellett helyeztük végső nyugalomra.

A Szarvasi Krónika létrehozása és működése

1988-ban *dr. Tóth Lajos* főiskolai tanár ötlete nyomán és elképzelései szerint született meg ez a rendkívül értékes, később közművelődési és helytörténeti folyóirat. A felelős szerkesztővel kezdetben hét szerkesztő dolgozott, akik évente egyszer, mintegy 150 oldalas kiadványként jelentették meg. Engem is meghívtak a szerkesztőbizottságba. A szerkesztők a város múltját és jelenét kutatták. A nyomdai munkákat a gyomai Kner Nyomda végezte.

A Szarvasi Krónika szerkesztősége 1998-ban (balról: Dr. Marjai Gyula, Dr. Búzás László, Dr. Kutas Ferenc, Dr. Reszkető Péter, Dr. Molitorisz Pál

Helytörténeti kiadványként összegyűjtöttük és megjelentettük a város múltjával, történelmével, kultúrájával, intézményeivel, vallási felekezeteivel, az itt élő híres, vagy valamiben maradandót alkotó emberekkel kapcsolatos történeteket. Ebbe a munkába kapcsolódtam be én is. Eddig mintegy 30 cikket és tanulmányt írtam.

*Látogatás Dr. Dankó László
kalocsai érseknél*

Életrajzi sorozatunkban bemutattam az egykor Szavason élt, tanult, dolgozott, vagy jelenleg is itt élő aktív, kiváló személyiségeket. *In memoriam* címszó alatt megemlékeztem az elhunytakról. Riportsorozatot készítettem a városban született és híressé vált emberekkel. Írtam az első és második világháború elesett katonáiról, valamint a háború áldozatairól. Ennek hatására két emlékhely is létesült. Foglalkoztam a városi és intézményi sportélettel. Később, mivel ágyhoz kö-

tött beteg lettem, csak lektorálási munkát vállaltam. Utolsó munkám ez az életrajzi sorozat, amelyet családtagjaim rögzítettek írásban.

A Krónikában vállalt munkámért a Szarvas Város Barátainak Körétől a Szarvasért Emléklakett bronz fokozatát vehettem át. További szakmai kitüntetéseim: Oktatásügy Kiváló Dolgozója 1974; Munka Érdemrend bronz fokozata 1979; Óvónőképző Intézet Emléklakettje 1986; Kiváló FEB Vezető 1989; Brunszvik Teréz Emlékérem 1991; Játékvezetői Működésért 1992, Asztalitenisz Sportért 1992.

Nyugdíjas évek

Nyugdíjaztatásomra 1992-ben került sor. Búcsúztatásomkor kaptam meg a Brunszvik Teréz Emlékérem arany fokozatát. Ekkor még nem sokat pihentem. Hívtak a helyi Tessedik Sámuel Szakképző Iskolába óraadó tanárnak. Vállaltam, és félállásban matematikát és fizikát tanítottam. Nem volt könnyű munka. A nyolcadik osztály után ide azok a diákok jöttek, akik tanulni nem akartak, de szüleik kényszerítették őket. Viselkedésüket sem volt egyszerű kezelni. Ennek ellenére tíz éven át tanítottam őket a 9. és 10. osztályban. A lány tanulók szakácsnőnek vagy pincérnek készültek, a fiúk asztalosnak. Az iskolának tanműhelyei is voltak, ahol szakoktatók foglalkoztak velük. Két év elméleti oktatás után újabb két évig tartott a szakmai gyakorlat. Ezután vizsgáltak és akiknek sikerült, szakmunkás lett.

Aztán ez is véget ért. Egyedül maradtam, de unokáim betöltötték életemet. A nagyobbakat segítettem a tanulásban, majd a továbbtanulásban, a kicsiket nyaraltattam a Körös-parton. Edit lányomékkal többször eljutottam a Balatonra is üdülni, valamint Sopronba és környékére.

A családom mellett magányomat oldotta, hogy jó barátságba kerültem régi ismerősömmel, az özvegyen maradt *Görbe Jánosné Megyeri Évával*, aki visszaköltözött Szarvasra, hogy segítségére legyen idős szüleinek.

Az aranydiploma átvétele Szakács Mihályné dr. főigazgatótól. Mellette áll dr. Patay István, a főiskola rektora.

A tanítóképzőben végzett öregdiákokkal rendszeresen találkozunk, ezekre az alkalmakra meghívtuk tanárainkat is. 2001-ben kaptam meg arany diplomámat. Öröm volt látni az ötven éves találkozóra összegyűlt régi iskolatársakat. 2011-ben a gyémánt oklevél átadásakor, a 60 éves találkozóra már megfogyatkozva érkezünk.

Felnőttek unokáim is. Klári lányom gyermekei, Dóra és Klára szintén a pedagógus pályát választották. Dóra matematika-rajz szakos középiskolai tanár és mérlegképes könyvelő, Klára testnevelés-földrajz szakos általános iskolai és német szakos középiskolai tanár. Andrea lánya szakmát tanult, felszolgáló lett. Mindhárman férjhez mentek, és megszülettek dédunokáim is. Edit lányom gyermeke, Csilla elvégezte az egyetemet, ahol angol nyelvet tanult, jelenleg egy fordító irodában dolgozik. Dániel megszerezte a hangmesteri szakmát, jelenleg a testnevelési egyetemre jár tanár szakra.

Mivel betegségem ágyhoz köt, és állandó gondozásra szorulok, el kellett hagynom szülővárosomat. A Gyömrőn élő Edit lányom és családja vállalta fel gondozásomat. Ezeket a sorokat is ők rögzítették írásban.

* * *

Utószó

*Szeretettel adom át Nektek ezt az albumot.
Folytassátok, mert a történelmet már Ti írtjátok!*

Tati

Gyömrő, 2014. május 10.

Családi fényképalbum

Kovács Erzsébet (1930) és Búzás László (1929)

Búzás Klára (1954) és Dékán István

Búzás Edit (1961) és Beke István

Dr. Búzás László unokái, dédunokái

Búzás Klára gyermekei

Dékán Dóra (1976)
és Tolisz Dimitriosz

Dékán Klára (1978)
és Gulyás Krisztián

Feller Andrea (1986)
és Bódi Krisztián

Dóra gyermekei: Nikosz (2008) és
Teodóra (2003)

Klára gyermekei: Anna (2013)
és Gitta (2004)

Andrea gyermekei: Viktor (2009),
Alexa (2011), Benett (2014)

Búzás Edit gyermekei

Csilla (1991)

Dániel (1994)

Dr. Búzás László életrajzát lejegyezte leánya, Edit.

Gyömrő 2014. május 10.

A szöveget szerkesztette, és a családi fényképalbumot összeállította dr. Kutas Ferenc.

A szerkesztő utószava

Dr. Búzás László – felesége 1990-ben bekövetkezett halála után – egyedül élt. Amíg tehetette, nyugdíja mellett félállásban dolgozott. Egyensúlyi zavarai támadtak, élettere a lakására korlátozódott. Amikor tehették, lányai, unokái, egy ideig barátjánője látogatták, gondozták. 2013-ban agyi trauma érte, hosszabb ideig eszméletlen volt, míg ráataláltak.

Kórházba szállították, orvosai az ápolási osztályon helyezték el. Állapota fokozatosan romlott. Mozgásképtelen lett, hallása és beszédképessége romlott, ezért a Gyömrőn élő leánya, Edit és családja fogadta be és ápolta. Szellemi képességét és beszédképességét lassan visszanyerte, de mozgásképtelen maradt, ezért állandó felügyeletre szorult.

2014-ben mondta tollba életét, és a család segítségével válogatta össze életének fotódokumentumait. A Szarvasi Krónika, melynek egyik alapító szerkesztője volt, 2015-től kezdve folytatásokban közölte életrajzát. Utolsó részének megjelenését már nem érthette meg, 2018-ban elhunyt.

Vallomás

Görgey Endre szarvasi öregdiák életrajza

A Görgey család

1921-ben születtem Budapesten. Anyai nagyapám *Kirchner Sámuel* üzletember, édesanyám *Kirchner Ilona* tanítónő volt. Édesapám, *Görgey Lajos* 1880-ban a Felvidéken született. 1919-ben kötöttek házasságot, egyetlen gyermekük én voltam. Édesapám katonai pályára lépett, fokozatosan haladt a ranglétrán, 1933-ban nevezték ki vezérőrnaggyá. 1935-ben 55 éves korában ment nyugdíjba.

A *Görgey* történelmi név. A család felmenői a *görgői toporczyi* nemesi előnevet viselték, köztük *Görgey Artúr* is. Amikor bemutatkozom, mindenki fölkapja a fejét, és megkérdezi, leszármazottja vagyok-e a híres tábornok családjának. A tábornoknak nem voltak egyenes ági leszármazottai, a mi családunk is csak távoli rokona. Ma az oldalági rokonok közül egyedül *Görgey Zsuzsát* ismerem, ő Ócsán lakik. *Görgey Gábor*, az ismert író is e családból származik, vele találkoztam, és a néhai *Görgey Ákos* özvegye, Csilla is él még.

Katona Tamás, az ismert történész hozta létre a Görgey Kört, neki köszönhetjük, hogy a sokáig kárhozottat tábornoknak szobrot állítottak a Budai Várban. Én is ott voltam a szoboravatón.

Iskoláim

Budapesten jártam első és második elemibe, hiszen édesapámat hivatása a fővároshoz kötötte. Gyermekkorom legrosszabb emléke egy betegség: a tüdőgyulladás. Másodikos elemista voltam, *dr. Földes Aladár*, egy nagyon rendes zsidó orvos kezelt. Azt mondta szüleimnek, ha azt akarják, hogy a gyerek életben maradjon, küldjék le vidékre. Így kerültem *Jeszzenszky János* evangélikus lelkész révén Tótkomlóra. A 3–4. osztályt ott végeztem. Akkoriban Tótkomlós többségében tót nyelvű község volt, én pedig nem beszéltem tótlul, de megtanultam a legfontosabb szavakat, mondatokat.

Itt fejeztem be a négy elemít, innen kerültem a Szarvasi Evangélikus Főgimnáziumba. Ide is *Jeszzenszky* lelkész úr segített be, hiszen tagja volt az evangélikus iskolák felügyelő bizottságának. Így kerültem be a gimnáziumba sokad magammal. Nagyon szép éveim következtek.

A szarvasi gimnáziumi évek

Az Internátusban

Az Internátusba 1931 szeptemberében Apám vitt le, és megnézte azt a helyet, ahol 8 évig fogok lakni. Havonta 50 pengő volt az Internátus díja. Kötelezően havi 5 pengő zsebpénzt kaptunk, egy füzetben kellett vezetni, hogy mire költöttük, és ezt ellenőrizték is. Előírás volt, hogy mindenki vigyen magával ágyneműt, fehérneműt. Ezekbe mindenki köteles volt egy számot belevarni, az enyém a 17-es volt. A szennyest havonta elvitték mosni, és a holminkat a számuk szerint visszakaptuk.

Az alsósok hálószobájában 16-an laktunk. Egymás mellett két fehér ágy volt, és kettőnknek egy fehér szekrény állt rendelkezésünkre, közös mosdóhelyiség lavórral, kancsóval, két főre. A kisebbik szobában nyolc felsős lakott. Mellette az Internátus felügyelőtanárának szobája volt, ahová csak akkor léphettünk be, ha hivatott, vagy kértünk valamit.

A szobaparancsnok – nyolcadikos gimnazista – rendelte el a lefekvést, illetve az ébresztőt. Reggel torna, mosakodás, majd irány az „alumneum” (étterem), ahol bőséges reggelit kaptunk. Háromnegyed nyolcra visszaértünk szobáinkba, felvéve tanszereinket mentünk a 100 méterre lévő gimnáziumba. Iskola után fél kettőkor ebédeltünk az alumneumban, ahol az ebédet hosszú asztaloknál fogyasztottuk el. Az asztalfőn ült a felügyelőtanár, ellenőrizte, hogy mindenki egyen, és használja az evőeszközöket.

Ebéd után következett 2–5-ig a „szilencium”, vagyis a csendes tanulási idő. Akinek különórája volt, az elmehetett. Vacsorázni fél hatra mentünk, utána 7-től 9-ig tanulás, felkészülés a másnapi órákra. Minden este villanyoltás előtt tartottunk 10–15 perc olvasást, majd ezt megbeszéltük. Kilencor ima és villanyoltás következett. Hetenként egyszer, szombaton fürdőbe vittek bennünket.

Az Internátus igazgatója *Wütschendorfer Aladár* volt, aki a nevét *Tótfalusi* Aladárra magyarosította. Ő tanította az 1–2. osztályosoknak a **természetrajzot**. Kedves öregúr, igazi tanár volt. Utána lett az Internátus tanára, majd igazgatója *Gamauf József*, aki *Gasztonyi* József-re magyarosította nevét. Az Internátus tanára volt még *Weidlen János*, aki hetedikes koromig elkísért.

Weidlen János után *Pálos György* tanár úr jött. Nagyon szigorú volt. Bevezette a reggeli, 6 órai ébresztő utáni tornaruhás 15 perces tornát a tornateremben. Utána mentünk mosakodni és öltözködni, majd egy

Tótfalusi Aladár

kanál csukamájolajat és fél kockacukrot kaptunk. Ezután a reggeli következett. A reggelit követően a tanszereinket összeszedve az osztálytermekbe siettünk.

Margócsy Gyula

Stauffer Frédi a répcelaki sajtgyáros fia volt, így sok sajtot ehettünk a csomagjából.

Amikor nyolcadikos lettem, másik Internátust nyitottak a túljelentkezés miatt. Én, aki végig Internátusban voltam, senior, vagyis rangidős lettem. Ébresztetem, a tanulási időt kijelöltem, és intéztem a lefekvést. *Margócsy Gyula* felügyelő tanár volt az új Internátusban. Fiatalon, 23 évesen közel állt hozzánk, mindnyájan őt szerettük a legjobban.

Természetesen barátságok is születtek. Hetente mindig másik gyerekeknek érkezett egy-egy csomagja a szüleitől, amit közösen fogyasztottunk el. Emlékszem, hogy

Az osztályunk; tanáraink és tantárgyaink

Szeptember elején megilletődve mentünk fel nyolcvanan az első osztályba, másodévre 45 főre csökkent a létszámunk. Három lány járt velünk: *Vámos Éva*, *Bárdos Vera* és *Volentik Magda*. A lányok fehér galléros fekete köpenyben az első padokban ültek. Kettőjüknek tragikus sorsa lett, haláltáborba hurcolták őket. Éva meghalt, Vera visszajött, egy találkozózn ott volt velünk. A további sorsáról nem tudok.

Az I. osztály; középen Söjtöri Károly osztályfőnök, az első, földön ülő sorban balról negyedik Görgey Endre.

Ketten ültünk egymás mellett. Padtársam több is volt, de negyedik osztálytól végig *Takács András* ült mellettem. Még emlékszem elég sok névre: *Misik Lajos, Nádor Lajos, Mazán László, Csizmadia Károly, Papp László, Tóth Béla, Adamovics Károly, Praznóczy (Perényi) Béla, Szelényi Aladár, Borka Ernő, Komár Pál, Kmetty Antal, Mácsai Pál*. Ma már csak ketten élünk Papp Lacival, évente eljárunk az Öregdiákok közgyűlésére és rendezvényeire.

*Söjtöri-diákok, balról harmadik
Görgey Endre*

Az I. osztályban osztályfőnökünk *Söjtöri Károly* tanár úr volt. Isten áldja meg, mert csak szeretetre meg jóra tanított minket, *Süsü*nek hívtuk egymás között, a régi gimnazisták nevezték el így a neve után. **Latint és magyart** tanított, nekünk **osztályfőnöki órát** is tartott. Csak annyit mondott, ha rosszul feleltünk: „*Te szerencsétlen!*” Ha rosszul viselkedtünk, meghúzta a hajunkat a fülünknel. Osztályfőnöki órán még az evőeszközök használatát is megtanította. A mosakodás fontosságát, a zsebkendő használatát is megtanultuk: mindig két zsebkendőnk legyen, egy a szemre, egy az orrfújásra.

Söjtöri tanár úr végig tanított bennünket nyolc évig. Sajnos, az írásbeli érettségim tragikus dolog történt. *Tacitust*, a legnehezebb feladatot kaptuk, és miközben az osztályfőnökünk a táblára írta a feladatot, rosszul lett, és tíz nap múlva már csak a temetésére tudtunk elmenni – sírva. Az érettségire *Felsővályi* tanár úr vett át minket.

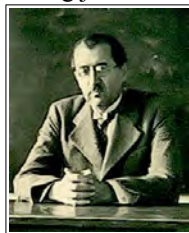
Sok-sok éven át *Misik Lajos* osztálytársunk szervezte a találkozót Szarvason. Mindig kimentünk szeretett tanárunk, Söjtöri Károly sírjához egy csokor virággal és egy pár gondolattal emlékezni rá.

Úgy gondoltam, hogy a mai vajdás diákoknak is meg kell ismerniük a nevét, ezért egy díjat alapítottam Söjtöri-díj néven. Ezt minden tanévzárón a human érdeklődésű, elsősorban a magyar nyelv és irodalom területén kiemelkedő eredményt elért diák kapja. Az oklevélen kívül a nyertes diák jelentős összegű jutalomban részesül.

A latint nem kedveltem, de a **római történelmet** szerettem. A latin dolgozatoknál a mögöttem ülő Komár Pali segített, mégis csak hármasm volt. A magyart viszont szerettem, abból jobb jegyet is kaptam. A **természetrajzot** két évig *Tótfalusi Aladár* tanította, harmadiktól *Ponyiczki János* vette át, aki egyben a **földrajzot** is oktatta. Nem szerettük. Kedvenc szavajárása volt, ha valaki rosszul tudott valamit: „*Ja, barátom, ostoba fráter vagy.*”

A **számтан** (algebra) tanára *Wágner Géza* tanár úr volt. Harmadik osztálytól **fizikát** is tanított. Sajnos, matematikából is csak hármásig jutottam.

A **történelmet** *Neumann Jenő* tanár úr adta elő. Amikor a névmagyarosítás kötelező lett, a *Nádor Jenő* nevet vette fel. Szigorú volt a feleletésnél, szó szerint megkövetelte a tankönyv szövegét. Ha valaki felelt, a következőnek, aki utána jött, szinte a mondatot is folytatnia kellett. Volt, hogy észrevette, valaki nem figyel, rászólt: „*Hé! Pimasz fráter, folytassa!*” Ez volt a szavajárása. Ha nem tudta, „*secunda*”, 5-ös volt a „*jutalma*”. Akkor az 1-es volt a legjobb jegy, az 5-ös a legrosszabb. Még 2/3-ot is kaptunk, amit lehetett javítani vagy rontani.

Neumann Jenő

A **német nyelvet** harmadiktól *Lang János* tanár úr tanította. Ő szeretett neveket összekapcsolva kihívni, pl. MA – PA. Ez azt jelentette: Marán – Papp felel. Amikor az egyik befejezte a felelést, a másiknak folytatnia kellett. Jól tanított, többen jártunk hozzá külön németre.

Gasztonyi József

A **francia nyelvet** *Gasztonyi József*, a későbbi internátusi igazgató tanította. Akiket tanított, mindnyájan dicsérték: sokat követelt, és az eredményük kiváló lett. Erőről később beszélt nekem kedves osztálytársam, Komár Pali, akivel csak a háború után találkoztam újra.

A **görögöt** negyedik osztálytól *Rewuczky Vilmos* tanította, a felsősök *Tapírnak* nevezték. Ekkor lehetett választani, milyen nyelvet akarunk tanulni. Azért választottam a görögöt, mert a pap családtagjaim azt mondták, ha végzek, beajánlanak valamelyik káplánhoz. Később azonban *Korim Kálmán*, a **vallástanár** adott ajánló sorokat a teológiához.

„*Rewuczky Vilmos, görög – latin szakos tanár vagyok, én tanítom a görögöt!*” – mutatkozott be. Hárman-

négyen jelentkeztünk görögre, így minden órán volt felelés. A görög régiségtant nagyon szerettem. 1975-ben a feleségemmel Görögországba mentünk. Egy alkalommal a vonaton fiatal görög katonákkal utaztunk, és elkezdtem nekik az *Illász* bevezető sorait szavalni. Megtapsoltak.

A **rajzórákat** *Szabolcs Károly* tartotta. A rajztábla, a T-fejes vonalzó vi-tele, illetve használata kötelező volt minden órán.

Rewuczky Vilmos

Szórakozásaink

Moziba csak osztályfőnöki engedéllyel mehettünk. A *Frcska Moziba* a jegy 70 fillérbe került. Ha nem volt ennyi pénzünk, megvártuk, amíg a híradó megkezdődött, és a sötétben beosontunk, *Freska néni* segített.

Június elején *természetjáró ünnepséget* tartottunk. Nagy ünnep esetén a tornateremben egy színpadot állítottak fel. *Zelenka Lajos* zongorázott, Takács András szavalt, az énekkar is szerepelt.

Délután az Erzsébet-ligeti köröndön *futballmeccset* játszottunk. Este a zenekar számára a Pavilonban táncoltunk a kereskedelmibe járó lányokkal. Sokat jártunk a Holt-Körösre: úsztunk, eveztünk, vitorláztunk.

A vitorlát Papp Laci barátom tartja.

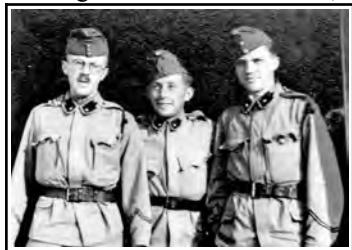
Érettségi után

A nyolc év tanulás eredményeként 1939-ben sikeres érettségi vizsgát tettem. Több lehetőségem is volt a továbbtanulásra. A rokonaim azt javasolták, hogy legyek pap, hiszen három pap is volt a családban. Nekem ugyan nem tetszett ez a pálya, de akkor még szót fogadtak a gyerekek. Én is. Ezért tanultam négy évig görögöt, nem németet, nem franciát, nem angolt – sajnos. 1939 őszén elmentem Sopronba a teológiára. Lehúztam egy évet. Sokat gondolkoztam, míg úgy döntöttem: nem való vagyok papnak. Írtam a szüleimnek, Édesanyám sírva jött el hozzám.

– Ne tessék haragudni rám – mondtam neki –, nem való vagyok papnak! Inkább akárhová elmegyek. Teológus barátom, *Jurányi Pista* bátyja Kassán képezte magát a Kereskedelmi Főiskolán. Azt írta nekem, hogyha tíz napon belül jelentkezem náluk, akkor felvesznek. Édesanyám beleegyezett. Elmentem Kassára, és ott végeztem el a Kereskedelmi Főiskolát. A bankszakmára képeztek ki, de a sorsom másképp alakult.

A katonaságnál

1942 október elején megkaptam a katonai behívót. Három helyre hívhattak be. Engem Piliscsabára vittek, utásznak, vegyi harcosnak képeztek ki. Az

Jobbról Görgey Endre

elején nagyon nehéz volt, mindig gázmaszkban kellett végezni a gyakorlatokat, erdőn keresztül futni. Én karposzományos voltam, ez azt jelentette, hogy érettségivel rendelkezem. Először őrzető, utána tizedes, szakaszvezető, hadapród őrmester majd zászlós lettem. Szerencsém volt. Nem küldtek ki a frontra, hanem azokat az újoncokat oktattam, akik utánunk vonultak be katonának.

1944-ben azonban súlyosbodott a helyzet. Először Orosházára, majd Aszódra vezényeltek. Harckocsi-árkokat csináltattam, és aknákat telepítetünk a harckocsik ellen. Egy alkalommal elkaptak az oroszok. Körbevettek: – Föl a kezekkel!

Isteni szerencsénk volt. Arra jött egy német páncélos, és szétverte őket. Megszabadultunk, de én megsebesültem. Felvittek Budapestre katonai kórházba.

Amikor közeledett a front, fölpakolták az egész kórházat – voltunk vagy százan – és levittek Szombathelyre. Egy iskola tornatermében helyeztek el bennünket, apácák voltak az ápolónők. Hat hónapig éltünk ott. Volt mit ennünk, mindennap hoztak reggelit, ebédet, vacsorát, de minden másnap paradicsomos káposztát. Egy életre megutáltam.

Egy istenáldotta jó ember volt az orvosunk. Már régen meggyógyultunk, de ő azt mondta:

– Fiúk! A háborút elvesztettük, úgy mint hajdan Görgey Artúr. De én nem áldozlak föl benneteket. Itt mindenki beteg, harcképtelen!

Levettük a katonaruhát, kaptunk kék munkásruhát, és elindultunk haza, gyalog. Így maradtunk életben.

Egy férfi figyelmeztetett:

– Egyedül menjen, mert ha többen mennek, az oroszok lecsapnak magukra. Egy emberrel nem foglalkoznak.

Megfogadtam a tanácsát. Volt egy térképem, ma is őrzöm, azon kinéztem a legrövidebb útvonalat Budapest felé. Az egyik nap egy dombhoz értem, ahol asszonyok dolgoztak. Az egyik figyelmeztetett:

– Fiatalember! Ne menjen fel a dombra, mert ott tanyáznak az oroszok. Elkapják és davaj!

Megkerültem a dombot. Hosszú gatyám volt, önkötős, lábszárvédős. Biztonság kedvéért hátulra bekötöttem a karórámat, amit még az érettségire kaptam. Hát, ott ült az árokparton egy orosz katona. Megállított. – *Davaj csaszi!* – mondta. Mutattam, hogy nincs óráim. Vadonatúj vadászcizmám volt. Levetette velem, ideadta a saját, kitaposott cizmáját, és elengedett.

Útközben mindig kaptam szállást, néha csak egy istállóban, de mindig melegben aludtam. Ennivalót mindenütt adtak. Így értem fel Budapestre. Már csak egyetlen híd volt ép, a Ferenc József híd. Látom, ott állnak az oroszok, „dokument” meg nincs. Hogy fogok én átjutni? Éppen arra jött egy kiskocsi, egy nő húzta, egy férfi meg tolt. Egy rúdon angol zászló volt ki-tűzve, mert az angoloknak dolgoztak, ezért megszólítottam őket:

– Látom uram, nagyon fáradt a felesége. Szívesen segíték!

– Köszönöm. Maga fiatal, bírja.

Simán átjutottunk a hídon. Ismét megmenekültem. Isteni segítség volt!

A kitelepítés

Baj nélkül hazaértem. A lakásunk ép maradt. Bekopogtattam, Édesanyám fogadott, Apámat letartóztatták, hiszen nyugdíjas katonatiszt volt. De csak egy hétig tartották bent.

Egy darabig nem tudtam mit kezdeni magammal. Megint az a zsidó orvos segített, aki elengedett bennünket. Volt egy ismerőse, a pesti taxisok vezetője. Szólt az érdekebben, így felvettek a vállalathoz segédmunkásnak. Először a legkoszosabb munkát adták, az olajcserét. Közben elvégeztem a normás tanfolyamot, ezután a sérült kocsik vizsgálata lett a feladatom. Én határoztam meg, milyen volt a sérülés, ennek alapján fizettek a megrendelők.

1951. június 23! Ma is emlékszem a napra. Korábban figyelmeztették Édesanyámat, hogy ezt és ezt a táborno­k­ot elvitték, készüljenek fel rá, hogy ők is sorra kerülnek. Ezért hozatott egy teherautót, az összes bútort el­m­ene­k­ít­ett­ék Vanyarcra a rokonokhoz. Maradt egy úgynevezett cselédágy, egy nyugágy, ágynemű, néhány edény és néhány ruhadarab. Az egyik nap délben megkaptuk az értesítést a rendőrségtől, hogy másnap délben jönnek értünk, kitelepítenek bennünket. A kitelepítés helye: Konyár, Hajdú-Bihar megye. A befogadója *Csobánkán Simon*. Később tudtuk meg, hogy az apámat a házmester jelentette fel.

Bár tudtuk, hogy jönnek értünk, mégis reménykedtünk. Másnap reggel persze, jöttek értünk teherautóval, de alig maradt vinni való holmink. Rajtunk kívül még öten-hatan voltak a platón. Apám ekkor már 71 éves volt, nehézkesen szállt fel a teherautóra. Volt, aki gúnyolódott vele:

– Bezzeg a lóra fel tudott ülni, most meg nem tud az autóra felmászni!

Elvittek minket a Ferencvárosi pályaudvarra. Bevagoníroztak egy személyszállító vagonba, amelynek az ablakai be voltak meszelve. Mindkét ajtónál állt egy-egy rendőr. Beszélgetni nem volt szabad az ismeretlenekkel. Mentünk, mentünk... Egész nap utaztunk, még éjjel is. Időnként meg-megállt a vonat, de tájékoztatást nem kaptunk. Nem tudtuk hová megyünk, Szibériába, vagy hová?

Harmadnap érkeztünk meg Debrecenbe, aztán még fél napot utaztunk Konyárig. Dél tájban érkeztünk meg. Ahogy leszálltunk, egy asszony – özvegy alezredesné – összeesett a sínek közt. Hiába kiáltoztunk orvosért, ott halt meg a sínek között. Úgyhogy érkezésünk után harmadnap már temettünk.

Nekünk isteni szerencsénk volt. A befogadó házigazdánk a Községi Tanácsnál dolgozott, kiderült, hogy nagyon jóindulatú ember. Amikor beszélgettek, Édesapámat táborno­k­ úrnak szólította, Édesapám pedig tegezte őt. A régi katonaságnál ez volt a szokás.

– Táborno­k­ Úr! Én is katona voltam a háború alatt.

– Hol szolgáltál, fiam?

– Erdélyben, Dés alatt.

– Én az I. világháborúban voltam Désen – mondta Édesapám, és már meg is volt a közös téma.

Két szobájuk volt. Az egyikben a vejének az édesanyja és a testvére lakott, ezt átadta a szüleimnek. Nekem kimeszeltek egy kamrát, ők pedig a konyhában éltek.

A falu lakói is hasonlóképp fogadtak. Édesapámnak hivatalból elvették a nyugdíját, pénzünk alig volt, a rokonoktól kaptunk pár száz forintot. Volt olyan is, ha kimentek a piacra, kértek egy tojást, kettőt adtak, és nem kértek érte pénzt.

Mi evangélikusok voltunk, de az evangélikus püspök megtiltotta a lelkeseknek, hogy minket befogadjon. Konyár református lelkésze fogadott be minket, így mi, evangélikusok a református templomba jártunk istentiszteletre. Nagyon jóba lettem a helyi pékkel, hallgattam nála a Szabad Európa Rádiót. Lelkemre kötötte: – *Még a szüleidnek se mondd el!*

Befogtak minket a munkába is. Jött a rendelet: folyik a cséplés, éjszaka 10-től reggel 6-ig töreket kell hordanunk. Egy cigány – egy magyar; egy cigány – egy magyar. Kaptunk egy nyeles törekhordót, azzal hordtuk el reggelig a felhalmozott töreket. Ezért a munkáért búza járt, a molnár ingyen örölte meg nekünk, ebből lett a kenyérünk. Kukoricát törtem, cirkot fészültem. A kukoricacsutkát megkaptuk, télen a dobkályhában azzal fűtöttünk. Lehet, hogy hihetetlen, de jóba lettem a párttitkárral is. Amikor vadászott, hajtottam neki. Fillérekért adott nyulat.

Ismét szabadon

A nagybátyám orvos volt a Vanyarc nevű faluban, szerettünk volna hozzáköltözni, mert ő írásban adta, hogy lakást és teljes ellátást biztosít számunkra. Háromszor kértük az áthelyezésünket, mire engedélyezték. Ezzel ért véget a kitelepítésünk. A szüleim Vanyarcon maradtak, én Balassagyarmatra, Édesanyám szülővárosába költöztem. Találkoztam egykori egyetemista barátommal, aki megígérte, hogy álláshoz segít. Meg is tette, az útfenntartónál lettem segédmunkás. Takarítottuk az útszéleket, gallyaztuk a fákat.

Egy alkalommal, amikor a szüleimhez utaztam, a vonaton összefutottam az egyik ismerősömmel, aki bemutatta a mellette ülő hölgyet, *Bartha Béláné Gyarmati Margitot*, *Gréti* volt a beceneve. Özvegy volt, és egyedül nevelte a fiát. Barátság alakult ki köztünk, többször is találkoztunk.

Közben Sámsonházára kerültem egy kőbányába. Nagyon nehéz munka volt. Gréti segített abban, hogy könny-

nyebb állásom legyen. Így kerültem a vízkutatókhoz. Katalinpusztán dolgoztunk négyen egy csapatban. Fúrótornyot állítottunk fel, és vizet kerestünk. Jártuk az országot.

Közben a Grétivel való kapcsolatunk komolyra fordult, 1956-ban elvettem feleségül. Ő Pesten élt, hétvégeken voltunk csak együtt. Egyszer bejelentette, hogy áldott állapotba került. Úgy éreztem, hogy ezekben a nehéz időkben, ilyen körülmények között nem tudunk gyereket vállalni. Szomorúan ugyan, de megszakította a terhességét. Soha többé nem lett gyermekünk.

Ugyancsak Gréti révén jutottam újabb álláshoz az Újpesti Erőműben. Ettől kezdve már közös lakásban éltünk. Egy ideig segéd munkás voltam, majd elvégeztem néhány tanfolyamot, és elektrikus lettem. Közben létrejött az Angyalföldi Erőmű. Szükségük volt villanyszerelőkre, átmentem oda vezető elektrikusnak.

Mi történt ezután? Dolgoztam, dolgoztam, dolgoztam, mert jól kerestem. Jól keresett a feleségem is. Sajnos, közös gyerekünk már nem született, de Gréti fiát, *Attilát* közösen felneveltük.

A Görgey család

1968-ban beköltöztünk szüleim Pesterzsébeti lakásába, ahol ma is lakom. A lakást azért utalta ki a család számára *Kádár János* titkársága, mert a vészkorszakban édesapám kimentett egy orosz nőt a nyilasok kezéből.

1981-ben betöltöttem a 60. évemet. A feleségem azt mondta: egy napot se dolgozz tovább! Hívtak Százhalombattára, az erőműbe, de a feleségem nem engedett. Valamit csinálnom kellett, hát beálltam a Helyiipari Városdolgozók Szakszervezetének könyvtárába „segéd munkásnak”. Közben ő is nyugdíjas lett. Svájcban élt a testvére, időn-

ként meglátogatta. Volt olyan is, hogy 2–3 hónapra kiutazott hozzá, mert vizsgálni kellett testvérének gyermekére. Én addig itthon voltam.

Nem vettünk autót, Gréti szerint úgysem tudtuk volna kihasználni. Inkább utazzunk! – mondta. Hallgattam rá, és utazgatni kezdtünk. Csodálatos útjaink voltak. Egy-egy hónapot öltöttünk Görögországban, Olaszországban, Spanyolországban, Franciaországban.

A feleségemet 1987-ben súlyos agyvérzés érte. Megoperálták, de az orvosok azt mondták, hogy csak 6–7 hónapja van hátra. 1988 januárjában rosszul lett, bevittem a kórházba. Februárban hazaengedték, de ismét rosszul lett, vissza kellett vinni. Két nap múlva telefonáltak a munkahelyemre, hogy a feleségem elhunyt. Több évtizedes házasság után egyedül maradtam.

Új kapcsolat

Mivel más dolgom nem volt, továbbra is jártam a könyvtárba, és utazgattam – immár egyedül. 1993-ban a könyvtár megszűnt, így az állásom is. Közben bekapcsolódtam Pesterzsébet társadalmi életébe. Társaimmal a szegények, a kis jövedelműek, az arra rászorulóknak támogatását tűztük ki célul. Sátorat építettünk közterületen, élelmiszer-adományokat gyűjtöttünk, főztünk, meleg ételt adtunk a rászorulóknak. A városvezetés megbecsült, 1993-ban Pesterzsébet – Soroksár Díszpolgára címmel ismerte el tevékenységemet.

Áder János köztársasági elnökkel

A könyvesboltban ismerkedtem meg egy hölgygel, *Dr. Halász Kálmánnéval, Erzsikével*. Véletlenül találkoztunk, ott volt eladó. Ő is egyedül élt. Beszélgettünk, ezt újabb találkozások követték. Először csak ebédre hívt meg, nagyon szép telke és nyaralója volt Budaörsön. Később rendszeresen jártam ki hozzá. Kapcsolatunk szoros lett és harmonikus, de nem házasodtunk össze, nem adtam fel a pesterzsébeti lakásomat. A baráti körével összejártunk, és utazgattunk, külföldön is voltunk. Szép éveket töltöttünk együtt.

2011. április 22. Jól emlékszem a napra. Készültünk Sopronba kirándulni. Azt mondta, hogy előtte menjünk ki Budaörsre, készítsük fel a virágokat a tavaszra. Ki is mentünk. Úgy 12 óra felé szólt, hogy rosszul érzi magát, majd összeesett. Rohamkocsi vitte kórházba. Tíz napig lebegett élet és halál közt, de egy időre talpra állt. Azt kérte: *Még egy évet adj nekem Istenem!* Nem kapta meg. Az orvosok sem tudták megmondani, milyen betegség támadta meg.

Ismét egyedül

Nagyon megrázott a halála. Egy évig sirattam. A szívemhez nőtt. Olyan volt, mintha a feleségem lett volna: mindent-mindent együtt csináltunk. Rettenetes volt egyedül maradni. Mondogattam: Istenem, miért hagyta el egyedül?

Bár egyedül maradtam, nem roskadtam össze. Beletörődtem, hogy magamnak kell gondoskodni magamról. Beosztom a napjaimat, heteimet, rendszert vittem az életembe.

Ma is jó barátok: Görgy Endre és Papp László az Öregdiákok közgyűlésén

Időnként ápolom az egyre ritkuló baráti, társasági kapcsolataimat. Évente visszajárok hajdani szarvasi iskolámba, a gimnázium rendezvényeire. Ott szoktunk találkozni volt osztálytársammal, Papp Lászlóval, aki 2019-ben töltötte be századik életévét. Ilyenkor felidézzük régi emlékeinket. Lehetőségeim szerint anyagilag is támogatom a Szarvasi Öregdiákok Baráti Körét.

2019 májusában – a mai fiatalok ballagási ünnepsége alkalmával – megtartottuk a 80 éves érettségi találkozónkat. Csak mi ketten értük meg.

Megtérésem

Amikor már csitult a fájdalمام, kezembe vettem a Bibliát. Elolvastam, aláhúztam benne a számomra fontos gondolatokat. Azóta másodszor is elolvastam; időnként újra és újra előveszem, és olvasgatom, erőt merítek belőle. Vásároltam imádságos könyvet is.

És mit ad Isten?! Váratlanul megtaláltam Édesapám 1916-ban a frontra vitt imádságos könyvét. Azóta minden reggel azzal az imával kezdem a napot, amelyet kiválasztottam és kimásoltam.

Esténként is imával fordulok Istenhez: Édes jó Istenem! Adj erőt és egészséget lelkileg, fizikailag, ahogy adtál tegnap, ma, és adtál 98 éven át! Ezzel szoktam befejezni a napot.

2019. október – november

Az interjút dr. Kutas Ferenc készítette.

*A gimnáziumi fejezetet Görgy Endre írta,
dr. Kutasné Szarka Judit szerkesztette.*

Amit bizonyosan tudunk a 21. századról, és ez egyik legfontosabb jellemzője, hogy ez az a század, amikor meg fognak halni a holokauszt túlélői. Mindenki. Ez megváltoztatja a világot, megváltoztatja a nyelvet, a beszédet - legalábbis a világnak azon pontjain, ahol beszélnek a holokausztról, ahol ez emberi téma; a magyar nyelvet, ezt a botrányos érzéketlenséget a mostani állás szerint nem fogja érinteni. Másképp beszél és másképp hallgat az, aki ott volt, ezért másképp beszél és másképp hallgat az is, aki nem volt ott...

Esterházy Péter

Hazajövök Szarvasra

Beszélgetés egy holokauszt túlélővel

Dr. Misur Györgyné dr. Gerő Zsuzsát szarvasi otthonában kerestem fel, hogy beszélgessek vele. Osztálytársak voltunk, többször tartottunk érettségi találkozót, de csak jóval később tudtuk meg, hogy kisgyermekként családjával együtt őt is deportálták zsidósága miatt. *Weiczner Jenő* „*Ez most a sorsod, kiüldözött zsidó*” címmel megjelent deportálásukban írt naplójának ismertetésén szembesültem ezzel a ténnyel, de nemcsak én, hanem a többi osztálytárs is. Megdöbbentett minket az a tény, hogy családjával együtt mit kellett átélniük, és soha nem beszélt róla.

A 2018-as összejövetelünkön már beszámolt arról, amit a nagybátyja, Weiczner Jenő naplójából és az édesanyja elbeszéléseiből megtudott. Arról is, hogy 2014 óta a NÜB – Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete – elnökségi tagja.

* * *

– A holokauszt túlélők között a legfiatalabbak közé tartozom, nálam csak az fiatalabb, aki a táborban született. Édesapám *Ungár Sándor*, édesanyám *Bárdos Ágnes*. 1939-ben kötöttek házasságot, 1939-től 1942-ig éltek együtt. A második világháború és a zsidótörvények miatt Édesapám munkaszolgálatra, a keleti frontra került.

1943. február 26-án születtem. 15 hónaposan vittek el Szarvasról. A kétéves születésnapomat már Bergen-Belsenben „ünnepeltük”. Mindent, amit erről az időről tudok, csak jóval később, családuk

„holokauszt túlélői” mondták el nekem, viszont mindent érzek belülről, a zsigereimben nyomot hagyott.

Anyu úgy élte át a deportálást, hogy férjéről semmit sem tudott. Édesapám azt sem tudta, hogy én 1943-ban megszülettem, azt pedig, hogy ő hol halt meg, mi sem tudtuk meg soha. A nagyszüleink közül hármukat elvesztettük a deportálásban. A velünk lévő dédnagymamánk meghalt Bergen-Belsenben, a nagymamám, *Bárdos Rózsa* 1945. április 13-án, 47 évesen halt meg tífuszban Theresienstadt felé a vonaton, amikor bennünket már visszafelé hoztak. A sínek mellett temették el. 1945 április végén nagyapával megérkeztünk Theresienstadtba. Ott, két héttel a felesége halála után, 1945. április 28-án halt meg a nagyapám is 51 évesen, tüdőgyulladásban. Anyunak ezt is át kellett élnie!

Mivel ő inkább felejteni akart, ezért csak nagyon keveset beszélt erről az időszakról. Csupán ennyit mondott: „Soha nem akarok veled egy ágyban aludni!” Később magyarázta meg: a deportálás idején egyetlen szalmazsákot kaptunk alvásra. Állandóan rugdostam, meg sírtam, mert éhes voltam, meg csíptek a poloskák is, nem tudott aludni tőlem. Egyébként a poloskák terjesztették a tífuszt. Szóval nem csodálom, hogy nem akart emlékezni, és idősebb korára depressziós lett.

Április 13-án valamint április 28-án mindig mécesst gyújtottunk a nagyamám és nagyapám emlékére. Most meg én gyújtok gyertyát Anyám meg Apám emlékére, mert ezt Anyutól megtanultam.

* * *

A gettóról, az utazásról és a táborról a nagybátyámtól tudok. Szerencsénk volt, hogy később végig együtt voltunk velük: Weiczner Jenővel, akinek felesége édesapám testvére, és több Ungár rokonommal is. Ő volt az, aki naplót vezetett, és minden nap eseményét leírta. Végig együtt voltunk, ő még rólam is írt, csak én nem emlékszem semmire. Másfél éves gyerek még nem emlékezhet.

1944. május 15-én Szarvason a zsidó családokat megszabott csomaggal, két heti élelemmel a házukból kitelepítették, és gettóba zárták. 370 embert zsúfoltak össze. 1944. június 17-én ezt a kis csapatot tovább szállították Szolnokra. A szabad ég alatt töltött egy hét után ismét marhavagonokba kerültünk, és megkezdődött az utazás az ismeretlenbe.

Mi még örülhettünk annak, hogy Szolnokról két vonat indult, és mi az első vonatra kerültünk, ami Ausztriába ment, egy nappal később a második vonat Auschwitz-Birkauba. Ott az öregeket és a gyerekeket két napon belül elgázosították. Ha azon a vonaton lettünk volna, mi most nem beszélgethetnénk! Természetesen ezt a hírt mi jóval később tudtuk meg.

Igen, Auschwitz! A Nobel-díjas *Kertész Imre* írja *Sorstalanság* című híres

regényében, hogy 16 évesen került oda. Valaki megsúgta neki, mondja, hogy 18 éves. Így menekült meg ő is! A fiatalok megmenekülhettek, ha alkalmasak voltak a munkára. A német férfiakat elvitték katonáknak a háborúba, ezért kellett a munkaerő.

A németek által megszállt Ausztriában, Strasshof and der Nordbahnban egy óriási barakk-táborba kerültünk, hetek óta az első meleg ételt itt kaptuk. Itt, Strasshofban¹, szabályszerű rabszolgamunka folyt.

Morvaországban

Később Strasshofból tovább szállítottak. A 38-as csoportunkat a morvaországi Frischauba vitték, *Ladislau Lesak* 500 holdas gazdaságába mezőgazdasági munkára. Az orosz és lengyel hadifoglyoktól elkülönítve helyeztek el bennünket.

A családukkal és Weiczner Jenő gyermekeivel, a két unokanővéremmel együtt kerültünk oda. Az idősebbik, *Hédi* már nem él. Ő 14 éves volt, amikor elvittek munkára. *Ági* 11, éppen tíz évvel volt idősebb, mint én. Őt még nem küldték munkára, de a nővérenek a felnőttekkel együtt kellett a földön dolgozni. *Ági* vigyázott rám napközben, amíg a többiek, anyukám és a nagyszüleim a gazdaságban a különféle mezőgazdasági munkákat végezték.

Mi együtt voltunk édesanyám szüleivel, Bárdos nagymamával meg nagypapával, és még a dédszülővel is. Ők öcsödiék voltak. Öcsöd akkor Békés megyéhez tartozott, ezért lehettek velünk.

„Bárdos Nándorné egyike volt azoknak a nőknek, akik legtöbbet szenvednek a különböző furunkulusoktól. Nemcsak a munkából vette ki a részét, hanem unokája gondozásából is, szenved és tűr. ...Ungár Sándorné, Ági a legdolgosabbak közé tartozik. Az első idő óta mindennap munka után a 18 hónapos kislánykájára éjjelig is mosott. (Zsuzsika 18 hónapos.)” (Weiczner J. 129. o.) „Az ígéret ellenére reggel 5 órakor volt az ébresztő... Munka délig, és 1-től 8-ig folyamatosan tartott.” (Weiczner J. 82. o.)

Később a munkaidő tovább nőtt, reggel hattól déli egy óráig, és kettőtől este kilencig tartott. A kevés étel, a hosszú munkaidő miatt legyengültek, lefogytak a foglyok, és többen betegek lettek.

„És újra csak tovább dolgozni, reggel 5-kor felkelni, este 9-kor lefeküdni. Kölescséplés, krumpliszedés. Lukas már a cipő, rongyos a harisnya, a kötő, a ruha, elfogyott a hazuról hozott kevés orvosság.

¹ Strasshof – német város. 1944. június utolsó napjaiban és július elején 15.000 magyar-zsidó érkezett családostól a Bécs közelében lévő városba, ahol kényszermunkára rendelték őket.

Köllösi Márton született	1875 X.27	felénjez és gyermeke
Mártonné / Anna / "	1885 XI.13	
Magdala	1920 X.10	és fogadott gyermeke
Holt István	1938 " 2	
Dr. Pollár Adolfné / Lára / "	1868 II.18	gyermek
Dr. von Löwerné / Klára / "	1895 X.23	
" Agnes	1921 VIII.12	gyermek
" Anna	1924 V.10	
Dr. Mannheim Jenőné / Erzsébet / "	1888 I.26	gyermek
" Mária	1915 VIII.25	
Kleinschmied Bernát	1876 II.29	gyermek
Rékasy Katalin / Ilona / "	1906 XI.27	
" Katalin	1931 III.6	gyermek
" Agnes	1938 X.6	
" Péter	1942 VI.29	

Dr. József Kovács, hosszú férj. munkáért egy kettős díjazás és így majd a nőkre fog hátrahagyni a munkáit napjaink. Szómat kordnak és évszám lefordulnak a szalmával behintett szőlőbe.

Megteudjuk az ország nevet: Ladislav Lesar, az uradalom címet Frischau Weipof 161 és a két fiatal gyermek: Vajta és Veronika, utoljára két leány. Mária, ki a háttartást szereti és öszolet Bertha meg egy gyűmölcs, a tért volt a víz, Johann nevelés és egy szép leány munká.

Lefordulnak a házunkhoz kijelölt szőlőbe sárból a földre és lassan egész sötét lesz, ott járunk egymás mellett mi árva megkerült koldók és sokajtanunk talán az egész halálunk, mit fog hozni a jövő, hogy fogjuk mi bírni ezt a szótlan munkát, kénytelen és ezt a napj megöltetés.

Vérje meg az Isten mindent, de mi az egészben megöltetés és ah! megkerültünk ezt a gyűmölcs, utoljára em akerel szavunkat egyen megkerültünk sárból dantottuk, koldók.

Részlet Weiczner Jenő szarvasi deportált naplójából

...16 személy facipőt kapott, mind 42–43-as számú, a nők is azt vették fel. Kítőmték szalmával és ronggyal”. (Weiczner J. 108., 124–125. o.)

„A novemberi répaszedésnél a hideg, az eső, a sár, vagy az esetleges hószállingózás ellenére is 12 órás lett a munkaidő. Már vasárnap is dolgozni kellett. November 29-én mindannyian lágerbe megyünk – jött a hír – három család kivételével, akik egyelőre tovább maradnak dolgozni.

*Az áldozatok emlékműve
Strasshofban*

kanyaróval, tüdőgyulladással, lázzal. A 38-as szarvasi csoportból többen meghaltak. Itt halt meg a dédnagymamám is. Az egész telet a lágerben töltöttük: február 26-án Bergen-Belsenben lettem kétéves.

...„Édesapám (Weiczner Gáspár) télikabátját most Laci, perzsakucsmáját Misi sógorom viseli. Szegény apám még halálában is jót tesz, mert nekik téli holmijuk alig volt, és ezekkel a nagy hideget könnyebben viselik el.

... Márciusban nagy volt az éhség, már harc folyt a kenyérért, centiméterekben mérték. Újabb csoportok: 4–5000 zsidó nő és gyermek érkezett, sőt rengeteg cigány is” (Weiczner J. 183., ill. 221. o.)

Hazafelé

1945. április 15-én megérkeztek a brit katonák, akik felszabadították a táborot. Több tízezer halott volt a tábor területén, és olyan fertő, hogy az egész terület felégették. Egy angol kórházat is kialakítottak, de a tífuszos, legyengült betegek meghaltak. Meg azok is, akik túlélték magukat, mert olyan éhségérzet volt az emberekből!

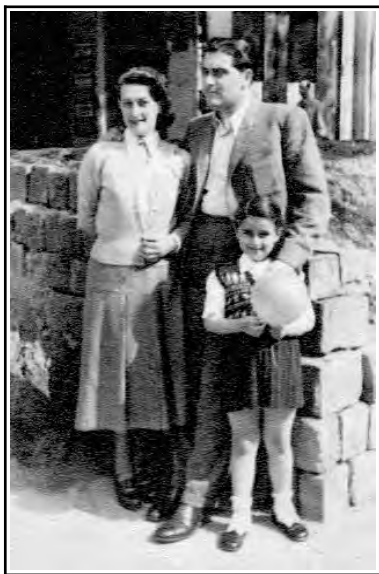
² A bergeni-belseni koncentrációs tábor a Harmadik Birodalom egyik hírhedt koncentrációs táborra volt a második világháború idején.

Mi ekkor már nem voltunk a táborban, mert április elején három vonatot indítottak el, nagyrészt magyarokkal. Az első április 13-án felszabadították az amerikai katonák Hillersleben. A második vonat, amin a mi családkunk is volt, 12 napig vánszorgott. Lassan megérkeztünk Theresienstadtba. A 12 nap alatt légítámadás érte a vonatot, Zernitznél. A háború végén, május 8-án jöttek be az oroszok a városba, mi így szabadultunk fel. A harmadik vonatot Tröbitz falunál szintén az oroszok szabadították fel, itt volt a legtöbb halott.

Újra otthon

A hazaút gyötrelmei megviselték a családot. A magyar állam nem szervezte meg a deportáltak hazaszállítását. Más nemzetek mind megszervezték a legyengült beteg emberek hazavitelét.

Anyukám elmondta, úgy érkeztünk haza, hogy az éhezés miatt kétévesen sem felállni, sem járni nem volt erőm. Ha felállítottak, összecsuklottam. Édesapám nem jött vissza a munkaszolgálatból, hadiárva lettem.

Anyu meg hadiözvegy volt 1949-ig, amíg másodszor férjhez nem ment *dr. Gerő Pál* ügyvédhez. Őt apámként szerettem. Kaptam még egy csodálatos nagyapát is *Gerő Oszkár* személyében. Kölcsönös volt a szeretet egymás iránt, és nagy fájdalom, hogy 1959-ben, súlyos betegségben, éppen a 16. születésnapomon halt meg.

Amikor az 1950-51-es években elkezdődött a kitelepítés, minket is kilakoltattak az otthonunkból, a „Gerő” házból. Szüleim barátai fogadtak be minket, míg 1956-ban vissza nem kaptuk a háromszobás, Ungár nagymama által felépített Kossuth utcai házat.

Ungár nagymama 1953-ig, 73 éves koráig élt. Három munkaszolgálatos fiát vesztette el, túlélte velünk a depor-

tálást *László* fiával együtt. Én voltam a legkisebb unokája. Halála után vett Apám a nevére, és lettem *Ungár Zsuzsából Gerő Zsuzsa*.

Amikor Apám megkérdezte, mit szólok hozzá, tízévesen azt mondtam: „Nagyon örülök, előbbre kerülök a névsorban!” Osztályfőnököm, *Vajda Aurélné*, *Emmi néni* írta be a bizonyítványomba a névváltoztatást.

Édesapám, aki nyomtalanul eltűnt, egy örökletes betegséget hagyott

rám, amit úgy hívnak, otosclerosis. Már gyerekkoromban észrevették Anyuék, hogy nem hallok jól, ezért elvittek Budapestre. Ott megvizsgált egy orvos, azt mondta, minden rendben van.

Felnőttként végül kiderült, mi a bajom. A három hallócsontocska összecsontosodott, ezért nem vezetik elég jól a hanghullámokat. Anyukám emlékezett vissza, hogy édesapám – amíg együtt éltek – tényleg nem hallott jól.

Ekkor megismertem egy fantasztikus orvost, *Ribári Ottó* professzort, aki 10 évig Szegeden dolgozott, és megműtötte először az egyik, majd néhány év múlva a másik fületem. De igazán soha nem leszek éles hallású.

Szarvastól Rómáig

1961-ben érettségiztem a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban, majd az Orvostudományi Egyetem Fogorvosi Karára kerültem. 19 évesen ismerkedtem meg *Gyurival* – *dr. Misur Györggyel*, későbbi férjemmel –, akkor fejeztem be a fogorvosin az első évet. A szülei akkor már Békéscsabán éltek, mert az édesapját a kéményseprő vállalat igazgatójának nevezték ki. Gyuri, hogy ne kelljen iskolát váltani, nagynénjénél maradt, 1951-ben a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett.

Azon a nyáron Szarvason voltam egyhónapos fogorvosi asszisztensi gyakorlaton. Itt élt Gyuri nagynénje, *Kohút Jutka néni*, a leendő anyósom húga, aki szerette volna, ha az unokaöccse szarvasi lányt vesz el feleségül. Egy csellel mutattak be neki – persze, ezt csak később tudtam meg.

Találkozásunk után visszament Budapestre, mert a külügyminisztériumban dolgozott. Én augusztus végén mentem fel a fővárosba, mert jött a következő tanév. Elkezdtünk találkozgatni. Ennek már 58 éve! Szoktam neki viccesen mondogatni: „Nem csak a fiatalságomat áldoztam rád, hanem az öregségemet is!”

1963-ban kinevezték Gyurit Párizsba a magyar nagykövetség titkárának. Közben 1964-ben hazajött, összeházasodtunk, és a budapesti lakásába költöztem. Így lettem budapesti lakos. Azután egy hónapra kimentem vele Párizsba. Szeptemberben vissza kellett jönnöm, mert a negyed- és ötödévem nem volt még meg. Így másfél évig külön éltünk. Fogorvos lettem.

1968 májusában megszületett *Tomika*, az első gyermekünk. Nyáron Gyuri is visszajött Magyarországra. 1969 júliusában megszületett második fiunk, *Gabika*. Pesten nagyon nehezen lehetett fogorvosi állást kapni, vidékre meg nem akartam menni. Végül a Péterfy-rendelőben helyeztek el a szájsebészetre gyakornoknak, kétezer forintos fizetéssel. Később onnan mentem nyugdíjba is.

1971-ben kinevezték Gyurit tanácsosnak Rómába, majd tizenegy év után, 1986-ban ugyanoda nagykövetnek. Így hosszú ideig, 9 évig Olaszországban éltünk.

Amíg éltek a szüleink, rengeteget jártunk haza, Szarvasra. Ha külföldön voltunk, a gyerekeket kicsit hamarabb hazahoztam, és nyaranként Anyuéknál voltak. Én visszamentem Gyurihoz, így ők több hetet tölthettek együtt a nagyszülőkkel.

Amikor itthon voltunk, szinte minden hétvégét lent töltöttük Szarvason. Szüleink a legtrikábban jöttek fel, ők nem szerették a fővárost. Anyámat, amikor már egyedül maradt, alig tudtam felvinni hozzánk, csak akkor sikerült, amikor szemműtétre, meg a tüdőgyógyászhoz kellett mennie. Gyűlölte a zajos, zúros fővárost. Szarvason szeretett lenni, ahol csend, nyugalom van, és csak egy sarkot kellett menni az ügyvédi irodához, ahol Apám mellett dolgozott évtizedekig.

Anyu utolsó öt éve idején – öt évet élt egyedül – depressziós volt. Sokszor leszaladtam egy-másfél napra, hogy ne legyen egyedül. És már Anyu sincs – 1997 óta!

Apám sohasem mesélt, hogy mi van az ügyvédi irodában, Anyu meg mindig mesélt: – Bejöttek az irodába az ügyfelek, és mondták: „Zsuzsival együtt jártunk iskolába!” Anyukám nevetett: – Ennyi osztálytársad nem lehetett, hiszen minden osztályt csak egyszer jártál!

Apám 26 éve meghalt, de ha Szarvason élő jogászokkal találkozom, akiket jól ismerek: *Molitorisz Pali*, *Varga Éva* vagy *Pataki Pista*, emlegetik: „Milyen remek jogász volt az Apád, és mennyit tanultunk tőle!” Tudtam, hogy sokan szeretik. Örülök, hogy még mindig emlékeznek rá.

Idős korom legnagyobb öröme a három gyönyörű kislány unoka: *Médi*, *Miriam* és *Mara*. Pici szomorúság, ami bennem maradt: a szüleim nem ismerhették őket.

Az unokákkal 2019 karácsonyán. Balról: Médi, Miriam, Mara.

Dr. Gerő Zsuzsa, a NÜB vezetőségi tagja

A „NÜB” a Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete. Azért jött létre, hogy a holokauszt-túlélőket támogassa, segítse és összetartsa. Jelszavunk: „Emlékezünk és emlékeztessünk!”

Az egyesület részt vesz a évfordulókon rendezett ünnepségeken. Elnöke Schiffer János. Feladatunk az is, hogy emlékeztessünk: mi történt a Horthy-korszakban, milyen zsidóellenes törvényeket, jogszabályokat hoztak; hogyan jutottak el a zsidók a sárga csillag viseléséig, a munkaszolgálatig, végül a deportálásokig.

Mi nem tanultunk iskolában a holokausztról! Most már elkezdtek az iskolákban is tanítani. Vannak sorstársaim, akik idősebbek, és mindenre emlékeznek, amit átéltek. Előadásokat tartanak a gyerekeknek az iskolákban és a Páva utcába viszik az osztályokat – emlékezni.

A mai németek ezt sokkal jobban megcsinálták. Ők tendenciózusan és tudatosan feldolgozták a múltat, nem akarták elferdíteni, vállalták a következményeket, a felelősségüket! Egyes magyar történészek megpróbálják elferdíteni a történeteket, a múltat.

A NÜB erre is odafigyel, például Szakály Sándor „történésznek” olyan kijelentésére, hogy Magyarországon a zsidóknál nem történt jogfosztás, csak jogkorlátozás – mert ez nem igaz! Már a deportálás előtt elvették Ungár nagymamámtól a boltot, Weiczner Jenőtől a malmot. Az utolsó filéért is kivették a zsebükből. Nem igaz, hogy nem volt teljes jogfosztás! Utána még el is hurcolták őket Magyarországról.

Szervezzük az emlékhelyek meglátogatását. 2015-ben, a 70. felszabadulási megemlékezésen ott volt a német államelnök is. Őt nemzet bergen-belseni holokauszt túlélője beszélhetett. Meghívottak voltak: egy ukrán, egy francia nő, Izraelből egy lengyel férfi, és egy francia férfi. Én a magyar túlélőket képviseltem, három per-

cet kaptam. Írtam egy beszédet, amiben a nagybátyám naplójából idéztem. Már a próbánál is, és a megemlékezésen is elcsuklott a hangom.

2019-ben volt 75 éve, mikor 1944. március 19-én a németek megszállták

Magyarországot, ezért engem kértek fel, hogy a bergen-belseni felszabadulási megemlékezésen beszéljek a magyar holokausztról.

A beszédemet Esterházy Péter magyar író szavaival fejeztem be: „*El akarjuk-e felejteni a történeteket, mint egy rossz álmot, (és ezzel minden szenvedést értelmetlennek és feleslegesnek mondunk), vagy elfogadni akarjuk, mint az emberi történet, civilizáció nagy traumáját?*”

Az angolok *temetőt* hoztak létre Bergen-Belsen mellett. *Emlékparkot* is kialakítottak a tábor helyén. Nagyobb épületet emeltek, ami *múzeum* lett, benne hanganyagot, filmeket, fényképeket, videókat, eredeti dokumentumokat helyeztek el. A régi épületeket, barakkokat a terepasztalon makett formában tették megismerhetővé. Az emlékpark végében óriási oszlopon több mint 15 nyelven felírva, hogy emlékezzünk az áldozatokra.

Izrael 1950–1951-ben nagy emlékművet emelt Bergen-Belsenben elpusztított zsidó emberek emlékére. Az emlékmű közelében van a legendás *Anna Frank*nak és nővérének sírja. Mindketten Bergen-Belsenben haltak meg 1945 márciusában.

Alsó-Szászországban 16 koncentrációs tábor vagy börtön volt, a bergen-belseni a legnagyobb. Mindezt egy alapítvány gondozza, melynek neve: *Alsó-Szászországi Emlékhelyek Alapítvány*, melynek vezetője *dr. Jens-Christian Wágner* úr.

Ezt az Alapítványt egy vezetőség, kuratórium irányítja, ennek a kuratóriumnak én is tagja vagyok mint a magyar túlélők képviselője. Elődöm *Dénes György*, *Gyuri bácsi* volt, aki 92 évesen néhány évvel ezelőtt halt meg. Őt 22 évesen Budapesten fogták el, és nem sokkal utánunk került Bergen-Belsenbe. Ő mindenre emlékezett, bár egy másik táborrészben a munkaszolgálatosokkal együtt helyezték el. Élete végéig mindent lerajzolt, mi hogyan volt. Sok helyre hívták, ezért járt tartani előadásokat, és mert jól beszélt németül is. Ezt én nem tudom pótolni. Ő nézett ki engem potódnak, hogy a már kevés bergen-belseni túlélőket én tartsam össze.

Minden évben kihívnak, amikor a felszabadulási megemlékezést tartják. Mindig egy túlélővel szoktam kiutazni. Ötévenként nagyobb megemlékezést tartanak, ilyenkor megmondják, hány túlélőt várnak Magyarországról. A 70. évfordulón 11-en voltunk kint magyarok. Azokból az országokból, ahonnan több deportált volt, többen jönnek.

Szarvason *Réti Lászlóval* és *Grünvald Bélával* létrehoztuk a Szarvasi Zsidó Örökségért Alapítványt, amelynek 2004-től elnöke vagyok. Feladatunk

a szarvasi zsidó temetők gondozása is. Az Ótemető emlékfalánál két évente holokauszt megemlékezést szervezünk. Az Alapítvány segítségével próbáljuk rendben tartani a temetőt, pályázati pénzek és támogatóink segítségével.

A szarvasi áldozatok emlékműve és névsora

Európából zsidó gyerekek jönnek egyhetes vagy tíznapos turnusokra a *Lauder-tábor*ba. Itt nyaralnak, szórakoznak és gyakorolják a vallásukat. *Verő Tamás*, a Frankel zsinagóga rabbija nyáron a *Lauder-tábor*ban másfél hónapot a gyerekekkel tölt. Tiszteletbeli szarvasinak tartja magát.

A holokauszt túlélőket a turnusok előtt és után fogadja a tábor. Már több ismerősöm volt itt. Egyöntetűen mondják: – Ez a Szarvas milyen gyönyörű! Tavaly a Bálint-házba (Budapesti Zsidó Kulturális Központ) mentem, ott leültem egy padra. Mellettem egy idegen, idősebb nő ült. Egyszer csak megkérdezte.

– Szarvasra jössz? – Nevetve válaszoltam.

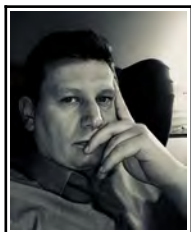
– Igen, de én nem a *Lauder-tábor*ba megyek! Szarvas a szülővárosom. Szüleimtől örökölt házunk van itt, fiaimmal, unokáimmal vagy a férjemmel kettesben sok időt töltünk a Körös mellett.

Nem tudhatta, hogy én a lelkemmel is szarvasi vagyok!

Az interjút dr. Kutasné Szarka Judit készítette.

Irodalmi Kislexikon Szarvas, 2020

Bíró Gyula (1979, Berettyóújfalú)

A Gál Ferenc Főiskola képzésfejlesztési igazgatója, a Gál Ferenc Főiskola Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda intézményvezetője, főiskolai mester-tanár, a GFF ESZK társadalompedagógiai tanszékének oktatója, a DE BTK óraadója. Végzettsége: óvodapedagógus (TSF), tanító, ember- és társadalomismeret szak (TSF), szakvizsgázott szakértő, közoktatási vezető (DE BTK), etika – ember- és társadalomismeret, egyetemi szak (EKTF BTK). Több tanulmány szerzője, szakmai témájú kiadványok szerkesztője, országos szakmai szervezetek tagja. Szarvason él.

Szépirodalmi írásai, novellái, recenziói, művészeti kritikái megjelentek a Várad című művészeti folyóiratban, az Irodalmi Jelen irodalmi–művészeti folyóiratban. Négy éven keresztül szerkesztette a Szarvas és Vidéke hetilap Part című irodalmi mellékletét. Utolsó önálló kötete 2008-ban a Barbaricum Könyvműhely gondozásában jelent meg Bizonytalan reggelek címmel. Társzerzőkkel közösen, 2012-ben az Irodalmi Jelen Könyvek sorozatban jelent meg Az utolsó párttitkár és egyéb történetek című könyve. Megjelenés előtt: Repedések című novellás kötet Potyók Tamás festőművész grafikáival 2020-ban.

Jelentősebb szépirodalmi munkái

Balogh Gyula – Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2012; Az utolsó Párttitkár és egyéb történetek; Concord Média Irodalmi Jelen Könyvek, Arad
Bíró Gyula; 2012; Pecsétfeszegetők; Várad – művészeti folyóirat, 2012/1
Balogh Gyula-Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2011; Hetedik...– elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalú
Balogh Gyula – Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2010; A vessző, mindig jön... – elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalú
Bíró Gyula; 2010; Csak egy mosoly; Várad – művészeti folyóirat, 2010/01
Bíró Gyula; 2010; Repedések-avagy a magány nem jár egyedül; Várad – művészeti folyóirat, 2010/01.
Balogh Gyula-Bíró Gyula-Kocsis Csaba; 2009; Az örömkön túl-elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalú
Balogh Gyula-Bíró Gyula-Kocsis Csaba; 2008; A magányos Asszony-elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalú
Bíró Gyula; 2008; Bizonytalan reggelek; Barbaricum Könyvműhely, Karcag

Bíró Gyula; 2008; Tizenhárom plusz egy korty...; Irodalmi Jelen – irodalmi-művészeti folyóirat VIII. évf. 77. sz.
Bíró Gyula; 2008; Zománcrekeszek...; Irodalmi Jelen – irodalmi-művészeti folyóirat VIII. évf. 75. sz.
Balogh Gyula – Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2007; Folyékony Kenyér-elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalu
Bíró Gyula; 2007; Uborkaszeletek...; Irodalmi Jelen – irodalmi-művészeti folyóirat VII. évf./68. sz.
Bíró Gyula; 2006; Goromba szél; Várad – művészeti folyóirat 2006/6.
Balogh Gyula – Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2006; Árnycsokorban nő a nagy uborka-elbeszélések; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalu
Bíró Gyula; 2006; Változás; Berek – irodalmi kulturális folyóirat 2006/1.
Bíró Gyula; 2006; Bizonytalan reggelek; Irodalmi Jelen – irodalmi-művészeti folyóirat VI. évf./52. sz.
Balogh Gyula – Bíró Gyula – Kocsis Csaba; 2005; Az utolsó Párttitkár; Oberhauser László Társaság, Berettyóújfalu
Bíró Gyula; 2005; Szilánkok; Irodalmi Jelen – irodalmi-művészeti folyóirat V. évf./46. sz.
Bíró Gyula; 2004; Stációk; Várad – művészeti folyóirat 2004/5. sz.
Balogh Gyula-Bíró Gyula-Fenyvesvölgyi Tamás; 2002; Az eldobott ország ; Bihari Füzetek 13. Tónus Bt. Budapest

* * *

Pecsétfeszegatók (Részletek)

„Többen is látni vélték. Talán látták is. A férfi a jobb kezében egy könyvet tartott, amely kívül és belül tele volt írva. Hét pecséttel volt lezárva. A pecsétekhez kulcs nem járt. Többen is próbálkoztak a felnyitásával, sikertelenül. Többen próbálták feltörni. Ördöglakat a szája... A férfi hitte, hogy a kulcs létezik. Létezik egy érintésben, egy simogatásban, egy lüktetésben, valamiben, amit szenvedélynek becézett.

Amikor az első négygel próbálkoztak, megjelent az apokalipszis négy lovasa. Mezítelen testek forgatagaként perdültek a színre. Az első tűzvörös ajkaival, a második fehér bőrével csábítva, a harmadik éjfékete hajával, míg a negyedik hideg-élettelen tekintetével. Az ötödik pecsét felnyitásakor láthatóvá lett azoknak a lelke, akik meghaltak volna a férfiert. Szavait igeként itták, de mindahánynak más lett a sorstalansága. A hatodik pecsét felbontásakor az ösztönök szörnyű katasztrófákat okoztak. A férfi a könyv hét lapját megjelölte. Tudta, hogy csak ez a hét történet menekülhet meg attól az egytől, amelytől betegesen retteget... a szenvtelenségtől. Mindannyian az érzelme-

ink foglyaiként élünk. Akik a hetedik pecsét felbontásához érkeztek, visszariadtak. Visszariadtak a harsonák rikító hangjától, amelyet dús keblű angyalok kiáltottak megkeserítve a férfit valóban szeretni tudók mindennapját.

A hetedik sikoly a kétségbeesése... a közönyé. A test lélektelen jelenléte a látszatvalóságban. Kétszarvú fenevad jön elő a mélyből, és hajtja uralma alá lelket. Szorongok... Felszabadító a szorongás. Micsoda paradoxon. Gondolkodni paradoxon nélkül olyan, mint a szerelem szenvedély és szenvedés nélkül. Titokzatos elrendelések vezetnek egymáshoz. Titokzatos titoknyitogatók. Pecsétfeszegetők...”

„A második...”

A borosta gondolatába temetkezve az albérlet művi rendezettségét nézte. A bejárónő két naponta jár. Egy hónapja már nem. Alighanem mindegy, hol hajtjuk álomra a gondolatunkat. A szuszogás hiánya. Most hiányzik, másokat megőrjít. A korábban verejtéket tajtékzó nő szuszogása, ami megnyugtató, ami hiányzik. Csönd van. Otthon a csönd. Antinómia. Mondanak. Feloldhatatlan ellentétek... Sóhajok. Teret törő sóhajvisszhangok. A második

Hét éve, amikor az egyik barátommal az egyetem lépcsőjén ülve azon filóztunk az elmorgó tömeget nézve, hogy mennyire sokkoló az, hogy legalább ezer velünk egykorú fiatal öltözik, beszél, gondolkodik, sóhajt és viselkedik úgy, mint mi... Itt nagyjából le is zártuk az egyéniség „Mein Kampfját”, és tovább ittuk a világmegváltó műanyagflakonos konyakunkat. Lett volna olyan, aki ezt örömmel fedezi fel, és voltunk mi, akik elborzadtunk átlag szürkeségünk felfedezésén. Kamasz koromban minden erővel azon voltam, hogy a hajszálaimnak még egy parányi görbülete se különbözzön a többiekétől, majd, hogy a különbözőségem az egyéniség záloga, majd semmi... A mókuserékben senkit nem érdekel az azonosság és különbözőség. A lépésszám a fontos. A fordulat.

Az Amerikai szépségben Kevin Spacey beleszeret a lánya iskolatársába... Fehér a bőre... Bőrén áttetsző vérerek. Gondolatba befutkosó vérerek.”

/Az utolsó párttitkár – és egyéb történetek, Irodalmi Jelen Könyvek, Concord Media Jelen Kiadó 2012., Arad/

Harencsár László (1959, Salgótarján)

Iskolái: Rákóczi-bánya; Szécsény, Mg. Szakképző; 1978, Szarvas, DATE, agrármérnök. 1983-1988-ig agronómus, 1988-tól 2009-ig tűzoltó. 2009-ben alvezetési rendfokozattal vonult nyugdíjba. 2006-ban kezdett el írni: meséket, novellákat, humoros, szatirikus írásokat, majd mesélni kezdett. Járja az országot, a helyi óvodák, iskolák és különféle rendezvények visszatérő szereplője. Nyolc önálló kötetet adott ki. 2013-ban jelent meg a *Mesél az erdő* című hangskönyve, amelyen országosan ismert művészek (többek közt Bodrogi Gyula, Pécsi Ildikó, Esztergályos Cecília, Bencze Ilona) tolmácsolták az írásait, kapcsolatuk azóta is tart. Munkásságát 2016-ban Szarvas Város Kulturális Életéért Díjjal ismerték el.

Megjelent hangskönyvei (CD)

- *Mesél az erdő* (hangskönyv) Kossuth-Mojzer Kiadó, Bp. 2013.
- *Fehér hajú mesék* (rádiósínházi előadás) Kossuth Rádió, Bp. 2013.

Magánkiadásban megjelent kötetei

- 2015: *Mese és valóság: „Gyöngyös”* (meseregény); *Egy híján húsz* (novellák).
- 2016: *Egy talicska apró majom* (abszurd és szatíra); *Paradox füzetek* (abszolút abszurd).
- 2018: *Halottszámláló* (Csörten), *Erdőtündér* (19 mese).
- 2019: *Derelye lekvárral*

Egyéb publikációk

- *Őszidő*, antológia, Tatabánya, 2011.
- *Kárpátok kincse* (magyar mesék) Corvin Kiadó, Déva, 2011.
- *Hét Boldog Esztendő*, meséskönyv kicsiknek, Corvin Kiadó, Déva, 2012.
- *Prima Verba*, versek, prózai írások, Accordia Kiadó, 2012.
- *Asztaltársasági füzetek*, a Balassi Bálint Asztaltársaság kiadványa, 2014.
- *Enigmák*, Vers-és próza antológia, Henschel Kiadó, 2015.
- *Ezredvég*, Irodalmi, művészeti és társadalomkritikai folyóirat 2016.
- *A mi Alföldünk*, Dél-alföldi szlovák és szlovák kötődésű szerzők irodalmi antológiája, 2017.
- *Az erdők meséi*, Professzorok Kiadója, 2018.

Emberpark

Az Emberpark különleges világ, egy homo-safari, egy olyan jurassic park volt, ahol nem voltak magasfeszültségű, húsz méter magas kerítések, csak magas hegyek, óceánok és a parkban élő emberek tudatlansága szabta meg a határt.

Az állatok mindennap látogatták a parkot. Volt ott Ócenárium, határt nem ismerő röpde, pampa, síkság és áthatolhatatlan őserdő is. A halak az Ócenáriumot kedvelték leginkább, ami teljesen érthető, de olykor-olykor kikukkantottak a partra is. Mosolyogva figyelték a bűvárokat, a bálnák csodálattal szemlélték a hatalmas tengeralattjárókat, a delfinek versenyt úsztak a gyors motorcsónakokkal. Az ég madarai vijjogva köröztek az ejtőernyősök körül, tisztos távoból, de kíváncsian figyelték a helikoptereket és az eget hasító ezüstös gépmadarakat.

A szárazföld állatai, az erdőkben, a füves szavannán, a sivatagokban, a jeges hómezőkön élő állatok érdeklődve nézték az emberek kitartó küzdelmét. Kicsit sajnálták is őket. Aztán furcsa, nem megszokott, tragikus dolgok történtek.

Az emberek megszigonyozták a halakat, bűzös folyadékot öntöttek az óceánokba, lenyilazták, lelőtték a madarakat, megmérgezték a levegőt, halálos csapdákat állítottak a szárazföldi állatoknak, puskákkal ölték, irtották halomszámra őket.

Az állatok tanácsa összeült. „Be kell zárni, meg kell szüntetni az emberparkot, mindörökre!” A tanács túlnyomó része helyeselte a döntést, de voltak néhányan, akik felvetették, hogy ők találkoztak már sok olyan emberrel, akik segítettek a bajba jutott társaikon. Meggyógyították őket, sebeiket bekötözték, törött szárnyaikat is rendbe hozták, a partra vetett halakat visszavitték az óceánba, és nagyon sok ember szereti az állatokat, simogatja őket. És az nagyon jó érzés. Azokat az embereket nem ítélték el, de az Emberparkot bezárták. A kapura kitétték a táblát: „Veszélyes!”

Élethír

(nekrológ)

Fájó szívvel, mély megrendüléssel tudatom mindazokkal, akik nem szeretnek, utálnak, tán még gyűlölnék is, hogy hosszú, türelemmel viselt *élet után* tragikus hirtelenséggel még mindig élek!

Az életben maradási szertartás Szarvason, a Vasút 71. B. II. 12. szám alatt van megtartva, naponta 17 és 22 óra között.

Kérem, hogy a kegyelet söreit, borait, pálinkáit, esetleg egy-két szál kegyeleti kolbászt helyezték el a bejárati ajtó előtt. Csöngessenek, majd távozzanak, amíg lehet!

Köszönettel az éltető család.

Hartay Csaba (1977, Gyula)

Szeghalmon érettségizett a Péter András Gimnáziumban, majd Budapesten tanult újságírónak. Volt csapos, szabadúszó, dolgozott a Népszabadságnál és a Békés Megyei Hírlapnál. Jelenleg egy szarvasmarha-telepen résztulajdonosként dolgozik. Szarvason él. 1996 óta publikál irodalmi folyóiratokban, napilapokban, antológiákban. Humorblogja a Viharsarki Kattintós.

Megjelent könyvei

Verseskötetek

- *Vakuljon meg az árnyék*, Szarvasi Krónika Kiskönyvtára, Szarvas, 1996
- *Gyertyataposás*, Mokos József Kör, Békéscsaba, 1998
- *Az idegen irány*, Barbaricum Könyvműhely, Karcag, 2001
- *Időviszony*, Barbaricum Könyvműhely, Karcag, 2001
- *Éji magtár*, Pazu-Westermann, Celldömölk, 2006
- *Nyúlzug* – Podmaniczky Művészeti Alapítvány, Balatonboglár, 2008
- *A jövő régészei*, Prae.hu, Budapest, 2012
- *Fényképavar*, Kalligram Könyvkiadó, Budapest, 2016

*Próza*kötetek

- *Lerepül a hülye fejetek*, regény, Podmaniczky Művészeti Alapítvány, 2013
- *Nem boci!*, regény, Athenaeum Kiadó, Budapest, 2015
- *Holtág*, regény, Athenaeum Kiadó, Budapest, 2016
- *Rajongók voltunk*, novellák, Athenaeum Kiadó, Budapest, 2018
- *Köszönöm a befogadást!*, humoreszkek, Athenaeum Kiadó, Bp. 2019

*Verse*i, prózái antológiákban

- *Ők is boldogan éltek? Mesehősök utóélete, a férfi változat*, Cser, 2019
- *Szép versek 2019*, Magvető, 2019
- *A mindenség szerelmese - Juhász Ferenc 90*, Helikon, 2018
- *Szép versek 2018*, Magvető, 2018
- *Szép versek 2017*, Magvető, 2017
- *Szép versek 2016*, Magvető, 2016
- *InstaVers antológia*, Athenaeum, 2016
- *Verslavina - A nő meg a férfi*, Athenaeum, 2016
- *Szép versek 2014*, Magvető, 2014
- *Szép versek 2013*, Magvető, 2013
- *Szép versek 2011*, Magvető, 2011

Díjak

- *Körösök Gyöngye díj*, 2006
- *Litera.hu Nemzeti állatkeret tehetségkutató pályázat* második hely, 2009
- *Bárka-díj*, 2010
- *Litera.hu Újraértelmező szótár* nyílt pályázat, első helyezett, 2013
- *Szarvas Város Kulturális Életéért díj*, 2015
- *Megyei Prima Díj*, 2015
- *Szarvasért Alapítvány díja*, 2017

Ante portas

Zsákutcákon gyalogolok végig
Léha agyam telt gyümölcsé érik
S öregségem elkorhasztja fáját
Kéregtől gyökérig

Megjelent a költő első, Vakuljon meg az árnyék c. kötetében, Szarvas, 1996

Marad

Maradjatok a nyárban, és onnan szóljatok
távol úszó évszakokhoz.
Lángok adományai, holdig lendülő hintaágy.
Űrhajós álmokban kikötni lebegő mezőkön.

Maradjatok az űrben, onnan látni a gördülést.
Időrobbanás és a letagadás kékje.
Hová temetkezünk,
ha az emelkedés légüres menhelyünk.

Maradjatok a szüntelenben.
Maradjatok meg nem született csillagképek
rögzítetlen mozgásterében.
A fényt kérleljétek, világítson túl az öröm bűnein.

Maradjatok alvó állomáson.
A csikorduló elmozdulás ébressze
hideg fémtestű, hajnali vonatok vágyait.
Nincs más, csak a maradás.

Megjelent az Alföld című irodalmi folyóirat 2019. júliusi számában.

Kántor Zsolt (1958, Debrecen)

Tanulmányait a debreceni Tanítóképző Főiskola ének-könyvtár szakán végezte, 2006-ban diplomát szerzett a budapesti Szent Pál Akadémián teológia szakon. 1980–1986 között Mezőtúron és Szarvason tanított, 1986–1989 között Szarvason közművelődési főelőadó volt. 1989-től 2006-ig a békéscsabai Tevan Kiadó Kft. szerkesztője, 1993-tól 2006-ig igazgató-helyettese. 1993–1998 között a Bárka irodalmi folyóirat alapító-főszerkesztője, 1997–2004 között a Tevan Kiadó Kft. igazgatója. 2005-től 2006-ig a békéscsabai Hungária Nyomda könyvkiadási üzletágvezetője. 2014-től a békéscsabai Csabagyöngye Kulturális Központban Junior Novella Műhely néven szakkört vezet gimnazista tollforgatóknak.

Kötetei

- Világültetés (versek, Szarvas Város Tanács, 1986)
- Kedvenc állataim (Tevan Kiadó, Békéscsaba, 1989)
- Aggályok (versek, Magvető Kiadó Budapest, 1992)
- Kék szótövek (Tevan Kiadó, Békéscsaba, 1993,)
- Ellenelégia (versek, Tevan Kiadó, Békéscsaba, 1996,)
- "Szabaduljunk meg az utókortól...". Huszonegy Békés megyei szépíró szöveggyűjteménye (Békés Megyei Könyvtár, 1996)
- Félregombolt égbolt. Új és válogatott versek (Móra Kiadó Bp.1997)
- Szövegfonatok (Tevan Kiadó, Békéscsaba, 1999)
- Amit birtokolni vélsz (Békés Megyei Könyvtár, 2001)
- Madarak, puha gépek (esszék, Tiszatáj Kiadó, Szeged, 2007)
- Must (versek, tárcák, Digitális Kalamáris, Szarvas, 2015)
- Az idő szaván fogja a nyelvet (versek, novellák, Digitális Kalamáris, Szarvas, 2016)
- Cseng-bong a műgond (versek, Digitális Kalamáris, Szarvas, 2017)
- Jézus Krisztus Szarvason (versek, esszék, Digitális Kalamáris, Szarvas, 2018)

Díjai, kitüntetései

- Békés megye Művészeti Ösztöndíja (1988)
- JAK-ösztöndíj (1989)
- Élet és Irodalom tárcanovella-pályázatának különdíja (II. kat. 2012)

Kántor Zsolt
Éj-átömlesztés¹
Inggomb

*Vörösen szétnyíló éj.
A léten túli morál.
Gránátalma-hangok.
A nyelven egy kis bogár.
A csend tele van hang-szemcsékkal.
Szétnyílás-csukódás s bebábozódás zajlik.
A patak a kavicsokba mart itt.
Csörgedezés. Hulló falevéltre üt a dió.
A helyesírás most gravitáció.
Az optika és a távlat.
Szavak folynak az ereinkben.
A gyönyör feltörhetetlen diója.
Benne a mag. Inggomb.
Nem erre számít az égbolt.
A félregombolt vízpart.
A becsomagolt ég.
Levelekbe öltöztet a nappal.
Megtart.
Hajszálvékony a Leheletfinom.
A csípő a tenyérből kivon.
Átölel egy kar.
Szoprán etűd lehet csak, nem alt.*

---

¹ A vers első közlés.

Kutas Ferenc (1940, Szentes)

Általános és középiskoláit Szarvason végezte. A Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett 1958-ban, a Tanító-képző különbözeti vizsgáit 1959-ben tette le. A tanítói oklevelet 1960-ban, a magyar-történelem szakos középiskolai tanári képesítést 1966-ban, az egyetemi doktori címet 1972-ben Szegeden szerezte. 1959-től 1971-ig általános iskolákban tanított, 1971-től 2005-ig, nyugdíjba vonulásáig a szarvasi Vajda Péter Gimnázium tanára volt. 1986-tól a Szarvas és Vidéke című hetilap munkatársa, 1989-től a Szarvasi Krónika helytörténeti periodika felelős szerkesztője. Ugyancsak szerkesztője a Szarvasi Krónika Kiskönyvtára sorozatnak (21 kötet).

Önálló kötetei

Emberközelen (interjúkötet, Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 2. 1996)

Az elbeszéléstől az érettségi dolgozatig (Szövegalkotás, MOZAIK Könyvkiadó, Szeged, 1998)

Az elbeszéléstől az emelt szintű érettségi dolgozatig (Szövegalkotás, MOZAIK Könyvkiadó, Szeged, 2006)

Katonasors – dokumentumdráma. (A Cervinus Teátrum előadása, Szarvas, 2019)

Szerkesztett kötetei (felelős szerkesztő)

Szarvasi Kalauz (Városi Tanács, 1990)

Ki kicsoda? Szarvas, 1990–2000; (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 8., 2000)

A Vajda Péter Gimnázium jubileumi Emlékkönyve (2002)

A Vajda Péter Gimnázium évkönyvei (1996–2004)

A Körös-Völgye Régió (Körös-Völgye Régió, 1997)

Fejezetek Vajda Péter életéből, munkásságából (Vajda Péter Gimnázium, 1999)

Ki kicsoda? Szarvas, 2000–2010; (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 14., 2010)

Szemelvények elődeink életéből (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 16., 2011)

Szarvasiak a Nagy Háborúban (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 18., 2014)

Városunk, Szarvas, Olvasókönyv (Szarvas Város Képviselő-testülete, 2014)

Szarvasiak a II. világháborúban (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 19., 2015)

Forradalom és megtorlás Szarvason; (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 20., 2016)

Rendszerváltás Szarvason, 1988–1994 (Szarvasi Krónika Kiskönyvtára 21., 2017)

Szövegíró

Szarvasi képeskönyv, képeslapok 1899–1945 (Szerkesztette Dobrotka Pál, 2001)

SZARVAS, fotóalbum (Szerkesztette Takács Miklós, 2003)

Zsáky, fotóalbum (Szerkesztette Zsáky Istvánné Merkel Emma, 2006)

Részlet a *Katonasors* című dokumentumdrámából

Kurilla Vince honvéd

... 1943. március elsején megszűntünk megszálló csapatnak lenni. Dacára annak, hogy csak könnyű fegyvereink voltak, harcba vetettek bennünket.

13-án megérkeztünk Surni falutól feljebb egy állomással, mint ahol bevagoníroztunk. Az általános hangulat az volt, hogy hazafelé megyünk, de száz százalékgig senki sem hitt benne, csupán Ipacs sógor. Senki sem tudta, hová megyünk. Hallottuk azt is, hogy egy nagy erdőbe befészkeltek a partizánok, azokat megyünk kifüstölni.

... 24-én 4 óraker riadó, elmentünk 15 km-re Lepioskinót megtámadni, ahol 400 partizánról szólt a jelentés. A támadás kezdete 10 óra volt.

Egy nagy part mögött feküdt a falu. Mikor a lovasok átmentek a parton, géppuskatűz hallatszott, majd a mi golyószórónknak is hallottuk a hangját. Rohantunk mi is át a parton. A raj pedig az út mentén húzódo kis árokból tüzelt, és kétségbeesetten integettek felénk. Az árokba szökelltünk odáig, akkorra a golyószórójuk felmondta a szolgálatot, és a lőszerük is fogytán volt. Az orosz géppuskatűzet szemközt kaptuk egy partról 4-500 méterről, de azonnal szólt, mihelyt valamelyikünk sisakja kilátszott az árokból. Mi húzódtunk tovább előre. Mikor a szélső házakat megközelítettük 100 méternyire, onnan is irtó tüzet kaptunk. A zászlóalj még akkor sem fejlődött fel, a hátunk mögött volt 600 méterre.

Akkor az istállókból kitört egy partizánraj, oly gyorsan és olyan kedvező terep mellett, hogy egyet sem tudtunk belőlük lelőni. Balról ismét megszólalt egy géppuska, tehát három tűz közé szorultunk. Kénytelenek voltunk a lehető leggyorsabban visszahúzódni. Ipacs József golyószórója fedezte ezt, de amikor felugrott, hogy ő is hátrább szökelljen, fejlődéssel bukott holtan a golyószórójára. Ő esett el elsőnek a második századból, értünk adta az életét.

Sikerült elérnünk a zászlóaljat. Holtfáradtak voltunk és fülig sárosak. Megkezdődött az ellentámadás. De ez mit sem ér Ipacs Józsefnek és másik két bajtársunknak, akik sohasem látják meg a Tisza mentét.

25-én volt a temetés katonai pompával. A tisztjeink, a pap és a század legénysége jelen volt. A kemény katonarcok vonaglottak első halottaink előtt, és a könnycseppek elárulták, hogy minden katona sír – befelé.

Ott nyugszanak orosz földön, 3000 kilométerre hazájuktól. Mintha a nagy természet is gyászolta volna a derék bajtársainkat, elestük óta állandóan borult volt az idő. A temetés szertartás megkezdésekor pedig esni kezdett az eső. Még a természet is sírt.

Sírlukat egyszerű fakereszt jelzi, rajta névtábla, koszorú, sisak.
Ez a katonasors...

Dr. Molitorisz Pál (1944, Verebély)

Bars-Hont vármegyében születtem, gyermekkoromtól Szarvason élek. 1962-ben érettségiztem, 1974-ben Szegeden szereztem jogi diplomát. Pályám első felét a közigazgatásban töltöttem, a Városi Tanács Igazgatási Osztálya osztályvezetői, majd a vb. titkári tisztséget is elláttam. Később ügyészként dolgoztam, betöltöttem a Szarvasi Városi Ügyészség vezető ügyészi, ill. a Békés Megyei Ügyészi Tanács elnöki tisztségét. Három és fél évtizede írom, szerkesztem helytörténeti jellegű cikkeimet, könyveimet. A kötetek elsősorban magánkiadásban, egyéb írásaim a Szarvasi Krónikában, a Szarvas és Vidéke hetilapban és az Agrártörténeti füzetekben jelentek meg. Írtam a szarvasi emberekről, költőkről, országgyűlési képviselőkről, régi szarvasi házakról, a tanyavilágról, a szarvasi kertekről, az evangélikus temetőkről, a szarvasi zsidóságról, a régi szarvasi egyesületekről.

Magánkiadásban megjelent önálló kötetek:

Mert Löwy ember és poéta volt, 2008, második kiadás 2017
Szarvasi költők, 2012
Szarvasi emberek 2014
Szarvasi emberek II., 2016, második kiadás 2019
Szarvasi emberek III., 2019
Agrártörténeteim 2019
Történetek, melyek jól végződnek, elbeszélések, 2019

A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság kiadásában megjelent kötet:

Történelmi séta a szarvasi Anna-ligetben, 2019 (Társszerző: dr. Tirják László)

A SZIE Agrár- és Gazdaságtudományi Kar és a Tessedik Öreggazdász Egyesület kiadásában megjelenő Agrártörténeti füzetek:

A szarvasi Középfokú Gazdasági Tanintézet létesítésének története, 2005
Képviselő portré: Borgulya Pál, 2006
Emlékezés Lászlóffy Istvánra, 2008
Történelmi séta a szarvasi kertekben, 2009
A hajóskuktaságtól a tanszékvezetésig, – Vincze Ferenc visszaemlékezései (szerk.), 2010
Domán Imre és Szarvas, 2010 (Társszerző: dr. Szitó János)
Virradattól alkonyatig – Gulyás Mihály emlékezései (szerk.), 2010
A szarvasi tanyavilág, 2011

Emlékezés Kachelmann Kurt gazdasági tanárra, 2011
Gazdasági tanárportrék: dr. Palov József és Molnár Zoltán, 2011
Egy élet Bikazugban – Sztancsik Gyuri bácsi (szerk.), 2012
Szeniczey Vilma Tessedik Sámuelről (szerk.), 2013
A rizstermesztés kezdetei Szarvason, 2013
A szőlőnemesítő Csizmazia Darab József, 2014
Emlékezés Csabai Kálmán gazdasági tanárra, 2014
A gyepnövény nemesítő dr. Gruber Ferenc életútja, 2017

A Tessedik Öreggazdász Egyesület kiadása (szerkesztő, társszerkesztő)

Az Egyesület Krónikája, 2012 (dr. Szitó Jánossal)
Iskolatörténeti kalauz, 2014 (Gyulavári Andrással és dr. Szitó Jánossal)
Nem vagyok költő – Szitó Balázs versei, 2015, második kiadás 2016
Csabai Kálmán szarvasi fényképalbuma, 2016 (dr. Szitó Jánossal)
A szarvasi agrárképzés arcképcsarnoka, 2017 (dr. Bukovinszky Lászlóval és dr. Szitó Jánossal)

A Digitális Kalamáris kiadása (szerkesztő)

Orosz Iván Kis történetek egy nagy faluból – Közhírré tétetik, 2009
Lengyel Béla Európa forgószelében, 2011
(E kötet bemutatásra került a Hadtörténeti Múzeum és Intézet, valamint a gráci városháza dísztermében is, a könyvbemutatóról recenziót közölt az országos sajtó és egy magyar nyelvű bécsi folyóirat is.)

Orosz György kiadásában szerkesztő

Orosz Iván Válogatott versei, 2018

Írásai jelentek meg a következő kötetekben

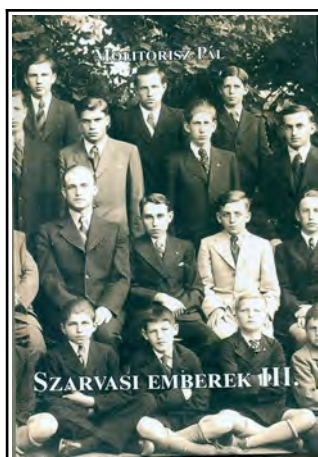
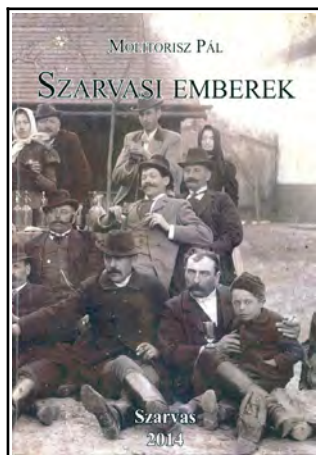
Szarvas a városiasodás útján, 1984
Békési ügy-ész, 2000
Dobrotka Pál Szarvasi képekönny, 2001, második kiadás 2010 – képaláírások
Forradalom és megtorlás Szarvason, 2006, második kiadás 2016
Nyolc évtized agrárszakoktatás Szarvason, 2007
Ki kicsoda 2000, majd 2010 – szócikkek
Szemelvények elődeink életéből, 2011
Szarvasiak a nagy háborúban, 2014
Városunk, Szarvas, 2014
Szarvasiak a II. világháborúban, 2015
Lengyel-magyar kapcsolatok a második világháború időszakában, Gondolat kiadó, 2019, magyar és lengyel nyelven

Egyéb publikációk

Módszertani lapok – magyar, 1999. 4. szám (az Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda folyóirata)

Budapest – a városlakók folyóirata, 2018. 8. szám (Gaboda Péter egyiptológussal)

Közreműködött több Lówy verseskönyv hasonló kiadásában; Domán Imre A szarvasi cigányok c. könyvének (1984) kiadásában, ez utóbbinak a felelős kiadója. Több munkához előszót írt vagy lektorált.

Új Krisztina (1988, Szarvas)

Szarvason, a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett, 2007-től tanulmányait Szegeden folytatta, azóta is ott él. Jelenleg pályázatokat ír és valósít meg, mellette kulturális programok szervezésével tölti idejét, valamint verseket ír. A Fiatalkor Írók Szövetségének tagja. Irodalmi folyóiratokban publikál: a *Műútban*, a *Kalligramban* vagy az *Élet és Irodalomban* – az utóbbi versrovatvezetője. Szerkesztője kétszer terjesztette fel Petri György-díjra, mindkétszer a short list-ig jutott. 2019-ben két versét beaválogatták a Magvető kiadó *Szép versek* antológiájába.

Új Krisztina

kezdetek

1.

*amikor kifordultak a földből
a vízparti fák
leveleiket elhullajtották
és nem termettek tovább
akkor kezdődött
az évekig tartó ünnep
a nemkívánatos lényeket
krónikus betegség szállta meg
rázkódva rogytak össze
az apák a fiúk
a jóvátehetetlen magzatok
körtáncot jártak fölöttük
a bújbájos asszonyok.*

2.

*amikor kifordultak a földből
az eltemetett testek
trombiták harsantak
és elnémult a táj
akkor kezdődött
az évekig tartó megtorlás
a nők kezéből kihullott
az orsó a kalász
és mert ragaszkodtak
a sötétséghez
megvakultak a csillagok
körtáncot jártak fölöttük
a kegyetlen angyalok.*

Élet és Irodalom, LXII. évfolyam, 19. szám, 2018. május 11.

Várnai Réka (1986, Szarvas)

Szarvason a 2. Számú Általános Iskolában, majd a Vajda Péter Gimnáziumban tanult. Diákkorában kezdett verseket írni. 2005-ben elnyerte az első díjat a Deákpoézis országos versíró versenyen, ugyanebben az évben a Vajda Péter Gimnázium Művészeti-díjban részesítette. A Károli Gáspár Református Egyetem kommunikáció- és médiatudomány szakán végzett 2009-ben. Később novellákat kezdett írni, munkáit a Hévíz, Bárka, Prae folyóiratok publikálták, szerepelt a Körképben és a Hévíz magyar és angol nyelvű antológiájában. 2014 óta a szarvasi Íróklub irodalmi rendezvénysorozat szervezője. Jelenleg a Scolar könyvkiadónál dolgozik marketing területen.

Só²

*Egyszer akkora eső esett
hogy a Fekete Matrózt
teljesen elmosta a víz
ugráltak ki a halak a
vitriből azt hitték
hogy sokáig jutnak majd
talán a tengerbe vissza a
kis patakon át
de a sarkon
a szennyvízlefolyónál végül
belátták hogy
ez itt a vége.*

*A lefolyó eltömődött a
sok haltetemtől az
utca megtelt vízzel
és Bertie
a kis patakon át a
döglött halakkal majdnem a
tengerig jutott két nap múlva
látták újra többet nem evett
halat nyitott egy
kávézót.*

*Szegény Bertie Falls meg
az a nagydarab széles fazon
övé volt a Fekete Matróz
szóval szegény Bertie meg
szaladt utánuk egyesével
kapkodta ki őket a rács alól
de addigra a halak megmeredtek
csak nézték egyre Bertie-t azokkal a
kerek opál szemükkel
semmi tátogás többé nem
mozdultak.*

---

² A vers első közlés.

Vas Máté (1996, Szarvas)

Szarvason tanult, a szarvasi Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett. Első verseit gimnazistaként írta. Azóta Budapestén él, az ELTE történelem szakos hallgatója. Az egyetem mellett újságírással foglalkozik. Verseit és novelláit többek között a Műút, a Kulter, a Hévíz, a Helikon és a Látó folyóiratokban publikálta. A Deákpoézis 2015 különdíjasa, az Energheia 2017 novellapályázat és a ContextUs verspályázat harmadik helyezetteje, valamint 2018-ban a Hévíz folyóirat U25 verspályázatának döntőse lett.

A portréfotót Herr Martin készítette.

Zabuföld

/Részlet/

*Atacama-sivatag, éjjel. A sátorban vágom
a következő részt. Járkálok, kinézek, nézem
kamera nélkül, meztelenül, ameddig ellátok.
(Aphex Twin: Rhubarb) Ez, hogy itt-ott
sajátos íze van a hűvösnek, nyiss számlát
egy másfajta hűvösért, ez hülyeség.*

*Ami túl személyes, az hülyeség,
ez is hülyeség. Vannak, akik ügyesebben utaznak nálam!*

*Kirohanok a sátorból, a kavicsok felszabdadják a talpam,
nincs céloom, rohanni jöttem, mégis kinézek egy olyan*

*nem is tudom milyen alakú sziklát, én annyira béna vagyok,
hogy még cél nélkül rohanni se tudok, és a pánik spirálizálásával*

*egy időben jut eszembe: jó, most futok, nem mintha eltudnék,
de belefáradni, üvöltözni, fázni egyedül a sivatagban legalább*

*nem jár következményekkel. Okos fiatal vagyok,
aki következmények nélkül dühöng.*

Megjelent: <http://kulter.hu/2019/07/vas-mate-versciklusa/>

Repülőgép az ablakban

Háborút idéző látványban volt részük azoknak, akik 2019. augusztus 2-án a Tessedik Múzeum felé jártak: az emeleti ablakból egy becsapódó repülőgép farokrésze nyúlt a járda fölé. Akik délután látogatták meg a Múzeum rendezvényét, megfelfejthették a titok nyitját.

A történet egy kicsit korábban kezdődött. *Szuhaj Gyuri* barátom 2004-ben szervezte meg először a Szarvasi Alkotók Közös Kiállítását. Ez lett a kiállítás-sorozat nyitánya. 2007-től a „3T csoport”, melynek tagja *Szuhaj György* is, performansz előadást tartott a Múzeumban. 2015-től a nemzetközivé nőtt rendezvény „Szarvasi Tárlat”-ra lett átkeresztelve. Ezek a kiállítások és performanszok mindig egy-egy témához kapcsolódtak. (Hal, Szarvas, Élet, Fa, Ló, Ember, Isten, Ajtó, Kéz, Könyv, Arc.)

Néhány évvel ezelőtt fölvettem, ha már ilyen tartalmakat talált ki, miért ne lehetne szó egy alkalommal a repülésről. Így történt, hogy 2019-ben, amikor több helyi, hazai és nemzetközi szintű, jelentős, repüléshez kötődő évforduló halmozódott fel, a tárlat témája a REPÜLÉS lett. Néhány az évfordulós események közül: 297 éve települt újra Szarvas; 175 éves a Magyar Honvédség, 100 éves a Magyar Katonai Repülés, 80 éves az Önálló Magyar Légierő; 100 éve született *Kozák Lajos*, a Szarvasi Fúvósenekar alapítója, 60 éves a Szarvasi Fúvósenekar, 50 éves a Szolnoki Légierő Zenekar, 20 éves a Szarvasi Fúvósenekar Alapítványa; 15 éve volt az első vízi színházi előadás Szarvason a Szent István parkban, 15 éve rendezzük a Szarvasi Alkotók Közös Kiállítását. Végül: *Armstrong* űrhajós személyében 50 éve lépett a Holdra az EMBER.

Az ötletek tovább görgögték: Mi lenne, ha a Magyar Honvédség Szolnoki Légiere Zenekarát meghívnánk a Szarvasi Fúvós Zenekarral közös koncertre? Így a két zenekar együtt ünnepelhetné a zenekarok megalakulásának évfordulóját. Az Ótemplomi Evangélikus Egyházközséghez fordultunk, akik örömmel fogadták a számukra is újszerű zenei élmény lehetőségét.

Mivel bevontuk a Magyar Honvédséget, ezért kiszélesítettük a részvételüket egy toborzó programmal is. A toborzásnál a katonákon túl a Szarvasi Rendőrség és a Tűzoltók is bekapcsolódtak az eseménysorba.

A programok stílusához illően olyan kép jelent meg előttem, melyet a II. világháború budapesti ostroma során már láttam: egy szállító vitorlázó repülőgép a Vérmező melletti ötemeletes lakóház legfelső emeletébe csapódott. A repülőgép az ostromot követő időszakban is az épület tetején maradt.

Az érdeklődés felkeltését szerettem volna megvalósítani azzal, hogy egy vitorlázó repülőgép törzsét és farokfelületét helyezzük el a Múzeum ablakában. Az ötlet megvalósítása a Work Metall Kft. szakembereivel közösen történt meg. Erre a célra készült tartó keretet illesztettünk a Múzeum nagytermének egyik ablakába, majd felállványoztuk az utca felőli részt, és az Integrál darujával a helyére emeltük a repülőt. Olyan repülőgépet kellett választani, amelynek méretei lehetővé tették, hogy a gép orra a nagyteremben mint kiállítási tárgy szerepeljen, a farokrész az utca felé kinyúlva jelezze, mi is történik itt. Ez egy E-31 Esztergom típusú, magyar gyártmányú gép lett. Szegedi repülő barátaim adták kölcsön a gépet, és óva intettek attól, hogy megsérüljön, mert még repülni akarnak vele.

Repülőgép az ablakban. Mestermunka volt.

Az ötlet tervétől a megvalósításáig *Babák Mihály*, a város polgármestere, *Roszik Zoltán*, a Múzeum igazgatója minden segítséget és támogatást megadott.

A képzőművészeti kiállítás megnyitója: Szuhaj György, Dr. Koller József dandártábornok, Takács Miklós

A kiállításnak és a performansznak is nagy sikere volt. Köszönet illeti azokat a meg nem nevezett támogatókat, segítőtket is, akik a sikeres megvalósításhoz hozzájárultak.

Takács Miklós

Nehéz repülés. A 3T csoport NSZK performansa

Horváth György

Elődeink nyomában

Néhány szó a családfakutatásról

Rohanó világban élünk! Nincs idő a tartalmas beszélgetésekre a gyermekeinkkel, a szüleinkkel, rokonainkkal, így észrevétlenül elveszítjük az egyik legfontosabb dolgot – a gyökereinket! Honnan jöttünk, kik vagyunk, hogyan élte meg a történelmet a családjunk. Nem tudjuk, hogyan éltek nagyszüleink, kik voltak a dédszüleink, az őseink. És csak amikor érdekelni kezdene a dolog, akkor döbbenünk rá, hogy alig van már igazán kitől kérdeznünk.

Sok időt töltünk az interneten hasznos és – lássuk be – sokszor haszontalan dolgokkal. Használjuk ki az internet lehetőségeit családjunk, önmagunk jobb megismerésére! Az utóbbi években felkerültek a netre azok az anyakönyvek, amelyek segítségével messzire juthatunk vissza az időben, akár az 1600-as évek végéig, 1700-as évek elejéig feltárhatjuk családjunk történetét, eredetét! Számos olyan oldal van, ahol korabeli újságcikkekben olvashatunk a családtagjainkról, információkat szerezhethetünk a történelem viharában eltűnt, meghalt hozzátartozóinkról. Kutatásaink során megismerhetjük településünk történelmének olyan részleteit, amelyek családjunk életében játszottak jelentős szerepet.

Ha rászánjuk magunkat a kutatására, óhatatlan, hogy fel ne keressük régen – esetleg soha – nem látott rokonainkat, beszélgessünk velük, fényképek segítségével ismerjük meg a családjunkat, hozzátartozóink életét, közelebb kerülünk egymáshoz. A fényképeket összegyűjtve, lefotózva, megmutathatjuk más családtagoknak. Nagy örömet okozhat egy-egy másoktól előkerülő, soha nem látott kép a szűkebb családról, szülőkről, nagyszülőkről. Kisebb-nagyobb családi találkozót szervezhetünk, ahol régi ismerősökről derülhet ki, hogy távoli rokonok is. Ne felejtjük el, hogy akár 10–11 generációt fel lehet deríteni, ahol már azért bőven adódhatnak meglepetések!

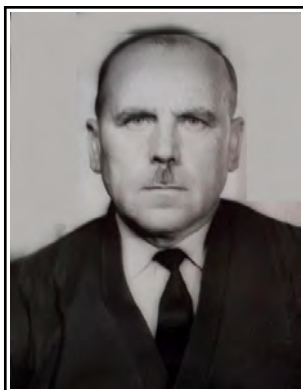
Nevek és adatok a Pimillerekről

Szarvason is foglalkoznak családfakutatással – sokan eredményesen. Számos család építette már fel családfáját, könyvek is születtek egy-egy családról. Ezeknek a csoportoknak egyike a Pimiller család kutatóinak csoportja.

A Pimiller-családfát *Szklénár Csaba* kezdte nevelgetni úgy 15 évvel ezelőtt. A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Gyülekezet Levéltárában gyűjtögette a Pimiller-ősöket és a leszármazottakat. Akkoriban még csak a helyszínen, az eredeti anyakönyvi bejegyzésekből lehetett kutatni. Ez komoly akadályt

jelentett, mert kiderült, hogy a legelső *szarvasi Pimiller*, aki 1850-ben elvette feleségül a szarvasi *Kovács Máriát*, Tolna megyéből érkezett Szarvasra. Azonban még település neve sem szerepel a házassági bejegyzésben. Vagyis a további helyszíni kutatáshoz a Tolna Megyei Levéltárba, Szekszárdra kellett volna költözni hetekre-hónapokra. Ezt viszont nem tudta vállalni se Szklenár Csaba, se a kutatásba időközben bekapcsolódó *Horváth György*. Így a családfa hosszú évekre megállt a fejlődésben.

Az áttörést 2019 jelentette. Az idők során felkerültek az internetre az anyakönyvek, amelyek lehetővé tették az otthonról, számítógépen történő kutatást. Ennek eredményeképpen tisztázódott, hogy az első Pimiller Kölesd településről érkezett Szarvasra. A családfa visszavezethető egészen 1756-ig, vagyis *a család története 264 éves!* A családfában közel 700 fő található – köszönhetően elsősorban *Pimiller János*nak, a Szarvasra érkezett ősünknek, akinek 16 gyermeke született két asszonytól. A kutatások még tartanak, a létszám folyamatosan bővül.

*Bimiller (Budai) István
(1923–2000 Tolna megye)*

Tolna megye ugyanabban a helyzetben volt az 1700-as évek elején, mint Békés megye. Néptelen területek, művelésre váró földek, embereket kellett betelepítenie a földbirtokosoknak, hogy megindulhasson a gazdaság. Míg Békés megyébe szlovák, addig Tolna megyébe német evangélikus telepesek érkeztek, így Kölesdre is. Ekkor érkezhetett az első Pimiller Magyarországra, ennek igazolása még kutatás tárgyát képezi.

Érdekesség, hogy az eredeti családnév *Bienmüller* volt, azonban feltehetően az elhalások miatt több névváltozat után lett *Pimiller* az 1850-es évekre. Tolnában még most is van *Bimiller* család, ez a Pimillert megelőző névváltozat. Szintén érdekesség, hogy ismereteink szerint ez az egyetlen család él Magyarországon ezzel a névvel, vagyis: *minden Pimiller rokonunk!*

Pimiller József és családja

A számos Pimiller család közül egyet ragadunk ki „mutatónak”. Egy régi újságcikk nyomán jutottunk el hozzájuk. Megtaláltuk az egyik Pimiller család már elhunyt első két generációjának sírját, találkoztunk a harmadik generáció tagjaival, akik adatokkal és fényképekkel segítettek megismertetni őseiket.

Pimiller József és családja 1940 körül.

Ülnek: Pimiller Józsefné Lustyik Zsuzsanna; leányuk, Mária és Pimiller József. Állnak gyermekeik: Pál, Zsuzsanna, József.

A család Szarvason az egykori II. ker. Deákmalom utca 369-es számú (ma József Attila u. 8.) családi házában lakott, amelyet a Lustyik szülők örökségként kaptak. Pimiller József (1901–1953) kőműves volt, felesége, Lustyik Zsuzsanna a háztartást vezette és a gyermekeket nevelte.

Zsuzsanna (1926–2008) pénztáros volt egy festékboltban, majd az Öntözési Kutató Intézetben titkárnő. Férje *Lestyan Márton* ny. katonatiszt, könyvelő; gyermekeik *László* és *Zsuzsanna*.

Pál, az idősebb fiú (1928–1990) fuvaros lett, és haláláig két lóval fuvarozott. Nős volt, de gyermekük nem született. József (1930–1984) kőművesnek tanult, és szakmájában dolgozott. Megnősült, egy fiú- és egy leánygyermekük született. Baleset következtében hunyt el. Mária (1934–2015) a Magyar Honvédség mezőtúri laktanyájában volt adminisztrátor. Férje, *Kovács Koller József* katonatiszt. Egy leánygyermekük született.

Ajánlás

Szkenár Csaba kezdte, Horváth György folytatta, azóta már számos Pimiller vagy Pimiller leszármazott kapcsolódott be a kutatásba. Eddigi legnagyobb eredménye a 2019 szeptemberében *Precskóné Pimiller Erzsébet* kitűnő szervezésével és a család több több tagjának áldozatos munkájával, hozzájá-

ulásával megrendezett Pimiller-találkozó. Kardos községben egy hajnalba nyúló rendezvényen a család közel 100 (száz!) tagja jött össze, és beszélgetős, zenés-táncos találkozón fedezték fel egymást a közeli és távoli rokonok.

Precskó Sándorné Pimiller Erzsébet és Horváth György (apai nagyanyja Pimiller Erzsébet) a Pimiller találkozón

Izgalmas tevékenység a családfakutatás, a *családtörténet*-kutatás! Aki szeretne többet megtudni a családjáról, akit érdekel a történelem, kedveli a fejtörőket, logikai feladványokat, és rászánja magát a kutatásra, biztosan nem fog csalódní!

Fotóalbum, 2020

Válogatás a Pimiller család képeiből

◀ A legidősebb Pimiller lány:
Laczó Pálné Pimiller
Erzsébet (sz. 1938)

▶ A legidősebb férfi a Pimiller
családban: Pimiller György
(sz. 1940)

Ezüst érme, mellyel Pimiller őszünk anyabirkáját díjazták az 1877-ben Szarvason első alkalommal rendezett mezőgazdasági kiállításon. Az előző képen látható Pimiller György őrizte meg édesapja örökségeként, és adta tovább a családi ereklyét a fiatalabb – immáron ötödik!!! – nemzedék egyik tagjának, az azonos nevű Pimiller Györgynek.

*Pimiller János és
Bandzsál Mária esküvői
képe 1890-ben*

*Egymásra találtak:
a Tolnai megyei néhai
Bimiller (Budai)
István lánya, Jolika és
férje; valamint a
dobozi Horváth
György és a
kondorosi Mandák
Jánosné Pimiller
Mária.*

Az éjszakai vadász

Beszélgetés Bagi László szarvasi asztrófotóssal

Stílszerűen a csillagok szerencsés együttállásával magyarázza Bagi László, hogy hét évvel ezelőtt új hobbi költözött az életébe. Az asztrófotózás nem csak azt tette számára lehetővé, hogy megörökítse az éjszakai égbolt egy-egy szeletkáját, hanem a több millió fényévre található mélységobjektumok lefényképezésével a régmúlt lenyomatát is elkészíthette. Mintha újra és újra egy képzeletbeli időutazáson venne részt, ahol megszűnik tér-idő, összeolvad a múlt a jelenrel. A misztikum ködét elhessegetve magunk előtt, őt hallgatva arra is rájöhettünk, hogy pusztán Fortuna kevés lett volna ahhoz a hazai és nemzetközi elismeréseken át ívelő úthoz, valamint az egymást érő kiállításokhoz, bemutatókhoz, amelyekkel az elmúlt időszak volt kikövezve. Hogy hogyan lesz egy laikus szülőből éjszakai vadász, illetve mi kellett ahhoz, hogy felvételeire a NASA¹ és a National Geographic² is felfigyeljen? – kiderül a szarvasi asztrófotóssal³ folytatott beszélgetésünkből.

* * *

– *A hobbi kifejezés hallatán a többségnek az olvasás, színház vagy valamilyen sporttevékenység jut eszébe, neked ellenben egy nagyon speciális területre, az asztrófotózásra esett a választásod. Melyik volt korábban: a fotózás vagy az asztronómia?*

– Igazán komolyan a csillagászáttal felnőttként kezdtem el foglalkozni. 2008-ban kapott a fiam egy távcsövet, és laikus szülőként próbáltam neki segíteni az összeszerelésben és a csillagok megfigyelésében. A vége az lett, hogy nem a gyereket, hanem engem fertőzött meg az asztronómia. 5–6 éven keresztül ezzel a gyerektávcsővel ismerkedtem az égbolttal, és tanultam meg a legfontosabb tudnivalókat. Csak ezt követően hallottam arról, hogy le is lehet fényképezni ezeket a vizuálisan észlelt ködösségeket. Lencsevégre kaptuk az M42, M43-as Orion-ködöt egy nagyon kezdetleges fényképezőgéppel, de azon a 30 másodperces expozíción már olyan részletek is kirajzóldtak, amelyek óriási hatást gyakoroltak rám. Akkor már évek óta kint gubbasztottam a Kákai repülőtéren és a különböző legelőkön, hozzászoktam a ködös pamacsokhoz. Ehhez képest átütő élményt jelentett az első felvétel, amin már színek, struktúrák és apróbb részletek is kivehetők voltak. Ez volt az a fordulópont, ami arra sarkallt, hogy az asztrófotózással komolyabban kezdjek el foglalkozni.

¹ NASA: az Amerikai Egyesült Államok kormányzati ügynöksége, az ország civil repüléstani, űrkutatási és űrrepülési szervezete.

² Nemzetközi fotómagazin

³ Az éjszakai égbolt fotósa

– *Melyik része vonzott az asztrofotózásnak? Az a misztikum, ami körbelengi az Univerzumot, vagy inkább az alkotás öröme?*

– Nehéz ezt megfogalmazni. Talán ezt csak az értheti igazán, aki több évet tölt a csillagos égbolt alatt, több millió fényévnyire található objektumokat pásztázva, s egyszer csak elérkezik az a pillanat, amikor a kezében tarthatja megfigyeléseinek egy darabját.

Az első gondolatom az volt, hogy megosszam mindezt a családommal. Eleinte egyáltalán nem gondoltam a nagyközönségre, hanem csak a feleségemre, a gyerekeimre és a közvetlen környezetemre. Műszaki oldalról meg sem tudtam közelíteni ezt a kérdést, hiszen további hosszú hónapokra volt szükségem, amíg rájöttem, melyek a fotózáshoz szükséges legfontosabb paraméterek, protokollok.

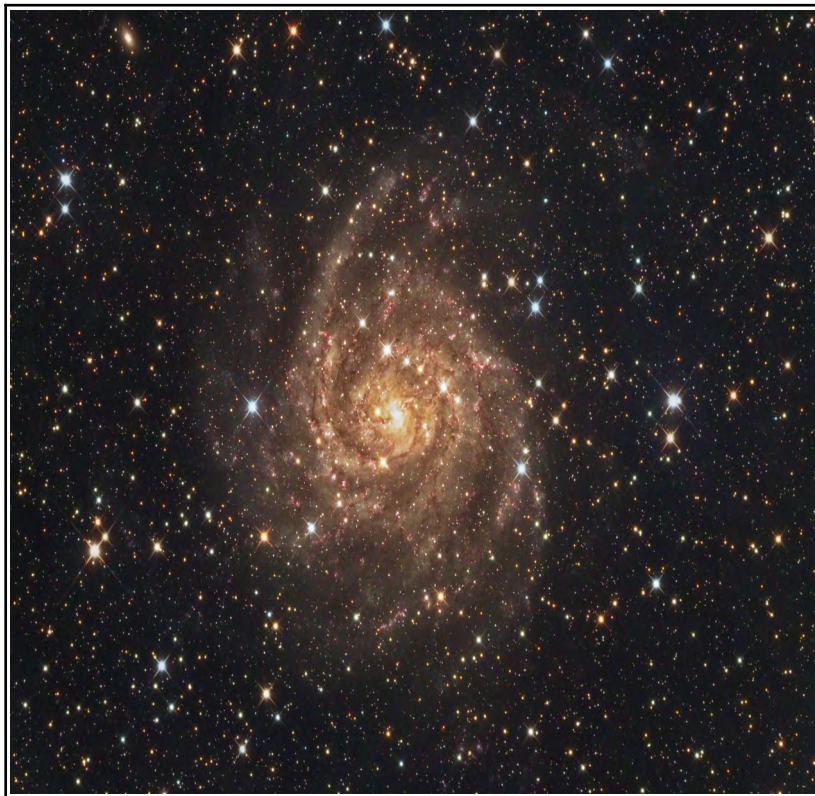
Miután megszülettek ezek az első, akkor még ezer sebből vérző felvételek, rájöttem, hogy mindezt sokkal komolyabban is lehetne csinálni. Elkezdődött egy nagyon tudatos, szisztematikus felkészülés, illetve a technikai tudnivalók elsajátítása. Ezt követően kezdtem igazán átérezni az éjszakai világ varázsát, hiszen addig a tanulás kötötte le szinte minden energiámat. Akkor döbbsentem rá, hogy egy-egy fotó egyfajta időutazás is, amelynek segítségével olyan távlatok, lehetőségek nyílnak meg, amelyekre korábban gondolni sem mertem.

– *Érezted-e azt, hogy másokra is hatással vannak ezek a felvételek, vagy sokkal inkább „csendes örülteként” tekintettek rád?*

– Amikor elkezdtem publikálni a képeimet, azt vettem észre, hogy másokban is gondolatokat, érzéseket ébresztenek. Nagyon pozitívan fogadták a felvételeimet, a visszajelzések pedig újabb és újabb ötleteket szültek. Kiállítások, tematikus anyagok jöttek létre, amelyeket ugyancsak nagy érdeklődés övezett. Előfordulhat persze, hogy bizonyos réteg „csendes örülteként” tekint rám, de alapvetően azt érzem, hogy megértették az emberek az üzenetemet, vagyis azt, hogy ne csak nézz, hanem láss is.

– *Hét év munkája áll mögötted, ami számszerűsítve azt jelenti, hogy összesen 45 asztrofotót készítettél. Ha ezt időarányosan elosztjuk, azt jelenti, hogy egy évre „mindössze” 6–8 felvétel jut. Miért ennyire időigényes ez a műfaj?*

– A mai világunk nagyon szereti a gyors sikert. A modern technikának köszönhetően az asztrofotózásban is egyre jobban elterjednek azok a képek, amiket azonnal lehet posztolni. Ezek a felvételek asztrofotós szemmel hiányosak, tökéletlenek. Ha azt szeretnénk, hogy ezek a fotók érzéseket generáljanak, nagyon hosszú időt kell rászánnunk. Egyetlen képem 1–3 hónapig készül. Gyakran közbeszól a kedvezőtlen időjárás vagy a technika. Ha optimálisak a körülmények, akkor is egyhuzamban 7–10 éjszakát kell rászánni ahhoz, hogy 30–40 órányi nyersanyag összegyűljön. Abból már egy impozáns, részletgazdag fotót lehet előhívni.

IC342 – A rejtett galaxis

– *Aki ismer téged, az tudja, hogy az élet minden területén a maximalizmus jellemez. Mi számodra az elég jó fotó?*

– Valóban nagyon szeretem, ha a dolgok a helyén vannak. Mindennek megvan a maga rendje, ami egyesek számára talán zavaró is lehet, az asztrofotózásban azonban ez a tulajdonság egy óriási fegyvertény. Ez abból is adódik, hogy hatalmas távolságokat kell áthidalni hosszú expozíciós idővel, gyakran extrém időjárási körülmények között. A leginkább talán a Forma-1-hez lehet ezt hasonlítani. Ott is akkor vagy eredményes, ha minden tökéletes összhangban van. Az asztrofotózásban is rendkívül jól kell ismerni az eszközt, precízen be kell állítani, illetve azonnal reagálni kell a környezeti hatásokra. Csak ha ezeket maximális hatékonysággal kezeljük, érhetjük el a kívánt eredményt.

– *Ez mit jelent a gyakorlatban? Átlagosan hány kép szokott végül a kukában landolni?*

– Komoly lélektani játék az asztrofotózásban, hogy végül hány képet dobunk ki. Én ebben is kíméletlen vagyok. Előfordult például, hogy hazajöttem egy négy éjszakán át tartó, mínusz 4 fokban töltött fotózásból, s ha abból egy éjszaka nem az elvárásaimnak megfelelően alakult, akkor gondolkodás nélkül kihajítottam. Nagyon nehéz ezt feldolgozni. Megeşik, hogy olykor a lomtárból azért nem törölöm ki, mert a második entert már nem vagyok képes megnyomni. Ilyenkor eszembe jut, hogy néhány napja még Ágasváron gubbasztottam egy sátorban, és az álmatlanul töltött éjszakákból egy vagy kettő hiábavaló volt. De nagyképűség nélkül mondhatom, hogy talán ezért vagyok ilyen eredményes: nem elégszem meg a középserrel. Nem szeretnék a nagyközönségnek átlagos képeket mutatni. Ezek az égi csodák egyediek és megismételhetetlenek, ezért adjuk meg nekik a kellő tiszteletet.

– *Azt azért nem szabad elfelejteni, hogy a fotózás még csak az út első fele. Ezt követi a szerkesztés, utómunkálatok. Ott is el lehet még rontani?*

– Az utómunka nagyon fontos, és sok esetben azt is elkapkodják. Az utóbbi években fogadalmat tettem, hogy segíték ebben az asztrofotós barátaimnak, mivel azt tapasztaltam, hogy amikor becsületesen végigülték a 8–10 éjszakát, már gyorsan meg akarnak az egésztől szabadulni. Gyorsan összedobálják a képeket, és lesz belőle egy középserű fotó. Heteken keresztül kell dolgozni vele, nézegetni a színeket, a fehéregyensúlyt ahhoz, hogy a kép eredményes legyen. Azt szoktam mondani az ismerőseimnek éjszaka, egy-egy kép szerkesztésekor, hogy menjen haza, és aludjon rá egyet, mert ez a kép „kifőtt”. Ez azt jelenti, hogy bár úgy érzi: elkészült a fotó, de nem így van. Ilyenkor hazamegy, és másnap reggel rájön, hogy az egész rossz. Egy idő után ugyanis elfárad a szem, és a részletekre már nem tud annyira odafigyelni.

Fontos megjegyezni, hogy ezekhez a képekhez nem adunk hozzá semmit. Kontrasztosítjuk, fehéregyensúlyt állítunk, játszunk a színekkel, szaturáljuk, esetleg visszaveszünk a háttérfényességéből, de soha nem manipuláljuk őket. Mindig a meglévő anyagból kell dolgozni. A közeljövőben írjuk meg az asztrofotózás etikai kézikönyvét a Magyar Asztrofotósok Egyesületével közösen, amelyben ezeket az alap gondolatokat fektetjük le.

– *Nehéz számba venni az elmúlt időszakot, hiszen minden év számos sikert és újdonságot hozott. Az első nagy lökést azonban a 2014-es év hozta, amikor a National Geographic a hónap asztrofotójának választotta a Fiastyúk csillagképről készült felvételedet. Mi mindent indított ez el benned?*

– Szerintem minden ember eljut az élete során arra a pontra, amikor keresi az új lehetőségeket, az önmegvalósítás valamilyen formáját. Számomra ez az asztrofotózással teljesedett ki. Ezzel együtt tele voltam kérdésekkel, kétségekkel: vajon jó-e ez az irány, elég szépek-e a felvételek.

2013-ban teljes fanatizmussal vágtam bele az asztrofotózásba, és a képeim olykor ezer sebből véreztek. Vártam a visszajelzéseket, szerencsére életem

első publikációját a National Geographic magazin meg is hozta. Ott szakemberek véleményezték az adott hónapban beküldött munkákat, és úgy döntöttek, hogy az enyém az egyik legesztétikusabb. Számomra ez óriási inspirációt jelentett, mivel épp akkortájt jutottam el a holtpontra. Korábban is küldözgettem a képeimet, kaptam hideget-meleget, de komolyabb megerősítés sehonnan sem érkezett. Az, hogy a felvételem 2014 februárjában a hónap képe lett, ráébresztett, hogy ezzel a hobbival lehet értéket teremteni, ill. mások számára örömet okozni.

A Fiastyúk nyílt halmazról készült felvétel (2014)

– Sokan talán azt gondolják, hogy profi felszereléssel és számítógépes technikával szinte nincsenek határok a minőséget illetően. Mennyire fontosak ezek a kellékek?

– Előadásaimon gyakran elhangzik ez a mondat, hogy könnyű neked, hiszen kiváló technika áll rendelkezésedre. Erre azt szoktam mondani, hogy az asztrofotózás mellett amatőr szinten zongorázom is itthon. De hiába volna Bösendorfer vagy Yamaha versenyzongorám, akkor sem tudnék úgy játszani rajta, mint Liszt Ferenc. A technikai felszerelés szükséges, de nem elégséges feltétele annak, hogy valaki eredményes legyen az asztrofotózásban. Emellett nagyon jól kell tudni tájékozódni az égbolton, ismerni kell a technikai paramétereket, némi művészi érzékkel, jó látásmóddal kell rendelkezni ahhoz, hogy ezekhez a több ezerszer megfényképezett galaxisokhoz tudjunk olyan pluszt adni, amitől a közönség tekintete megragad a felvételen. A legprofesszionálisabb mechanikára is állandóan figyelni kell, hiszen

bármikor rendetlenkedhet. Meggyőződésem, hogy önmagában kevés a jó technika, ha nincs mögötte fanatizmus, felkészültség és egy kevés érzék, akkor a siker egészen biztosan elmarad.

– *Ennek ellenére arra is figyelsz, hogy folyamatosan fejleszd a műszaki, technikai hátteret?*

– Tény, hogy csak jó lencsékkel, kiváló csiszolású tükrökkel, megbízható mechanikával és komoly kamerával lehet kiváló minőségű képet készíteni. A technikai háttérre mindig figyelni kell, ha valaki esztétikus felvételekre vágyik. Eleinte az ún. DSLR technikát használtam, ami megfelel a hagyományos fényképezőgépeknek, minimális variációkkal. Ezt a mindenki számára elérhető eszközt tettem a távcső elé, s ezzel örökítettem meg a csillagokat. Az elmúlt években Magyarországra is begyűrűzött az a lehetőség, hogy speciális, hűthető, nagy érzékenyséű CCD kamerákkal fényképezhetünk. 2018-ban átálltam erre a rendszerre, ami új látásmódot, feldolgozási technikákat tartogat számomra. Most már Hubble palettás technológiával, keskeny sávú szűrőkkel fényképezek, amelyek olyan struktúrákat, részleteket mutatnak meg a ködösségekben, amelyeket ha hatékonyan kezellek és jól rétegzek, akkor elképesztően látványos végeredmény születhet.

– *Ezt követően kisebb lavina indult el az életedben, hiszen minden év hozott újdonságokat is. 2015-ben ismerkedtél meg Béres Máriával, a Tiszazugi Földrajzi Múzeum igazgatónőjével. Milyen hatással volt ő a későbbiekre?*

– Akkoriban már voltak publikációim, gyarapodott a képeim száma is, de leginkább interneten posztoltam. Amikor Béres Marikával megismerkedtem, ismét új kapu nyílt meg előttem. Felvetette az ötletet, hogy nyomtassuk ki jó minőségben a fotóimat, vigyük el őket az ország különböző pontjaira, és mutassuk meg őket a nagyközönségnek. Ő javasolta azt is, hogy a kiállításokat fotózásról tartott előadásokkal, távcsöves bemutatókkal színesítsük. 2015 júniusában tettük meg az első lépést, amit azóta életem egyik sikertörténeteként könyvelek el. *Bach Zoli* asztrofotós barátommal a mai napig járjuk az országot, és több ezres látogatottság mellett tartunk tárlatokat. A Mátra Múzeumtól kezdve a Zselici Csillagparkon át a budapesti Polarisig már sok helyen megfordultunk, az érdeklődőkkel együtt fényképeztünk, észleltünk. Eleinte mi is meglepődtünk, milyen sokan jönnek el egy-egy megnyitóra. Öcsödön is rogyásig megtelt kultúrházban meséltem az embereknek a csillagászatról, a budapesti Természettudományi Múzeumban pedig több százán voltak kíváncsiak az előadásra.

– *Szerinted mi lehet az oka a széleskörű érdeklődésnek?*

– Én azt érzem, hogy egyfajta szemléletváltozás megy végbe a világban. Úgy tűnik, hogy az értékek egyre inkább előtérbe kerülnek. Szerintem már nem csak a gyors, felületes posztokra kapják fel a fejüket az emberek, hanem nyitottabbak a mélyebb tartalmat hordozó, művészi gondolatokra is.

Bizonyítja ezt az is, hogy a közönség mindig kérdez, figyel, amiből arra következtetek, hogy elgondolkodnak ezen a témán, és foglalkoztatja őket az asztronómia, illetve a fotózás.

Megfigyelés közben

– *Azt gondolom, hogy alapvetően az éjszakai fotózás magányos tevékenység. Te ezt hogy bírod?*

– Többször előfordult már, hogy barátok, ismerősök elkísértek egy-egy távcsővezéssel egybekötött fotózásra. Sokakban ugyanis az a sztereotípiát él, hogy ez egy nagyon különleges, romantikus elfoglaltság. Ilyenkor szoktam megmutatni az előadásaimon azt az Ágasváron készült felvételt, amelyen a gyönyörűen fénylő égbolt mellett látszik a távcső és a combközépig érő hó is. Mellé feltüntettem, hogy mínusz 17 fok. A barátaim ezt úgy élik meg a gyakorlatban, hogy az első 5–10 percben jól érzik magukat, majd egy szűk órán belül elköszönnek. Egyetértek azzal a kijelentéssel, hogy az asztrofotózás magányos hobbi. Téli időszakban pl. Ágasváron ez azt jelenti, hogy napközben mínusz 10 fokban gubbasztok a sátorban, éjszaka pedig a kormosötétben őrzöm a távcsövet. Ez persze azzal jár, hogy négy-öt napos virasztások után napokig a fürdőkádban csücsülök, hogy valahogy visszanyerjem korábbi fizikai, mentális erőnléteimet.

- *Voltak azért kisebb-nagyobb éjszakai kalandok, emlékezetes pillanatok is?*
- Rengeteg élményem van. Előfordult, hogy vaddisznók szaladtak be a sátorba, vagy egy legelő közepén fotózva a távolban feltűnt két nagy reflektor, majd egy terepjáró közelített lassan felém. A barátaim arról számoltak be, hogy éjszakai túra közepén próbálták lencsevégre kapni az Andromédát, amikor hirtelen több száz fejlámpás futó rohant feléjük a kékestetői sípályánál. Ezek a sztrókik mindenképp színesítik az éjszakákat, és elviselhetőbbé teszik a magányos kalandokat.

Minusz 17 Celsius-fok, Ágasvár

- *Ezek szerint sohasem fordult elő veled, hogy a hideg, a fáradtság vagy az egyedüllét miatt egyszerűen fogtad magad, és összecsomagoltál?*
- Kétfajta holtpontot éltem meg az évek során. 2014-ben, amikor a National Geographic a hónap fotójának választotta a képemet, nagy lendületet kaptam. Ennek ellenére utána sokáig nem úgy sikerültek a képek, ahogyan szerettem volna, ami miatt vízváltóhoz érkeztem. Azt éreztem, hogy

ennek így nincs sok értelme, befejezem. Szerencsére a barátaim átlendítettek ezen a nehéz időszakon. Egy más jellegű holtpontra általában 2–3 átvirasztott éjszaka után jutok el. Ilyenkor mindenféle előjel nélkül érkeznek a negatív gondolatok, amelyek pakolásra és indulásra készítenek. Ezeket már megtanultam kezelni. Ilyenkor általában kiterítem magam elé az aznapra szánt tervezetet, és tüpontosággal kiszámolom, hogy mennyi időre van még szükségem annak megvalósításához. Rendkívül fontos, hogy felül tudjunk emelkedni ezeken a lélektani határokon. Enélkül ugyanis soha nem érünk célba. El kell fogadnunk, hogy ha valaki valamit komolyan csinál, legyen szó élsportról vagy zenéről, teljes erőbedobással kell érte dolgoznunk.

– *Mindez nálad a későbbiekben be is igazolódott. 2017-ben a NASA két alkalommal a „Picture of the day”, azaz a nap fotójának választotta a felvételed. Ez milyen hatással volt az életedre?*

– Amikor az Amerikai Egyesült Államokban a NASA egy magyar asztrofotósnak emeli ki a képét, akkor hirtelen sokkal nagyobb figyelem irányul nem csak az illetőre, hanem az egész hazai közösségre is. Ezerszámra megugrik a honlapok látogatottsága, új lehetőségek, kapcsolatok nyílnak meg. Álszerű lennék, ha azt mondanám, hogy ezek a dolgok engem nem inspirálnak. Dehogynem. Fantasztikus volt mindezt átélni, nagyon büszke vagyok ezekre a nemzetközi elismerésekre, s remélem, hogy még lesz hasonló a jövőben is.

Picture of the day (Nap fotója) NASA – 2017. 05. 20.

– Azért még ne beszéljünk jövő időben, hiszen 2019-ben az *Insight Astronomy Photographer* elnevezésű világversenyen bekerült a *Mélység és Magasság* című felvételed a döntőbe. A fotódat 80 ország 4600 nevezése közül választották ki, ami rendkívüli eredmény. Te ezt hogy értékelted?

– Egy kicsit ahhoz hasonlítanám az érzést, mint amikor valaki kezdő sportolóként nézi a világversenyeket és az olimpiát. Számomra az *Insight* sokáig ezt a helyet foglalta el, de a közelébe sem tudtam jutni. Több kategóriában lehetett nevezni, mint pl. bolygók, tejútrendszer, kezdő, haladó és mélység kategóriában. Nekem ez utóbbiban sikerült döntőbe jutnom, vagyis a felvételemet a világ legjobb 15 képe közé sorolták. Kaptam ismét egy visszaigazolást arról, hogy jó az irány, amit képviselek, és ezt az utat kell járnom. Tovább finomítom a fényképezési technikámat, és idén újra nevezek, bízva abban, hogy felállhatok a dobogó valamelyik fokára.

Picture of the day (Nap fotója) NASA – 2017. 11. 02.

– Ha jól tudom, az elismerésekkel egyenrangúan kezeled a tanítást, vagyis minden lehetőséget kihasználsz, hogy tovább add a megszerzett tudást. Miért?

– 2018-ban tizenkét hozzám hasonló elkötelezett asztrófotóssal megalakítottuk a Magyar Asztrófotósok Egyesületét. Ez egy országos szervezet, ahová mindenkit szeretettel várunk. 2019-ben már közel száz tagunk volt, és szerencsére folyamatosan gyarapszik a létszámunk. A publikálások, versenyek és fotózás mellett ez egy újabb ajtót nyitott meg számomra. Hétről hétre keresnek meg kezdő és haladó fotósok, akik segítséget kérnek képfeldolgozásban, műszerpark- vagy rendszerbeállításban. Bár közhelyesen hangzik, de

vallom, hogy nagyon jó adni. Különösen, ha tudod, hogy a megszerzett tudást valaki tudja hasznosítani, és eredményesebb lesz általa. A 2020-as évem főként erről szól. Nagyon nagy energiákat szeretnék arra fordítani, hogy az utánunk érkező fiataloknak segítsek, és ők is örömmel tudják ezt a csodálatos tevékenységet végezni.

– *Mottód szerint az igazi élet azon pillanatok összessége, amelyek röpkék ugyan, de azt éreztetik velünk, hogy összhangban vagyunk a világegyetemmel. Megtanultad értékelni ezeket a pillanatok, akár a sokadikat is?*

– Mindig az a szó jut eszembe, hogy szerencse. Olyan sok szép kiállítás, publikáció és versenyeredmény van a hátam mögött, hogy én már annak is örülök, ha kinn lehetek a szabad ég alatt. Talán néhány évvel ezelőtt még magamnak sem vallottam volna be, de volt bennem egyfajta bizonyítási vágy, amely szerencsére az asztrófotózás révén mára beteljesült. Eljutottam arra a pontra, hogy most már nem feltétlen az eredmények érdekelnek. Szívesen tanítok másokat, illetve a legnagyobb örömet az jelenti, ha mindenképpen megfelelési kényszer nélkül elutazhatom Öcsödre, a lakókocsimba, kiülhetek a távcsövem mellé, és megörökíthetem a távoli galaxisok csodáit.

Mélység és magasság: döntős fotó az Insight Astronomy Photographer versenyen

Az interjút Hegedűs Éva készítette

Névjegy

Bagi László (1976) Sales manager. Gazdasági mérnök diplomáját 1999-ben szerezte Szegeden. Jelenleg egy magyar–lengyel kereskedelmi Kft.-nél dolgozik Dunaharasztaban, építőipari divízióban. A csillagászattal 2008-ban kezdett el foglalkozni. Kezdetben vizuális észlelőként ismerkedett meg a csillagászat alapjaival. Asztrofotózással 2013 óta foglalkozik. Mélyleges asztrofotósként a távoli galaxisok, és halvány ködösségek megörökítésére specializálódott. Az ismert technikák közül, felvételeit DSLR és CCD kamerák segítségével készíti. Asztrofotói rendszeresen szerepelnek a hazai, és a nemzetközi nyomtatott sajtóban, és internetes portálokon, mint a Földgömb magazin, National Geographic Online. Elsődleges céljai között szerepel az amatőr csillagászat és az asztrofotózás népszerűsítése.

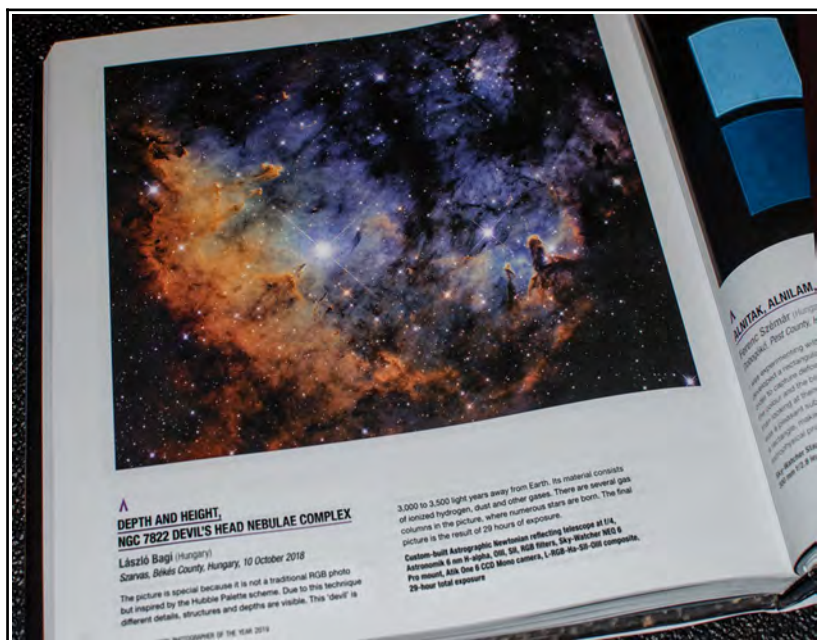
Fontosabb elismerései:

- 2017, NASA APOD, M101 Szélkerék Galaxis (május 20.)
- 2017, NASA APOD, NGC891 (november 2.)
- 2017, European Astronomy Picture of the Day, NGC 1333 (február 08.)
- 2014/11 National Geographic, Hónap asztrofotója, M45
- 2016/7 National Geographic, Hónap asztrofotója, M27 Súlyzó-köd
- 2016/8 Földgömb magazin, Pillantás az égre, Írisz-köd
- 2017/3, Meteor magazin, Hónap fotója, A VDB141 Szellem-köd
- 2017/10 Meteor magazin, Hónap fotója, NGC 7129-Égi rózsza
- 2018/6 Amateur astronomy, Nap fotója, M101 Szélkerék galaxis
- 2018/6 Astronomie.de internetes portál, Hét képe, Leo triplet fotó
- 2019/1 Amateur astronomy, Nap fotója, Vdb 149-150 Cáva-köd
- 2019/2 National Geographic, Hónap fotója, NGC2237 Rozetta-köd
- 2019/8 National Geographic, Nap képe, Pickering háromszög
- 2019/10 Insight Astronomy Photographer, döntő, Mélység és Magasság c. asztrofotó
- 2019/11 National Geographic, Hónap fotója, Univerzum mélységei c. fotó
- 2020/02 National Geographic, Égbolt legszebb asztrofotói 2019 (válogatás)

Kiállításai:

- 2014. Jótékonyági asztrofotós kiállítás, Szigethalom
- 2015. Asztrofotós kiállítás, Zselici Csillagpark
- 2015. A mélyég csodái, Martfű
- 2015. Asztrofotós kiállítás, Csongrád
- 2015. A fény éve, Földrajzi múzeum, Tiszazug

- 2016. Varázslatos univerzum, Szarvas
- 2017. Múlt és jelen az asztrofotózásban, Polaris, Budapest 2017, A mélyég csodái, Kunszentmárton
- 2017. A mélyég csodái, Nagyszénás
- 2017. Múlt és jelen asztrofotói, közös kiállítás a GAO-MKK-val, Tiszaföldvár
- 2018. Természettudományi Múzeum, Budapest
- 2019. Városi Könyvtár, Szarvas
- 2019. SZTE Földrajzi és Földtudományi Intézet
- 2019. Mátra Múzeum, Gyöngyös
- 2019. Művelődési Ház, Ócsöd
- 2019. Természettudományi Múzeum, Budapest
- 2019. Népkerti Vigadó, Miskolc (árverés a Miskolci Kórház javára – az egyik képe 240 ezer Ft-ért került kalapács alá)

Világsiker!

Az Insight Album egyik oldalán Bagi László asztrofotója.

Múltunkat idézve

Dr. Vitális György

Szarvas és környéke XX. századi, nyomtatásban megjelent térképeken

Ez az írás befejező része a Szarvasi Krónika számaiban megjelent cikksorozatnak: Szarvas és környéke XVI–XVII. századi (Vitális Gy. 2017), a XVI–XVII. századi (Vitális Gy. 2018), valamint a XIX. századi (Vitális Gy. 2019) nyomtatásban megjelent térképekről szóló cikksorozatnak. A bemutatott térkép-részleteket itt is úgy válogattuk össze, hogy azok a XX. századot időarányosan lefedjék, neves szerzők térképei legyenek, továbbá az egyes szakterületeket is képviseljék.

A XX. század (1901–2000) nyomtatásban megjelent térképei közül, időrendben haladva, elsőként *Ponyiczky Kálmán* (1874–1943 után) községi mérnök Szarvas község 1907-ben közzétett, eredetiben 1:5760 ma. térképét szemléltetem (*1. ábra*).

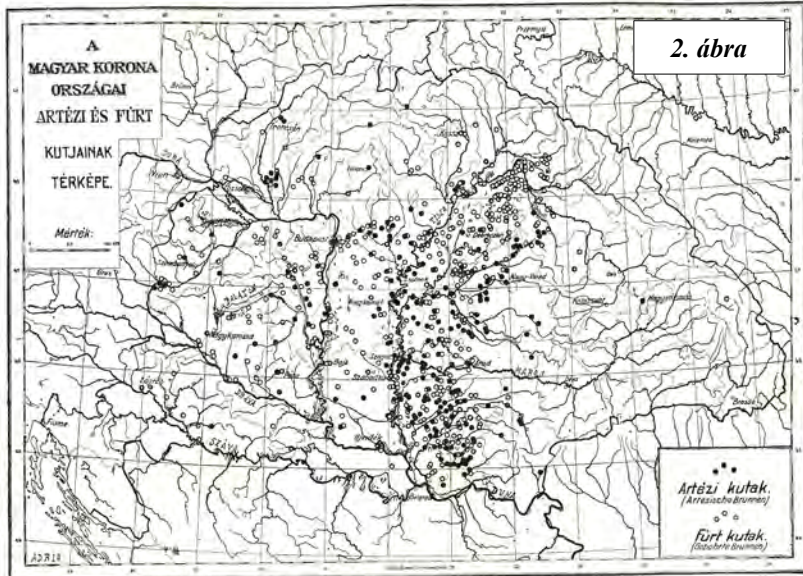

Ez a térkép erőteljesen hasonlít *Mihálfi József* (1838–1891) tanár 1891. évi „*Szarvas Város térképé*”-hez (lásd Szarvasi Krónika 2019/33 11. ábra, 74. o., Vitális), amely ugyancsak visszatükrözi *Tessedik Sámuel* úthálózatra vonatkozó eredeti elképzelését. *Ponyiczky Kálmán* 1907. évi térképe még az 1945 után is használatban volt. A térkép színezett másolatát *Dobrotka Pál*: „*Szarvasi képeskönyv*” című munkája belső borítóján is láthatjuk, illetve tanulmányozhatjuk (*Dobrotka P.* 2010).

A térkép szemlélteti a Holt-Körös Szarvas nyugati szegélyét érintő részletét, kiemeli a fontosabb középületeket, a korabeli utcaneveket, feltünteti az artézi kutakat, megadja a fontosabb helyneveket. Elhatárolja a község négy kerületét és számozással jelzi a lakóépületeket. A térkép mind a további tájékozódáshoz, mind a helytörténeti kutatáshoz jó alapul szolgálhat.

Magyarország artézi kútjainak Iglói Szontagh Tamás (1851–1936) által szerkesztett térképét (**2. ábra**) *Lóczy Lajos* (1849–1920): „*Alföldünk artézi kútjai*” című, 1912-ben megjelent tanulmányából (*Lóczy L.* 1912) emeltük ki.

A térkép erőteljesen szemlélteti, főleg a Tiszántúl, így a Szarvas környéki artézi kutak és fűrt kutak helyszínrajzát. Az artézi kutakat fekete körök, a fűrt kutakat üres körök szemléltetik.

Szarvason az első, 290 m mély, 250 l/perc vízhozamú kutat még 1890-ben *Zsigmondy Béla* (1848–1916) a Piactéren (ma Kossuth tér) fűrta. Ezt követően mind Szarvas, mind az egész közelebbi és távolabbi területén egymást követték az artézi kútfúrások. E térkép bemutatásával csak érzékel-

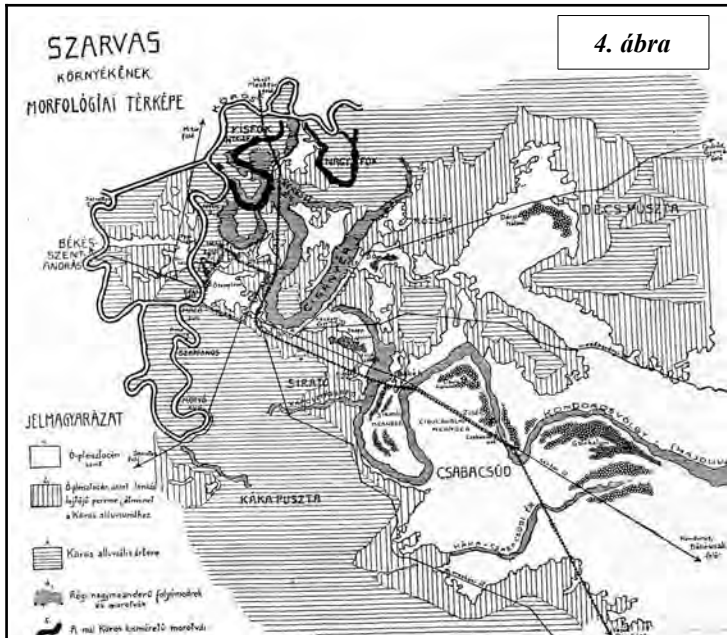
tetni kívántuk a korszerű vízszerezés fűrt kutakkal történő megoldási lehetőségét. Az alföldi települések egészséges ivóvízzel történő ellátása ma is a legfontosabb teendők közé tartozik.

A *negyedik katonai felmérés* (1896–1914) XX. századi, eredetiben 1:75 000-es ma. 5265 jelzésű térképrészlete (**3. ábra**) a harmadik katonai felméréshez hasonlóan (*Vitális Gy. Szarvasi Krónika 2019/33. 73. o. 10. ábra*) minden fontos települési, közlekedési viszonyt feltüntet, amely az I. világháború kitörése előtti Szarvason és környékén az akkori korszerű tájékozódáshoz kellett.

A nagyközség utcaképe a maival gyakorlatilag azonos, a „Magyarország közepe” felirat, a hozzá tartozó térképjel és az 57 m-es magassági adat itt is látható. Mind a Körös, mind a Holt-Körös mentén feltünteteti a jellegzetes vízszabályozásokat. A szőlőterületek megjelölése itt is kiemelkedő. A számos környékbeli halom 85–92 mAf-közötti magassági adata is tükrözi a terület kisebb-nagyobb domborulatait.

Mendöl Tibor (1905–1966) egyetemi tanár, a földrajztudományok doktora, valamint az MTA levelező tagja egyetemi doktori értekezését a „Szarvas földrajza” című monográfiájában 1928-ban jelentette meg (Mendöl T. 1928). Szarvast nemcsak természeti földrajzi, hanem településföldrajzi vonatkozásaiban is vizsgálta (Molitorisz P. 2004.). Könyvében Szarvas (geo)morfológiai térképét is közli (4. ábra) amely kiválóan szemlélteti község és közvetlen környéke földrajzi, földtani és hidrológiai viszonyait.

A térkép jelmagyarázata:

- üres (fehér) foltokkal jelzi az Ó-pleisztocén szintet;
- függőleges vonalkázással az Ó-pleisztocén szint lankás lejtőjű peremét, átmenetét a Körös alluviumához;
- vízszintes vonalkázással a Körös alluviális árterét;
- sűrű vonalkázással a régi nagyméretű folyómedrek és morotvák helyzetét;
- vastag vonalakkal a mai Körös kisméretű morotváit;
- párhuzamos vonalakkal a Körös élő medre és a szabályozáskor levágott meandreket; valamint
- apró összefüggő körökkel az Ó-pleisztocén szinten levő zugintézmények (övezatok és parti dűnék) előfordulását jelzi.

Az *alluvium* a holocén kor másik neve; a *meander* a folyókanyarulat; a *morotva* holt mederág, illetve a folyó lefűződött kanyarulata.

Mendöl Tibor morfológiai térképe a földtudományokkal foglalkozó szakemberek számára ma is példaul és mintaul szolgál.

Büszke vagyok arra, hogy az 1948/49-es tanévben Mendöl Tibor mint már az Eötvös Lóránd Tudományegyetem professzora „Kárpátmedencei műtájak” című kollégiumát magam is hallgathattam.

Ifj. Szivák Mihály 1930-ban kiadott, lépték nélküli, Szarvas község határzávlata című, igen ügyesen és gazdag tartalommal felruházott térképe (5. ábra) gyakorlatilag jól követhetően mindent közöl, ami a térképolvasáshoz kevésbé értő emberek számára is a területen történő eligazodáshoz feltétlenül szükséges. A területet az eredeti térképen I–VIII. körzetre osztva, egymástól színárnyalatokkal különít el. A feliratok betűtípusai különbözőségével

érzékelteti a fontosabb, figyelemreméltóbb települések, puszták, táblák, halomok és laposok megnevezését. Feltünteti a szőlők helyzetét.

Figyelemre méltó, ahogy a Holt-Körös zugait leírja, és feltünteti az átmetszéseket. Jelzi a köves és az egyszerű utakat, valamint az egész területet átszelő vasútvonalat.

A térkép a településföldrajzi tájékozódáshoz napjainkban is segítséget nyújt, illetve nyújthat. A térkép szépséghibája, hogy közepén az összeillesztés az eredeti térképen sem pontos!

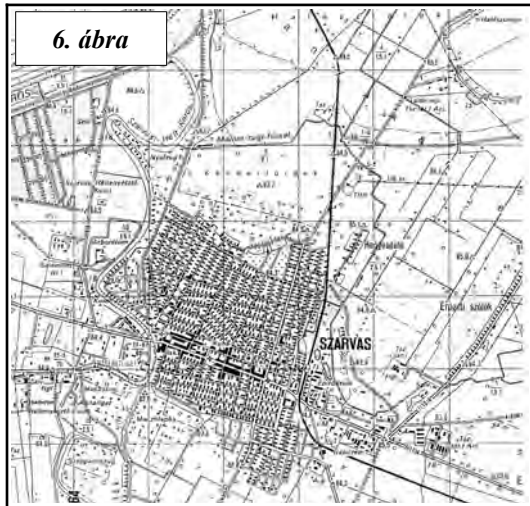
Az eredetileg 1:50 000 ma. L-34-42-A jelzésű térképrészlet (6. ábra) az újabb adatokkal kibővítve mindazon tereptárgyakat feltünteti, amelyek a korábbi 1:75 000 ma. térképen is szerepeltek.

A magassági adatokat a háromszögelési térképjelek mellett egy tized értékben is kiegészíti. Így a különböző tereptárgyak magassági adatai, a Balti alapszintre vonatkoztatva 83,2–85,5 mBf között váltakoznak.

A Holt-Körös jellegzetes kanyarulatai itt is feltűnnek, míg az 1:75 000 ma. térképen még szereplő egykori erek (Nagy-ér, Maczó-ér) a térképről eltűnnek. A Nagy-ér helyzetére itt már csak az Érpárti szőlők felirat utal.

Viszont az újabb kori csatornák (pl. Malom ági főcsatorna) szerepet kapnak. A Holt-Köröst itt nevezik Szarvasi Holt-Körösnek.

Az 1:50 000 ma. térkép átmenetet képez az 1:75 000 ma. és a nagyobb felbontású 1:25 000 ma. térkép között és gyakorlatilag minden adatot tartalmaz, amely a helyes tájékozódáshoz szükséges.

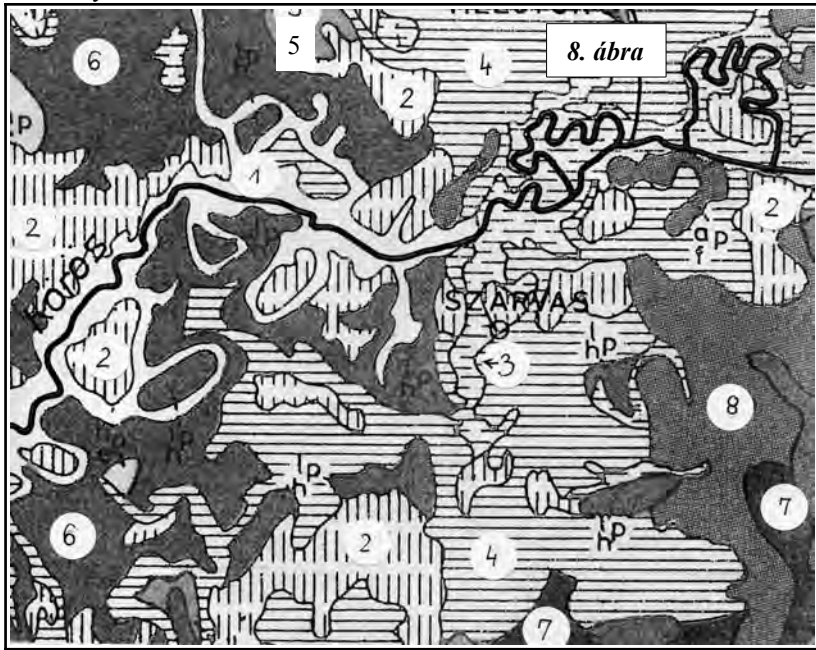
Az eredetileg 1:25 000 ma. L-34-42-A-c jelzésű térképrészlet (7. ábra) részletesebben és kiegészítve ábrázolja a tereptárgyakat: a tanynyakat, a kerteket, a szőlő és legelőterületeket.

Az egykori Nagy-ért vagy Cigány-ért az eredeti térképen is az Érpárti szőlők felirat, míg a Maczó-érre a Maczó-ér helynév emlékeztet.

Szarvas mint önálló tanácsú község erőteljes alaprajza jól érzékelteti a település rendezettségét. A magassági adatok 83–87 mBf között változnak,

míg az Órhalom 92,3 mBf magasságú. A község keleti határában levő Szórhalom a 95 mBf-i magasságot is eléri. A községből kivezető közutakat erőteljes vastag vonalak jelölik. A térkép a különböző szakterületeken dolgozó szakemberek számára jó és alapos segítséget nyújthat.

Szarvas és környéke földtani térképrészletét (8. ábra) Rónai András „Az Alföld negyedidőszaki földtana” című monográfiájából (Rónai A. 1983) emeltük ki. Az eredetiben 1:700 000 ma. színes földtani térkép kiválóan szemlélteti azokat a földtani képződményeket, amelyek Szarvas és közvetlen környékén a felszínre bukkannak.

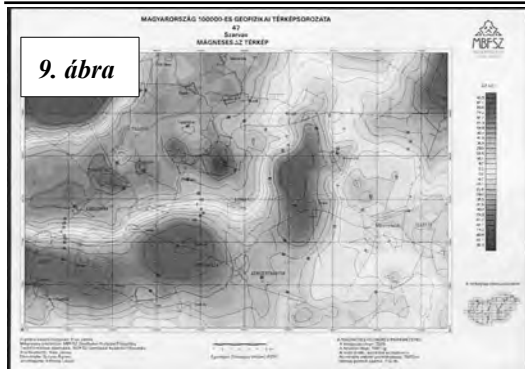

A földtani térkép egyes foltjai által jelzett földtani képződményeit a jelen kiadványban számozással azonosítottuk.

A fehéren levő részek a *holocén* (jelenkori) földtani képződményeit foglalják össze (1), a homoklisztet függőleges (2), az ártéri iszapot vízszintes szaggatott (3), az ártéri mocsári képződményeket vízszintes vonalkázással (4) jelzi.

A *felső-pleisztocén* képződmények közül a lösz, homokos lösz (5), az infúziós lösz (6), a folyóvízi ártéri iszap (7) és a folyóvízi ártéri agyag (8) ismeretes. Rónai András térképe igen alapos helyszíni bejárás, számos kézi fúrás és anyagvizsgálat figyelembe vételével készült. A földtani térkép nemcsak az egyes földtani korok képződményeiről ad tájékoztatást, de mind az építésföldtani, mind a mezőgazdasági lehetőségekre is felhívja a figyelmet.

Rónai András (1906–1991) professzor, a földtudományok doktora, a Magyarhoni Földtani Társulat (MFT) és a Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) tiszteleti tagja, a MFT Mérnökgeológiai Szakosztálya alelnöke, majd elnöke velem, mint a Szakosztály titkárával, közel tíz éven át élő baráti kapcsolatot ápolt. Kutatási eredményeit számos közleményében is közzé tette.

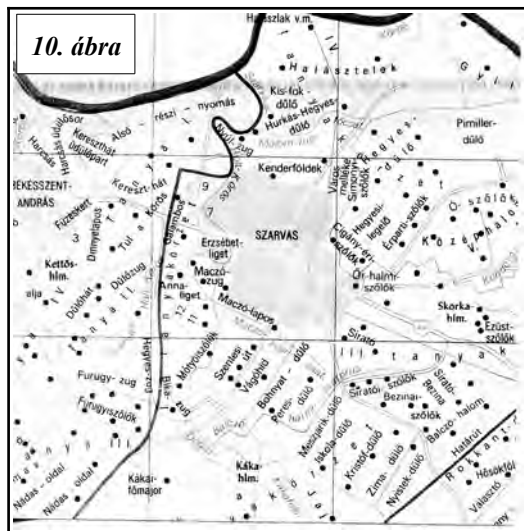
9. ábra

A „Magyarország 1:100 000 ma. geofizikai térképsorozatának 47., szarvasi lapja” (9. ábra), keleti szélén látható Szarvas. A felvétel időpontja 1961, az ábrán látható térkép 2019-ben készült. A mágneses térkép azt jelzi, hogy Szarvas környéke mágneses szempontból nem jelent nagy változatosságot. A mágneses érték változását a térkép jobb szélén lévő, az eredeti térképen színes

színskála is szemléleti. A térkép a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat honlapján található, készítette Kiss János.

A „Magyarország földrajzinév-tára II. Békés megye” című, a Kartográfiai Vállalat által 1998-ban kiadott összeállítás, eredetiben 1:150 000 ma. térképrészlete (10. ábra) áttekinthetően ábrázolja a Szarvas környéki kisebb települések helyeinek gazdag tárházát.

A térképről leolvasható a Szarvas környéki számos dűlő (Hegyesdűlő, Dűlőhát, Dűlőzug), halom (Közép-halom), zug (Maczó-zug), lapos (Maczó-lapos), liget (Anna-liget), legelő (Hegyesi-legelő) és a sok szőlő

10. ábra

(Érparti-szőlők) felirat. Ezek teljes körű térképi ábrázolása igen megkönnyíti a terepen történő tájékozódást, valamint a helytörténettel foglalkozó kutatók számára is hasznos segítséget nyújt. A kiadvány a helyneveket településenként betűrendes jegyzeekben is felsorolja.

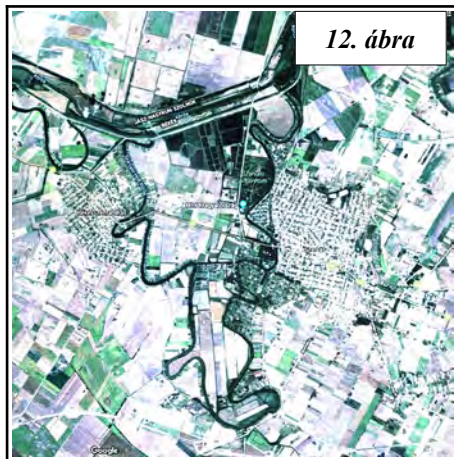

Szarvas és környéke műholdkép részlete (11. ábra) gyakorlatilag mindent ábrázol, amit a terület felszínén érdemes figyelembe venni. A térkép felvétele a 2011. évben történt, ami a XX. századból a XXI. századba történő átmenetet jelzi.

A térképen ábrázolt tereptárgyak hűen tükrözik, azok jól követhető jelenlétét. Különösen mind az élő, mind a Holt-Körös futása, valamint az egyes telek-részek elhelyezkedése egyértelműen követhető. A térképrészleten mindazok a formaelemek (formakincsek) jól kitűnnek,

amelyeket közelről szemlélve észre sem vehetők. A műholdkép a Hadtörténeti Intézet és Múzeum térképtárából származik.

A *Google Earth* műholdkép Szarvas környéki részlete (12. ábra) azonos a 11. ábrán szereplő műholdképpel, de ezen több részlet is megfigyelhető. A Holt-Körös kanyarulatait vizsgálva, a jelenlegi állapot mellett jól láthatóan feltűnik egy a Szarvastól északra levő, valamint Szarvastól délnyugatra, ugyancsak a Holt-Körös közelében a Furugyi szőlők melletti kör alakú, az egykori kanyarulatra utaló morotva. Ez is emlékeztet a korábbi meanderek gazdagságára, illetve a folyó mederformáló tevékenységére. Ezek maradványai az 1:75 000-es térképen (3. ábra) is követhetők.

Megfigyelhető, hogy a nagyobb meanderek kialakulását mindenütt egy kisebb hajlat (hajtúkanyar) létrejötte eredményezi. Ezeket lásd a 3., 4. és a 11. ábrán is.

A Szarvas környéki légi-, illetve űrfelvételeken a fény és árnyék hatásai azok, amelyek hozzásegítenek a felvételek értelmezéséhez. A felszín sötétebb és világosabb árnyalatai segítségével a földtani képződményekre, illetve a talajtani adottságokra következtethetünk.

A sötétebb árnyalatok általában a kötöttebb vagy a nagyobb víztartalmú agyagos kifejlődésű képződményeket, a világosabb foltok a lazább vagy durvább szemcséjű kőzet-, illetve talajféleségekkel jelölik (*Galli L. - Vitális Gy. 1972*).

A nagyobb faállománnyal rendelkező területek (pl. az Arborétum, az Erzsébet-liget, valamint az élő Körös menti fás részek ugyancsak sötétebben, míg a friss feltárások (pl. Szarvas délkeleti határában az agyagfejtők) világos foltokban jelennek meg.

A 11. és a 12. ábrán bemutatott műholdkép felvételek már a modern térkép-szerkesztési lehetőségeket szemléltetik.

* * *

Ez a tanulmány befejező része a Szarvas és környékét a XVI–XX. századig terjedő időszak nyomtatásban megjelent, válogatott térképeiről szóló közleményeinek (*Vitális Gy. 2017, 2018, 2019*).

A térképek közlésével nemcsak az érdeklődők igényét akartuk kielégíteni, hanem azt is érzékeltetni kívántuk, hogy az időközökben mind az odaérkező, mind a helyben élő lakosok milyen földrajzi adottságokkal találkozhattak, amelyek mind az életvitelüket, mind a gazdasági lehetőségeiket meghatározták.

Mind a korábbi, mind a későbbi térképek tanulmányozásakor olyan gondolataink támadhatnak, amelyek egy-egy napi feladat megoldásához is iránymutatók lehetnek.

Összefoglalás

A bemutatott térképrészleteken láthatókat összegezve a következők figyelhetők meg:

A térképeket tartalmuk szerint csoportosítva, három csoportot különböztethetünk meg.

I. Topográfiai térképek, II. Szakterületek térképei, III. Légi úton felvett térképek.

A megjelenés időbeli sorrendjét is figyelembe véve, az egyes térkép-csoportok a következőket ölelik fel:

I. A topográfiai térképeket

Szarvas község térképe (1907) *1. ábra*

1:75 000-es ma. térkép (1914) *3. ábra*

1:50 000-es ma. térkép (1952) *6. ábra*

1:25 000-es ma. térkép (1952) *7. ábra*

1:150 000-es ma. földrajzinév-tár térkép (1980) *10. ábra*

A topográfiai térképek, a méretarányuknak megfelelően, már egyre pontosabban érzékeltetik a jelen állapot, illetve a felszín formakincseit. A több-célú felhasználás igényeit is kielégítik.

II. A szakterületek térképei közül

Az artézi kutak térképe (1912) *2. ábra*

Szarvas környékének morfológiai térképe (1928) *4. ábra*

A Szarvas község határvázlata (1930) *5. ábra*

A Szarvas és környéke földtani térképe (1983) *8. ábra*

A geofizikai mágneses térkép (2019) *9. ábra*

A témájuknak megfelelően jól szemléltetik a sokszempontú területi adottságokat. Segítségükkel az egyes tudományterületek érdekességeire is felhívják a figyelmet.

Ha módunkban áll az eredeti, teljes értékű térképeket is megtekinteni (pl. Országos Széchényi Könyvtár térképtára Hadtörténeti Intézet és Múzeum térképtára), akkor mind Szarvas, mind a közelebbi és távolabbi környék földrajzába vagy földtanába is bepillantást nyerhetünk.

III. A légi úton felvett térképek közül a műholdkép Szavaszról 11. ábra valamint a Google Earth műholdfelvétel Szavaszról *12. ábra* címűekre hivatkozunk.

Ezek a térképek még a XX. században elkezdett felvételi módszerek a XXI. századba átnyúló kidolgozásával egyre pontosabb és megbízhatóbb adatokat szolgáltatnak, amelyek a jelenkor gyakorlati feladatainak elvégzéséhez ma már nélkülözhetetlenek.

Javasoljuk, hogy a bemutatott térképrészeket gondosan és figyelmesen tanulmányozzák, mert ezáltal a szülőföldünk és környéke jobb megismeréséhez is kerülhetnek.

A hivatkozott irodalom az érdeklődők számára, további adatokkal és információkkal szolgálhat.

IRODALOM

- Dobrotka Pál* (2010): Szarvasi képeskönyv. Második, bővített kiadás, *Szarvas*.
- Galli László – Vitális György* (1972): Síkvidékek és folyóvölgyek légifényképeinek vízépítési és építésföldtani értelmezése. *Hidrológiai Közlöny*, 52. 12. 529–576.
- Lóczy Lajos* (1912): Alföldünk artézi kútjai. *Földtani Közlöny*, XLII. 2. 113–150.
- Mendöl Tibor* (1928): Szarvas földrajza. *Debrecen*, A Debreceni Tisza István Tud. Társ. kiadv. III. 12. 70 p.
- Molitorisz Pál* (2004): Dr. Mendöl Tibor és Szarvas. I. és II. rész Szarvas és Vidéke, 04.08 p.5. és 04.15. p.5.
- Palov József* (1972): Képek Szarvas múltjából. *Szarvas*.
- Rónai András* (1985): Az Alföld negyedidőszaki földtana. *Geologica Hungarica series geologica*, tom. 21. Budapest.
- Vitális György* (2017): Szarvas és környéke XVI–XVII. századi nyomtatásban megjelent térképeken. *Szarvasi Krónika*, 31. sz. 105–114.
- Vitális György* (2018): Szarvas és környéke XVIII. századi, nyomtatásban megjelent térképeken. *Szarvasi Krónika*, 32. sz. 88–98.
- Vitális György* (2019): Szarvas és környéke XIX. századi, nyomtatásban megjelent térképeken. *Szarvasi Krónika*, 33. sz. 64–77.

A térképek jegyzéke

1. *ábra. Ponyiczky Kálmán 1907-ben kiadott Szarvas község térképe*
2. *ábra. Magyarország artézi kútjainak térképe Lóczy Lajos 1912. évi tanulmányából*
3. *ábra. A negyedik katonai felmérés Szarvas környékéről 1914-ben kiadott 1:75 000 ma. térképrészlete*
4. *ábra. Mendöl Tibor 1928-ban közzétett Szarvas környékének morfológiai térképe*
5. *ábra. Ifj. Szvák Mihály Szarvas község 1930-ban megjelent határvázlat részlete*
6. *ábra. Szarvas község 1952-ben kiadott 1:50 000 ma. térképrészlete*
7. *ábra. Szarvas község 1952-ben kiadott 1:25 000 ma. térképrészlete*
8. *ábra. Rónai András 1983-ban kiadott Szarvas és környéke földtani térképrészlete*
9. *ábra. Magyarország 1:100 000 ma. geofizikai térképsorozata 47. szarvasi mágneses térképlapja*
10. *ábra. Magyarország földrajzinévtára 1980-ban kiadott 1:150 000 ma. Békés megyei térképrészlete*
11. *ábra. Szarvas és környéke 2011-ben felvett műholdkép részlete*
12. *ábra. Google Earth műholdkép részlete Szarvasról*

Dr. Lesfalvi Tibor

Szemelvények a szarvasi polgári intézmények együttműködéséről 1722–1918 között

A Szarvasi Krónika 27. számában megkezdjük dr. Lesfalvi Tibor tanulmányának közlését – folytatásokban. A hatodik és hetedik részben (32–33. szám) a polgári intézmények szerepéről értekezett.

8. rész

A helyi, megyei vagy országos közigazgatás rendszere mint polgári intézmény

Szarvas újjászületését követően a jogi intézmények között találunk olyanokat, melyek csak a megye szlovák szigetein fordulnak elő. Így joggal feltételezhető, hogy ezek a szlovákok 18. századi letelepedésekor magukkal hozott intézmények a történelmi Magyarország északi vármegyéiben léteztek. Ezek közé tartozik a telekbíró, aki – amennyiben a szomszédok között a telkek határával kapcsolatban alakult ki nézeteltérés – döntött; az örökösödési felvigyázó, aki arra vállalt kezességet az örökhagyónak, hogy végrehajtja a végrendeletben foglaltakat; a lándzsások, akik a település őrsgégét látták el, és fizetésüket az előljáróságtól kapták.

Fentiek a hivatal felvételekor cseh biblikus nyelvű esküt tettek, melynek szövege: *”Ja .... Prisaham na Boha otca Sina i Duchu svateho ze ja na tento cas skrze panov predstav-wenicty za Utca Kapitana wivilwny me powinosti sluzebneho powolani meho jako se wihledawaty bugye podlye urygenja Wrchnosti, wzdi werne a sprawedlivekonati bugyem, a nado wsecoko vnoci od wseliakheonestasti ohne, nebezpečenstvy a zlich lidy. Obec tuto chránity a warowati se zavezujem. A wsicknypowinisti mé a na mna uvěřejne, pilne a statecnevikonávati, sám tak poctive porádné a statocne se spravowati bugyem. Kremus mi sám pán Buch dopomáhaj Ámen¹”.*

Az eskü szövegének magyar fordítása

Én, ... esküszöm az Atya, Fiú és Szentlélek Istenre, hogy az adott időszakra vonatkozóan, mint az előjáróság által kinevezett Utcakapitány, szolgálati kötelezettségemnek – a hatalom rendelkezéseit betartva – hűen és tisztességgel eleget teszek. Mindezek mellett az éjszakák során mindenféle tüzesetre, veszélyeztetettségre, rossz szándékú emberekre igyekszem figyelmet fordítani. E település védelmét és őrzését kötelességemnek tartom.

¹ Dr. Maday Pál: Szarvas története, 186.p.

Minden rám bízott feladatot derekasan és szigorúan elvégzek, jómagam is példamutató, vitézi magatartást tanúsítok. Nyújtson mindehhez az Isten segítségét. (Vagy: Isten engem úgy segítjen.) Ámen.²

Az eskü cseh biblikus szövege alátámasztja a már korábban kifejtett szoros kapcsolatot a helyi evangélikus egyház és a települési előljáróság között a 18. században. A lándzsások közrendvédelmi intézménye kisebb szünetekkel 1878-ig létezett.

Ezek a szlovák jogintézmények a 19. század elején, de különösen az 1844. évi II. törvénycikk hatására, mely a közigazgatásban a magyart tette államnyelvvé, majd az 1848-ban az áprilisi törvények kiadásával megszűntek, és átadták helyüket a magyar polgári jogintézményeknek.

Szarvason a 18. században, 1790-ben alszolgabírórság alakult. Békés megyében 1748-ig egy szolgabírórság létezett, ezt követően ez kettévált békési és csabai szolgabírórságra. Szarvas területileg a csabaihoz tartozott. Ebben következett be változás 1790-ben. A szarvasi alszolgabírórsági járáshoz tartozott Szarvas mellett Orosháza, Tótkomlós, Szentandrás és Ócsöd. A 19. század első felének jelentősebb helyi születésű szolgabírái voltak:

- *Lehoczky Lajos* – 1818–1828
- *Boczkó Károly* – 1832–1840
- *Tomcsányi József* – 1840–1843
- *Tessedik Károly* – 1846–1849
-

A szolgabírói rendszer 1849-1867 között a hivatalnokrendszer keretei között valósult meg. A kiegyezést követő időszak jelentősebb helyi születésű szolgabírái Szarvason:

- *Kollár János* – 1867–1871
- *Salacz Ferenc* – 1871–1890
- ..... - *Wieland Sándor* – 1901–1922

1872-ben járásbírórság létesült Szarvason (ennek voltak előzményei, hiszen az 1850-es években császári és királyi járásbírórság működött a településen). Az eredeti elképzelések szerint törvényszék is települt volna Szarvasra, ez azonban nem valósult meg. Járásbírák voltak: *Kontúr József* 1872-1893 között, *Mészáros Gusztáv* 1893-1914 között, majd 1914-től a vizsgált korszak végéig *Áts Nagy Ferenc*.

A közjegyzőségekről rendelkező 1874. évi törvénycikk értelmében közjegyzőség Szarvason is alakult. *Sipos Sándor* 1875-1889 között, *Mikolay Mihály* 1889-1909 között, *Haviár Gyula* 1909-től a vizsgált korszak végéig töltötte be ezt a hivatalt.

² A fenti szöveget eredeti helyesírással, korabeli szláv nyelvhasználattal közöljük. Magyar nyelvre – mai nyelvhasználattal, tartalmi hűséggel – *Mótyán Tibor* fordította.

A polgári átalakuláshoz szervesen kapcsolódnak a polgári közigazgatás strukturái. Az államhatalom hatalomgyakorlásának eszköze a közigazgatás.

Ebben a polgári struktúrában is sajátos helyet foglalt el Szarvason a szlovákság. Az alábbi példák egy hosszú éveken, évtizedeken át kimutatható, adatolható jelenlétet bizonyítanak.

A szlovákság közéletben való súlyát jól mutatja, amikor 1870-ben törvényszéket akartak alakítani a városban, *Darabos György* községi képviselő 700 aláírással folyamodványt intézett az igazságügy miniszterhez, hogy csak olyan bírák kerüljenek kinevezésre a szarvasi törvényszékhez, akik szlovákul is tudnak³.

A képviselő testület ülésein az 1890-es évek jegyzőkönyvei szerint is több szlovák hozzászólást tartalmaznak a jegyzőkönyvek.

A polgári intézmények tekintetében alapvető jelentőségű a vizsgált korszakban mindenkor kormányon lévő magyar politikai elit azon álláspontja, hogy a magyar nemzet oszthatatlan, azon belül a nemzetiségeknek csak mint személyeknek vannak jogaik, közösségként nem, és ez a közigazgatás rendszerére fokozottan érvényes.

³ Ezen esemény a támogató aláírók nagy számából, és a felirat címzettje okán érdemes egy külön vizsgálatra. Megjegyzem, hogy ekkor még az 1875 előtti belpolitikai helyzetből adódóan a hatályos jogszabályok nyújtotta mozgástér szélesebb volt.

A nemzetiségi polgári jogok (szólás, gyülekezés, egyesülés) azonosak nemzetiségi hovatartozástól függetlenül. Szarvason a fejezetben taglalt szlovák igazgatási intézmények a 19. század közepére, még a szabadságharc előtt feloldódnak a magyar közegben, a szlovák hagyományok az oktatás és az evangélikus egyház keretein belül maradnak dominánsak még a 19. század végéig.

A magyar közigazgatás rendszerében Szarvason (is) a szlovák intézmények a 19. század közepétől lényegében már csak utóvédharcokat folytattak a megmaradásukért. Ebben a küzdelemben erős bázist biztosított a helyi szlovák népi kultúra.

A szarvasi intézmények történetét a 35. számban folytatjuk.

Helytörténeti, helyismereti képes fejtörő

Választási kampánygyűlés 1910-ben Szarvason. Hajdin Imre, a Nemzeti Munkapárt országgyűlési képviselője (bal oldalon, virágsokorral a kezében) valószínűleg korteskörútja egyik állomásaként látogatott el településünkre. Az eseményen a község apraja-nagyja megjelent, teljesen megtöltve a széles utcát, a rendre lovas csendőrök ügyeltek. A képeslapként postázott fotót egyedisége mellett kuriózummá teszi a feladója, gróf Bolza Géza. Rajta kívül a levelet aláírta két lánya is: Puszi és Minka, feltehetőleg egyikük készítette a felvételt.

Kérdésünk a megszokott: hol, melyik szarvasi utcán készült a kép? Segítségképpen elmondható, hogy a fotón látható utcakép az eltelt 110 év alatt alig-alig változott. A jobboldali épület, az egykori grófi kastély nyugati szárnya, ekkor és évtizedekig még közigazgatási célokot szolgált, de régóta üresen, felújításra vár. A mögötte lévő épület, melynek tűzfala a fák lombjai között tűnik elő, napjainkig eredeti, hivatali funkcióját szolgálja. Jelenleg bővítése és felújítása folyik, ezért átmenetileg üresen áll.

Mesél egy oklevél

180 éves a Királyi Magyar Természettudományi Társulat

180 éves? És akkor mi van? Kérdezhetné bárki a címet olvasván. Hát csak annyi, hogy e tisztos és patinás, nagy tekintélyű Társulatot Szarvashoz köthető tagjai teszik számunkra kedvessé, mi több, érdekessé. Talán még tiszteletre méltóvá is! Akkor tisztelegjünk e sorok által, mert büszkék lehetünk rájuk!

Íróasztalom felett, szemben velem, ha ott ülök, három nagyapám emléke néz le rám. Apai nagyapám, *Demeter István* kertész aranyérme, melyet 1929-ben kapott rózsagyűjteményéért. *Mikolay István* banktisztviselő, anyai nagyapám díszoklevele az Erdélyi Helikontól 1938-ból és *Mikolay Mihály* dédnagyapám oklevele, mely igazolja, hogy őt a Királyi Magyar Természettudományi Társulat 1879. november 19-én rendes tagjának megválasztotta. Idestova 140 éve. Látszik is a nagy méretű okiratról a kora, hiszen a hajtogatás mentén a papír már kitöredezett, a vörös viaszpecsét is hiányos – mindezek ellenére mesélni azt tud. Hallgassuk meg!

Alapítására két dátumot is figyelembe vehetünk: 1841-et és 1844-et. Tegyük hát rendet közöttük!

1841. április 18-án a magyarországi orvosokat és természetvizsgálókat a M. Kir. Universitas Orvosi Kara gyűlésre hívta egybe Pestre május 29., 30. és 31. napjára. Május 28-án, az üléseket megelőző napon, mint azt ma mondanók, az ismerkedési estén *Bugát Pál*, az ország minden részéről összesereglett társak között előszóval tett előterjesztés mellett a következő aláírási ívet indította meg:

Bugát Pál

Aláírási Ív

a Magyar Természettudományi Társulatra

Alulírottak a természeti tudományokat művelni, s azok jótékonyágát a hazánkban terjeszteni akarva, Részvénytársaságba állunk, s becsületünkkel kötelezzük magunkat az Alapszabályok értelmében közredolgozni.

Költ Pesten Tavaszutó 28-ikán 1841.

Néhány nap alatt az ívet 134-en írták alá. Ismert nevű alapítók: *Fényes Elek*, *Irinyi János*, *Jedlik Ányos*. Szarvashoz köthető alapítók: *Beliczey István*, *Kacsokovics Lajos*, *Molitoris Lajos*, *Vajda Péter*. 1890-ig a rendes tagok sorában találjuk többek között: *Bugyis Andor* gyógyszerészt, *id. Neumann Jenő* gimnáziumi tanárt, *Benka Gyula* gimnáziumi igazgatót, gróf *Bolza József* földbirtokost, *Dr. Mikolay Mihály* közjegyzőt, *Dr. Zsilinszky Mihályt*, az MTA tagját – mint sarvasi kötődésű személyiségeket.

A Királyi Helytartótanács az engedélyezési folyamodványt csak magán-

István főherceg

egyesületeknek fogadta el, mert nem nézték jó szemmel az egyesületek alapítását, félve, hogy előbb-utóbb átcsap a politika terére. Azt javasolták, keressenek egy magas pártfogót az udvarnál, és úgy terjesszék fel ismét az alapszabályt. A trónörökös, Magyarország leendő nádora, a becsült és szeretett *István főherceg* vállalta ezt a szerepet.

Vajda Péter

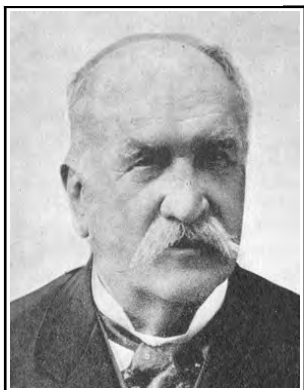

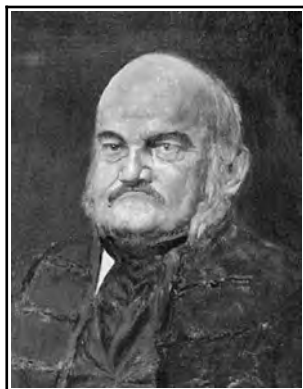
Irinyi János

Jedlik Ányos

Benka Gyula

Fényes Elek

Így ezután már hamar ment a királyi engedély kieszközlése, és nevébe bekerülhetett a „Királyi” jelző. 1844. október 22-én nagy nemzeti intézeteink száma ezzel háromra emelkedett, úgymint a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Nemzeti Múzeum és a Királyi Magyar Természettudományi Társulat.

A terjedelmi korlátok miatt csak röviden van lehetőségem méltatni a Társulatnak a XIX. században betöltött felzárkóztató szerepét: annak XX. századi természettudományokat megalapozó, hazánkat Európa legmagasabb szintjére emelő voltát.

Mai jogutódja a Magyar Természettudományi Társulat.

Dr. Demeter László

„Mert a boldogságra kevés csak a jelen,
A múlton épül az s az emlékezeten.”
(Tompa Mihály)

Privler Pál tanár úr¹

„Cérna Géza diót árul, ezért híven fizetnek.” – Ezt a mondatot bizonyára mindenki ismeri, akit valaha az egykori III. sz. általános iskolában Privler Pál tanár úr tanított az ének tantárgyra. E mondat szavainak kezdőbetűi a „dúr” és a „moll” hangsorok felidézést könnyítik meg. A tanár úr kiváló énektanár volt, és szeretetteljes, kedves ember, nekem osztályfőnököm is ötödiktől nyolcadikig az 1952-56 közötti tanévekben. Nehéz idők voltak ezek, de jó volt iskolába járni, mert kiváló tanáraink voltak, akik nemcsak ablakokat nyitogattak tudásukkal számunkra a természet, a tudomány és a művészetek csodás világa felé, hanem szerettek is bennünket, és példájukkal neveltek emberségre.

Privler tanár bácsi (akkori megszólítás!) ötödikben nekünk számtant is tanított. Szorgalmasan, tisztességgel, óráról órára tankönyvünk példáit oldottuk meg, melyek szövegében csupa élmunkás meg traktoros szerepelt, de nem ez volt az ő igazi területe, hanem az énekóra! Az énekóra mindig felüdülést, élményt jelentett, olyan természetes lelkesedéssel tudta vezetni, hogy örömet szerzett azoknak is, akiknek nem volt igazán jó énekhangjuk. Türelemmel fejlesztgette énekkészségüket az elmaradhatatlan szolmizálással, és egy-egy népdal megtanítása során mennyi minden mást is megtanított!

Nagy gondot fordított tanár úr a szövegmagyarázatra, az érzelmi tartalom hangsúlyozására. Történelmi, nyelvi ismereteket is közvetített, ezáltal közösségi érzésre, hazafiságra nevelt. Megszerettük a „csácsogó” madárkát, a Tisza-parti „mandulafát”, örömmel énekeltük a vidám dalokat (Virágéknál ég a világ, sütik már a rántott békát), de számomra a legkedvesebb, legemlékezetesebb, amelyet ballagási énekként is ismertünk, a mély érzelmeket kiváltó „Elindultam szép hazámbul...” ének.

Nyolcadikban már egy kis zenetörténetet is tanultunk, így az Öröm-óda is sorra került, az alapdallam. „Egyesíted szellemeddel, mit zord erkölcs szétszakít” – ezt a mondatot tanár úr szinte szavanként, történelmileg értelmezte számunkra, s a testvériség és a szeretet győzelmének örömét hangsúlyozta. Mindaz, ami szép és jó és igaz a világban, az a zenében, énekekben

¹ Privler Pál (1900–1974)

kifejeződik, s mi olyan ajándékot kaptunk az énekórákon életre szólóan, amit talán akkor még fel sem foghattunk.

Az iskolai énektanítás felső foka szerintem a karvezetés. Privler tanár úr is vezetett énekkart iskolánkban. Vegyes kar volt, fiúk, lányok. Boldog voltam, hogy énekkaros lehettem. Hangomat tekintve nem voltam elég jó, háttársétként azért még megfeleltem a szopránban. Az énekkar az iskolában nemcsak művészi teljesítményre törekszik, hanem a nevelés eszköze is. Az énekkarban is énekeltünk népdalokat, 1848-as katonadalokat, de klasszikus számaink is voltak, például Bach Parasztkantátája („*Üdv rád és házad népére, te jó szántóvető!*”). Legnagyobb sikerünket talán egy kedves, lendületes kánonnal arattuk: „*Csengettyű csendül, vig zene zendül...*” Ezt többször énekeltük, egyszer az Árpád dísztermében is valamilyen ünnepségen. Természetesen a korszellemnek megfelelően volt mozgalmi indulónk is műsoron: „*Védd a békét, ifjúság, és hirdesd örömét fennen!*” Egyszer rádiófelvétel is készült énekkarunkkal. Nem emlékszem már, hányan voltunk az énekkarban, de elég sokan, s a próbák tanítás után egy nagy osztályteremben voltak, amikor már diák és tanár egyaránt fáradt. De Privler tanár urat sohasem láttam fáradtnak.

1956: ballagás a III. Sz. Általános Iskolában

Tanári kar (balról): Kalmár László, Cservölgyi János, Várkövi Jánosné, (Aliz néni), Kovácsik Gáborné, Falusi Lenke, Pataki István igazgató, Privler Pál osztályfőnök, Dr. Hanzó Lajosné, Kutas Györgyné, Hantos Gusztávné, Koszti György.

Az ülő sorban jobbról második Holub Terike (Palotás Ádámné), az emlékezés szerzője.

Mint osztályfőnöknek, nem lehetett könnyű dolga velünk, bár emlékezetem szerint elég jó osztály voltunk. Nézem a 8. osztályos ballagási csoportképünket: 39 lány mosolyogva vagy megilletődve. Egy sorban pedig tanáraink. Igazgatónk mellett középen derűs komolysággal, s talán elégedetten is osztályfőnökünk. Ötödikben még többen lehettünk, mert néhány túlkoros lány kimaradt az osztályból az évek során.

Honnan vette az erős, lendületet, a végtelen hivatásszeretetet és az irántunk való türelmet, hogy tudott mindig mosolyogni? – Már nem kérdezhetem tőle, de hálás szeretettel emlékezem rá.

Azokban az években fontos szerepet játszott az iskolai nevelésben az úttörőmozgalom. A lányok úttörőcsapatának vezetője *Falusi Lenke* tanárnő („pajtás”) volt, így többnyire tőle kaptunk útmutatásokat, de osztályfőnökünk is figyelemmel kísérte az úttörőmunkát. Ötödikben őrsöket alakítottunk, az egész osztály volt a raj, a rajok együtt a csapat. Ötödikben őrsvezető voltam, s mivel a könyvtárból sok szovjet ifjúsági regényt olvastam (akkoriban szinte csak ezek voltak a gyermekrészlegen), így az őrsömmek javasoltam a *Morozov* nevet. (A lelki vakságnak mily sajátos megnyilvánulása a gyermeki naivitás! Szerencsére ezt ki lehet nőni.)

Amikor osztályfőnökünknek beszámoltunk, hogyan nevezték el az őrsök magukat, meglepetten kérdezte: – Kislányok, ki volt az a Morozov? Morozov nem volt közismert hős szovjet pionír, a társaim mondták is, magunk között legyünk inkább „mozog az őrs” – ezen jót neveltünk. Mozogtunk is, bár korántsem annyira, mint *Szabó Magda Születésnap* c. ifjúsági regényének őrsze, de azért az úttörőélet követelményeinek egyik pontját („*az úttörő, ahol tud, segít*”) igyekeztünk megvalósítani tanulópárokkal, vasgyűjtéssel, egyéb feladatok teljesítésével, osztályunk még békekölcsönt is jegyzett.

Az úttörőéletéről sokat lehetne írni, az akkori kor kettős neveléséről, kettős tudatáról, amelynek iratlan játékszabályai megvoltak a gyermek- és felnőttvilágban egyaránt, de most ez nem feladatom, hiszen az osztályfőnökömre szeretnék emlékezni. Iskolai szinten nagyon egységes követelményrendszer volt, és ezt az osztályfőnökünk is bölcs következetességgel képviselte.

Tudtuk tanár úrról, hogy családos ember, neki is vannak lányai, így hiteltel volt számunkra minden intése, figyelmeztetése. Igyekezett nyesegetni viselkedési gyerekeskedéseinket, és gyakran hívta fel a figyelmünket arra, hogy a szabadság nem azonos a szabadossággal.

Az élet szétszórta az akkori osztályt, nekem is csak azokkal maradt meg némi kapcsolat, akikkel a gimnáziumban is együtt jártunk. „*Tanáraink és társaink, a szívünk nem feled*” – énekeltük a ballagáskor, s valóban, emlékeinkben, léleekben találkozhatunk. A szeretet soha el nem múlik.

Köszönünk mindent, Tanár Úr!

Palotás Ádámné Holub Teréz

In memoriam

Dr. Szitó János

Gyászolnak a szarvasi gazdászok, gyászol a helyi felsőoktatás, és gyászol a Tessedik Öreggazdász Egyesület, amelynek egyik szervezője, motorja volt. Csatlakozik a gyászolókhöz a Szarvasi Krónika szerkesztősége is. Mi nem mint agrár szakembert, hanem a szerkesztőt, a szakírót – egyben alkalmi munkatársunkat is gyászoljuk.

Ismeretségünk régi, de sokáig csak érintőleges volt. Közlebbi kapcsolatba akkor kerültünk, amikor váratlanul felkeresett, és átadta az Agrártörténeti füzetek 15., 2008-ban megjelent, dedikált példányát. Ekkor lett a Füzetek társszerkesztője, később szerkesztője. Következetes volt. Amikor évente megjelent az Agrártörténeti füzetek újabb száma, kapott belőle tiszteletpéldányt a Szarvasi Krónika szerkesztősége.

Aztán nemcsak a tiszteletpéldányt kaptuk meg. Amikor a Szarvasi Krónika évente egy alkalommal, májusban megjelent, már biztosak lehettünk abban, hogy dr. Szitó János idejében kéretlenül is hozza a könyvszemlét, esetenként könyvszemléket, mert időközben megjelentette az Öreggazdászok szakmai, szakmai-életrajzi kiadványát vagy kiadványait. Volt, amikor hármat is.

Jó szemleíró, jó munkatárs volt. Mindig időben adta le az írását, mindig tudta, mennyi fér el az oldalon, és mindig olvasmányosan ismertette az éppen megjelenő öreggazdász-könyvet.

Vajon lesz-e méltó utóda? Vajon lesz-e továbbra is Öreggazdász kiadvány, vajon lesz-e könyvszemle?

Ha tehetném, most köszönném meg, hogy munkatársunk volt.

A szerkesztőség nevében búcsúzom Tőle:

*Dr. Kutas Ferenc
felelős szerkesztő*

Szitó Balázs
Szarvasi barátaimhoz

Dr. Molitorisz Pálnak és dr. Sitó Jánosnak

*Barátaim! Szarvasi Öreggázászok,
Akik idős koromban rám találtatok,
És engemet, eltévedt tékozló fiút
Barátságotokba fogadtatok.
Hozzátok szólnak e rímes sorok,
Szívem szeretetével rátok gondolok.*

.....

*Hívó szavatokra a szunnyadó lelkiismeret
Felébredt. Gondolataim Szarvason járnak,
De megöregedett, elfáradt testem
Indulásra hiába várnak.
Sok idő eltelt, a nevem is „vén diák”,
De még fülemben csengenek a régi melódiák.*

*Olyan világban élünk, ahol az önzetlen,
Áldozatos munka becsülendő ritka kincs,
Ha rátalálunk, magunkhoz öleljük,
Tudjuk, mit veszthetünk, ha az már nincs.
Ti a segítségben fáradhatatlanok vagytok,
Ha nem kérjük, akkor is adtok.*

*Melengeti szívemet bármilyen hír,
Mit tőletek iskolánkról kapok.
Felelevenednek a régi élmények,
Azok a szép szarvasi napok.
Bár az évek számában gyorsan haladok,
Szívemben örökké fiatal maradok.*

*Barátaim! Szarvasi Öreggázászok!
Köszönöm, hogy rám távolból is vigyáztok,
Jólesik ösztönző, biztató szavatok,
Ha az öregséggel harcolva
Éveim súlya alatt olykor elfáradok.
Legyen boldog minden percetek,
Értünk még sokáig fáradozzatok!*

Budapest, 2015. október hó

Szemle

Szarvasi szerzők – szarvasi témák

Annie Swan: Hazafelé – Szabálytalan memoár

A szerző kiadása. Könyvműhely, Miskolc 2019, 162 oldal

Molitorisz Pál: Történetek, melyek jól végződnek

A szerző kiadása. Digitális Kalamáris, Szarvas, 2019, 76 oldal

Bár külön-külön kaptam a felkérést a két szarvasi illetőségű kötet bemutatására, a köztük lévő párhuzamok miatt – és meghatározó különbségeik ellenére – mégis arra az elhatározásra jutottam, hogy egy páros ismertetést írrok, egy kicsit az Élet és Irodalomban megszilárdult formát, az Ex libris rovatot követve.

Hogy mindkét kiadásnál szarvasi szerzőről van szó, az dr. Molitorisz Pál esetében evidencia, Annie Swan nevét olvasva viszont meglepő fordulat, de csak azoknak, akik nem voltak jelen a kötet bemutatásakor a Városi Könyvtárban és nem győződtek meg saját szemükkel arról, hogy az írói álnev szintén egy helybélit, Medvegyné Skorka Annát rejti. A kötetek rokon vonásai között esetlegesen megemlítenéd az is, hogy kis példányszámban saját kiadásban jelentek meg, de ez csupán technikai részletkérdés, sokkal fontosabb az a momentum, hogy mindkét szerző Szarvashoz köthető élményanyaggal dolgozott és tették ezt életüknek abban a szakaszában, amikor az ember természetes módon fordul a múlt felé és néz szembe az elmúlás gondolatával. Az írások hasonló szerzői nézőpontja indokolja tehát a közös kritikai keretet és teszi lehetővé azt, hogy az egymással műfaji és stilisztikai tekintetben egyáltalán nem érintkező két szöveg mégis egymás mellett álljon.

Köztudott, hogy az idővel kapcsolatos kérdések mindig is a humán bölcelet gerincét alkották. A véges emberélet, saját elmúlásunk bizonyossága és az időben-térben is végtelen világegyetem felfoghatatlan kettőssége, a szubjektív idő megélt és az objektív idő tudományos-elméleti tapasztalata a filozófiai gondolkodás kezdeti óta foglalkoztatják az embert. Az viszont talán már nem annyira széles körben ismert nézet, hogy a történetek elbeszélése – még a legbanálisabb hétköznapi történet is – egy

olyan emberi lelemény, aminek általános célja a cselekedetek és események összefüggéseinek megértése és ábrázolása. (Ami azt is jelenti, hogy végső soron, az idő megértéséről és ábrázolásáról van szó, minthogy az események és tettek az időben bontakoznak ki, időbeli sorrendjük és ok-okozati kapcsolataik alapján adunk nekik értelmet.) A történetek – akár a saját életünké, akár egy fiktív szereplőé – az időbeliség, a történetiség közvetítői, megalakításuk és befogadásuk pedig az ember identitásának és identitása megalakításának kerete. Az ember életének értelemkeresése tehát elbeszéléseken keresztül zajlik, mivel a saját múltja, jelene, jövője történeteiből építi fel önmagát.

„A mulandóságot az ember talán csak a hatvanas éveinek közepén kezdi el igazán érezni. Bár tudja, hogy közeleg a vég, de lélekben valahogy elhessegeti magától. Mindig talál valami dolgot, amellyel leköti magát és új és újabb terveket sző. [...] El sem tudom hinni, hogy a múlt megtörtént, alig egy pillanatnak tűnik minden, ami elmúlt, és olyan, mintha most lett volna.” – olvashatjuk Annie Swan *Hazafelé. Szabálytalan memoár* című könyvének utolsó oldalán, amely alcíme ellenére is teljesen szabályos visszaemlékezés. Szabályos, mert tartja magát az idősorrendhez, gyermekéveinek emlékeitől jut el a hetvenedik életév felé járó jelenhez. A „Hetven felé, hazafelé” szöveget megidéző cím is jelzi, hogy az elmúlás gondolata inspirálta a szöveget, amellyel a szerző emlékeinek és rajtuk keresztül saját életének kíván marandó formát adni. Úgy érezte, szükség van egy összegző-visszaemlékező-anekdotázó írásra, amiben leírja azt is, hogy mi állt döntései, életeseményei háttérben, milyen érzésekkel élte meg a vele történeteket. Az elbeszélésnek van tehát egy szubjektív szála, ami arról árulkodik, hogyan, milyen motivációkkal, vagy éppen véletlenek folytán alakul egy sors. Egy egyedi ugyanakkor mégis átlagos élettörténet, hiszen semmi rendkívüli nem jelölte meg. A szubjektív szál pedig óhatatlanul egy történeti, objektívebb szállal egészül ki, hiszen az egyéni sors a korabeli tárgyi, kulturális miliőbe ágyazott és így egy közösség része. Az elbeszélt események nagyrésze az 50-60-as, majd 70-es és 80-as évek Szarvasán játszódnak, az elbeszélő régi szokásokat és félig-meddig már feledésbe merült mindennapi gyakorlatokat emleget fel, gyermekora szilvalekvárfőzésétől az iskolásévek történésein keresztül, a Kádár-korszakbeli munka világának és a családi élet eseményeinek ábrázolásáig terjed ez a spektrum.

Annie Swan/Skorka Anna visszaemlékezését nem nevezném irodalminak, mert egyrészt dokumentarista igényű, olykor zavarba ejtően személyes jellegű részletességgel beszéli el az eseményeket, másrészt nyelvvezete, megszerkesztettsége sem merít irodalmi hagyományokból. A kötet ezért leginkább a család és a barátok figyelmére tarthat igényt, a szélesebb közönség számára pedig társadalomtörténeti forrásként fogyasztható. Olyan történeti forrásra gondolok, ami a maga sajátos egyedi módján, egy emberi életút lenyoma-

tában, vagyis egy mikrotörténetben jeleníti meg a makrotársadalmi viszonyokat. Mikrotörténelemnek nevezik a történészek azt a kutatási irányt, ami eltérően a nagy történetírástól nem a nagy horderejű eseményekre és vezető személyiségekre koncentrál, hanem a kisember életterére, gondolkodásmódjára és bevett gyakorlataira. Vagyis olyan forrásokkal dolgozik, amelyekből még nem tűnt el az életnek az a valósága, amit a nagy történelem leíratai már kilúgoznak, és ezért alkalmasak arra, hogy egy korszak élet- és gondolkodási mintáira következtessenek. Éppen az életközelség tehát az a pozitívum, amely ezt a szabályos memoárt a szarvasi múltat újraélni vagy megismerni vágyók számára vonzóvá teheti.

Molitorisz Pál: *Történetek, melyek jól végződnek* című elbeszéléskötete a helytörténezként már ismert és elismert szerző első szépirodalmi munkája. Történetei ezúttal a fikció terepére vezetnek, még akkor is, ha korabeli történeti források és éppen helytörténezszi munkái vetik meg az ábrázolt világ alapjait. Klasszikus irodalmi mintákat követve az olvasói érdeklődést felkeltő előszóval és invokációval nyitja meg az elbeszélések sorát és helyezi el időben (a kiegyezést követő boldog időszakban) és térben a történeteket: „Mindig is érdekelt városunk múltja, s már bő harminc éve foglalkozom helytörténeti kutatással, írással. A témák kimeríthetetlenek, mindig úgy érzem, olyan út elején vagyok, melyet már sosem fogok tudni végigjárni.”

A kötetben szereplő elbeszélések első részének főhőse Kemenes, „régí angol regények idealizált férfialakja”, akit a szerző számára jól ismert, biztos terepen és életfázisban helyez el: „Öt éve özvegy volt, ötven évet húzott le egyetlen munkahelyén szülővárosában, a törvényszéken. Nemrég töltötte be a 63. évét, szerencsére nagyjából egészségben.” A kicsit magányos figurának tulajdonképpen nincsenek nagy gondjai, problémái, csak megfelelő társra és talán társaságra vágyik. A társkeresés és -találás lesz a témája ennek a sorozatnak, s ez szintén a 19. századi angol regényirodalom sikeres darabjait juttatja eszünkbe. Az első történet („I. Kemenes – intermezzo”) ebből a szempontból csupán egy betét, nem hoz valódi megoldást, de a másodikban a hős már révbe is ér („II. Kemenes révbe ér”), a harmadikban és negyedikben („III. Kemenes öt év múlva” és „IV. Kemenes – epilógus”) pedig folytatódik, majd befejeződik a szereplő története, illetve a történet elbeszélése, mert a történetnek magának nincs valódi zárata, hiszen Kemenes élete folyik tovább, amelybe az író segítségével csak bepillantást nyerhettünk.

Az elbeszélésfüzér akár egy regénnyé is összeállhatna, ha a szerző a cselekményt részletesebben kidolgozná, mellékszálakkal és mellékszereplőkkel dúsítaná. Ehhez viszont a dúsítás mellett az is kellene, hogy markánsabban jelenjenek meg a szereplő motivációi. Például a saját életétől való elidegenedése, változtatni akarása vagy vágyai: Kemenesre két nőtípus is vonzást gyakorol, Kati, az intermezzo alakja, fővárosi, öntudatos, talán a korszakhoz képest túlságosan is modern és önálló nő („ az MTA levele-

ző tagja, több társadalmi szervezet tisztségviselője, tanulmányai, tankönyvei jelentek meg, néhány híres-neves élettársa is volt”), míg Elena, a román származású, vidéken, (talán valahol Biharban?) gazdálkodásból élő hegedűtanár inkább ringó csipőjével és ízletes főztjével képes hatni a férfiszívekre. A történet feszültségének fenntartása szempontjából Kemenes túl gyorsan révbe ér, társat és elfoglaltságot talál, ugyanakkor megértjük az egész koncepció lényegét, az elbeszélő nem a feszültséget, hanem éppen a nyugalmat akarja közvetíteni. A főhős egyszerű mindennapjainak és rezignált életörömeinek bemutatása marad az utolsó két elbeszélés tárgya. A narrátor egy családi idill képével búcsúzik tőle (”Szépen, egyformán teltek az évek, egymás mellett csendesen, elégedetten, békében öregedtek.”), és a szereplőt ebben az idillben rögzíti és hagyja magára. (Nagyon szép írói megoldás, ahogy a fénykép felemlítésével a megörökítés tárgyiasul is.) Az elbeszélés pedig egy visszatérő és éppen ezért összegző motívummal líraian zárul.

A kötetben a Kemenes-sorozathoz azonban még egy rövid darab tartozik („V. A sámának üzenete”), ami a szereplőtől való elbúcsúzás után nem igen szervesülhet a történetbe. Jobb lett volna beépíteni a korábbi fejezetekbe. Ezután két elbeszélés erejéig újabb, de szintén ebből a korszakból származó figurák jelennek meg, Cselényi Kázmér, aki Kemenes alteregója is lehetne, és egy hontalan szegényember, Mihály bácsi. „A szerencse fia” és „A vándorút vége” a két írás, amelyben a korábbi szövegek világa és világnézeti alapanyaga folytatódik: a szerencse forgandó, fogadjuk el az életet és az elmúlást. A kötet záró akkordja és az egyik csúcspontja számomra a „Gondolatok életről, halálról” című líraian hangolt, kifejezően megszerkesztett darab, amiben a narrátor/szerző már nem vonultat fel szereplőket, hanem az elbeszélések hangulatához illő gondolatait esszéisztikus formában foglalja össze. Ehhez a lírai rezignált lelkiállapothoz, illetve a kötet eddigi világához és stílusához sem passzol a legutolsó, satirikus írás („Birkamasszás”), még akkor sem, ha egyébként érthető okokból a szerző ismét az életörömeinek, tréfának kívánt teret adni.

Molitorisz Pál első műve az utolsó elbeszélés nélkül a kötet kompozíciója szempontjából ugyan jobban végződne, ebben a formájában viszont az olvasó kap még egy ráadás írást, ahol a szerző nyelvi leleményességét nemcsak a magyar, hanem az angol nyelv területén is megcsillantja, olvasóit pedig mindenképpen derűre hangolja.

Szilvássy Orsolya

Telefon – könyv

Hartay Csaba: Köszönöm a befogadást!

Ateneum Kiadó Budapest, 2019, 219 oldal

Mint egy agyonhasznált telefonkönyv, olyan Hartay Csaba legújabb kötete, a *Köszönöm a befogadást!*. Bármelyik szöveget is lapozzuk fel, ismerős lesz az ember, a karakter. Mert ne legyenek illúzióink: ez a könyv mi magunk vagyunk, rólunk készült – nekünk.

Csaba tulajdonképpen úgy működik, mint egy tükör: saját fénytörésén át mutatja a tükörképét mindannak, ami körülöttünk van. Nem is görbe tükör ez (bár a Viharsarki Kattintós pont ezt az irányt igyekszik napi szinten az arcunkba tolni), annál sokkal több: egyszerre szembesítés és ítélet. Mert ilyenek vagyunk, mert megérelméljük.

Ez az a világ, ahol olyan fájdalmasan ismerős minden figura, a bömössel menőző Belő, vagy a folyton bulikázó partiarc, esetleg a rettenetes pletykás öregasszony. A Majális minden évben ugyanaz és bár megfogadod, hogy jövőre nem

mész ki, azért mégis ott vagy. Esetleg az utazás során szerzett benyomásaid elevenednek fel a könyv olvasása közben és tudod, hogy tényleg ez van, nem fikció ez, bár ha meg nagyon komolyan vesszük, akkor akár a fejünket is verhetnénk a falba, hogy ezt nem hiszem el, hogy ilyenek vagyunk! Pedig igen. Mert mindannyian ismerünk olyanokat, akik megköszönik a befogadást, vagy egy csoportban szép jó reggelt kívánnak. Vannak olyan netes trubadúrok, akik mindenféle hamis igazságoktól csengő csilli-villi idézetes képeket posztolnak és kívánnak jó éjszakát egy online körben. Vagy ott vannak még a kávéimádós posztok, meg a mémcsászárak és még sorolhatnánk. Mindenkinék megvan a maga HC-s-féle telefon-könyve.

S hogy hová fog ez még fajulni? Amíg lesz Facebook, addig mindig lesznek olyanok, akik ebben az össznépi telefonkönyvben saját oldaltörést fognak okozni. Ne is késlekedjünk, vegyük kézbe a könyvet és nézzük meg, hogy kinél fog kinyílni a miénk.

Bódi Eti

Családtörténet új megközelítéssel

Kiszely Tóth Anett: *Kastélykeringő* –

A szarvasi Bolza család története

Szarvas, 2019, 119 oldal

„Ad perpetuam memoriam”

Kiszely Tóth Anett történész-levéltáros, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság tagjának könyvét e sokat ígérő alcímmel adta ki Szarvas Város Önkormányzata. Tudomásunk szerint ez a munka a szerző első önálló kötete. A fenti latin nyelvű mottó is nagyratörő: „Örök megemlékezésül”. Tehát a szerző szándéka szerint a tárgyát kimerítő, monografikus munkával kíván az olvasók elé lépni. Elöljáróban megállapítom, hogy a könyv megfelel ennek a célkitűzésnek.

E család eddig sem került el a helytörténetek figyelmét. Több önálló kötet és sok résztanulmány született a családtagokról, munkásságukról – máig ható örökségükről. E munkákat azonban nem hivatásos történészek, hanem elsősorban helyi ismeretekkel rendelkező, a város életébe és történetébe mélyen beágyazódott szerzők írták. A fiatal, hivatásos történész-szerző friss vérkeringést hozott a család történetének feldolgozásába.

A könyv négy fejezetre, ezeken belül alcímekre tagolt, a szerkezete jól áttekinthető, követi az időrendet.

Érénye a munkának, hogy a szerző nagyszámú olyan forrást tárt fel, és mutat be, melyeket az eddigi helytörténeti irodalom nem dolgozott fel. Többek között képanyagokat közöl Bolza I. Péter bárói diplomájáról, házassági szerződéséről és feleségével közös végrendeletéről, vagy pl. Bolza Antal magyar nyelvű végrendeletéről.

Erősségei a könyvnek az igen részletes leszármazási táblák, családfák, s nemcsak a Bolzákról, hanem a kapcsolódó családokról is.

A szerző munkáját szélesebb körbe, Harruckern János örököseinek történetébe helyezi. Ez a körülmény vezetett pl. a szerzőnek arra a megalapozott feltételezésére, hogy a jelenleg is álló kastély mai formájának elnyerésében szerepe lehetett Czizler Antal építésznek.

Újdonság a családtagok leveleinek feltárása és közzététele.

Kár, hogy nem történt meg a szerző által a levéltárakban feltárt, fentebb említett jelentős dokumentumok közlése. Szükség lett volna lefordításukra, közzétételükre (esetleg a mellékletben).

A II. fejezet részletesen tárgyalja az arisztokrácia fogalmát, történeti, jogi vonatkozásait. Ilyen terjedelemben elhagyható lett volna.

A könyv 29. oldalán említést tesz a „szomszédos megye nagy földesura, a Podmaniczky család” által indított perről, azonban a per a Pest megyei Podmaniczky család aszói jobbágyainak szökése miatt indult. A 37. számú jegyzet sem támasztja alá az itt közölteket.

A könyv oldalakon át ismerteti Bolza I. József „harcát” Stockhammer Ferdinánddal. Elégséges lett volna röviden a lényegét kiemelni ennek – az egyébként szintén nívumnak számító – témának. A források bősége gyakran az arányok eltolódásához vezethet, pl. Bolza I. József korszakos városrendezési tevékenysége csak igen röviden van megemlítve.

Előnyére vált volna a könyvnek, ha a szerző felveszi a kapcsolatot a család történetével foglalkozó helyi kutatókkal. Magam is rendelkezem néhány jelentős eredeti dokumentummal. Készségesen rendelkezésére bocsátottam volna sok fontos, a család egyenes ági leszármazójától származó dokumentumot, fotóanyagot, illetőleg megadhattam volna adatközlőm elérhetőségét, aki nemcsak a Bolzáknak, Csákyaknak, Benzeknek, hanem a birtokszerző Harruckern Jánosnak is egyenes ági leszármazottja. Ez a körülmény okozhatta, hogy hiányoznak a könyvből a már ismert, publikált, de fontos portrék, családi fotók is. Néhány tévedés is kiszűrhető lett volna. A Bolza Géza-féle kastélyt nem az épület névadója építtette, az építkezés idején még gyermekkorú volt. Az időközben lebontott kastély építtetője Bolza Antal és felesége volt; Stockhammer Antónia Harruckern Jánosnak nem az unokája, hanem a dédunokája volt (23. p.); vagy pl. a kisszeniczei Szeniczey család nem polgári, hanem nemes család (57. p.).

Néhány elírásra hívom fel a figyelmet: pl. az utolsó oldalon Pepi gróf házilázási idejének hibás közlése, egy további évszám helytelen írása (ötjegyű szám), vagy a Bányász (92. p.), a Batthyány név téves írásmódja (109-111. p.)

A korabeli sajtóban megjelent cikkek részben beilleszthetők lettek volna a kötet megfelelő részeihez, *A tisztiszolga rémtette...* c. terjedelmes cikk közlése érdektelen, mivel a sértett nem a szarvasi Bolza család tagja, csak névrökonság állt fenn. Segítette volna a könyvben való könnyebb tájékozódást a névmutató elkészítése.

Mindez azonban nem von le abból az értékeléséből, hogy Kiszely Tóth Anett könyvével jelentősen hozzájárult e történelmi család jobb megismeréséhez. Szép könyvet, jó könyvet tett le a szerző a város asztalára. Az is örvendetes, hogy az Önkormányzat e nemes célra, a könyv kiadására jelentős anyagiakat mozgósított. Bizakodásra ad okot, hátha érdeklődésük megnyílik a helyi szerzők irányába is.

Végül megemlítem, hogy a könyv a Digitális Kalamáris (vezetője Tatai László) igényes nyomdai előkészítő munkáját és kivitelezését dicséri.

Dr. Molitorisz Pál

A föld szeretete, a haza szeretete

*Dr. Köhler Mihály: Szakmai életút –
az állandó változások árnyékában
Digitális Kalamáris, Szarvas, 2019, 64 oldal*

Egy kiváló emberrel, a rendkívül sokoldalú, közel 90 éves agrárszakemberrel ismerkedhetnek meg Köhler Mihály könyvének olvasói.

A cím kifejezően utal szakmai múltjának 70 éves történetére. Az eseményeket a szerző maga élte, alkotta, formálta az állandó változások (és lehetőségek) körülményei között.

A könyv írója nem szabványos leírásra törekedett. Sajátos, bár nem feltétlenül egyedi módszere, hogy bőséges teret szán a hazai agrárium jeles képviselőinek a róla alkotott szakmai véleményük kifejtésére. E sajátos, de nem ismeretlen eljárás gazdagítja és – bár nála erre nincs szükség – egyben hitelesíti is munkásságát.

Írásából az 1949-ben a Szarvasi Gazdasági Tanintézetben (akkori nevén Magyar Állami Tessedik Sámuel Mezőgazdasági Középiskola) végzett, később agrármérnök és egyetemi doktor Köhler Mihály által művelt szakterületek vázlatos összefoglalásával is megismerkedhetünk.

Az ötvenes évek mezőgazdasági fejlesztését segítő gépállomási vezető szakember. A termelészövetkezetek felfelé ívelő gazdasági időszakában meghatározó pozíciókban dolgozó szakmai vezető. Egyetemi termelésfejlesztési intézeti kutató, szaktanácsadó. Majd a hozzá leginkább közelálló talajjavítási munkákat, a tágabban értelmezett országos meliorációs program megvalósítását szolgálja. Életútja utóbbi évtizedeiben a biogazdálkodást saját földterületén is megvalósító szakember.

Mindezek közben a szakmai közéletben is találkozunk munkájával.

Elveit, bárhol dolgozott is „a föld szeretete a haza szeretete” hitvallással foglalhatjuk össze.

Na és persze Szarvas! Az alma mater nyújtotta biztos alapokra utalva, s az intézet jogutódainak tiszteletét is elismerve így fogalmaz: „Munkámat mindig a Szarvasi Gazdasági Tanintézetben megalapozott tudás és szakmai elkötelezettség vezérelte.”

A ma is aktív Tessedik Öreggazdász Egyesület létrehozásához az ő szívós, következetes munkájára is szükség volt. Jelenleg e szervezet tiszteletbeli elnöke.

A könyvben részletesen bemutatott életútját örömfok, sikerek, koronázták, de nehézségek és buktatók is terhelték. Minden tekintetben maradandót al-

kotott, munkáit gondosan publikálta. Méltán érdemelte ki a kitartó innovátor jelzőt.

A kiadvány hangsúlyos fejezete a Kik és mit írnak szakmai tevékenységéről? címet viseli. Az itt leírtakból hadd emeljek ki egy rá utaló gondolatot: „Az életmű, az egyéniségét jellemző széleskörű aktivitás, az odaadással végzett munka követendő példa és tanulság a szűkebb-tágabb szakma művelőinek, s a ma még agrárhallgató, majdnem szakembereknek egyaránt.”

Köhler Mihály munkája a Tessedik Öreggazdász Egyesület egyedi kiadványaként jelent meg.

A könyvet a sok évtizedes szakmai múlttal rendelkező, fáradhatatlan újítonak járó tisztelettel és nagybecsüléssel ajánlom minden érdeklődőnek.

Dr. Bukovinky László, ny. főiskolai tanár

Köszöntő

Születésnap iüriügy-költemény címen sarjadt rímrügy-gyüjtemény (részlet)

<i>Testvéreim!</i>	<i>Stabil is,</i>	<i>Erről neki van</i>
<i>Öreggazdászok!</i>	<i>Éveink száma</i>	<i>Papírja!</i>
<i>Mint hajdan</i>	<i>Sokasodik,</i>	<i>Hiszek Neked</i>
<i>Nimród</i>	<i>Némelyikünk</i>	<i>Öreg barátom,</i>
<i>A gímekre,</i>	<i>Bizony már</i>	<i>Belátom,</i>
<i>Ügy vadászok</i>	<i>Kopaszodik.</i>	<i>(Bár éled bennem</i>
<i>A rímekre,</i>	<i>A napokban</i>	<i>Az ellenkezés)</i>
<i>Hogy szavaim</i>	<i>Kapok egy</i>	<i>A sors ellen nincs</i>
<i>Illő formába</i>	<i>Lapot,</i>	<i>Fellebbezés!</i>
<i>Öntsem és</i>	<i>Amit Mihály írt:</i>	<i>Jöhet a számvetés.</i>
<i>Köszöntsem</i>	<i>„80 éves vagyok”</i>	<i>Születtél,</i>
<i>Mihály barátunkat</i>	<i>(Egyik szemem</i>	<i>Tanultál,</i>
<i>Elnökünket.</i>	<i>Már sírt...)</i>	<i>Szerettél,</i>
<i>Születésnapja van!</i>	<i>Nyelek nagyot</i>	<i>Okultál.</i>
<i>Ebből</i>	<i>S ég felé</i>	<i>Oktattak.</i>
<i>Kiindulva</i>	<i>Bököm az</i>	<i>Oktattál.</i>
<i>Felindulva</i>	<i>Üstököm.</i>	<i>Dolgoztál,</i>
<i>Látom a helyzet</i>	<i>80 éves?</i>	<i>Kutattál.</i>
<i>Kényes</i>	<i>E hír téves!</i>	<i>Dolgoztál.</i>
<i>Voltát,</i>	<i>Látva élettél</i>	<i>Sokan szerettek,</i>
<i>Mely engem</i>	<i>Teli</i>	<i>Néhányan</i>
<i>Prózából</i>	<i>Deli alakját,</i>	<i>Keresztbetettek.</i>
<i>Rímes mezőkre</i>	<i>Bárki</i>	<i>Ezeknél nem</i>
<i>Tolt át.</i>	<i>Megemelheti</i>	<i>Időztél,</i>
<i>Tollam</i>	<i>Előtte a kalapját.</i>	<i>Végülis Te</i>
<i>Labilis,</i>	<i>De Mihályunk</i>	<i>Győztél.</i>
<i>Mert létünk ha</i>	<i>Azt írja:</i>	<i>(...)</i>

Mesél, mesél és mesél...

Harencsár László: *Derelye, lekvárral*
Digitális Kalamáris, Szarvas, 2019, 92 oldal

Új könyvet „rakott össze” Harencsár László, akit leginkább meseíróként és -mesélőként tart számon a szélesebb közvélemény. Mesélőkedve ebben a könyvben is megmutatkozik, nem csak a történetek elbeszélése során, hanem az összekötő szövegekben, melyekkel felfűzi ezeket a történeteket egy szálra. Nem kis teljesítmény. Maga is bevallja a rókát a bőrével és a lólábát, vagyis, hogy korábbi történeteiből párat újrahasznosít (több bőrt is lehúz arról a bizonyos rókáról) más történetek meg nem igazán illenek bele a kötetbe (kilóg az a bizonyos lóláb). Aztán kiderül, hogy beleillik azért minden és az ismételt felhasznált történetek sem csupán ismét-

lések, hanem általuk is lesz teljes az újabb kötet.

A Lóláb fejezetben személyes vallomások kaptak helyet. A Csörtenben már olvashattunk a szülőkről, nagyszülőkről, most – a kiegészített családi tabló mellett – megismerkedhetünk a szülőfalúval, környékével, a szülői házzal is. A Jelek egy átkötőfejezet, melynek végén megtudjuk, hogy a szerző végülis az elmúlt 10–15 év történéseit kívánja gatyába rázni, majd rögtön egy nyúlfarknyi fejezetben azt is értésünkre adja, mit is tekint gatyának. És már majdnem hozzálát a történetekhez, csak még előbb elmeséli, hogy 2006 – ez egyben fejezetcím is – volt az esztendő, amikor megcsapta a „grafománia kéjes szele”. De most már nincs pardon, jönnek az évek, a történetek: felbukkan Schaffer Erzsébet alakja, olvasunk haikukat és megismerkedünk az első publikációk történetével. Külön fejezetet kapott Dolák-Saly Róbert (Boborján) és Laár András (Besenyő Pista bácsi), akik az abszurd humor kapcsán kerültek közel a Harencsár-univerzumhoz. A könyv végén jönnek a színészek, akikkel kapcsolatba került az utóbbi másfél évtizedben. Impozáns névsor Szulák Andreától Bodrogi Gyuláig. Utoljára pedig azokról az ajándékokról olvashatunk, melyeket mesemondó, történetmesélő pályáján kapott. Persze ne vitrinbe tehető ajándékokra tessenek gondolni. Ezek az ajándékok csupa léleknesesítő, katartikus pillanatai a szerző életének.

Ennek a kötetnek is – amint azt az utóbbi években már megszokhattuk – egy Zsada-grafika adja az arcát.

T.L.

Trilógiává bővülve

Dr. Molitorisz Pál: Szarvasi emberek III.

A szerző kiadása, Szarvas, 2019, 237 oldal

A három részből álló irodalmi alkotások, az ún. trilógiák ismertetőjében gyakran szokott szerepelni, hogy egy-egy részük önállóan is megállja helyét, külön is érhető, élvezhető. Bár ez a megállapítás a legritkább esetekben fedi a valóságot, Molitorisz Pál Szarvasi emberek című helytörténeti „mesterhármására” mégis nyugodt szívvel kijelenthető. Ámde ez persze nem jelenti azt, hogy olvasva a sorozat valamely kötetének tartalmas, igényes írásait, az ne támasztaná fel érdeklődésünket a másik kettő iránt is.

A 2014-ben megjelent első rész előszavában megfogalmazott gondolatára – „A kötet meg sem kísérli a teljességre törekvést, a bemutatott személyek csak töredékét alkotják azon volt polgártársainknak, akik élete, pályafutása érdeklődésre tarthat számot. Így tetszés szerint folytatható a könyv további kötetekkel; a lehetőségek szinte kimeríthetetlenek látszanak.” – nem cáfolt rá a szerző: két év múlva következett a második, tavaly pedig a harmadik rész, mely utóbbinak recenziójára jómagam vállalkoztam.

A kötet tizennégy tanulmányt tartalmaz – nyolc szarvasi ember életén, munkásságán és visszaemlékezésén kívül olvashatunk a Tessedik-irodalomról; nyomába eredünk két rég lebontott épület és tulajdonosainak történetének (gr. Bolza Antal kastélya és a Sziráczky-Elefánty villa); számba vesszük az egykori szarvas nyomdákat és nyomdászokat; továbbá régi fotók segítségével időutazást teszünk az 1930-as évek szarvasi gimnáziumában. Egy írás – *bevallom* – részemről kakukktojásnak tűnik: míg dr. Réthy Lászlóra éppenséggel ráillik a „szarvasi ember” jelző, de a számára fővárosi barátai által készített *sztlé* (eredetileg ókori, vésett jelekkel vagy feliratokkal ellátott nagy méretű kőtábla) bemutatásában semmilyen helytörténeti motívumot nem fedeztem fel.

Bár az írások zöme külön-külön már megjelent nyomtatásban, ez a könyv értékéből egy fikarcnyit sem vesz el: összegyűjtésük egy kötetben célszerű volt, s a kemény borító méltó és hiánypótló keretet nyújt számukra. Továbbá az első megjelenés óta eltelt idő lehetőséget biztosított a szerzőnek a javításra, átdolgozásra, bővítésre; a szarvasi nyomdák kiadványai pedig megérdemelték a színes képeket.

Molitorisz Pál egy újabb kincssel gazdagította városunk helytörténeti irodalmát, köszönet érte!

Brlás Attila

Sok generáción át formálódott

Sarvašké slovenské chute a vône

Vernost – Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre, Szarvas, 2018, 62 oldal

A Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre fontos feladatának tekinti a hagyományok ápolását, azok átörökítését az ifjabb generáció számára. A „Szarvasi szlovák ízek és illatok” c. kétnyelvű kiadványa is ezt a célt szolgálja.

A kiadvány Szarvas város lakosait, a civil szervezetek tagjait, partnerszervezeteit kívánja gazdagítani közös értékeinkkel, melyek alapját képezik modern korunk élhető nemzetiségi kultúrájának. A publikáció szlovák és magyar nyelven jelent meg, sok helyen gazdagítva azt tájegységünkre jellemző „tót” kifejezésekkel, ahogyan azokat az adatközlőktől halljuk.

A gasztronómiai könyv célja a Kulturális Kör munkájának, a szlovák nemzetiségi értékek ápolásának bemutatása, a fiatalabb generáció bevonása az értékmentő és megőrző folyamatba.

A könyv első részében a Szarvasi Szlovákok történeti háttéréről, a Kulturális Kör rendezvényeiről, hagyományörző munkájáról olvashatunk, és kaphatunk ízelítőt. A képekkel gazdagon illusztrált kiadvány második felében tipikus szarvasi szlovák receptekkel találkozhatunk, míg zárásként – egyfajta desszertként – tájszólásban lejegyzett és közzétett falatokból csemegezhethünk.

Az éves programok megvalósítása során, a fényképeket újra és újra szemügyre véve tudatosult a kör vezetőségében, hogy a hagyományörzés terén milyen értékes tagjai vannak. Csuhefónás, citerázás, kemencés ételek készítése, népdaléneklés, szőnyegszövés, kötélfonás, borkészítés, száraztészta készítés, tollfosztás, lekvárkészítés terén egyedülálló szarvasi kulturális kincs áll rendelkezésre a tagok jóvoltából. Ezek nagy részét kívánja összefoglalni az elkészült gasztronómiai kiadvány, még mielőtt a gyorséttermek kínálata és a félkész ételek okozta kényelem végleg eltünteteti az ifjabb generációk szeme és tudata elől nemzetiségi konyhánk remek, sok generáción át formálódott ízeit.

Kmotricza Margit

Színes, értékes, reprezentatív

Alma mater – Kiváló középiskolák Magyarországon
Nemzeti Értékek Könyvkiadó, Szeged, 2019, 304 oldal

Dobrotka Pál neve ismerősen cseng a szarvasi könyvbarátok körében (is). Az ő nevéhez fűződik a Szarvasi képeslapokból összeállított album két kiadása. Sokan ismerik a borút-könyvsorozatot is, aminek kiadása szintén az ő nevéhez fűződik. Nemrég új kiadó, a Nemzeti Értékek Könyvkiadó egyik alapítójaként, vezetőjeként adott hírt magáról Dobrotka Pál. Kiadásukban impozáns és attraktív albumok sorakoznak évről-évre: Magyar cukrászdák és kávéházak, Mindennapi kenyereink, A jó magyar pálinka, A jó magyar sör, A magyar húsmivesség, Meggypiros mezben, A nagy bor-

könyv. Nem utolsó sorban pedig az Alma mater c. album.

Ennek az albumnak Dobrotka Pál mellett másik szarvasi vonatkozása is van, mégpedig az, hogy szerepel benne a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium. Negyven település hatvankilenc középiskolája – a könyv alcíméből eredően kiváló középiskolája – között. A könyv szerkesztője, a kiadóban Dobrotka Pál alapító-társa, Dlusztus Imre az előszóban egyebek mellett ezt írja: *Amikor erre a könyvre készülve egyeztető megbeszélésen vettem részt az egyik főhatóságnál, a partnerem közbekérdezett: „Végülis kinek írják ezt a kiadványt?” Gyorsan rávágtam, hogy a pedagógusoknak. A fiatal ember eltűnődött, aztán így kommentált: „Remek. Nekik úgy sem szoktak könyvet írni.”* Ugyancsak az előszóból tudhatjuk meg, hogy a szerkesztő úgy látja: *hogy az iskoláról a médiában jóformán csak havária-hírek jelennek meg, holott sok nagyon jó tantestület számos kiváló igazgató irányításával műveli nap nap után a csodát.*

A könyv minden intézményt azonos szerkezetű, s nagyjából azonos terjedelmű írásban – bőséges fotó-illusztráció mellett – mutat be. A Vajda Péter Evangélikus Gimnáziumról szóló fejezetben Kitajkáné Szántai Mária igazgató kalauzolja az olvasót. A viszonylag rövid terjedelemben is teljes képre törekszik a felvételitől a ballagásig. Érdemes átlapozni, elolvasni, összehasonlító megállapításokat tenni – színes, értékes, reprezentatív könyvet tett a tanárok asztalára a Nemzeti Értékek Könyvkiadó.

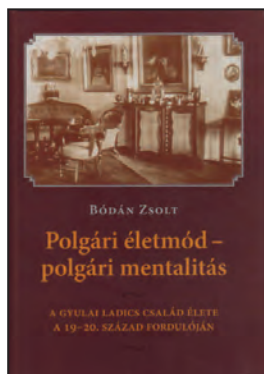
T. L.

A boldog békeidők polgársága

Bódán Zsolt: *Polgári életmód – polgári mentalitás*

MNL Békés Megyei Levéltára, Gyula, 2018, 224 oldal

A Polgári életmód – polgári mentalitás c. könyv Gyulán jelent meg, a gyulai Ladics család életével foglalkozik, de két szarvasi vonatkozása is van. Egyik, hogy a Ladics család Szarvasról települt Gyulára, az egyik felmenőnek, Ladics Jánosnak Szarvason volt fésűs műhelye. A másik a szerző, aki nem túl hosszú ideig, de dolgozott Szarvason, a Tessedik Sámuel Múzeum néprajzosaként.

A könyv Bódán Zsolt 2015-ben a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájában megvédett doktori disszertációján alapszik, ehhez mérten a tudományosság jellemzi elsősorban. De ez nem jelenti, hogy ne lenne

egyúttal érdekes és olvasmányos, legalábbis mindazoknak, akik éreznek kisebb-nagyobb érdeklődést a mikrotörténelemnek nevezett műfaj iránt. (Ilyenekkel találkozhatnak évről-évre a Szarvasi Krónika olvasói is.)

A szerző, miután tisztázza kutatási célkitűzéseit és módszereit, megrajzolja a Ladics család tablóját, amit az előzéklapokon közölt családfa is jól kiegészít. Ezután alaposan körbejárja a család gyulai letelepedésének, felemelkedésének időszakát. Megismerjük a Ladicsok otthonait, amit egyébként az érdeklődők élőben is megsejmelhetnek, hiszen a Ladics ház ma is látogatható múzeumként működik Gyulán. Külön megismerhetjük a nők és férfiak világát, a gyermekek és ifjak életét. Szó esik a (gyulai) polgárság társasági életéről, szabadidős és szórakozási lehetőségeiről. Végigkísérhetjük a könyvet olvasva a család ünnepi szokásait, úgy az egyházi, mint a családi ünnepek kapcsán. Bódán Zsolt könyve végén megfogalmazza a polgári életmód, polgári mentalitás mibenlétét a Ladics család példáján. Egyebek közt ezt írja: *A sikeres életút mögött a külső és belső tényezők együtthatását fedezhetjük fel. A külső tényezők közül a polgári Magyarország társadalmi mobilitásának szélesebb teret nyitó lehetőségeit kell kiemelniünk, míg a belső tényezőket a lehetőséggel élni tudó Ladics György személyes tulajdonságaiban kereshetjük? tehetség, szorgalom, kitartás, a munka becsülete, takarékos-mértékletes életvitel, józanság az életvezetésben és józanság a döntésekben. Összességében a „protestáns etika” puritán felhalmozó értékrendjével egybevá-gó, a „munka ethoszán” alapuló polgári értékrend és mentalitás.*

A könyvet bőséges irodalomjegyzék és színes képmellékletek teszik teljessé.

T.L.

Feltétlenül költészet

Uhljár Anni: Lélektánc

ABC Kiadó, Jászapáti, 2019, 220 oldal

Úgy gondolná az ember, hogy a versírás nagyon magányos dolog. De az-e valóban? Uhljár Anni Lélektánc című kötetét olvasgatva, ez a kérdés nem hagyott nyugodni. Egy jó válasz megfogalmazásához jó kérdés kell. Ha ezeknek az írásoknak a vizsgálatával keresek használható választ a szerzői cselekvés magányosságára vagy nem magányosságára, először is tisztázni kell, hogy verseknek szánta-e egyáltalán ezeket az írásokat Anni? Mert a költészet nem feltétlenül vers. Amit ő élénk tár ebben könyvben, az nem feltétlenül versgyűjtemény, de feltétlenül költészet. Túllép a hétköznapok szürkeségén, vonzolt terhességén, és még fájdalomban is ünne-

pel. És az ünnepet éppen az adja, ahogyan a sorok suttoják magukat. Tehát nincsen, nem lehet egyedül, aki költészetet ír. Mindnyájan tudjuk ki van vele, mindnyájan.

Még akkor is tudjuk, ha nem mindig, nem feltétlenül értjük, hogy miről szólnak a kinyomtatott sorok. Talán éppen azok vannak kevesebben, akik tökéletesen képesek rezonálni a leírtakkal. Akik felismerik azokat a szavakat, melyeknek használata vízjelként bizonyítja a szerzőnek egy jól behatárolható közösséghez való tartozását.

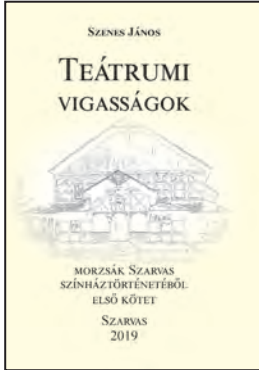
Amit viszont mindenki felismerhet, az a játékosság, az újra és újra színre kerülő könnyedség, ami úgy látszik Uhljár Anni személyes ismertetőjele. Nem lenne elég csupán azt mondani, hogy szeret játszani a szavakkal, de engedi a szavakat magukat játszani. Mintha nem is ő használná azokat eszközül mondandója kifejezéséhez, de egyenesen megengedné, megkérné a szavakat, hogy játszanak csak, és ő majd lerajzolja őket.

És ott a dal és ott a tánc is bennük, mely utóbbi a szerző önvallomása szerint döntő jelentőséggel volt arra, hogy a több, mint kétszáz alkotást az olvasók elé tárja.

KáZsé

A szarvasi ember színházszeretete

Szenes János: *Teátrumi vigasságok*
Cervinus Teátrum, Szarvas, 2019, 62 oldal

„2028-ban lesz kétszáz esztendeje, hogy a Bolza grófok jóvoltából a Wenckheim Theater családi műkedvelő társulata Szarvasra hozta Kisfaludy Károly: *Mátyás deák* című vígjátékát. Körös-parti Athénünkben ezzel kezdődött Thália papjainak gyönyörűsége színházregénye. A rákövetkező két évszázadban ezt a regényt felváltva írták a Bárány, az Aréna, a Nyári Színkör, a Vigadó (későbbiekben Siló), a Luther Árvaház, a Levente Otthon, a Szent István Otthon, a Vajda Péter Művelődési Központ, a Cervinus Teátrum és a Szarvasi Vízi Színház világot jelentő deszkáin. De írták főgimnáziumi tornacsarnokban, tanyasi olvasóköroökben is. S en-

nek a régmúltból indult regénynek felváltva voltak szereplői hivatásos társulatok csillagai – mint Blaha Lujza, Fedák Sári, Turcsányi Olga, Jászai Mari, Makay Margit, Kazal László, Rajz János, a Pethes fivérek, Jávor Pál, Sass Imre, Hegedűs Gyula, Tímár József, Kiss Ferenc, Keres Emil, Bodor Tibor, Tompa László, Berek Kati – csakúgy, mint adott korok és korszakok megszállott műkedvelő színházcsinálói és műkedvelői, mint Pokomándy Sándor, a Golián fivérek, Toman János, Orosz Iván és Margócsy Gyula. S voltak egynyaras kóristalányok, segédszínészek is. Jöhettek ebben a két évszázadban szabadságharcok, győztes és vesztes csaták, forradalmak és világégések, olykor felvirágzást hozó békés korszakok, a szarvasi ember lelkében a színház szeretete sosem szűnt meg létezni. Mert a Színház minden művészetek királynője, a Színház örök, a Színház maga az élet.

Most pedig színpadra és kalandra fel!” – Írja a Teátrumi vigasságok című kis kötet prologusában a szerző, Szenes János. Aki elfogadja a kalandra hívást az érdekes történetekkel, a régmúlt idők kulisszatitkaival lesz gazdagabb. Nagyszerű dolog, hogy dr. Dósa Zsuzsa művészeti igazgató kezdeményezésére a Cervinus Teátrum honlapján már régebb óta olvasható történetek most könyv alakban is megjelentek. Bizakodunk, hogy a címlapon feltüntetett „Első kötet” megjelölést hamarosan követi a második.

Szarvason történt 2019-ben

Január

03. Egykori élsportolókat és sportvezetőket jutalmazott a város önkormányzata.
  - A Magyar Kajak-Kenu Szövetség díjai: a 2018. év legjobb ifi kajakosa: Kós Benedek kétszeres ifi világbajnok, valamint edzője, Nyerges Miklós.
07. Ovigaléria-megnyitót rendezett a GFF Gyakorlóóvodájának művészeti csoportja.
12. A doni áttörés évfordulója alkalmából megemlékezést tartottak az Ótemetőben álló Doni Emlékműnél, Kepenyés Pál szobrászművész alkotásánál.
  - A Vas- Fémipari Zrt. 200 dolgozójának munkaviszonyát megszüntette.
15. Nyertes Erasmus pályázattal ismét Finnországban jártak a vajdás diákok.
17. A Városvédők a Piac téren az egészséges táplálkozásról szóló tájékoztató táblákat helyezték el. Kezdeményezésükre befejeződött a műemlék jellegű transzformátorházak felújítása.
  - Nyerges Miklós és Szitó Szabolcs vették át a szarvasi sárkányhajósaknak adományozott „Sárkányhajó Világbajnokság emlékére” díjat.
18. A Szarvasi Vas-Fémipari Zrt. bejelentette a termelés befejezését.
  - Alkalmassági felvételi vizsga a GFF Pedagógiai Karon.
19. A Könyvtár a fiataloknak szervezett Origami klubot.
- 20–27. Ókumenikus Imahét a keresztények egységéért.
21. Testületi ülés. Főbb témái: vita a Vas-Fémipari Zrt. helyzetéről, a lehetséges teendőkéről; a város költségvetése I. forduló; szerződéstervezet a DAREH-hel a szemétszállításról.
22. A Magyar Kultúra Napján Cervinus Gála a Cervinus Teátrumban.
  - Orosházán, az Országos Kölcsey versmondó, népdaléneklési és rajzversenyen kiválóan szerepeltek a bankások.
23. Megnyílt a műjégpálya a Kossuth téri grundon.
24. A Gimnázium és a Családsegítő épületének felújítására szerződést kötött Babák Mihály polgármester és a kivitelező Integrál Zrt.
25. A Kajak-Kenu Club ünnepi évzárót tartott.
  - „Mátyás király szerelmei” Kiszely Tóth Anett történész előadása a Könyvtárban.
26. 17. alkalommal rendezték meg az ifjabb Csery István kézilabda emléktornát.
  - Szántosi Dávid az asztalitenisz utánpótlás Budapest bajnokságán két arany-, egy ezüst- és egy bronzérmel szerzett.
  - A Magyar Sárkányhajó Szövetség versenyén a szarvasi Körös Dragon a profi kategóriában bajnoki címet szerzett.
29. „Kapcsolatom szüleimmel” – Frankó Tünde előadása a Könyvtárban.
- 29-30. Vitéz Sinka Brigitta sakknagyemester a Benka Gy. Ált. Iskola tanulóival és szüleikkel szimultán játszott, és 15 155. játszámájával zárta a két napot.
30. „Közigazgatási híd a román-magyar városok között” ROHU179 projekt nyitórendezvénye Élesden Szarvas Város Önkormányzata részvételével.
  - Az úszók megyei diákolimpiai döntőjén Szécsi Nikolett, Bozán Hanna, Teremi Dóra és három váltó jutott tovább. Felkészítőjük Zalán Csaba, a SZUSE edzője.
31. „Fényképezőgéppel a csillagos égbolt alatt” – beszélgetés Bagi László asztrofotóssal a Könyvtárban.
  - Az Arborétum és a Környezetvédő Egyesület a „Zöld Forrás” keretében rendezett közös szakmai tanácskozása az Arborétumban.
  - „Nyílt hetet” szervezett a GFF Gyakorló Iskola és Gyakorlóóvoda.
  - Don Bosco Szent János áldozópap napját emlékező szentmisével ünnepelte a GFF Gyakorló Iskola és Gyakorlóóvoda.

Február

02. Karatés Országos bajnokság az Oyama Kupáért az Alkotmány utcai sportsarnokban.
  - A megyei sakk-diákolimpián Bódi Zorka, Plentri Panna, Koszkócsák Dzsenifer, Pósa Réka és Lestyan Goda Vanda százszázalékos teljesítménnyel jutottak a döntőbe.
04. A Vizes Élőhelyek Világnapja: Országos ünnepi konferencia a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága Látogatóközpontjában.
  - A Szarvasi Tüzoltó-parancsnokság új vízszállító teherautója rendszerbe állt.
05. A Campus Mundi ösztöndíj-program vándorkiállítás a GFF Pedagógiai Karán.
06. Épülhet a termelői piac, megkötötték a szerződés Babák Mihály polgármester és Bódi Péter elnök-vezérigazgató között: kivitelező az Integrál Zrt.
08. „Bál, bál, maszkabál” – az alsósoknál is állt a bál a Benkában.
09. Medencés Sárkányhajó bajnokságot rendezett a Körös Dragon SE a Szt. Klára Gyógyfürdőben.
  - Bódi Zorka 6. o. Gyakorlós sakkozó a diákolimpián megyei 1. helyezést szerzett.
14. A Szarvas és Vidéke hetilap olvasói szerint Nyerges Aliz és Kós Benedek két ifjúsági világbajnok lett a 2018-as év legjobb sportolója.
  - A Vajda Péter Ev. Gimnázium elnyerte a Kutatóiskola címet, így megkezdhetők az időjárás- és vízminőségi vizsgálatokat Szarvason és környékén.
  - A 24 évesen tragikus körülmények között elhunyt diákjának, Diós Kristófnak, „Az Év Természetfotósa” díjazottjának rendezett kiállítást a Vajda.
15. Békéscsabán 2018. év legjobb labdarúgót, edzőit köszöntötték; a szarvasi díjazottak: Rétes Pál, Klimaj Zoltán és Truczka Tamás.
  - Teltházás „kamasz-egyetem”, előadó Trunk Tomi vlogger, válogatott sző. Rendező a GFF Gyakorló és a K MTKE.
  - A felsősök bálja a Benkában: tételtemetés, tánc és szórakozás.
  - Bíró Gyula íg., főiskolai mestertanár az Országos Szakmai Tanácsadó Testület tagja lett.
16. A medencés sárkányhajó bajnokságon a Benkások kiválóan szerepeltek, az iskola elnyerte a „Minden, Ami Szarvas” különdíjat is.
  - A Babilon TSE táncosainak, Kovács Krisztina tanítványainak jól sikerült Pápan az első újrési „táncpróba”.
  - Tóth Patrik megnyerte a meccsét a Birkózó Egyesület serdülők minősítő versenyén, így a serdülő-válogatott tagjaként utazhat Athénba az Akropolisz Kupára.
17. Hobbiallat-kiállítás nyílt a Cervinus Teátrum pinceklubjában.
  - Nyerges Aliz, Kós Benedek (1. helyezettek), Török Luca, Podani Milán (2.helyezettek), Kovács Zsanett és Nyerges Áron (3. helyezettek) a Lengyel-palota tanácstermében vették át az Év Sportolói kupáikat és ajándékaikat.
  - Négyoldalú együttműködési megállapodást írt alá a Szeged-Csanádi Egyházmegye, a Gál Ferenc Főiskola, a Békés- és Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság.
19. Kecskeméten, a regionális történelemverseny döntőjében Sechna Dorina 8. o. Gyakorlós tanuló 10. helyezett lett. Felkészítő tanára: Stafira Árpád.
21. Testületi ülés. Főbb témái: II. forduló; a költségvetés tervezett főösszege 6.200.883 E Ft.
  - „Közigazgatási híd a román-magyar városok között” keretében rendeztek konferenciát Szarvason a Liget Hotelben.
  - Újabb termál-ütem: kivitelezési szerződést kötött Szarvas város geotermikus fűtő-rendszerének bővítésére.
  - „Régi gyümölcsfajták újra hasznosítása” – a Kertbarátok és a Városvédők közös rendezvénye, együttműködése a természetvédelmi feladatokban.
22. Farsangi bál a Szlovák Iskolában.
  - I-II. diák korcsoportos birkózó területi bajnokságon Galát Dávid arany-, Tóth Kevin bronzérmes lett, így bejutottak az országos döntőbe.

- A területi kosárlabda-bajnokságon az U12-es és az U11-es korosztály eredményesen szerepelt. Edző: Vida Júlia.
- 23. 37. Baráti Kőri Bál a hagyományörzés jegyében, az Árpád Szálló dísztermében.
- 24. Reál hét a Vajdában.
- Az alpesi siben Bence Hunor (II. korcsoportban) 8. helyezett lett.
- 25. A kommunista diktatúra áldozataira emlékeztek az Ótemplom mögötti II. világháborús emlékműnél.
- 25-29. Idegen nyelvi napok a Benkában.
- 26. Úton – Túra a Himalája csúcsai között. Lovász György előadása a Könyvtárban.

Március

- 01. A Megyei Zeneiskolák Zongoraversenyén Iváncsó Viola tanárnőt a „Legeredményesebb felkészítő” díjjal jutalmazták.
- Babák Mihály polgármester tájékoztatta a lakosságot: az üveghulladék elhelyezésére megoldás született.
- Tóth Patrik birkózó, a serdülő válogatott tagja bronzérmes lett Athénban. Edzője: Sükösd Attila.
- A B-kategóriás asztalitenisz diákolimpián a Szlovák Iskola alsósai csapatban bronzérmes, a felsősök ezüstérmet szereztek.
- 07. „Jézus Krisztus Szarvason” – Kántor Zsolt estje a Könyvtárban.
- 08. A masters erőemelő bajnokságon Fábri János a 13. Európa-bajnoki címét nyerte.
- A diákolimpiai úszók versenyén Bozán Hanna ezüstérmes lett.
- A Kortárs Versmondó Verseny Kárpát-medencei döntőjén a Gyakorlós szavalók 10. érmes szereztek.
- 09. XX. bál a Székelyben.
- 12. A Művészeti Iskola ifjú zenészeinek avatására került sor a Fő Téri dísztermében.
- „Tanítók Napja” – ünnepség Szent Gergely napján a GFF Pedagógiai Karán.
- 15. Ünnepi megemlékezés az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére a Cervinus Teátrum, a Férfikórus és a Tessedik Táncgyűttes közreműködésével.
- Köszöntőt mondott: Babák Mihály polgármester és Dankó Béla a gyűlési képviselő.
- Állami kitüntetésben részesült: Erdélyi István, a Gallicoop Zrt. elnök-vezérigazgatója; Lapis Erika, a tatabányai Jászai Mari Színház színművésze; Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész; valamint Kisléghy Nagy Ádám festőművész.
- A Március 15. Kupát a szarvasi röplabdás lányok bronzérmesrel zárták.
- Március 15-i ünnepségek a szarvasi iskolákban és a városban.
- A Művészeti Iskola diákjai: Csernus Nándor és Strassburger Csaba díjazott lett a Fegyverneki Verbunkversenyen.
- Rektori és Igazgatói Dicséretet átadása a Gyakorlóban.
- A Kelet-Magyarországi aerobik diákolimpián a legtöbb szarvasi egység a döntőbe jutott.
- 12. Szakmasztár Fesztiválon Szabó József 11. G osztályos kőműves és hidegburkoló Székelyes tanuló aranyérmes szerzett.
- Ganyecz Zalán és Molnár Fábián úszók készülnek az ifjúsági és serdülő országos bajnokságra. Edzőjük: Zalán Csaba.
- 18. Babák Mihály polgármester multifunkciós Honvédelmi Sportközpont megvalósításáról megállapodást kötött a Programirányító Honvédelmi Minisztériummal.
- Gál Ferenc emlékkiállítás. Megnyitotta: Dr. Kozma Gábor rektor, Dr. Lipcsei Imre dékán.
- A Zöldülj! Fordulj! interaktív vándorkiállítás járt a Benkában.
- Újabb kincsekkel gazdagodott a Vajda iskolai gyűjteménye egykori tanára, dr. Szabó Ferenc, a B. M. Levéltár ny. igazgatójának ajándékaként.
- Szántosi Dávid a szlovákiai nemzetközi asztalitenisz-bajnokságon párosban ezüst-, csapatversenyben bronzérmes nyert.

- Sakkturna: a Géniuszt Kupa 5. fordulóján a szarvasiak három aranyérmes szereztek.
- 19. Gyakorlós táncosok ezüstérmesek lettek a K-Magyarországi területi Diákolimpián.
- 21. „Lengyel-magyar kapcsolatok a II. világháború időszakában” – tudományos tanácskozás a GFF Pedagógiai Karán. Megnyitotta Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök.
- Kelemen Petra I. évfolyamos óvodapedagógus szakos hallgató 2. helyezést ért el az Országos Mesemondó Versenyen.
- 21. Testületi ülés. Főbb témái: a költségvetési rendelet módosítása; beszámoló a Polgármesteri Hivatal 2018. évi tevékenységéről.
- 21-22. Országos Tanítási és Ének-zene Verseny a GFF Pedagógiai Karán. Fővédnök: Dr. Kozma Gábor rektor.
- 21-28. Internet Fiesta a Könyvtárban.
- 22. A Vajda Péter Ev. Gimnáziumban szobrot avattak: Boczkó Dániel, Dr. Raffay Sándor főtisztelendő püspök úr és dr. Melich János Corvin-láncos nyelvészprofesszor emlékére.
- A Szarvasi Történelmi Emlékút Közalapítvány kért és kapott támogatást a Nemzeti Örökség Intézet főigazgatójától.
- Szemléletváltás szükséges a vizsgadalkodásban – fogalmazott Feldman Zsolt, az Agrárminisztérium államtitkára a Szent István Egyetem szarvasi campusán.
- Hogyan legyek jó szülő? Frankó Tünde előadása a Könyvtárban.
- Zsada - Győri Erzsébet – képgrafikus munkáinak kiállítása a Járási Hivatal aulájában.
- Megnyitotta Gaál Roland hivatalvezető, bevezette Korbely István festőművész.
- A Nemzetközi Asztalitenisz Szövetség serdülő válogatott tagja, Szántosi Dávid, a Szarvasi Körös ASE versenyzője az olaszországi versenyen 5. helyen végzett.
- A Blue Gym Aerobik Egyesület versenyzői egy arany- és két bronzéremmel zárták a Magyar Kupa I. fordulóját.
- Harmadik helyen végzett a Gyakorló gyermek kosárlabda-csapata a bajnokságon. Edző: Darida Károly.
- Szarvasi sikerrel zárult az öregfiúk kézilabda tornája Orosházán.
- 22-24. Szlovákosok a diák sakkolimpián: Plentri Panna továbbjutott a döntőbe.
- 23. Meteorológiai Világnap – rendezvény az Arborétumban.
- Zenével köszöntötték a tavaszt a Művészeti Iskola növendékei.
- 29. A szarvasi Szent Klára plébánia-templomba érkezett a Missziós Kereszt.
- Csatai Vivien (7.o.) gyakorlós diák 9. helyezést ért el a megyei kémiaversenyen.
- II. helyezést ért el a Benka Iskola a békéscsabai matematika csapatversenyen.
- A szekszárdi erőpróbráról, a Széki Kupáról nyolc érmet hoztak haza a karatésok.
- A Ricsilla- Gyakorló U11-es kosárlabda-csapata a területi bajnokságon megtartották helyüket a D-csoportban. Edző: Vida Júlia, Molnár-Vida Anna.
- 30. „100 Év 100 Százalékon” – az egészséges életért! A nap háziasszonya : Novodomszky Éva, tévériporter-műsorvezető. Rendező: a Szarvasi Életmód Egyesület!
- Német cserediákok érkeztek a Vajda Péter Ev. Gimnázium tanulóihoz.
- Sechna Dorina a Gyakorló Iskola kiváló diákja, az Országos Történelem Verseny 5. helyezette lett. Felkészítő tanára: Stafira Árpád.
- 31. Áldozati Vasárnap – gyűjtés az ótemplomi harang és toronyóra felújítására.

Április

- 03. A TS Múzeum: Családtörténeti kutatás Szarvason – előadó Boross Bence.
- A megyei és a területi angol nyelvi versenyeken eredményesen szerepeltek a Benka Iskola diákjai.
- 04. Egerben, és Gyöngyösön rendezték meg Madaras László grafikus és Szuhaj György szarvasi képzőművész kiállítását.
- Tallin Open 2019 versenyen Hajdich Nándor birkózó dobogóra állhatott, Tóth Patrik 9. helyezést ért el. Edző: Sükösd Attila.

- Remekeltek a Babilon TSE táncosai a Dance Universum nemzetközi táncversenyen.
- Felkészítő: Kovács Krisztina és Kovács Zsani.
- Országos döntőben a Gyakorlós leány kosárcsapat. Edző: Darida Károlyné, Darida Károly.
- 05. „De ne válj semminek a rabjává” – pályázatkezdő az Ótemplomban. Házigazda Lázár Zsolt esperes; vendégek: Kondor Péter püspök, és a Magna Cum Laude zenekar.
- A Szlovák Iskola tanulói Iskolakert programba kapcsolódtak a Szlovák Önkormányzat segítségével.
- Szántosi Dávid a MOATSZ Kupa asztalitenisz U13-as fővárosi verseny győztese lett. Edző: Fest Attila.
- Hell Ultra Running Himalája – Szőnyi Ferenc triatlonista, hosszútávfutóval beszélgetett Tóth Judit újságíró a Városi Könyvtárban.
- 06. Kupával tértek haza a bankások az evangélikus iskolák informatikaversenyéről.
- 07. A Mini Magyarország makettpark hatodik születésnapját ünnepelte.
- 08. „Háziorvosi rendelők infrastrukturális fejlesztése” pályázat eredményeként átadták az új rendelőket.
- A szlovákos tanulók érmeket szereztek a Nemzetközi Kenguru Matematikaversenyen.
- 09. Megyefutás: Tóth László futónagykövethez csatlakoztak a középiskolások. Babák Mihály polgármester és dr. Melis János címzetes főjegyző fogadta a sportolókat.
- Tölgyfa-védelem a Kossuth téren: mulccsal töltötték fel a fák tövét, és újakat is ültettek.
- Babák Mihály polgármester bejelentette, hogy az Önkormányzat pluszforrást nyert a Múzeum felújításához.
- 10. „Gyökerek és szármak” – hitéleti és nemzetiségi nevelésről szóló konferencia a GFF Pedagógiai Karán. Fővédnök: Kiss-Rigó László, szeged-csanádi püspök.
- „Elmentek a barbárok, és bejöttek a tatárok” Társadalmi hangulat Bácskában 1941 áprilisában – Valastyan Balázs történetész előadása a TS Múzeum Műhelyéből.
- Hétszáznál több diák futott a sporttelepen, a 27. Zielbauer András mezei futóversenyen.
- 11. Dankó Béla sajtótájékoztatója az Agrárgazdasági Kamara elnökével, Győrffy Balázssal.
- A Költészet Napján: Versmaraton a Könyvtárban.
- „Irodalmi Kávéház” – a Szlovák Iskola „Költészet napi” rendezvénye.
- „Szarvas hazavár” – Hodálík Pál alpolgármester sajtótájékoztatója a pályázati kiírásról.
- Vajda Gála a Cervinus Teátrumban.
- 12. Nemzetiségi Konferencia a GFF Pedagógiai Karon. Fővédnök Kiss-Rigó László püspök.
- Könyvtári éjszaka a Könyvtárosok Világnapján.
- Diáknap a Székelyben.
- Ovi, NAVA: óvodák digitális fejlesztését célzó program végrehajtását jelentette be Babák Mihály polgármester.
- 13. A Baráti Kör: „Ne menj el mellette! – környezet-tudatosságra irányuló, Teszedd” akció a civil szervezetekkel és az Önkormányzattal.
- Külterületi, üdülőterületi hulladékgyűjtés – gyűjtőszigetek kialakításával.
- 13-17. Húsvéti istentiszteletek és misék a város templomaiban.
- 14. Virágvasárnapi óraindítás a megújult, toronyban lévő óraszerkezettel az Ótemplomban.
- A Szlovák Iskola tanulói részt vettek a London Bridge angol nyelvi versenyen. Liszkai Noémi (5. b) III., Valach Viktória (7.b) VIII. helyezett lett.
- 15. VI. Esküvő kiállítás: háziasszonya, Novodomzky Éva köszöntötte a vendégeket az Árpád Szálló dísztermében.
- 17. Előadások a TS Múzeum Műhelyéből – Szirony Pál: Margócsyak Szarvason.
- A GFF Pedagógiai Karán 4 hallgató nyerte el a kiváló óvodapedagógus jelöltséget.
- Molitorisz Pál: Agrártörténeteim - könyv a szarvasi mezőgazdaságról.
- 18. Tehetséges bankás gyermekek műsora az Ótemplomban.
- 20. A 275 éve született Tessedik Sámuel – Emlékezés a Múzeumban.
- Országos szakmai konferencia a Székely Mihály Szakképző Iskolában.
- Vajdas röplabdázók a diákolimpia döntője. Felkészítő: Németh Judit és Csilik Attila.

- Aerobik döntőt rendeztek Szarvason az Alkotmány utcai sportcsarnokban.
- Kiállítás nyílt Ruzicskay György festőművész munkáiból születésének 121. évfordulójára. Megnyitóbeszédet a Ruzicskay leszármazott, Nemes Anita grafikus-tipográfus művészettörténész mondott.
- Styciecz Laura és Pósa Réka két korosztályban is összetett elsőséget szerzett a Génius Kupa sakkbajnokságon. Felkészítő: Patkó Lajos.
- 21-22. Húsvéti Föld-ünnep a Körös-Maros Nemzeti Park Látogatóközpontjában.
- 22. A Városvédők és partnereik az egy esztendő környezetvédő program díjátadóját és zárórendezvényét tartották az Arborétumban.
  - Szántosi Dávid Linzben, a korosztályos asztalitenisz bajnokságon aranyérmet szerzett.
  - Országos sikert értek el Luther zenés életrajzi történetével a benkás színjátszók.
  - Peskay Ilona festőművész „Évszakok, színek, hangulatok” című kiállítása a Múzeumban. A Diákolimpián ezüstérmesek lettek a röplabdás Vajdás lányok.
- 23. „Kiegész helyett...MI?! – Galó Tamás coach/okleveles szupervízor előadása a Könyvtárban.
- 25. Testületi ülés. Főbb témái: június 1-től bevezetik a „Vezetői Infokommunikációs Rendszer” programot; A Képviselő-testület döntése: a párizsi Notre Dame újjáépítésére és a Sri Lanka-i merénylet áldozatai számára 2000-2000 eurós adományt juttat.
  - Babák Zoltán, megválasztott önkormányzati képviselő letette esküjét.
  - A GFF Pedagógiai Karán a Legkiválóbb Óvodapedagógus Díjat Veres Jenifer kapta.
- 26. A bűnügyi-technikusok megyei versenyén III. helyezést szereztek a Szarvasi Rendőrkapitányság rendőrei.
  - Fő Téri siker: döntőbe jutottak az „Aranyos Esze(s)lények” a biharugrai természetvédelmi vetélkedőn.
  - A Fakupa mix röplabda bajnokságon 1. lett a Libalapos csapata: Konstantinovic Lili, Medvegy Rebeka, Lizon Loretta, Német Judit, Gál Patrik, Földi Zsolt, Nagy Béla, Szin Bence.
  - A Sárkányhajók bajai magyar bajnokságán a női- és férfi legénység I. helyen végzett.
- 27. Szarvas Város Barátainak Köre éves közgyűlése.
  - A város Önkormányzata meghirdette „A legszebb konyhakertek” programot.
  - A GFF Pedagógia Kara virágültetést szervezett a Bolza-kastély udvarán.
  - Kovács Krisztina tanítványai öt dobogós helyezést szereztek, a Warriors formáció megkapta a zsűri különdíját.
  - A felsős lányok: Pósa Réka 1., Plentri Panna 2. helyezett lett az Orosházi Diák Sakkbajnokságon. Felkészítő: Patkó Lajos.
  - Tessedik Öreggazdász Egyesület közgyűlése: öntözési központ létesítését tervezik Szarvason.
- 28. Bergen-Belsenben, a koncentrációs tábor felszabadításának 74. évfordulóján Magyarországot dr. Misúr Zsuzsa, volt szarvasi diák, a NÜB kuratóriumának tagja képviselte.
- 29. Az atlétikai többpróba körzeti versenyt a Diáksport Bizottság Szarvason rendezte.
  - Az asztalitenisz korosztályos országos bajnokságon Szántosi Dávid, a Körös ASE 13 éves versenyzője három bajnoki címet nyert.

Május

- 01. Majális az Erzsébet-ligetben.
  - Podani Milán motoros a MUGEN RACE Stunt országos bajnokságon különdíjat kapott.
- 01-04. Rohony Balázs utánpótlás koordinátor kajak edzőtábor szervezett Szarvasra.
- 02. Szarvasi Veterán Gép- és Járműtalálkozó az Erzsébet-ligeti sportpályán.
- 03. „Úton” – Dr. Karikó Sándor úti beszámolója Sziaciáról a Könyvtárban.
  - Az aerobik diákolimpia döntőjén vett részt a Blue Gym ASzC és a DSE. Arany-, ezüst-, valamint több bronzérmeket szereztek.
  - Ruzsinszki György és Raj Pál közös projektje: a karate sportág mozgáselemző rendszer fejlesztésére nyert pályázatot.

- 03-04. Ballagások a szarvasi középiskolákban.
04. Érettségi találkózót tartottak a 80 éve érettségizett Görgey Endre és Papp László Öregdiákok, akik még a Szarvasi Ágostai Hitvallású Evangélikus Főgimnáziumban végeztek. Már csak ők vannak köztünk az évfolyamból.
- „Humor és humánium”. Pásztor Erzi Kossuth-, Jászai Mari- és Balázs Béla-díjas színművésznő Harencsár László író vendége volt a Könyvtárban.
  - Megjelent Dr. Molitorisz Pál: Szarvasi emberek c. könyvének III. kötete.
- 05-07. Hét szarvasi lány járta meg az ifjúsági sakkolimpiát Miskolcon.
06. A Nemzeti Színház igazgatójának vendégeként tartottak tájékoztatót a szarvasi Vízi Színház programjáról. Részt vettek: Fekete Péter államtitkár, Seregi Zoltán, a Jókai Színház igazgatója, Babák Mihály polgármester és Csasztan András igazgató.
- A Művészeti Iskola 55 éves fennállása alkalmából rendezett tanári koncertet a Fő Téri Iskola dísztermében.
  - Székelyes diákok tanulmányi kirándulást tettek a „Határtalanul” programmal Szilágy-somlyóra és környékére.
  - Gyakorlások „Határtalanul” erdélyi tanulmányi kirándulása Székelyföldön.
09. A GFF Pedagógiai Karán könyvbemutató és előadás: Lengyel-magyar kapcsolatok a II. világháború időszakában.
- A Győzelem és Európa Napján közös emlékezés a II. világháború befejezésére az Ötemetőben.
10. A szarvasi karatecsapat – országos 2. helyezéssel – a legeredményesebb vidéki klub lett.
11. Hajdich Nándor ezüstérmet szerzett a serdülő birkózók országos bajnokságán.
- Patkó Lajos tanítványai megyei bajnoki címekért csatáztak: Pósa Réka érdemelte ki a Park Kupát.
12. A VI. Szarvasi Virágok Vasárnapját rendezte meg a KOMÉP a Zenepavilonnál. Babák Mihály polgármester köszöntötte a virágültetőket.
14. Bódi János 70. születésnapja alkalmából „Az Év Békés Megyei Kamarai Vállalkozója 2018” életműdíjban részesült.
15. Babák Mihály polgármester bejelentette a Tourinform hálózat arculati megújítását.
16. A Szarvasi FC labdarúgó csapata bejutott az Amatőr Magyar Kupa döntőjébe.
18. Ruzicskay Alkotóház felújítása után Roszik Zoltán múzeumigazgató tartott előadást az Alkotóház történetéről, megújulásáról.
- Megjelent a Szarvasi Krónika 33. száma.
  - Vajdás Öregdiákok Baráti Körének közgyűlése a Gimnáziumban.
  - Teremi Samu (6.a) Benka Iskola tanulója első lett a Békés Megyei Számítástechnikai versenyen. Felkészítő tanára Szemenyei Csaba.
  - A 20 éves lett a Város és Környezetvédő Egyesület.
  - „Szlovák Iskoláért és Óvodáért Alapítvány” 20 éves születésnap bálja.
19. Arborétumi Napok rendezvényei:
A Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesület elnöke, dr. Váradi Lászlóné – egészségnapos program keretében – beszámolt a „Zöld Forrás” projektről.
20. ÁFÉSZ közgyűlés az Árpád Szálló dísztermében.
- Körös-menti Turisztikai és Kulturális Egyesület éves közgyűlése a Liget Hotelben.
  - Dankó Béla sajtótájékoztatója az M44-es út Kondoros–Tiszakürt közötti szakasz átadásáról.
- 20-25. Ezüst- és bronzérmeket szereztek a vajdaságok a Strandröplabda Diákolimpia döntőjében. Edző: Csilik Attila.
22. Dr. Négyesi Lajos előadása: Hadtörténelem a szántóföldön – a Múzeum Műhelyéből.
23. „Visszaút a munka világába” Lovász György előadása a Könyvtárban.
24. Lengyel Béla emléktáblájának avatása. A rendezvény fővédnöke Dr. Benkő Tibor honvédelmi miniszter, Mariusz Blaszcak Lengyelország honvédelmi minisztere, Dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök és Babák Mihály Szarvas város polgármestere.

25. A Cervinus Teátrum szervezte a Városi Gyermeknapot a Kossuth téri játszótéren.
  - Gyermeknap a Körös-völgyi Állatparkban.
  - Vajdás Öregdiákok Baráti Köre éves közgyűlését tartotta a gimnáziumban.
  - LURKÓ NAP a Gyakorlóban: Hevesi Imre és Molnár Orsi zenés műsora és előadása, Podani Milán motoros bemutatója.
  - Benkás diákok a Jedlik Ányos fizikaverseny döntőjében.
26. EP-választás Szarvason és térségében.
  - 100. születésnapját ünnepelte Papp László öregdiák a Szepareban meghívott vendégekkel.
  - Frankó Dániel világbajnoki kvalifikációja sikeres lett a karatesport hazai seregszemlájén.
28. „Nagykonferenciát” rendeztek a „Közigazgatási híd a román-magyar határ menti városok között” című projekt részeként a Liget Hotelben.
  - Seregi Zoltán, a Jókai Színház igazgatója és dr. Szabó Károlyné a Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezetője sajtótájékoztatót tartottak: Rajtra kész a Vizi Színház a nyári idényre.
29. Együttműködési megállapodást írt alá: a MOHOSZ és a NAIK Halászati Kutatóintézet (HAKI) a hazai természetes vizek halgazdálkodásának fenntartható fejlesztéséről.
  - 25 éves jubileumát ünnepelte a Békés megyei polgármesterek labdarúgó találkozója, melynek házigazdája a szarvasi önkormányzat volt.
  - Kajak-Kenu Club Közgyűlése: Szűcs Mihály elnök beszámolt a 2018. év eredményeiről.
  - Szirony Pál előadása dr. Oláh Miklósról – a Tessedik Sámuel Múzeum Műhelyéből.
  - A VP Evangélikus Gimnázium tantestülete közösségépítés céljából kirándulást tett Szekszárdra és környékére.
  - „Tollforgató” Szépipró verseny díjkiosztóját rendezték a Gyakorló Iskolában.
31. Testületi ülés. Főbb témái: pályázatok sora, többek közt fejlesztésekre, felújításokra.
  - Boban Markovic' Orkestar a Zebra Club színpadán.
  - A Körös-szögi Életmentők megyei első helyet szereztek az elsősegél-nyújtó versenyen.

Június

01. A holland VOLK Kamarakórus koncertje az Ótemplomban.
  - Brachna Irén a Művészeti Iskola igazgatója megnyitotta az intézmény kézműves tagozatának évzáró kiállítását.
  - „A mesék és az olvasás ereje” - dr. Bartos Évának, a Biblioterápiás Társaság alapítójának előadása a Könyvtárban.
04. Trianoni megemlékezés a szélmalomnál: Petneházi Andrea köszöntötte a megjelent Dankó Béla országgyűlési képviselőt, dr. Takács Árpád kormány megbízottat, a megye- és a város elöljáróit.
  - Szarka Tamás Kossuth-díjas énekes-zeneszerző vezényletével a Nemzeti Összetartozás Napján mintegy 7000 gyermek énekelte a Kézfogás című dalt. Ehhez csatlakozott a GFF Gyakorló Iskolája is a Szélmalomnál.
  - Borbély Máté, a Fő Téri tanulója Országos Könyvtárhasználati versenyen II. helyezést ért el.
  - Szlovákiai diák: Valach Viktória az országos angol verseny 12. helyét szerezte meg.
05. Takács Miklós: Hadirepülés az I. Világháború alatt - előadás a TS Múzeum Műhelyéből.
06. Iskolakert ünnepség a Szlovák Iskolában. Vendégek: László Tibor Zoltán helyettes államtitkár és Mátyás Izolda, az Iskolakertekért Alapítvány vezetője.
  - Vizsgakoncert a Zeneiskolában. Előadók: Halász Gergely, Sebők László és Zima László.
  - A Gyakorló Iskola leány kosárlabda-csapata a diákolimpiai döntő 8. helyezette lett. Edző: Darida Károly.
08. A magyar Sárkányhajó bajnokságon a szarvasi dragonos szenior nők minden távon és minden kategóriában nyertek.
- 08-09. Európa legjobb motoros kaszkadőrei között a szarvasi Podani Milán is képviselte Magyarországot, 6. helyezést szerzett.

09. II. Helyi termékek vására az Árpád közben.
10. Az Evangélikus Újtemplomban istentisztelettel kezdődött a városi 60 és 70 éves konfirmandus találkozó.
11. Nemzetközi Gyermek Népművészeti Fesztivál – Magyarország 7 régiójának kiemelkedő együttesei mutatkoztak be a Vízi Színházban.
– Barát Nóra festőművész bemutatkozója a Városi Könyvtárban.
– Az Ünnepi Könyvhét rendezvényei:
12. Annie Swan: Hazafelé c. könyvbemutató – Medvegyéné Skoroka Anna szerzővel Szilvássy Orsolya beszélgetett.
13. Brachna Irén igazgatói búcsúval zárta be a Művészeti Alapiskola 55. tanévet..
– Harencsár László: Derelye lekvárral – könyvbemutató. Beszélgetőtársa: dr. Kutas Ferenc.
14. A Vízi Színház Nyári évadát Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár, Domokos László számvevőszéki elnök, Seregi Zoltán, a Jókai Színház igazgatója és Babák Mihály polgármester nyitották meg.
– Valach Mária Szárnyalásaim című tárlatának megnyitója a Szeperében.
– A Férfikar fellépésével megkezdődött a Zenepavilon „Kis esti zene” nyári sorozata.
– Eredményekben gazdag tanévet zárt a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium.
15. Elballagtak a város általános iskoláiban a végzős diákok.
16. Fest Attiláné és Fest Attila megszervezte a „Pingpongosok nyári táborá”-t.
- 16-21. A küzdősport ifjúsági világbajnokságon Frankó Dániel, a Vajda Péter Ev. Gimnázium diákja 3. helyezett lett. Edzője: Ruzsinszki György.
- 17-21. „Nézz körül” - nyári tábor a környezetvédelem jegyében, a Könyvtár szervezésében.
– A megyei U19-es labdarúgó-bajnokságon ezüstérmes lett Szarvas csapata.
20. Testületi ülés. Főbb témái: a költségvetés módosítása; a költségvetési intézmények beszámolóí.
– Az Önkormányzat Tersztyánszky Ödön kardvívó olimpiai bajnok halálának 90. évfordulóján megemlékezést tartott az emléktáblájánál.
– Babák Mihály polgármester újabb járda- és útszakaszt adott át a Szabadság úttól a Vízi Színházig.
– Szarvas Város Önkormányzata a Szolgáltató Önkormányzat Díjban részesült.
– Idősek IKT oktatása a Városi Könyvtárban.
– Barát Nóra: Part és kút című festészeti kiállítás a Ruzicskay Alkotóházban.
- 21-23. SZIE Regatta – nyolcadszor rendezte sárkányhajó versenyét a SZIE a Holt-Körösön.
22. Múzeumok éjszakája a Szarvasi Arborétumban és a Mini Magyarország makettparkban.
– A GFF Pedagógiai Kara tanévzáró, diplomakiosztó ünnepségén dr. Kozma Gábor rektortól és dr. Lipcsei Imre dékántól 149 végzett hallgató vette át diplomáját.
24. Sajtótájékoztaton bejelentette Földesi Zoltán, hogy lemond az MSZP szarvasi elnöki posztjáról és elnökségi tagságáról is.
28. Bodonyi Dóra ezüstérmet nyert a minszki Európa Játékok kajak-kenu versenyben.
– A sárkányhajósok magyar bajnokságán a Körös Dragon SE versenyzői premier és senior kategóriákban 6 arany- és 4 ezüstérmet szereztek.
27. A Tessedik Sámuel Kertbarát Kör megalakulásának 60. évfordulóját, az Árpád Szálló dísztermében ünnepelte.
28. Szakmai diplomákat, jubileumi Díszokleveleket adtak át a SZIE Agrár- és Gazdaságtudományi Kar ünnepélyes kari tanácsülésen az Ótemplomban.

Július

01. Számítógépes ismeretek, foglalkozások felnőtteknek – Szloszjár Edit és Erdélyi Tibor előadása a Könyvtárban.
04. Konferencia a történelmi Magyarország közepén – a GFF szarvasi campus rendezvénye.

05. Fábri János a 14. Masters Erőemelő Európa-bajnokságon megvédte bajnoki címét az erdélyi Nagyszebenben.
07. Kós Benedek kijutott az olimpiai kvalifikációs kajak-kenu világbajnokságra.
- 07-16. Szántosi Dávid a csehországi serdülő-asztalitenisz-Európa bajnokság II. helyezette lett.
08. „Szarvastól Rómáig” dr. Misur György ny. nagykövettel beszélgetett életútjáról Szenes János a Vízi Színházban.
- A nyári Erzsébet táborozási program tette lehetővé benkás diákok robotika tábort.
09. Babák Mihály polgármester sajtótájékoztatóján a hulladékgyűjtés és szállítás témájával foglalkozott.
- Pákozdi János, a KOMÉP igazgatója bejelentette, hogy kihelyezik a mozdony formájú csúszdákat a játszóterekre.
12. VII. „Bál a víz felett” jótékonyági gála a tehetséges gyermekekért. A Szarvasért Alapítvány Szobor-díját dr. Hanyecz Katalin, az Arborétum igazgatója érdemelte ki.
- BM Országos Amatőr Mix Strandróplabda Bajnokságot Békés megyei csapat nyerte - a szarvasi Pecsénye Rita c. rendőr főhadnagya a sportsiker részese.
  - Benkás Mese-zene tábor a Könyvtárban és a Zeneiskolában.
- 12-13. XXII. Kárpát-medencei Nemzetiségi Nap. Závoda Ferenc főszervező köszöntőjével vette kezdetét az Aratónap Ezüstszőlőben. Sajtótájékoztatón az Agrárkamara szakemberei és Domokos László az Állami Számvevőszék elnöke beszámolót tartottak.
- 12-14. Sportdelegációt küldött a város Szilágysomlyóra.
13. Bátor György a Kajak-kenu Klub edzője Életmű Díjban részesült a Testnevelési Egyetem diplomaátadó ünnepségén.
- Ezüstérmes lett Majoros Mátyás, Nyerges Áron duó (Kajak-kenu Club versenyzője), a csehországi Racicében rendezett U23-as Európa-bajnokságon.
  - Urbancsok Panna (U13-as), és Velencei Boldizsár (U10-es) kajakosok az országos vidék-bajnokságon bajnoki címét szereztek. Edzőjük: Bátor György.
  - A 20. Czigliédszky Sámuel emléktornát a Szarvasi FC nyerte meg. Czigliédszky Sámuelné megtisztelte jelenlétével a csapatokat.
  - Szántosi Dávid a Körös ASE asztaliteniszezője az ifjúsági Európa-bajnokságon a válogatott tagjaként vett részt a csehországi Ostravában.
- 13-23. Megkezdődtek a szűnyogyérítések.
14. A deportálások 75. évfordulójára, a Szarvasi Zsidó Örökségért Alapítvány vezetője, dr. Réti László és Verő Tamás rabbi holokauszt megemlékezést tartottak a Szt. László utcai zsidó temetőben.
- 20-21. Hongkongból is érkeztek a Körös Kupára a Kajak-kenu Klub rendezvényére.
- Öt Szarvasról indult fiatal a kajak-kenu VB-keretben: Bodonyi Dóra, Bogár Gábor, Dombvári Bence, Kós Benedek és Kuli István.
  - Aranyérmesek lettek a masters kajak-kenusok: Oláh Szilvia Piroska, Krajcsovics Magdolna, Vrbovszki Mária és dr. Hanyecz Katalin.
  - Ruzsinszki György edző irányításával megszervezték a karatésok nyári táborát.
  - Lovász György a SKIF világbajnokságon a shotokán válogatott tagjaként „vizsgázott”.
- 22-26. Sárkányhajós nyári tábor a Körös Dragon szervezésében.
23. Ünnepe Szarvas Város Napján, a letelepedési szerződés 297. évfordulóján.
- Babák Mihály polgármester megerősítette a 25 éves testvérvárosi kapcsolatot Szentegyháza és Szarvas között.
  - Elstartolt a „Járd végig!” program a GFF Gyakorlóintézményén és Pedagógiai Karán.
  - Három szobrász és hét festő vesz részt a Ruzicskay Képzőművész Alkotótelepen.
26. Testületi ülés. Főbb témái: bizottsági tagok megválasztása; digitális térképállomány megrendelése; a Szarvasi Krónika Alapítvány alapítói jogainak átvétele; elektromos töltőállomások elhelyezése.
28. Seidl Ambrus atyát – 12 szarvasi év után – vastaps búcsúztatta a Szt. Klára templomban.

- III. Venásh György tenisz-emlékverseny az Erzsébet-ligeti teniszpályákon.
- 31. Dankó Béla országgyűlési képviselő és Babák Mihály polgármester átadtak 18 berendezett lakást fiatal családoknak a Szentesi úti lakótelepen.

Augusztus

- 02. Repülőnap és évforduló-dömping. A Szolnoki Légierő Zenekar és a Szarvasi Fúvószenekar közös koncertje az Ótemplomban. Házigazda: Mótyan Tibor, köszöntőt mondott: Erdélyi Lajos helyettes államtitkár. A szarvasi képzőművészeti tárlatot megnyitotta: Takács Miklós.
- 03. Az egykori nyolcadikos középhalmi általános iskolások 50 éves találkozózt rendeztek.
  - 22. Kenumarton Szarvason. Díszvendég: Kis Gábor olimpiai bajnok.
  - Opavszky Márk négyesben ezüstérmes az ifjúsági és U23-as kajak-kenu vb-n.
  - Velencei Boldizsár országos bajnok a 10 éves mini kajakosok távján.
- 07. Digitális médiaműveltség szülőknak – Erdélyi Tibor előadása a Könyvtárban.
- 10. Nyerges Áron magyar bajnok lett a sukorói U23-as kajak-kenu bajnokságon, Opavszky Márk két egyéni ezüst érmet szerzett.
- 14. A Szarvasi Vas-Fémipari Zrt. felszámolását elrendelte a Gyulai Törvényszék.
  - „Offline szülő, online gyermek” – Szloszjár Edit előadása a Könyvtárban.
- 16. Rendkívüli sajtótájékoztatót tartott Babák Mihály polgármester a testületi ülés témáiról.
  - A felújított Ruzicskay Alkotóház Korbely István festőművész vezetésével megrendezte az Alkotókör Nyári Tábor festőinek kiállítását.
- 19. A szarvasi Kamarazenekar adta a Szent István napi ünnepség bevezető koncertjét.
- 20. Szent István napi ünnepség az Ótemplomban.
  - A szegeledi kvalifikációs világbajnokságon a Szarvason nevelkedett kajakosok: Bodonyi Dóra, Bogár Gábor, Dombvári Bence, Kuli István és Kós Benedek – valamennyien döntőbe jutottak. Bodonyi Dóra két aranyérmet szerzett.
  - Podani Milán a Kunmadaras Motorsport országos bajnokságon II. helyezett lett.
  - Magyarai Milán ezüstérmes, Csernyecz Alexander és Paraizs Konrád bronzérmesek lettek a karcagi asztalitenisz Szent István Kupán. Edző: Fest Attila.
- 17. Hat csapat csatázott a Strandröplabda Vándor Kupa bajnokságon.
  - 30. távúszóverseny a Holt-Körösön. Darida András a házigazda SZUSE elnöke bejelentette: a Demeter Péter-emlékszám serlegét is kiosztották.
- 27. Szentegyházi Gyermekfilharmónia koncertje a Vízi Színházban.
- 30. Testületi ülés. Főbb témái: Határ menti katasztrófaelhelyzetek kezelését szolgáló, integrált választrendszerek kialakítása; elektromos töltők energiaellátása.
  - Az Ótemplomi Szeretetszolgálat megújult ellátási és oktatási központjának épületátadó ünnepsége. Az ünnepség keretében 800 adag palócgyulást osztottak ki.
- 31. Állatkertek Éjszakája a Körös-Maros Nemzeti Parkban.
  - A Kajak-kenu Club vízitelepén Szarvas köszöntötte kajakosait: „Ünnepeljük együtt a világbajnokság szarvasi hőseit!”.

Szeptember

- 01. Tanévnyitó ünnepségek az iskolákban.
  - 20 éves lett a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola.
  - 70 évvel ezelőtt, 1949-ben nyitotta meg kapuit a Szlovák Iskola.
  - Opavszky Márk a kajak-kenu Red Bull Vízisprinten egyéniben II., vegyesben I. helyezett.
- 04. Körösparti Ágnes, az új igazgató megnyitotta az új tanévet a Művészeti Iskolában.
- 06. A Kertbarátok szilvanapi kiállítását Mótyan Tibor a Kertbarát Kör elnöke és Babák Mihály polgármester – a kertművelés dicséretével – nyitotta meg.
  - „A Kis Herceg csodálatos világa” c. tárlatot Závogyán Magdolna, a Nemzeti Művelődési Intézet igazgatója nyitotta meg a Járási Hivatal aulájában.

- 06-08. A XXII. Szilvanap Dél-Kelet Magyarország legnagyobb rendezvénye lett.
 – Kertbarátok regionális termékbemutatója a Tessedik Sámuel Múzeumban.
07. Lovász Györgyöt, a 6. danos vezető edzőt, a BM Harcművész Szövetség elnöke díszes serleggel köszöntötte a harcművészet elterjesztéséért.
 A karatésaink hat egyéni és két csapat aranyérmert szereztek Szarvason, a Karate Vidékbajnokság hazai seregszemlájén.
 – II. helyen végeztek a szarvasi polgárőrök a Közlekedésbiztonsági Verseny megyei döntőjén.
 – Magyarai Milán és Hortobágyi Bálint a Körös ASE versenyzői a kiskunmajsai asztalitenisz Emlékversenyen bronzérmert szereztek. Edző: Fest Attila.
 – Löwy Árpád emléktábla-avató a Vízi Színházban.
10. A GFF Pedagógiai Kar Diszoklevél átadó ünnepsége.
13. Veni Sancte Szentmise „Hívni és meghallgatni a Szentlelket” – a gyakorlósok a Katolikus templomban.
14. M44-es: útavató futókkal, görkorisokkal, biciklisekkel Tiszakürt – Kondoros között.
15. Hatszázan futnak a Körös körül. A rendezvény háziasszonya Lipcsei Betta, az M1 sportrovatának műsorvezetője.
 – Szántosi Dávid a Körös ASE játékosja megnyerte az U13-as ranglistaversenyét.
16. Fórum a választások előtt: Dankó Béla és Vitályos Eszter államtitkár a Fő Téri dísztermében.
 – Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap szervezője Nagy Sándor. Cél: a környezetbarát közlekedés népszerűsítése.
- 16-22. Európai Mobilitási Hét hagyományos része a NACSE által koordinált szemészedés. Főszerző: Gombár Györgyné Hajnalka.
17. A Járási Hivatal átadóünnepségén Tuzson Bence államtitkár és dr. Takács Árpád kormány megbízott mondott köszöntőt.
 – ŐSZI ERDEI OVI-SULI a Gyakorló Általános Iskolában és Gyakorlóóvodában.
 – Az önkormányzati képviselők megtekintették a Székely Szakképző Kollégium felújítási munkálatait.
- 19-21. Az Ötödik Békekenyér konferencián Litvániában a szarvasi küldöttség is jelen volt.
21. Diszdiploma-átadó ünnepséget rendezett a GFF Pedagógiai Kara az Ótemplomban. Dr. Lipcsei Imre dékán adta át az arany, gyémánt, vas, a rubin és a gránit diplomákat.
22. Futás a Körös-körül futófesztivál.
 – Őszköszöntő a Szlovák Általános Iskolában.
23. „Mustoló” a Gyakorlóban, benne a Mustoló Kupa elnevezésű futóverseny.
26. Testületi ülés. A Képviselő-testület bejárást tartott az ülés előtt. A testületi ülés főbb témái: a költségvetési rendelet módosítása; a sportról szóló rendelet módosítása; az önkormányzati ciklus beszámolója.
27. „Legyen a szeretet hajlékává” – mondta Kondor Péter evangélikus püspök a Bacsó úti óvoda felújítást követő szentelési ünnepségén.
 – Családi délután a Szlovák Óvodában: tőkfáragó, tők-sütik és zenei koncert.
28. Szent Mihály napi tűzgyújtás Nyárbúcsúztató dallamokkal a Vízi Színházban.
 – IV. Szarvasi Ruzicskay Művésztelep kiállítása a Ruzicskay Alkotóházban. Megnyitotta Szentandrás-Sós Zsuzsanna művészettörténész.
 – Az Agrárkamara Országos Központjában tartott ünnepségen Hajdú Pál, a Kertbarát Kör titkára átvette a munkájukat elismerő oklevelét.
 – Országos Könyvtári Napok. Mesenap Benedek Elek születésnapja alkalmából.
 – Családfakutatás: száz „Pimiller” találkozott Kardoson.
29. „Muzsika a kertben” – a Kamarazenekar őszi koncertje az Arborétumban.
 – Kékesi László grafikáiból és könyvjegyzeteiből kiállítás az Arborétum Vendégházában.

Október

01. A Mikroszkopikus vízi világ – Tóth Flórián előadása a Könyvtárban.
02. Légy a természet része – Szirony Pál és Fazekas Erzsébet Nordic Walking bemutatója.
- 02-06. Szántosi Dávid részt vett a szlovén nemzetközi utánpótlás-bajnokságon, a magyar serdülő-csapatot Fest Attila, a Szarvasi Körös ASE edzője irányította.
03. Óvd az életet! – Dr. Tóth Csaba fotókiállítással egybekötött előadása a Könyvtárban.
04. Kiszely Tóth Anett Kastélykeringő című, a Bolza családról és a Bolza-kastélyról szóló kötetét mutatta be a kastélyban.
05. „Ültess fát, olvass alatta könyvet” – országos faültetési akció.
  - A Könyvtár vendége: Fábíán Janka író.
06. Október 6-i városi megemlékezés az Ótemplomban az aradi vértanúkról.
09. Mezei futóversenyt rendezett a Városi Diáksport Bizottság.
10. Szarvas Agrár Zrt. tejfeldolgozó üzemét Farkas Sándor az Agrárminisztérium államtitkára adta át Örménykúton.
12. Idénynyitó disznótor a piaccsarnokban.
  - Ünneplés keretében Bodonyi Dóra neve felkerült az örökös bajnokok falára, a Magyar Kajak-Kenu Szövetség (MKKSZ) székházában található márványtáblára.
  - Szigetszentmiklóson a 24. WKF karate diákolimpián a 11 szarvasi karatés közül 9-en állhattak dobogóra.
  - Az aerobik Magyar Kupán a Blue Gym 15 egysége lépett fel, szép eredményeket hoztak.
  - Patkó Lajos tanítványai: Pósa Réka, Plentri Panna és Komár Csenge a „Kecskeméti Ősz” sakkversenyen érmesek lettek.
  - Podani Milán motoros akrobata Európa harmadik legjobbjává lett a törökországi viadalon.
13. Helyhatósági választás Szarvason: 6. alkalommal megválasztott polgármester Babák Mihály, a FIDESZ-MPSZ-KDNP jelöltje lett.
  - A Vajda Alapítványi bálját az Árpád Szálló disztermében tartották meg.
17. Edisontól Tesláig – Paluska György technikatörténeti előadása a Könyvtárban.
18. Imaház-szentelő: Hetednap Adventista Egyház Tiszavidéki Egyházterületének egyik gyülekezete saját imaházat kapott.
  - A Fekete-Körös-völgyi Magyar Napokon vendégszerepelt a szarvasi Fűvőszenekar.
  - Sükösd Attila birkózói, Neumann Kristóf és Galát Dávid országos döntőbe jutottak, Galát Dávid aranyérmert szerzett.
19. Plentri Panna ezüstérmert hozott a sakkozók a szentesi viadaláról.
  - Szántosi Dávid ezüstérmert nyert az orosházi Pintér Attila asztalitenisz ranglistaversenyen.
  - Mongóliából hozott elemekből jurta épült a szarvasi határban.
- 19-21. A hazai disc golf sportág versenyeinek az Arborétum ad otthont a Parkerdő területén.
21. 60 éve lett felsőfokú az övönöképzés; a GFF Pedagógiai Karán, ebből az alkalomból elültették az „Óvopedagógusok Fáját”.
Dr. Melis János címzetes főjegyző sajtótájékoztatót tartott az önkormányzati választásról.
23. Az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából rendezett ünnepi megemlékezés – az Önkormányzat és a Cervinus Teátrum közös rendezvénye.
  - A Tessedik Öreggazdász Egyesület Lászlóffy István emléktáblája előtt koszorúzott.
24. A Bolyai Matematika Csapatverseny díjkiosztó ünnepségét Kepenyés András és Bójte Csaba nyitotta meg. A Szlovák Iskola két csapata is díjazott lett.
27. Vajdás színjátások II. díjazottak lettek a székesfehérvári VIII. Paál István Fesztiválon.
  - A tanársírok gondozása, rendbetétele után a vajdás diákok elhelyezték koszorúikat.

November

05. Pedagógiai Konferencia a GFF Pedagógiai Karon.
07. „A Csellengők hídjá” – Incze Zsuzsa előadása a Könyvtárban.

08. Tatai Nóra operaénekes és Szabó Ferenc zongoraművész „A la Russe” koncertje a Múzeumban.
09. Márton-napi családi délután a Múzeumban.
  - A Blue Gym Aerobik Szabadidő Club érmeikkel zárta a Magyar Kupa döntőjét.
  - Hajdich Nándor birkózó diákolimpiai bajnoki címet szerzett az országos döntőn. Edző: Sükösd Attila.
10. Márton-napi szeretetünnep az Ótemplomi Evangélikus Egyházban.
12. Megalakult a rendszerváltás óta 8. önkormányzati testület. Létrehozták a bizottságokat, megválasztották a tisztségviselőket.
13. Testületi ülés. Főbb témái: döntés a széles szálú optikai szál hálózatának értékesítéséről; ingatlanok értékesítése.
13. „Mester és tanítványa” - Lonovics László művésztanár és Nagy Dóra bemutatkozása a GFF Pedagógiai Karon.
  - Szezhlo- és Schedius-őstündijban részesültek vajdas diákok.
  - Székelyes nyílt nap: „A szakképzés a jövő lehetősége, élj vele Te is!”
  - 24. alkalommal rendezte meg a hagyományos Bóbita bálját a Bóbita Alapítvány.
15. Szentföldi barangolás – dr. Hudák János beszámolója a Városi Könyvtárban.
  - Közös faültetés – Farkas Sándor Agrárminisztérium államtitkára és Babák Mihály polgármester válasza a klímaváltozásra.
  - Babák Mihály polgármester sajtótájékoztatója: „Nem szűnhet meg Szarvason az agrár-felsőoktatás”.
  - „Szarvasért” Alapítvány mesemondó versenye a Székely Szakképző könyvtárban.
  - „Mézes reggeli” a Szlovák Általános Iskolában – a Méhész Egyesület ismeretterjesztéssel egybekötött akciója.
  - 1. helyen végzett Laurinyecz Levente (5.o) a gyulai mesemondó versenyen. Felkészítő: Stafira-Lovas Ilona tanár.
  - Tálás Bendegúz Eb-kvalifikációja Ljubjanában a karate versenyen sikeres lett. Edző Ruzsinszki György.
19. Fekete Péter kulturális államtitkártól Babák Mihály polgármester és dr. Melis János c. jegyző a Vízi Színház felújítására 50 millió forintot kértek.
21. Testületi ülés. Főbb témái: költségvetési intézmények vezetőinek beszámolója; döntés a széles sávú optikai szál értékesítéséről: vevő a Kalásznét Kft.;
  - Megkezdődött a Szent István Egyetem szervezeti átalakítása.
23. Szalagavató ünnepség a Vajda Péter Evangélikus Gimnáziumban.
26. Pentaller Attila ref. lelkes felhívására református adománygyűjtő akciót indítottak.
27. Egészségnevelés és egészségmegőrzés a GFF Pedagógiai Karán.
29. Kóródi Kasuba Eszter: A megtett út c. könyvének bemutatója a Könyvtárban.
30. Mentoring – Pályaválasztást segítő fórum fiataloknak. Szervezők: Hegedűs Dalma és barátai.

December

01. Kigyúltak az adventi fények a városban: I. gyertyagyújtás a Szent Klára Katolikus Templom melletti betlehemi jászolnál.
  - Az Ótemplomi Evangélikus Egyházközség Ételosztást hirdetett.
  - A sarvasi birkózók Székelyudvarhelyen - Sükösd Attila edző szülővárosában – a csapatbajnokságon bronzérmesek lettek.
- 02-23. Angyali Reggelek az Ótemplomban.
05. Mikulásváró dalokat játszott Hevesi Imi és zenekara, majd megérkezett a Mikulás a gyerekekhez a Zenepavilonhoz.
06. Az Év Vállalkozója Díjban részesült Bukovinszky Béla, az Agro Flott Kft. ügyvezető tulajdonosa.

- Karácsonyi kézműves kiállítást tartottak a Civil Házban.
- 07. Szalagavató ünnepséget rendezett a Székely Mihály Szakgimnázium és Szakközépiskola.
- 08. Adventi II. gyertyagyújtás a Szent Klára Katolikus Templom melletti betlehemi jászolnál.
  - A Szarvasi Kamarazenekar koncertje a Fő Téri dísztermében. Koncertmester Vas István.
  - Montenegróban a Karate Kupán Frankó Dániel arany- Nagy Máté ezüstérmes lett.
  - A Ricsilla-Gyakorló U12-es kosárlabda csapata 3. helyen végzett Szolnokon. Edző: Vida-Molnár Anna és Vida Júlia.
- 09. A 2019-es esztendő utolsó kakaó-koncertje a Művészeti Iskolában. Konferanszié Szabados-Tóthné Kozák Ilona.
- 11. Hatvanéves a szarvasi felsőfokú óvóképzés – dr. Lipcsei Imre köszöntötte az emlékülés résztvevőit.
- 13. XV. a Szarvasi 24 órás váltóúszás a Gyógyfürdőben. Házigazda a SZUSE.
  - A Szarvasi Kajak-kenu Club elnöke, Szűcs Mihály értékelt az eredményeket az évszázó összejevetelen.
- 14. Jótékonyági Vásár az Idősekért! – a Baráti Kör rendezésében a Cervinus Teátrum aulájában.
  - Truczka Tamás a Szarvasi FC U11-es csapat trénera Edző Díjat kapott a Békécsaba Labdarúgó Akadémia régióiban dolgozó edzők évszázóján.
- 15. „Harang csendül” – az ART Zenekar ünnepekre hangoló koncertje.
- 16. Karácsonyi aerobik gála a Cervinus Teátrum színpadán.
  - Út és elektromos töltőállomást avatott, adott át Babák Mihály polgármester.
  - A Vajdás Öregdiákok Baráti Körének karácsonyi ünnepi összejevetele.
- 15. Adventi III. gyertyagyújtás, és Betlehemi Láng érkezése a Szent Klára Katolikus Templom melletti betlehemi jászolnál.
- 19. Testületi ülés. Főbb témái: képviselői megbízás a lemondott képviselő helyett. Az új képviselő Samu Tamás Gergő. Elismerő oklevelek átadása: nyugalomba vonulóknak: Brachna Irénnek, Bulláné Bagi Ágnesnek, Kovács Tibornak és Rácz Sándornak.
- 23. Idegen nyelvi karácsonyi ünnepséget tartottak a Gyakorlóban.
  - Karácsonyi ünnepségeket tartottak a város iskoláiban.
- 24. Adventi IV. gyertyagyújtás a Szent Klára Katolikus Templom melletti betlehemi jászolnál.
- 24-31. Karácsonyi és újévi istentiszteletek a város templomaiban.
- 27. Tessedik Sámuel születésének 275., Szarvasra érkezésének 250. évfordulója – emléküléssel tisztelgett a város és az Ótemplomi Evangélikus Gyülekezet.
- 29. A Fúvószenekar „Vidám évbúcsúztató koncertje” a Cervinus Teátrumban.
- 30. Testületi ülés. Főbb témái: A Múzeum a látogatóbarát interaktív fejlesztési projekt kivitelezését egy székesfehérvári cég nyerte el. A testület erre póttámogatást kér a Kormánytól.
  - A Csabai Sakk Karácsony rendezvényen Rontó Balázs bronz-, Pósa Réka és Plentri Panna aranyérmes lett.
  - Öregfiúk terem-labdarúgó-tornára került sor az Alkotmány utcai Sportsarnokban.
- 31. Hagyományos szilveszteri futáson 208 sportember vett részt.

Szerkesztette:

Dr. Kutasné Szarka Judit

A 176. oldalon olvasható képes fejtörő megfejtése

A fotó a Deák Ferenc utcán készült. Jobboldalon a Mitrovsky-kastély, a felvétel készítése idején Községháza. Mögötte a fák lombjai között a Szarvasi Járásbíróság épületének tűzfala látható.

Köszönjük az érdeklődését!

Szarvasi Vízi Színház
Magyar Teátrum Nyári Fesztivál
2019. június 14. – augusztus 19.

Időpont	Szerző, cím műfaj	Színház
Jún. 14.	Szente Béla: Szárnyad árnyékában, történelmi játék	Békéscsabai Jókai
Jún. 15.	Lajtai – Békeffi – Szenes: Régi nyár, zenés játék	Egri Gárdonyi Géza
Jún. 16.	Marc Camoletti: Hatan pizsamában, vígjáték	Játékszín
Jún. 23.	Carlo Goldoni: Házasság Palermóban, vígjáték	Nemzeti
Jún. 26.	Szarka – Zalán: Az igazmondó juhász és az aranyszörű bárány, zenés mesejáték	Békéscsabai Jókai
Jún. 28.	Nóti – Fényes – Szenes: Nyitott ablak, zenés játék	Veszprémi Petőfi
Júl. 03.	Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack, zenés mesejáték	Zentai Magyar Kamaraszínház
Júl. 10.	Lázár Ervin: Négyszögletű kerek erdő	Budaörsi Latinovits
Júl. 19.	Tennessee Williams: Macska a forró háztetőn, színmű	Szarvas, Cervinus Teátrum
Júl. 23.	Somogyi- Eiseemann – Zágón: Fekete Péter	Szarvas, Cervinus Teátrum
Júl. 26.	Topolcsányi Laura: Szellem a spájzban, vígjáték	Turay Ida
Júl. 28.	Carlo Goldoni: Chioggiai csetepaté, komédia	Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai
Júl. 31.	Béres Melinda: Csingiling és a kalózok, mesejáték	Turay Ida
Aug. 02.	Tersánszky Józsi Jenő: A kegyelmesasszony portréja, vígjáték	Újszínház
Aug. 10.	Francis Veber: Balfácánt vacsorára	Kecskeméti Katona József
Aug. 16.	Claude Magnier: Oscar, bohózat	Nyíregyháza, Móricz Zsigmond
Aug. 17.	Hunyadi – Márkus – Verebes: Lovagias ügy, zenés vígjáték	Salgótarján, Zenthe Ferenc

Szarvasi Vízi Színház
Cervinus Művészeti Fesztivál
2019. július 11. – július 24.

Időpont	Szerző, cím, műfaj	Rendező, dramaturg, koreográfus
Júl. 11.	Csillagfény, musical- és operettgála	Varga Viktor, Dósa Zsuzsa
Júl. 12.	Bál a víz fölött	Szarvas Város Baráti Köre
Júl. 13.	Fenyő Miklós – Novai Gábor: Hotel Menthol, musical	Varga Viktor, Botta Tibor koreográfus
Júl. 14.	Belinszki Zoltán – Gulyás Levente – Varga Viktor: Holle anyó, musical	Varga Viktor Vári Bertalan koreográfus
Júl. 15.	Öröm zene, öröm tánc	Szarvasiak a Vízi Színházban
Júl. 16.	Molnár Ferenc: Az Ibolya, vígjáték	Korcsmáros György
Júl. 17.	Villiam Klimaček: Virágzó fejszék, felolvasószínház	Dósa Zsuzsa
Júl. 18.	Drótos Jankó / Janko Drotár, táncszínházi előadás	Csasztyan András Belinszki Zoltán dramaturg
Júl. 19.	Tennessee Williams: Macska a forró bádogtetőn, színmű	Dósa Zsuzsa
Júl. 20.	Dés László – Nemes István – Böhm György – Korcsmáros György – Horváth Péter: Valahol Európában	Varga Viktor Magyarai László koreográfus
Júl. 21.	Holdvilágos éjszakán, zenés kabaré	Dósa Zsuzsa
Júl. 22.	Láska, bože láska / Szerelem, ó szerelem kétnyelvű előadás	Varga Viktor Polák Ferenc dramaturg
Júl. 23.	Somogyi – Eisemann – Zágon: Fekete Péter, operett	Varga Viktor Magyarai László koreográfus
Júl. 24.	Fesztiválzáró koncert	Szarvasi zenekarok koncertje

Magyar Teátrum Nyári Fesztivál díjazottjai

Díjátadó: 2019. augusztus 19.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának szakmai díjai

A legjobb előadás: Tennessee Williams: **Macska a forró bádogtetőn**, Cervinus Teátrum, Szarvas. Rendező: Dósa Zsuzsa.

A legjobb rendezés: Seregi Zoltán; Sente Béla: **Szárnyad árnyékában**, Békéscsabai Jókai Színház.

A legjobb férfi főszereplő: Gaál Attila Csaba, a Veszprémi Petőfi Színház tagja; Nóti-Fényes-Szenes: Nyitott ablak, Novotny.

A legjobb férfi mellékszereplő: Kiss Jenő, Jászai-díjas, a Kecskeméti Katona József Színház tagja; Veber: Balfácánt vacsorára, Cheval adóellenőr.

A legjobb női főszereplő: Nemes Wanda, az Újszínház tagja; Tersánszky: A kegyelmesasszony portréja, Ágnes.

A legjobb női mellékszereplő: Barta Ágnes, a Nemzeti Színház tagja; Goldoni: Házasság Palermóban, Doralice.

A legjobb díszlet: Oscar, Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház. Díszlettervező: Nagy Viktória.

A legjobb jelmez: Csingiling és a kalózok, Turay Ida Színház. Jelmeztervező: Kassai Judit.

A Magyar Teátrumi Társaság díjai

A legjobb mesejáték Budaörsi Latinovits Színház, Lázár Ervin A négyszögletű kerek erdő című mesejátéka.

Különdíj Koltai Róbert részére; Hunyadi Sándor – Márkus Alfréd – Verebes István Lovagias ügy című zenés játékban Virág úr szerepéért.

Józsa Mihály-díj

Németh Gabriella A vágy villamosán című estjéért.

Szarvas Város díjai

A Szarvasi Vízi Színház különdíja az Egri Gárdonyi Géza Színháznak nyolcadik éve megjelenített magas színvonalú játékáért.

Polgármesteri Különdíj Timkó Jánosnak kiváló színészi alakításáért

Vigaszdíjban részesül a Kárpátaljai Megyei Magyar Színház a Szarvasért Alapítvány által a Chioggiai csetepaté című, az eső miatt félbeszakadt előadásért.

A leghűségesebb színházlátogató: Júró Pál, Szarvas

**„Kis esti zene”
ZENEPAVILON
2019**

		Július 18.	Blue Gym Aerobik Egyesület
		Július 19.	Babilon Tse
Június 14.	Férfi kórus	Július 20.	Talléros zenekar
Június 15.	Kepenyés Pál zenész	Július 21.	Zima János tárogató
Június 16.	Városi Fúvószenekar	Július 22.	Sláger Együttes
Június 17.	ART zenekar	Július 23.	Terasz Party Duó
Június 18.	Iváncsó Viola és tanítványai (zongora)	Július 24.	ART zenekar
Június 19.	Terasz Party Duó	Július 25.	Kepenyés Pál zenész
Június 20.	Thomas Schinkel gitárműsora	Július 26.	Szilágyi Attila énekes- gitáros
Június 21.	Harmonikaegyüttes	Július 27.	Babilon Tse
Június 22.	Sláger Együttes	Július 28.	Zima János tárogatózik
Június 23.	Csilla&Távoli Rockonok	Július 29.	Liska Tamás, Lovász Gergely gitárestje
Június 24.	Tessedik Táncegyüttes kamaracsoportja	Július 30.	ART zenekar
Június 25.	Babilon Tse	Július 31.	Terasz Party Duó
Június 26.	Terasz Party Duó	Augusztus 01.	Iváncsó Viola és tanítványai (zongora)
Június 27.	Férfi kórus	Augusztus 02.	Körös Party Band
Június 28.	Junger Chor Intonation Németország	Augusztus 03.	Szilágyi Attila énekes- gitáros
Június 29.	Kepenyés Pál	Augusztus 04.	Tessedik Táncegyüttes kamaracsoportja
Június 30.	Harmonika együttes	Augusztus 05.	Férfi kórus
Július 01.	Iváncsó Viola és tanítványai (zongora)	Augusztus 06.	ART zenekar
Július 02.	Kepenyés Pál	Augusztus 07.	Terasz Party Duó
Július 03.	Tessedik Táncegyüttes kamaracsoportja	Augusztus 08.	Csabacsüdi Hagyo- mányörző Népdalkör
Július 04.	Harmonikaegyüttes	Augusztus 09.	Talléros Zenekar
Július 05.	Figaro&Sevillai Borbélyok	Augusztus 10.	Thomas Schinkel gitárműsora
Július 06.	Szilágyi Attila énekes- gitáros	Augusztus 11.	Figaro&Sevillai Borbélyok
Július 07.	Zima János tárogatózik	Augusztus 12.	ART Zenekar
Július 08.	Apropó Akusztik	Augusztus 13.	Kepenyés Pál zenész
Július 09.	Terasz Party Duó	Augusztus 14.	Tessedik Táncegyüttes kamaracsoportja
Július 10.	Vegyes kórus	Augusztus 15.	Flamingó zenekar
Július 11.	Csabacsüdi Hagyo- mányörző Népdalkör	Augusztus 16.	Szilágyi Attila énekes- gitáros
Július 12. 18:00	Kikindai Vidám Fiúk	Augusztus 17.	Babilon Tse
Július 13.	Szilágyi Attila énekes- gitáros	Augusztus 18.	Vokál Patrióták
Július 14.	Csilla és a Távoli Rockonok	Augusztus 19.	Városi Kamarazenekar
Július 15.	Thomas Schinkel gitárműsora	Hétköznaponként (hétfőtől csütörtökig) 18 órától, hétvégén (péntek, szombat, vasárnap) 19 órától.	
Július 16.	Apropó Akusztik		
Július 17.	Tessedik Táncegyüttes kamaracsoportja		

Szerkesztette: Szigeti Anna

A 34. szám munkatársai

Bódi Etelka	középiskolai tanár
Brlás Attila	szerkesztő, képeslapgyűjtő
Dr. Bukoviszky László	ny. főiskolai tanár
†Dr. Búzás László	ny. főiskolai igazgatóhelyettes
Dr. Demeter László	ny. fürdőigazgató
Dr. Gerő Zsuzsa	ny. fogorvos
Görgey Endre	ny. vezető elektrikus
Hegedűs Éva	szerkesztő riporter
Horváth György	ny. BM alkalmazott
Kmotricza Margit	általános iskolai tanár
Dr. Kutas Ferenc	ny. középiskolai tanár, szerkesztő
Dr. Kutasné Szarka Judit	ny. középiskolai tanár
Dr. Lesfalvi Tibor	kormánytisztviselő, fősztályvezető
Dr. Molitorisz Pál	ny. városi vezető ügyész
Palotás Ádámné Holub Teréz	ny. középiskolai tanár
Paraszt Attiláné	ált. iskolai tanár
Dr. Reszkető Péter	ny. főiskolai docens
Szigeti Anna	sajtóreferens
Dr. Szilvássy Orsolya	tanszékvezető főiskolai docens
Takács Miklós	vezérigazgató
Tatai László	a SZVID felelős szerkesztője
Tomasovszkiné Dányi Csilla	általános iskolai tanár
Dr. Vitális György	ny. tanár, geológus, kandidátus

Technikai munkatársak

Bohák Dóra
Laluska Tímea
Védőné Gráfik Erzsébet

Tipográfia

Dr. Kutas Ferenc

Nyelvi lektor

Sztrehovszki Zsuzsa
Paraszt Attiláné

Fotó

Babák Zoltán
Kutas Ferenc
Tatai László
Bakula János
archív fotók

A Szarvasi Krónika Alapítvány Kuratóriuma

Dr. Demeter László ny. fürdőigazgató, a Kuratórium elnöke
†Kiszely Mihály ny. szövetkezeti elnök, gazdasági szakértő
Dr. Kutas Ferenc szerkesztő, a Kuratórium ügyvezetője

Tartalom

JELENIDŐBEN

Választások *(Szerkesztette: (Brlás Attila, Dr. Kutas Ferenc)*

A választások éve	4
Önkormányzati választások (Szarvas).....	5
A polgármester-választás eredménye.....	5
Választókerületi önkormányzati képviselő-választás eredményei.....	5
Megalakult Szarvas Város Képviselő-testülete.....	9
Szarvas város képviselő-testülete.....	10
Kislexikon – Szarvas Város Önkormányzatának tagjai	11
A Szarvasi járás választási eredményei.....	17
Polgármesteri Kislexikon (Szarvasi járás).....	25
Békés Megyei Közgyűlés (Választási eredmények).....	28
A nemzetiségi választások eredményei (Szarvasi járás).....	29
Képviselői Kislexikon (Szarvasi járási nemzetiségi képviselők).....	31

Kitüntetettjeink *(Szerkesztette: Dr. Kutas Ferenc)*

Nemzetközi és országos kitüntetések.....	42
Békés megyei kitüntetések.....	48
Szarvas Város kitüntetettjei	53
Szarvas Város Baráti Körének díjai.....	64
Szarvas Város legnagyobb adófizetői.....	69

Évfordulók, életutak, interjúk

Születésnapot ünnepeltünk – 70 éves a Szlovák Iskola (Tomasovszkiné Dányi Csilla).....	70
A Kertbarát Kör hatvan éve (Dr. Reszkető Péter).....	76
Két évtized a városért – húszéves a Város- és Környezetvédő Egyesület (Dr. Kutas Ferenc).....	80
† Dr. Búzás László: Az én történelmem (6., befejező rész).....	84
Görgey Endre: Vallomás – Görgey Endre szarvasi öregdiák életrajza (Az interjút dr. Kutas Ferenc készítette).....	93
Gerő Zsuzsa: Hazajövök Szarvasra – Beszélgetés egy holokauszt túlélővel (Az interjút dr. Kutasné Szarka Judit készítette).....	105
Irodalmi Kislexikon – Szarvas, 2020 (Szerkesztette dr. Kutas Ferenc).....	117
Takács Miklós: Repülőgép az ablakban	134
Horváth György: Elődeink nyomában	138
Hegedűs Éva: Az éjszakai vadász.....	144

MÚLTUNKAT IDÉZVE

Dr. Vitális György: Szarvas és környéke a XX. századi, nyomtatásban megjelent térképeken.....	158
Dr. Lesfalvi Tibor: A helyi, megyei vagy országos közigazgatás rendszere	170
Helytörténeti, helyismereti képes fejtörő (Brlás Attila).....	174
Dr. Demeter László: Mesél egy oklevél.....	175

Palotás Ádámné Holub Teréz: Privler Pál tanár úr.....	178
In memoriam: Dr. Szitó János (<i>Dr. Kutas Ferenc</i>).....	181
Szitó Balázs: Szarvasi barátaimhoz (Vers).....	182

SZEMLE

Szarvasi szerzők – szarvasi témák

Annie Swan: Hazafelé – Szabálytalan memoár (<i>Dr. Szilvássy Orsolya</i>).....	184
Molitorisz Pál: Történetek, melyek jól végződnek (<i>Dr. Szilvássy Orsolya</i>).....	186
Hartay Csaba: Telefon – könyv – Köszönöm a befogadást (<i>Bódi Eti</i>).....	188
Kiszely Tóth Anett: Kastélykeringő – A szarvasi Bolza család története.....	
(<i>Dr. Molitorisz Pál</i>).....	189
Dr. Köhler Mihály: Szakmai életút – az állandó változások árnyékában.....	
(<i>Dr. Bukovinszky László</i>).....	191
Harencsár László: Derelye, lekvárral (<i>T.L.</i>).....	193
Dr. Molitorisz Pál: Szarvasi emberek III. (<i>Brlás Attila</i>).....	194
Szarvasi szlovák ízek és illatok (<i>Kmotricza Margit</i>).....	195
Alma mater – Kiváló középiskolák Magyarországon. Szerk: Dobrotka Pál (<i>T.L.</i>).....	196
III. Szarvasi Tárlat – ARC; Szervezők: Szuhaj György – Bereznay Péter (<i>T.L.</i>).....	197
Bódán Zsolt: Polgári életmód – polgári mentalitás (<i>T.L.</i>).....	198
Uhljár Anni: Lélektánc (<i>Kázse</i>).....	199
Szenes János: Teátrumi vigasságok.....	200
Szarvason történt 2019-ben (Szerkesztette dr. Kutasné Szarka Judit).....	201
A képes fejtörő megfejtése (Brlás Attila).....	215
VIII. Magyar Teátrum Nyári Fesztivál (Szerkesztette dr. Kutas Ferenc).....	216
Cervinus Művészeti Fesztivál (Szerkesztette dr. Kutas Ferenc).....	217
A Magyar Teátrum Fesztivál Díjazottjai (Szerkesztette dr. Kutas Ferenc).....	218
Zenepavilon: „Kis este zene” (Szerkesztette Szigeti Anna).....	220

A címlapon

Tessedik Sámuel *A Paraszt ember Magyarországon (1784–1786)* c. művének falurendezési tervezetéhez készült címer látható. A felső, latin idézet fordítása: "Imádkozzál, de dolgozzál, s az Isten is megsegít." Az alsó felirat magyarul: "Az embert gyermek-korától kezdve kell hozzászoktatni a tanuláshoz: ilyenformán folyamatosan gyarapítja ismereteit, s nemesebbé és szelidebbé válik az erkölce."

A Szarvasi Krónika megjelenéséhez egyszeri támogatást nyújtottak

Csapó Imréné, Dr. Gerő Zsuzsa, Litauszky Zoltán, Palotás Ádámné Holub Terézia és Holub Mária, Paraszt Attiláné, Takács Miklós, Tusjak Lászlóné, Dr. Vitális György.

Adójuk egy százalékával hozzájárultak

Aszódi Antal, dr. Aszódi Gabriella, Cseh Zsuzsanna,
Kutas Béla (Szeged), dr. Kutas Ferenc, ifj. Kutas Ferenc, Paraszt Attila, Paraszt Attiláné és mindazok, akiknek neve nem jutott a szerkesztőség tudomására.

Hírközléssel segítettek

Általános Informatikai Kft., Kalásznét, Körös TV, Newjsag.hu, Szarvas és Vidéke.

Holokauszt emlékmű részlete (Miami Beach, USA, Florida)

Karinthy Frigyes
Levél kisfiamnak
(részlet)

Édes kicsi fiam, te még nem tudsz olvasni, neked nyugodtan írhatok és szabadon és őszintén – hozzád beszélve és mégis magamhoz – valamiről, amiről soha nem beszéltem, amit magamnak sem vallottam be soha, aminek a nevét soha ki nem mondtam. [...] Különben ha nem értenéd dadogásomat, útbaigazíthatlak. De fordulj el, ne nézz a szemembe. Még nem olvastam ezt a könyvet, amiben levelem meg fog jelenni: de úgy gondolom ama szót megtalálod benne többször is – hiszen arról szól a könyv, amit ez a szó jelent. És megtalálod régi versekben és széles szólamokban, amik most újra élni kezdenek, én még akkor ismertem őket, mikor egy időre halottaknak tetszettek, üresen, furcsán kongottak a fülemben, nem értettem őket, vállat vontam. [...] De nem mondtam ki azt a szót soha. És most már nem is tudom kimondani, csak ennyit: valami fáj, ami nincs. Valamikor hallani fogsz majd az életnek egy fájdalmas csodájáról – arról, hogy akinek levágták a kezét és a lábát, sokáig érzi még sajogni az ujjakat, amik nincsenek. Ha azt hallod majd: Kolozsvár, és ezt: Erdély, és ezt: Kárpátok – meg fogod tudni, mire gondoltam.

Megjelent a Kosztolányi Dezső szerkesztette „Vérző Magyarország – Magyar írók Magyarország területéért” című kötetben 1921-ben.